

SOTAVETERAANI

KRIGSVETERANEN

N:o 1/2005

Tarkastettu levikki 68 225

Helmikuun 23. päivänä 2005

Kannattaja- jäseniä tarvitaan

Sotaveteraaniliiton tämän vuoden toimintasuunnitelmassa tavoitteena on hankkia vuoden 2005 loppuun mennessä 7 000 uutta kannattajajäsentä. Myös uudet varsinaiset jäsenet toivotamme tervetulleiksi. Sotaveteraanipiirit ovat käynnistäneet hankintaa. Kannattajajäsenten määrän kehittymistä seurataan piireittäin. Parhaat piirit ja yhdistykset palkitaan (sivu 7).

Adolf Ehrnroothin syntymästä 100 vuotta 9.2.2005 (sivu 8-9)

Lutnantti Ehrnrooth vuonna 1925

Joensuun Areena sijaitsee aivan Joensuun kaupungin keskustan tuntumassa. Suurhalliin voidaan sijoittaa 7 000 istumapaikkaa.

Sotaveteraanikuorojen laulujuhla Joensuussa

Sotaveteraanikuorojen VIII laulujuhla järjestetään Joensuussa 14.–15. toukokuuta. Nyt on sopiva aika suunnitella yhteismatkaa laulujuhlille (sivu 10).

Suomen-poikien perinneyhdistys vaalimaan Pohjan poikien perinnettä (sivut 27-29)

Sotaveteraaniliiton hallitus järjestyi

Viime syksynä valtuuston valitsema hallitus piti ensimmäisen kokouksensa. Siinä valittiin liiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi Heikki Talvela Tuusulasta ja toiseksi varapuheenjohtajaksi Kalevi Raatikainen Mikkelistä. Muista valinnoista sivulla 12.

Sotaveteraaniviikko lähestyy

39. kerran järjestettävä Sotaveteraaniviikko avataan Heinolassa 6. maaliskuuta ja päätetään Hämeenkyrössä 13. maaliskuuta, jolloin tulee kuluneeksi 65 vuotta Talvisodan päättymisestä. Tilaisuus on samalla Hämeenkyrön Sotaveteraanit ry:n 40-vuotisjuhla (sivu 3).

Helsingissä 23. helmikuuta 2005

Sotaveteraaniviikko 39. kerran

Suomen Sotaveteraaniliitto vietti erityistä järjestöviikkoa, Sotaveteraaniviikkoa, ensimmäisen kerran itsenäisyyden juhluvuonna 1967. Liiton maan kattava järjestö rakenne oli saatu kuntoon. Oli aika yhteisön valtakunnalliselle esittäytymiselle.

Ensimmäisen Sotaveteraaniviikon tapahtumien moninaisuus kertoi, että järjestön väki oli innostuneesti mukana. Viikon ajoittaminen maaliskuuhun talvisodan päättymisen muistopäivään 13.3. kiinnittyvänä oli tietoinen valinta. Liitto halusi korostaa sillä talvisodan aikaisen saumattoman yksimielisyyden ja yhteisvastuun merkitystä. Samalla haluttiin suunnata yhteis-

kunnan huomiota veteraaneihin, jotka taistelullaan olivat turvanneet maan vapauden, heidän tarpeisiinsa ja toiveisiinsa.

Sotaveteraaniviikosta tuli perinne, tärkeä osa liiton vahvan järjestötyön vuosikiertoa. Tänä päivänä liitto esittäytyy yhteisönä, jonka 22 sotaveteraanipiirin 398 jäsenyhdistyksessä on vielä 54 000 varsinaista jäsentä ja 17 000 kannattajajäsentä. Liiton vuonna 1968 perustetussa Naisjärjestössä on 38 000 jäsentä, jotka toimivat yhdistysten yhteyteen perustetuissa 283 naisjaostossa.

Sotaveteraaniviikolla liitto yhdistyksineen tuo esille toimintaansa ja ajankoh-

taisia tavoitteitaan, myös tietoa jäseneksi liittymisen eduista.

Sekä sotaveteraanipiireissä että etenkin niiden paikallisyhdistyksissä on alkaneen vuoden päällimmäisiä työhaasteita valtioneuvoston viime syksynä julkaistujen veteraanipoliittisten linjausten mukaisen kuntoutusuudistuksen seuranta ja edistäminen. Muita haasteita ovat muun muassa järjestömme sosiaalineuvojaverkon laajentaminen kaikkiin sotaveteraanipiireihin sekä kampanjamme yhdistysten kannattajajäsenistön määrälliseksi ja laadulliseksi vahvistamiseksi. Kannattajajäsenkunta on kyllä ilahduttavasti lisääntynyt

mutta alueellisesti hyvinkin eri tahtiin. Toimet jälkeenjääneisyyden poistamiseksi ovat tarpeen.

Sotaveteraaniviikko tarjoaa kuin itsestään tilaisuuden huomion kohdistamiseen veteraanijärjestöjen yhdessä perustaman Tammenlehvän perinneliiton työn käynnistymiseen. Maaherra Eino Siuruaisen johtama valmisteleva järjestelytoimikunta on saanut työnsä päätökseen. Vuosien 1939-1945 sotiemme perinnetyön virallinen siirto Tammenlehvän perinneliitolle tapahtuu kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisen pääjuhlan yhteydessä Torniossa 27.4.2005, jolloin on kulunut tasan kuusi vuosikymmentä

viime sotiemme päättymisestä.

Vuoden 2005 Sotaveteraaniviikko avataan juhllisuuksin Heinolassa 6. maaliskuuta ja päätetään 13. maaliskuuta Hämeenkyrössä. On toivottavaa, että yhdistykset laajalti käyttävät hyväksi Sotaveteraaniviikon viettoon liittyvää mahdollisuutta kertoa julkisuuteen yhä vetreästä työstään ja tärkeästä sanomastaan jälkipolville. Viikon sanallinen tunnus on edelleen talvisodan hengen mieliin palaava ”Yhdessä kestimme – yhdessä kestäimme”.

AARNO STRÖMMER

Sotaveteraanityö tarvitsee tukea

Sotaveteraaniliiton, sen piirien ja yhdistysten toiminnassa korostuu lähivuosina huolehtiminen veteraanien sosiaalisista asioista. Tähän haasteeseen Sotaveteraaniliitto on pyrkinyt vastaamaan hankkimalla lisää varoja sotaveteraanien tukemiseen ja edistämällä sosiaalineuvojien saamista sotaveteraanipiireihin, joissa heitä ei vielä ole.

Vapaaehtoisesti toimivan järjestön omaehtoinen varainhankinta ei pysty parantamaan veteraanin perustoimeentuloa, mutta se pystyy merkittävällä tavalla täsmätukena täydentämään aukkoja, joita jokapäiväi-

sessä elämässä voi syntyä. Puolella veteraaneista kokonaisläke jää 700 euroon kuukaudessa. Elämäntilanteessa tapahtuva muutos voi aiheuttaa veteraanille tällöin ongelmatilanteen, johon vapaaehtoisin toimin hankituilla pienemmillään summilla voi saada merkittävän tuen.

Viime aikoina useat yritykset ovat suunnanneet varoja tai muuta tukea sotaveteraanien sosiaaliseen tukemiseen. Itsenäisyyspäivän alla Kyläkauppa Keskinen teki 168 000 euron lahjoituksen veteraanien tukemiseen. Hanke jatkuu tämän vuoden puolella käynnis-

tettävällä rahankeräyksellä. Sen tuotoksi voi odottaa ainakin samanlaista määrää.

Kesko ja Sotaveteraaniliitto aloittivat yhteistyön vuoden vaihteessa. Keskon asiakkailta on mahdollisuus luovuttaa Plussapisteinä saatuja hyvityksiä hyväntekeväisyyteen. Yksi hyväntekeväisyyskohteista on Suomen Sotaveteraaniliitto. Kertyneet varat kirjataan liitoserilleen ja käytetään vähävaraisten sotaveteraanien tukemiseen.

Helmikuun alussa 100 vuotta täyttänyt Otto Brandt Oy lahjoitti Sotaveteraaniliitolle 106 000 euroa käytettäväksi sotaveteraa-

nien sosiaaliseen huoltoon. Saatu avustus annetaan sotaveteraanipiireille käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Lahjoittajat edellyttävät varojen käyttämisessä noudatettavan sovittuja jakoperusteita ja käyttökohteita. Kaikissa näissä lahjoituksissa kohteena on vähävaraisten sotaveteraanien avustaminen. Lahjoituksista liitto on sitoutunut jälkikäteen toimittamaan raportin varojen käyttämisestä. Tästä pidetään kiinni kaikilla tasoilla.

Järjestössä ollaan kiitollisia saaduista lahjoituksista. Meille on edelleen tärkeää pitää sotaveteraanien avus-

tustarpeet kansalaisten tietoisuudessa.

Sotaveteraanit ovat vuosikymmenien aikana rakentaneet järjestöään etu-, huolto- ja perinnejärjestöksi. Veteraanien arvostus on nousussa. Taloudellisen tuen lisääntyminen on konkreettinen arvostuksen osoitus veteraanien uhrauksille isänmaan pelastamisesta sotien aikana sekä aate- ja arvomaailmaltaan merkittävän veljes- ja huoltojärjestön rakentamiselle. Tästä on hyvä jatkaa.

MARKKU SEPPÄ

Kunto- ja virkistysviikoilta voimia ja virikkeitä arjen jaksamiseen

Suomen Sotaveteraaniliitto yhdessä Naisjärjestön kanssa järjestää kesällä 2005 kolme kunto- ja virkistysviikkoa (5 vrk) naispuolisille, pienituloisille veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta.

Pyydämme lähettämään kirjalliset, vapaamuotoiset hakemukset viimeistään 15.4. mennessä osoitteella

Anni Grundström, Suomen Sotaveteraaniliitto, Korkeavuorenkatu 41 A 7, 00130 Helsinki.

Hakemuksessa toivotaan olevan lyhyt selvitys nykyisestä elämäntilanteesta, terveydentilasta sekä yhteystiedot ja toive siitä paikas-

ta, johon haluaisi osallistua. Jokaiselle viikolle varataan paikkoja 30 henkilölle. Viikot sisältävät täysihoidon ja majoituksen sekä monipuolisen ohjelman. Viikko on valitulle hakijalle maksuton matkakustannuksia lukuun ottamatta.

Kunto- ja virkistysviikkojen ajankohdat ja paikat ovat

16.5. – 20.5.2005 Kalajoen Kristillinen Opisto, Kalajoki
 6.6. – 10.6.2005 Kymenlaakson Opisto, Anjalankoski
 22.8. – 26.8. 2005 Tanhuvaaran urheilupuisto, Savonlinna

Kiitos lahjoittajille

Suomen Sotaveteraaniliitto ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö ovat vuoden 2004 aikana saaneet rahallisia avustuksia seuraavilta henkilöiltä ja yhteisöiltä:

Betamet Oy
 Finnet-liitto ry
 Fortum Oyj
 JohnsonDiversey
 Poptori Oy
 Paulig Oy

Raha-automaattiyhdistys
 Sotavahinkosäätiö
 Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta
 Veljekset Keskinen Oy
 Wärtsilä Oy

Suomen Sotaveteraaniliitto ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö kiittävät lahjoituksista. Työ sotiemme veteraanien hyväksi jatkuu.

Sotaveteraanityön tekijöitä palkittiin

Palkitut vasemmalta; Helena Hornborg, Toivo Hartikainen ja Anni Grundström.

Sotaveteraaniliiton jouluuudessa pidetyn hallituksen kokouksen yhteydessä luovutettiin kolmelle ansiokkaasti sotaveteraanityötä tehneelle kunnia- ja ansiomerkkejä sekä tunnustuspalkinto.

Sosiaalis sihteeri **Anni Grundströmille** luovutettiin tasavallan presidentin myöntämä Suomen Leijonan Ansioristi. Myyntivastaava **Helena Hornborgille** myönnettiin

Sotaveteraaniliiton kultainen ansiomerkki. Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajalle **Toivo Hartikaiselle** luovutettiin Sosiaali- ja terveysturvan Keskusliiton myöntämä tunnustuspalkinto. Esityksen palkinnon saamisesta teki Suomen Sotaveteraaniliitto. Palkinto voidaan myöntää ansiokkaasta kansalaistoiminnasta ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vapaa ateriaetu Kannuksessa

Kannuksen kaupunginvaltuusto on päättänyt edellisen valtuustokauden viimeisessä kokouksessaan myöntää kaikille kaupungissa asuville sotiemme veteraaneille, heidän puolisoilleen ja edesmenneiden leskille ilmaisen lämpimän aterian päivässä. Aterian voi saada kaupungin palvelupisteissä, kuten kouluilla, vanhustentalolla, vanhainkodilla, terveyskeskuksessa ym. kaikissa sellaisissa paikoissa missä kaupunki valmistaa ja tarjoilee lämmintä ruokaa. Lisäksi päätökseen on kirjattu, että ateriaedun on oltava tasapuolinen, eli asiak-

kaan asuinpaikka, mahdolliset liikuntakyvyn rajoitteet, erikoisruokavaliot ja muut tarpeelliset seikat on otettava huomioon. Kyseinen päätös on tietävästi ainutlaatuinen koko maassa. Vastaava ateriaetu on ollut aikaisemmin vain yli 30 prosentin sotainvalideilla Valtiokonttorin kustantamana. Päätöksellään Kannuksen kaupunki on esimerkillisellä tavalla ollut edesauttamassa oman alueensa veteraaniväestön saamista tasa-arvoiseen asemaan etuuksien suhteen.

SEPPO YLI-NORPPA

Uusi jäsenyhdistys

Australiassa perustettiin vuoden 2004 lopulla Suomen Sotaveteraanit Australia Inc. -niminen sotaveteraaniyhdistys. Uusi yhdistys haki Helsingin seudun sotaveteraanipiirin ja Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyyttä. Sotaveteraaniliiton hallitus hyväksyi jäseneksi 17.12.2004. Australiassa asuu arviolta 40 viime sotiemme veteraania.

Sotaveteraaniviikko avataan Heinolassa

Vuoden 2005 Sotaveteraaniviikon avaus-tilaisuus järjestetään Heinolassa 6. maaliskuuta. Juhlapäivän ohjelma on jaettu kahteen osaan ja siinä välillä tarjotaan virkistystä myös ravinnon puolesta. Juhlapäivän järjestelyistä vastaa Heinolan Sotaveteraanit ry. Apua antavat Heinolan reserviläiset ja neljän Lions Klubin henkilöt. Juhlapäivänä Heinolan kaupungintalon edustalla ja päiväjuhlapaikalla liehuvat Suomen liput.

Paikallinen Sotaveteraaniviikon tunnus on *Veteraanien perintö - vapaa Isänmaa*. Ritarikenraalin, Mannerheimristin ritarin A.F. Airon syntymästä tulee kuluneeksi 107 vuotta 14. helmikuuta 2005. Juhlapaikalle asetetaan pienimuotoinen Airo-näyttele. Esillä on muun muassa esineitä, joita kenraali Airo käytti sellissään asekatkentuudesta vangittuna ollessaan. Mukana on myös esineistöä Heinolan sotaveteraanien perinnevitriinistä.

Päivän tilaisuudet alkavat Jumalanpalveluksella Heinolan kaupungin kirkossa. Saarnan pitää rovasti **Risto Santala**. Jumalanpalveluksen yhteydessä lähetetään sepelipartiot kaupungin ja maaseurakunnan sankarihaudoille. Veteraanit toimivat kolehdin keräijinä ja päivän tekstin lukijoina.

Kirkkotilaisuuden jälkeen ohjelma jatkuu Lyseonmäen koulun tiloissa. Koulu sijaitsee noin puolen kilometrin päässä kirkosta, aivan keskustan tuntumassa. Opasteet 5-tien varrella ohjaavat juhlapaikalle.

Hämeen Rykmentti huolehtii ruokapuolesta. Järjestäjät varautuvat siihen, että veteraaneille tuodaan tarvittaessa ruoka pöytään. Ruoan jälkeen on Heinolan kaupungin järjestämä kahvitarjoilu.

Päiväjuhla Lyseonmäen koulun juhlasalissa alkaa klo 13. Lahden Veteraanisoittokunnan avajaismarssin jälkeen esittää tervetuloitotuksen Heinolan Sotave-

teraanit ry:n puheenjohtaja **Eino Järvinen**. Varsinaisen tervehdyspuheen pitää Heinolan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, tohtori **Timo Ihämäki**. Puhuja lähettää reserviläisten havuristipartion ritarikenraali A.F. Airon muistomerkille Maaherranpuistoon.

Laulullaan veteraaneja viihdyttää Hartolan Sotaveteraanikuoro, johtajanaan **Leo Niemelä**. Juhlapuheen pitää Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**.

Kirkkoon linja-autoilla tuleville on varattu Harjuku-tu pysäköintialueeksi. Päiväjuhlapaikalla autot voi pysäköidä koulun piha-alueelle ja lähikaduille. Pysäköintialueille on ohjaus sotaveteraanimerkeillä.

Heinolan Sotaveteraanit ry toivottaa sotiemme veteraanit tervetulleiksi Heinolaan ja viihtymään seurassamme.

EINO JÄRVINEN

Sotaveteraaniviikon päätösjuhla Hämeenkyrössä

Hämeenkyrön Sotaveteraanit ry viettää 40-vuotisjuhlaansa isännöimällä tämänvuotisen 39. sotaveteraaniviikon valtakunnallista päätösjuhlaa sunnuntaina, talvisodan päättämispäivänä 13. maaliskuuta.

Sotaveteraaniyhdistyksen hallitukseen kuuluu nyt varsinaisten veteraanijäsenten ja naisjaoston puheenjohtajan ohella reserviläisyhdistyksistä sihteeri, taloudenhoitaja ja kaksi muuta jäsentä. Yhdistyksen kannattajajäsenten määrä on vielä vähäinen, mutta "kasvu-uralla".

Sotaveteraaniviikon päätösjuhla alkaa juhla jumalanpalveluksella Hämeenkyrön kirkossa, jossa saarnaa kenttäpiispa **Hannu Niskanen**. Välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen vieraat ohjataan ruokailuun läheiselle keskuskoululle ja yhteiskoululle. Päiväjuhlaa vietetään yhteiskoululla alkaen klo 13. Juhlapuheen pitää puolustusministeri **Seppo Kääriäinen**.

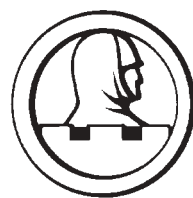
Juhlan muonituksesta vastaavat Hämeenkyrön Maa- ja

kotitalousnaiset. Liikennejärjestelyistä sekä lääkintähuollosta vastaavat reserviläisjärjestöjen edustajista tilaisuutta varten muodostettu organisaatio. Juhlaan odotetaan 500-600 vierasta. Ilmoittanut tulostasi, jotta voimme varata riittävän määrän ruokaa. Ilmoittautumiset: 3.3.05 mennessä, puh.040 720 1650 tai (03) 371 5407 tai sähköitse pirkanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Hämeenkyrön Sotaveteraanit juhli 30-vuotisjuhlaansa yhtenäisenä veteraanijuhlana vuonna 1995. Tällöin paikallisen rintamaveteraaniliiton osaston jäsenet oli-

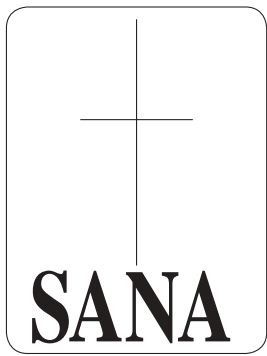
vat pari vuotta aikaisemmin, hyvässä yhteisymmärryksessä liittyneet sotaveteraaniyhdistyksen jäseniksi. Noihin aikoihin juhlittiin myös Hämeenkyrön veteraanitalon valmistumista. Taloa hallinnoi Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö. Säätiön hallituksessa ovat edustettuina sotaveteraanit ja sotainvalidit Hämeenkyrön veteraanitoimikunnan kautta. Veteraanitoimikunta on paikallisten veteraaniyhdistysten, Kaatu-neitten Omaisten Liiton paikallisen osaston ja Hämeenkyrön kunnan yhteistyöelin.

TUOMO LINNAINMAA

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Raamatun "matkalauluksi" nimeämä psalmi 126 puhuu satuttavasti niistä, jotka "kyynelin kylvävät." Sanat kuulostavat itse asiassa hyvinkin ajankohtaisilta. Eihän ole vielä pitkälti aikaa kulunut siitä, kun Kaakkois-Aasian palmurannoilta kantautuneet viestit tsunamin järkyttävistä tuhoista nostivat kyneleet usein niin jäykäksi kuvatun kansamme silmiin.

Psalmien kirjan "kyynelin kylväjällä" on ollut kokemuksensa myös kohtalonsa kääntymisestä. Raamatun matkalaulu oli alun perin päämäärästään tietoisten vaeltajien pyhiinvaellusvirsi, jota laulettiin etenkin Jerusalemiin tehdyillä juhlatarkoituksilla. Siinä kuvattiin eloisasti sekä kylvöajan koettelemuksia että edessä odottavia sadonkorjuun riemuja. Kansan köyhyiden vuoksi kylvöaika oli usein kirjaimellisesti kyynelten aikaa. Lähi-idän maanviljelijä oli yleensä ahtaissa oloissa elävä pienviljelijä, jolle "kyynelin kylväminen" saattoi olla hyvinkin omakohtaisesti elettyä todellisuutta. Sana "kyynelkylvöstä" lieneekin alkuaan tarkoittanut sitä, että perheensä oli pienestä jyvavarastostaan riistettävä nälkäänsä itkevien lastensa suusta pellon siemeneksi tarvittava jyvämäärä. Lasten itkiessä leipää oli siemen kylvettävä maahan siinä toivossa, että se tuottaisi hyvän sadon.

Meidän kansamme oloihin aikoinaan helposti soveltunut kuvaus maanviljelijän ja hänen perheensä suruista ja iloista asetetaan vanhan liiton kansan toivolaulusa laajempiin yhteyksiin: "Kyynelkylvön" tuska ja sadonkorjuun riemu kuvastavat koko kansan kohtaloa. Sana "kohtalo" on Raamatussa sinänsä varsin harvinainen. Kun se siellä esiintyy, siitä puhutaankin poikkeuksetta erityisellä korostuksella. Kohtalo on jotakin vastustamatonta, jotakin jolle emme voi mitään. Tavallisesti se tarkoittaa jotakin ylen raskasta. Siionin eli Jerusalemin ja sen asukkaiden kohtalo on ollut kova kautta vuosisatojen. Kolkko kohtalo kohtasi synnyinlahjana miljoonia juutalaisia varsinkin 2. maailmansodan päivinä. Kuitenkin Siionilla on ollut kokemuksia myös kohtalonsa kääntymisestä. Me emme voi kääntää kohtaloamme, mutta Herra voi. "Kun Herra käänsi Siionin kohtalon, niin me olimme kuin unta näkeväiset." (Ps. 126:1, vanha käännös).

Vanhassa pyhiinvaellusvirressä on myöhempi aika nähnyt osoituksen kypsästä hurskaudesta, jossa kyynelkylvön syvä murhe liittyy valoisaan uskon luottamukseen. Keskeistä muinaisten laulajien viestissä onkin sen mukaan juuri vahva näkemys edessä odottavasta elonkorjuusta, jossa Jumala kokoaa viljan aittoihinsa.

Paljon silti on syytä puhua myös kohtalon vääjäämättömyydestä ja peruuttamattomuudesta. Siksi täällä ajassa vaeltaessamme meidän on edelleenkin puhuttava myös kyynelistä. Eivätkö ne lopulta olekin asia, joka yhdistää meitä muuten niin monenmielisiä ja monenkielisiä ihmisiä? Elämän kova todellisuus on ainakin joskus kouraissut monia meistä siinä määrin, että kyynelistä puhuessamme käytämme aivan kuin samaa kieltä. Raamatun toivolaulu vakuuttaa, että kyynelillä on tarkoituksensa, joka kestää vielä iäisyydenkin valossa. Toisaalta Raamattu myös vakuuttaa, että Jumalan varsinaisena tarkoituksena on sittenkin kyynelten poispyyminen. Hän pyyhkiä kaiken aikaa kyneleitä vielä matkalla ollessamme. Kyynel ja kiitos kuuluvat yhteen kaikilla elämän tien matkamiehillä.

TOIVO SAARILAHTI

Äitien Vapaudenristi vaikeuksien jälkeen Pakilan kirkkoon

Viime sotiemme ylipäällikön, sotamarsalkka Mannerheimin keväällä 1942 maamme äideille myöntämä Vapaudenristi sijoitettiin kaikkiin maamme silloisiin kirkkoihin kirkkohallituksen ohjeiden mukaisesti. Vuodesta 2000 lähtien on näitä sodanajan äideille kohdistettuja kunnianosoituksia alettu kansalaisjärjestöjen toimesta lahjoittaa myös myöhemmin valmistuneisiin kirkkoihin. Tähän mennessä se on saatu 85 kirkkoon, joiden joukossa on 10 Helsingin kirkkoa.

Helsingin Pakilan seurakunnan Hyvän paimenen kirkkoon äitien Vapaudenristi luovutettiin jatkosodan päättymisen 60-muistojuhlavuonna 21. marraskuuta, jota vietettiin seurakunnassa sotainvalidien kirkkopyhänä. Aloitteen tekijänä ja asian tarmokkain ajajina olivat seurakunnan jäsenet, sotiemme veteraanit **Risto Lundén** ja **Kaarlo** ja **Maija Pettinen**. Vapaudenristin

alkuperäisine kunniakirjoineen lahjoittivat seurakunnan alueella toimivat kaksi Lions-järjestöä.

Äitien Vapaudenristin saamista sodan jälkeen rakennettuihin pääkaupungin kirkkoihin on vaikeuttanut seurakuntayhtymän kirkkoherrojen kokouksessaan vuonna 2000 tekemä tammienlehväsukupolvea ja sen perinteiden vaalijoita ihmettyttänyt päätös, jonka mukaan kirkoissa jo olevat Vapaudenristit voidaan säilyttää, mutta uusia ei ole syytä

hankkia. Tämä nurja kannanotto on herättänyt oikeutettua ihmetystä seurakuntalaisten keskuudessa. Se on viivytännyt ristin saamista Pakilankin kirkkoon.

Vuonna 1950 vihityssä kirkossa, joka hiljattain tehdyn laajennuksen yhteydessä sai nimekseen Hyvän paimenen kirkko, äitien Vapaudenristi sijoitettiin kirkon nykyiseen Paimen-saliin kirkon suunnittelijan, akateemikko Juha Leiviskän suunnittelemaan paikkaan.

Lahjoittajat esittivät seurakunnalle toivomuksen, että taulun sanoma saisi kertoa nykyisille ja tuleville seurakuntalaisille sotavuosien äitien tekemän työn arvon ja antamien uhrien suuruuden. Noiden sukupolvien naisten ja miesten ponnistusten ja uhrausten ansiota maamme on säilynyt vapaana ja sana on saanut kaikkia kirkoissamme kirkkaana.

ANTTI HENTTONEN

Veteraanit Kaarlo ja Maija Pettinen sekä Risto Lundén paikoilleen asetetun kunniamerkkitaulun äärellä.

Päivän Tunnussana ilmestynyt 100 vuotta suomeksi

Me suomalaiset tunnemme virsikirjan paremmin kuin Pyhän Raamatun. Otamme virsikirjan mukaamme kirkkoon mennessämme, mutta jätämme Raamatun kotiin toisin kuin muissa maissa tehdään. Päivän Tunnussana -kirjanen on mainio opas raamatuntuntemukseen. Sen syntyhistoria on erikoinen: Herrnhutin kylässä, Kaakkois-Saksassa lähellä Puolan ja Tsekin rajaa, asui tunnettu aatelismies ja sanajulistajan **Nikolaus Ludwig von Zinzendorf** (1700-1760).

Hänen luokseen tuli pakolaisia, joille hän tahtoi jakaa raamatunlauseita lohdutukseksi ja rakennukseksi. Kunakin päivänä lähetettiin kolmeenkymmeneen kahteen kotiin käsinkirjoitettu tervehdys. Pian alettiin painaa Päivän Tunnussanaa. Zinzendorfin ensimmäinen teksti oli monisanainen: "..., rohkaisuksi hyvään elämään Herrnhutin Kristuksen Ris-

tin seurakunnalle joka päivä vuodelle 1731".

N.L. von Zinzendorfin elämäntyön tuloksena syntyi herätysliike herrnhutilaisuus, joka laajeni eri maihin mm. Ruotsiin. Tukholman herrnhutilaisten keskuudessa syntyivät Siionin Virret, joista sitten Elias Laguksen toimittamana v. 1790 julkaistiin suomenkielinen painos. Näin ollen Päivän Tunnussanalla ja herännäisyydellä on samat juuret.

Sortavalassa seminaarin lehtorit perustivat v. 1890 Sortavalan Evankelisen Seuran. Tämän seuran puheenjohtajaksi valittiin uskonnon yliopettaja **K. A. Hougberg** sittemmin Vaaranen. 1900-luvun alussa hänet lähetettiin Keski-Eurooppaan opintomatalle, jolloin hän vieraili myös Herrnhutissa ja sen tuloksena v. 1905 voitiin julkaista suomenkielinen Päivän Tunnussana, joka siitä lähtien on ilmestynyt joka vuosi.

Toisen Maailmansodan jälkeen Sortavalan Evanke-

linen Seura muutti nimensä Karjalan Evankeliseksi Seuraksi ja sen toimipaikka on siitä pitäen ollut Haminassa sijaitseva Jamilahden kansanopisto. Päivän Tunnussanan 100-vuotisjuhlaa varten seura on julkaissut teoksen "Päivän Tunnussana eilen ja tänään". Juhlapäivää vietetään 6. maaliskuuta Haminassa.

Päivän Tunnussanan varmasti merkittävin tehtävä koettiin viime sotiemme aikana. Omaisistaan ja kotiseurakunnistaan pitkään erillään olleet miehet ja naiset saivat sotilaspapeiltaan lahjaksi omat Päivän Tunnussana -kirjaset. Moni kantoi niitä taskussaan voidakseen hiljentyä tauko hetkinä. Sotilaspapit saattoivat lukea kuoleville viimeiset Jumalan sanat hallussaan olevista Tunnussanoista.

Päivän Tunnussanan laajin levikki oli vuonna 1943 - 200 000 kpl. Nykyinen painosmäärä on 70 000.

PAAVO PINOMAA

Onnittelemme

Niilo Takkunen 80 vuotta

Niilo Takkunen on antautunut koko voimallaan sotaveteraanien järjestötoimintaan sekä erikoisesti veteraanien sosiaalisten etujen puolustamiseen. Järjestötoiminnan Takkunen aloitti 1969 silloisen Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin, (nykyisin Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri) piirisihteerin - toiminnanjohtajana. Toiminnanjohtajuus kesti vuoteen 1975. Jo seuraavana vuonna eli 1976 hänestä tuli Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja.

Piirin puheenjohtajuutta kesti hänen sairastumiseensa, vuoteen 1995 saakka. Pu-

heenjohtajuuden alkutoimintoihin kuului järjestelyt K-P:n osalta osallistuminen Helsingissä 7.9.1969 tapahtuneeseen sotaveteraanien suurmarssiin. Keskipohjanmaalta sinne mentiin kahdeksallatoista linja-autolla. Jo vuonna 1976 alettiin julkaista piirin joululehteä, joka onkin ilmestynyt vuosittain vuotta 1980 lukuun ottamatta. Sen toimittamiseen Takkusen panos ensin sen päätoimittajana ja sitten toimitussihteerinä on ollut merkittävä.

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuustossa Takkunen oli vuodet 1980 - 1991 ja lii-

ton hallituksessa vuodet 1995 - 1996. Oulun läänin rintamaveteraaniasiain neuvottelukuntaan Takkunen on kuullut sen perustamisesta 1991 alkaen ja on edelleen. Kannuksen Veljeskodin hallituksessa Takkunen on ollut sen perustamisesta eli v:sta 1984 alkaen.

Vuonna 1976 Takkusesta tuli myös Ylivieskan Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja. Sitä tehtävää hän hoitaa edelleenkin.

Sotilaskoulutukseltaan Takkunen on Psv-ampuja ja sotilasarvoltaan alikersantti. Harrastuksiin on kuulunut

nuorisoseuratoiminta ja luottamustoimet Ylivieskan Seurakunnan kirkkovaltuustossa sekä kunnallisissa lautakunnissa. Sairastumisen jälkeen Takkunen oli ensin kolme vuotta K-P:n aivohalvauksyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja sen jälkeen vielä vuoden Pyhä- ja Kalajokilaakson aivohalvauksyhdistyksen puheenjohtaja.

Ansiostaan Takkuselle on luovutettu mm. VR 4 ra, SL R, Sotainvalidien Kultainen ansiomerkki sekä Sotaveteraanien Kultainen ansioristi n:o 11.

MIKKO ANNALA

Kenraali Jaakko Valtanen täytti 80 vuotta 9.2.2005

Kenraali Jaakko Valtasen lähes puoli vuosisataa kestänyt työ maanpuolustustehtävissä sotilasuralla alkoi lähettinä talvisodassa ja päättyi eläkkeelle siirtymiseen Puolustusvoimain Komentajan tehtävistä v. 1990. Eläkevuosinaan hän on ollut aktiivisesti mukana veteraanityössä esiintyen mm. puhujana lukuisissa veteraanijärjestöjen tilaisuuksissa, mutta myös Espoon sotaveteraaniiyhdistyksen kenttätöissä toimien hallituksen ja erinäisten toimikuntien jäsenenä. Maanpuolustushengen ylläpito ja veteraaniperinteen siirtäminen tuleville sukupolville on

ollut hänelle koko sotilasuran ajan läheinen asia ja on sitä edelleen. Siitä on mm. osoituksena Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisusarjassa 2 viime vuonna julkaistu silloisen kapteeni Valtasen vuonna 1954 hyväksytty diplomi työ "Maanpuolustushengen (-tahdon) kehittämisen edellytykset ja mahdollisuudet erityisesti nuorison keskuudessa". Laaja tutkielma sisältää edelleen ajankohtaisia havaintoja ja ajatuksia, jotka sellaisenaan antavat aineksia Tammenlehvän perinneliiton henkistä pohjaa luotaessa.

AARNO LAMPI

Savonlinnan Seudun Sotaveteraanien vanhimman jäsenen Kustaa Tegelbergin 103 - vuotista syntymäpäivää vietettiin 4.2.2005 yhdistyksen toimistolla. Noin 25 vuotta yhdistyksen jäsenenä olleelle "Kustille" luovutettiin syntymäpäivälahjana yhdistyksen standaari sekä nimellä varustettu vuoden 2005 sotaveteraanikalenteri. "Poikien" lahjana Kusti sai pullollisen ruusuntippoja. Kuvassa Kusti on vastaanottanut standaarin yhdistyksen varapuheenjohtajalta Pentti Laamaselta (toinen oikealta). Muut henkilöt vasemmalta: Oiva Bagge, Pekka Mustasalo, Paavo Forss, Tellervo Hämäläinen ja Arvo Mikkonen.

100 vuotta

Rovasti Lauri Palva täytti 100 vuotta 2. helmikuuta 2005 Riihimäellä. Hän on syntynyt Hausjärvellä. Papiksi Lauri Palva vihittiin vuonna 1930. Hän on toiminut seurakuntaviroissa Pirkkalassa, Porvoossa ja Riihimäellä, jossa hän toimi kirkkoherrana 1955-70. Merkkipäivänä oli vastaanotto Riihimäen seurakuntakodissa.

Oskari Valkeejärvi 100 vuotta

Syntymäpäivillä muisteltiin menneitä ja tuumailtiin tulevia. Keskellä kunniaveteraani Oskari Valkeejärvi, vieressä vasemmalla Toivo Peltola (89) oikealla lottaveteraani Sisko Jyväsjärvi ja Pohjaslahden sotaveteraaniiyhdistyksen puheenjohtaja Lauri Jyväsjärvi (80).

Joulukuun 8. päivänä täytti Vilppulan Ylä-Kolkissa Pohjaslahden Sotaveteraanien kunniajäsen Oskari Valkeejärvi 100 vuotta.

Terveys on aina Oskarilla ollut hyvä. Nyt on kuulo alkanut heiketä. "Paljonhan sitä on sataan vuoteen kuullut, mutta haluaisi sitä vieläkin lisää kuulla". Muuten ikäveteraanin olemus on miehek-

kään ryhdikäs ja katse ikään kuin uteliaan valpas.

"Hyvä täällä on ollut asua, vapaassa Suomessa, ja on vieläkin. Kun on saanut sitä itse puolustaa ja rakentaa".

Oskari Valkeejärven tarina on luettavissa Sotaveteraaniliiton internetsivuilta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi

RAIMO LASKUJÄRVI

Kuolleita

Veikko Pirilä 1913–2004

Pankinjohtaja Veikko Valle Iisakki Pirilä kuoli 91-vuotiaana Ilmajoella 12. joulukuuta. Veikko Pirilä oli syntynyt 31.3.1913 Alajoen laidalla. Opineluinen nuorimies haikutui maatalousalan koulu-tukseen ensiksi Kauhajoelle maamieskouluun ja sen jälkeen Kurkijoelle Maamiesopistoon, mistä valmistui vuonna 1936 maatalousteknikoksi.

Veikko Pirilä suoritti varusmiespalveluksensa Kenttätukirykmentti 3:ssa Riihimäellä vuosina 1932-33 ja liittyi Ilmajoen Suojeluskuntaan heti, kun se oli mahdol-

lista. Hiihto, ammunta, suunnistus, pesäpallo ja sotilasotelu olivat hänelle mieluisia harrastuksia.

Talvisodan aikana Veikko suoritti Reserviupseerikoulun. Jatkosodassa hän toimi ilmajokisen Aallon Patteriston eli Kenttätukirykmentti 10:n III patteristossa ja sodan loppuvaiheessa Kevyt Patteristo 24:ssä tulenjohtajana. Isänmaan palvelus kesti 5 vuotta, 8 kuukautta ja 6 päivää. Veikko Pirilä oli sotilasarvoltaan kapteeni. Hänet palkittiin monin kunniamerkein, joista arvokkain oli 3.luokan Vapaudenristi.

Välirauhan teon jälkeen syyskuun lopulla vuonna 1944 käynnistettiin laajamittainen aseiden asekatkenta. Se oli siihen osallistuneiden henkilöiden kannalta velvollisuudentunnon ja vastuunkantamisen malliesimerkki. Veikko Pirilä oli toimija myös asekatkennässä ja joutui istumaan ansioistaan asekatkijänä linnassa 2,5 kuukautta.

Hän oli perustamassa paikallista sotaveteraaniiyhdistystä ja toimi Ilmajoen Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajana kolme vuosikymmentä. Sotaveteraanipiirin hallituk-

seen ja Sotaveteraaniliiton valtuustoon hän kuului myös pitkään.

Siviilissä Veikko Pirilä valittiin vuonna 1944 Ilmajoen Osuuskassan (myöh. Ilmajoen Osuuspankki) toimitusjohtajaksi. Tätä päätyötään hän hoiti vastuullisesti yli kolmen vuosikymmenen ajan siirtyen eläkkeelle vuonna 1975.

Mieluisia harrastuksia olivat reserviupseeritoiminta, Vapaussodan ja Aallon Patteriston perinnetyö ja rotarytoiminta. Veikko oli Ilmajoen Rotaryklubin perustajajäsen vuodelta 1956 ja presidenttinä hän toimi 1966-67 ja jäse-

nenä loppuun saakka.

Oma lukunsa on Veikko Pirilän toiminta Ilmajokilehdessä. Hän oivalsi oman paikallislehden merkityksen jo opiskellessaan Kurkijoella ja saadessaan sinne lehden ikään kuin kirjeenä kotoa. Sotavuodet vain syvensivät tuota näkemystä. Veikko oli mukana lehden hallinnossa vuodesta 1956 alkaen loppuun saakka, lähes puolet ajasta puheenjohtajana.

Veikko Pirilä siunattiin viimeiseen lepoon Ilmajoen kirkossa uuden vuoden aattona.

SIMO JÄRVI

Veikko Helle 1911–2005

Ministeri Veikko Helle kuoli 5. helmikuuta Lohjalla. Hän oli syntynyt 11. joulukuuta 1911 Vihdissä, jossa hän asui läpi elämänsä.

Helle oli kansanedustaja (sd) 51-83, eduskunnan varapuhemies 72-75 ja 78-82 sekä puhemies 76-77, valtio-

neuvoston jäsen 70-72 ja 83 sekä Vihdin kunnanvaltuuston jäsen tai puheenjohtaja 37-88. Ministerin arvonimen hän sai -86.

Sotiemme veteraanit muistavat kiitollisina Veikko Helteen merkittävää osuutta Suomen Aseveljen Liiton

muodostamisessa ja toimintaa liittovaltuuston jäsenenä. Aseveljeliiton lakkauttamisen jälkeen hän jatkoi työtä sotavainajien muiston vaalimiseksi sekä veteraanien ja heidän omaistensa hyväksi Kaatuneiden Muistosäätiön hallituksessa. Hän toimi

myös valtakunnallisen rintamaveteraaniasian neuvottelukunnan jäsenenä ja Rintamaveteraaniliiton valtuuskunnan puheenjohtajana.

Ase- ja veteraaniveli Veikko Helteen elämäntyö sisälsi runsain mitoin arvokasta toimintaa, jota muistettaes-

sa mieleen palautuvat aseveljiliikkeen suuri kansallinen merkitys sekä liikkeen perusajatuksista versonut yhteenkuuluvuuden henki ja keskinäisen auttamisen tahto.

SIMO KÄRÄVÄ

Tammenlehvän Perinneliiton vuosikokous

Tammenlehvän Perinneliitto piti ensimmäisen vuosikokouksensa 9. helmikuuta Sotainvalidien Veljesliiton tiloissa Helsingissä. Kokouksessa oli läsnä perustajajhteisöjen Sotainvalidien Veljesliiton, Suomen Sotaveteraaniliiton, Rintamaveteraaniliiton ja Rintamanaisten Liiton viralliset edustajat, jäseniksi kutsuttujen Kaatuneitten Omaisten Liitto ry:n ja Sotavangit ry:n viralliset kokousedustajat, Perinneliiton väliaikaisen hallituksen jäsenet sekä veteraaniliittojen toiminnanjohtajat. Kokouksen osanottajat toivotti tervetulleeksi Vevan puheenjohtajavuorossa oleva **Veli Matti Huittinen**.

Vuosikokous hyväksyi ja vahvisti toimintakertomuksen sisältävän tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille. Tammenlehvän perinneliiton puheenjohtajaksi valittiin maaherra **Eino Siuruainen** Oulusta (varajäsen valtioneuvos

Riitta Uosukainen) ja muiksi jäseniksi kansliapäällikkö **Risto Junttila** (varajäsen kirkkoneuvos Paavo Perola), valtiotieteen maisteri **Aarno Lampi** (varajäsen kunnallisen neuvos Onni Toljamo), kansliapäällikkö **Markku Lehto** (varajäsen Klaus Halla), filosofian tohtori **Marjo Mela** (varajäsen Leo Lehdistö), vuorineuvos **Esko Muhonen** (varajäsen Tapio Peltomäki), toimitusjohtaja **Risto Parjanne** (varajäsen yhteiskuntasuhdepäällikkö Kimmo Kajaste), kenraaliluutnantti **Esa Tarvainen** (varajäsen kenraalimajuri Hannu Heranen) ja valtiosihteeri **Risto Volanen** (varajäsen pankinjohtaja Matti Louekoski). Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin KHT-yhteisö Suomen Tilintarkastuskeskus Oy ja oikeustieteen kandidaatti **Harri Ahlberg** sekä varalle tilintarkastusyhteisön lisäksi hallintotieteen maisteri **Heikki Teittinen**. Lisäksi vuosikokous edellytti, että

toimintaan kutsutaan asian tuntijaedustus valtion kulttuurihallinnosta.

Liiton vuoden 2005 toimintasuunnitelmassa korostuvat toiminnan käynnistämiseen liittyvät asiat, Torniossa 27. huhtikuuta Kansallisen Veteraanipäivän yhteydessä olevan perinteensiirtotapahtuman järjestelyt, perin-

neseminaarin järjestäminen, liiton taloudellisen aseman vahvistaminen sekä työryhmien toiminnan käynnistäminen. Perinneliiton vuoden 2005 talousarvion loppusumma on 133 000 euroa.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** ja sihteeri-

nä liiton asiamies **Pertti Suominen**.

Tammenlehvän Perinneliiton asiamiehenä on eversetti Pertti Suominen. Liitolla on toimitilat osoitteessa Annankatu 25 H 58 00100 HELSINKI.

Tammenlehvän Perinneliiton ensimmäinen vuosikokous pidettiin Sotainvalidien Veljesliiton tiloissa.

Kannattajajäseniä tarvitaan

Sotaveteraaniliiton tämän vuoden toimintasuunnitelmassa tavoitteena on hankkia vuoden 2005 loppuun mennessä 7 000 uutta kannattajajäsentä. Tavoite on haastava, mutta hyvin saavutettavissa kun toimessa on kaikki 400 sotaveteraanijäseniä. Kannattajajäseniä tarvitaan hoitamaan sotaveteraanilta vapautuvia tehtäviä. Myös tulevina vuosina tarvitaan lisää nuorempia tekijöitä ja tukijoita. Varsinaisten jäsenten määrän pienentyessä myös

Sotaveteraani-lehden tilausmäärät pienenevät. Tämä puolestaan heikentää lehden taloustilannetta erityisesti tulevina vuosina. Kannattajajäsenille tilattujen lehtien tilausmaksuilla helpotetaan lehden taloutta.

Sotaveteraanipiirit ovat valmistelleet alueellisesti jäsenhankintaa. Kannattajajäsenten määrän kehittymistä seurataan piireittäin. Parhaat piirit ja yhdistykset palkitaan. Liitossa aloitettiin kannattajajäsenten määrän seuranta 3.9.2004. Vuoden vaihtee-

seen mennessä kannattajajäsenten määrä nousi eniten Keski-Suomessa (237 jäsentä), Lahdessa (129 jäsentä), Etelä-Pohjanmaalla (100 jäsentä), Varsinais-Suomessa (93 jäsentä) ja Pirkanmaalla (74 jäsentä). Yhteensä syyskauden aikana kannattajajäsenten määrä lisääntyi 925 jäsenellä. Vuodenvaihteesta helmikuun alkupuolelle kannattajajäsenten määrä kasvoi 454 jäsenellä.

Sotaveteraanityöllä on hyvä imago. Sotaveteraanien hyväksi tehtävää työtä halu-

taan julkisesti tukea esimerkiksi liittymällä kannattajajäseneksi. Tätä kautta on helppo mahdollista saada myös uusia tekijöitä sotaveteraanityöhön. Kannattajamme eivät tiedä mahdollisuuksista päästä jäseneksi. Helpon liittymisen käy Sotaveteraaniliiton internet sivuilla osoitteessa www.sotaveteraaniliitto.fi jonka kautta jäsenhaku tulee Sotaveteraanipiirin sähköpostiosoitteeseen. Kannattajajäsenet voivat esittää liittymistä kannattajajäseneksi tutulle. Mikäli Sotaveteraani itse kutsuu mukaan kannattajajäseneksi on tilanne otollinen. Tärkeintä

on pitää kannattajajäsenten hankkimisasiä nyt esillä.

Hankitaan myös varsinaisia jäseniä

Kannattajajäseniä hankitaan tukemaan ja tekemään sotaveteraanityötä. Sotaveteraaninyhteisöjen työ kohdistuu sotaveteraaneihin. Siksi sotaveteraanikelpoisille varsinaisille jäsenille tulee pitää ovet avoinna. Toivotamme kaikki vielä jäsenyyden ulkopuolella olevat sotaveteraanit varsinaisiksi jäseniksi yhdistykseemme.

MARKKU SEPPÄ

Satavuotias Otto Brandt lahjoitti Sotaveteraaniliitolle

Juhlavuonna Otto Brandt julkaisi 100-vuotishistoriikin.

Oy Otto Brandt Ab luovutti 100-vuotisen toimintansa kunniaksi Suomen Sotaveteraaniliitolle 106 000 euroa käytettäväksi sotaveteraanien lääkeliikkeen ja leikkaushoitoihin sekä virkistykseen. Luovutus tapahtui 3. helmikuuta Helsin-

gin messukeskuksessa moottoripyöränäyttelyn yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa. Lahjashekin vastaanottivat Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja valtuuston puheenjohtaja Aarno Lampi. Oy Otto Brandt Ab käynnisti hankkeen yhteistyökumppaneidensa kesken lahjoittamalla 80 000 euroa. Lahjoituksella 100 vuotta täyttävä perheyrittys haluaa kiittää sotaveteraaneja siitä, että meillä on lähtökohdat elämällemme ja tulevaisuudemme rakentamiselle itsenäisessä Suomessa.

Lahjoitus on kautta aikojen suurin Sotaveteraaniliiton saama yksittäisen luovuttajan antama lahjoitus. Sotaveteraaniliitossa oli vuoden 2005 alussa 54 728 varsinaista jäsentä.

Lahjashekin vastaanottivat (vas) Aarno Lampi ja Aarno Strömmer. Luovuttajina oikealta Otto Brandt Oy:n hallituksen jäsen Carina Wolff-Brandt, Tor Brandt ja toimitusjohtaja Stefan Brandt. Tor Brandt on sotaveteraani. Hän toimi sodan aikana lentokonekaanikkona Karhumäessä.

Maavoimaesikunta sai Heikki Nykäsen muotokuvan

Mikkelin Vanha Sotaku koki taas kerran juhlaa vanhan ja uuden merkeissä perjantaina 4. helmikuuta, kun Mannerheim-ristin ritarien säätiö paljasti siellä majuri Heikki Nykäsen muotokuvan. Vanhaa silloin edustivat itse Mannerheim-ristin ritarit puheenjohtajansa Pentti Iisalon johdolla ja muotokuvan mallin koko uljas, syksyllä 85-vuotinen elämä. Uutta taas olivat muotokuvan vastaanottaja, kenraaliluutnantti Ari Puheloinen ja muotokuvan paikaksi suunniteltu Maavoimien tuleva esikunta. Eikä

kovin vanhoja olleet muotokuvaa tilaisuudessa täydessä taisteluvälikokouksessa vartiointineen Utin Jääkärirykmentin erikoisjoukkojen alikersantit, Joonas Hynönen ja Lauri Kinnunen, jotka rykmenttinsä lippuvartion kanssa olivat todistamassa tapahtumaa.

Kuvan oli maalannut erityisesti muotokuvamaalarina kunnostautunut ja nykyään Ranskan Rivieralla asuva taidemaalari Igor Muslimov. Suomalaiset yritykset Metso Oyj ja UPM-Kymmene Oyj olivat rahoittaneet työn.

Mannerheim-ristin ritarien säätiön valtuuskunnan vara-

puheenjohtaja, vuorineuvos Tauno Matomäki luovutti muotokuvan kerraten puheensa majuri Heikki Nykäsen elämää sodan jälkeen Porissa Rauma-Repolan konepajayksikön johdossa ja sijoitus-

johtajana, jossa kertautuivat samat sissipäällikön yksinkertaiseen toimintamalliin perustuneet ominaisuudet.

Puolustusvoimain komentaja, amiraali Juhani Kaskeala vahvisti omassa puheen-

vuorossaan vuorineuvos Matomäen kertomaa toteamalla majuri Heikki Nykäsen ansiot liikekannallepanovalmistelujen aloitteellisena ylläpitäjänä kuuluessaan Porin Kallolaisiin, joka vasta pari vuotta sitten katsoi palvelustensa tarpeen päättyneen.

Savon Sotilassoittokunta tahditti johtajansa musiikkikapteeni Pasi-Heikki Mikolan johdolla tapahtumaa kunniakkailta Utin Jääkärirykmentin kunniamarssilla ja Mannerheim-ristin ritarien marssilla sekä lopuksi juhlavierasjoukon laulamaa Maamme-laulua.

KARI NORKOLA

Adolf Ehrnroothin työ sotiemme veteraanien hyväksi

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth (9.2.1905–26.2.2004) osallistui sekä talvisotaan että jatkosotaan, kumpaankin alusta alkaen ja loppuun saakka. Vaikea haavoittuminen heinäkuussa 1941 keskeytti rintamapalveluksen yli puoleksi vuodeksi. Rintamalla ja sotasaairaalassa syntyi ja lujittui aseveljeys, jonka voima vaikutti ratkaisevasti siihen, että hän rauhan tultua tahtoi ja jaksoi toimia monin tavoin sotiemme veteraanien – miesten ja naisten – parissa ja hyväksi.

Palattuaan rauhan toimi sotiemme miehet ja naiset saivat osakseen myös piittaamattomuutta ja ynseyttä. Niiden taustana olivat sotaan välttämättä liittyvät kielteiset piirteet – kärsimykset, menetykset ja rasitukset – sekä se, että sotiemme syistä, kulusta ja merkityksestä ei tuolloisissa oloissa käyty avointa keskustelua.

Kansalaisten asenteisiin

ja käyttäytymiseen vaikutti oleellisesti myös se, että sotiemme veteraaneja laajalti yhdistävä Suomen Aseveljien Liitto oli välirauhan ehtoihin nojautuen lakkautettu tammikuussa 1945 ääriivasemiston aloitteesta ja Liittoutuneiden valvontakomission neuvostoliittolaisen johdon uhkavaatimuksesta. Tuolloin veteraanien yleisen järjestötyön saroilla alkoi pitkä pakokesannon kausi, jonka johdosta veteraanien henkisten ja aineellisten tarpeiden esiintuominen ja tukitoimien kehittäminen jäivät vähiin. Sotavammaisten osalta tilannetta huojensi se, että elokuussa 1940 perustettu Sotainvalidien Veljesliitto sai jatkaa toimintaansa.

Muulta osin veteraanien yhteisötoiminta pääsi viriämään vasta 1950-luvulla. Vuonna 1957 perustettiin Suomen Sotaveteraaniliiton edeltäjäjärjestö. Tämän asunto- ja huoltoliiton sekä eri puolille maata perustettu-

jen huoltoyhdistyksien nimet ja päämäärät kytkeytyivät asumiseen ja toimeentuloturvaan. Tuolloisissa oloissa ei näet juuri käynyt päinsä tuoda säännöissä esiin henkisiä arvoja, esimerkiksi yhteenkuuluvuutta, isänmaallisuutta ja perinteiden vaalimista. Nämä sarat jäivät paljolti sen varaan, että aseveljet ja sotasiset pitivät yhteyttä ja koontuivat sodan ajan joukko-osastojen tai muiden organisaatio-osien puitteissa.

Niinpä myös Jalkaväkirykmentti 7:n veteraanit olivat koolla jo 1950-luvulta alkaen, osin 2. Divisioonan yhteisissä tapaamisissa. Yhteishenkeä lujittivat eritoten rykmentin maineikkaan komentajan, eversti Ehrnroothin, ”Aatun”, veljellinen mukanaolo ja innostavat puheenvuorot.

Toinen veteraanijoukko, jolla oli erityinen sija Ehrnroothin ajatuksissa ja töissä, koostui Mannerheim-ristin ritareista. Kun ritarit ylipääl-

likkö Mannerheimin hautausten jälkeen 4. helmikuuta 1951 päättivät toistuvista kokoontumisistaan ja järjestäytymisestä, joka 1953 johti ritarisäätiön perustamiseen, yhteisten asioiden hoitajaksi valittiin ritari numero 162 Adolf Ehrnrooth. Säätiön vireä toiminta, jota hän ohjasi, ei suinkaan ole rajoittunut ritarien ja heidän omaistensa elinoloista huolehtimiseen, vaan on sisältänyt runsaasti hankkeita ja toimia, joilla on vaalittu Suomen marsalkan ja hänen soturiensa saavutusten muistoa sekä korostettu maanpuolustustahdon ja -kyvyn merkitystä.

Ehrnroothin yhteydenpito veteraaneihin yltyi laajalti muihinkin kuin Tyrjän rykmentin aseveljiin ja Mannerheim-ristin ritareihin. Tultuaan 1961 Turkuun 2. Divisioonan komentajaksi hän muisti ja tuki etenkin Varsinais-Suomen sotaveteraaneja osallistumalla usein heidän yhteisöjensä tilaisuuksiin

kunniavieraana ja puhujana. Hänen läsnäolonsa sekä kannanottonsa ja niiden saama julkisuus kohottivat veteraanien omanarvontuntoa ja vaikuttivat kansalaisten asenteisiin.

Siirryttyään reserviin hänen oli mahdollista entistä useammin noudattaa myös vierailu- ja puhepyyntöjä, joita tuli tiuhaan eri puolilta maata. Sotaveteraanit arvostivat eritoten sitä, että hän osallistui Suomen Sotaveteraaniliiton liittojuhlisiin ja vastaanotti liittopäivillä veteraanien ohimarssit.

Hän vieraili myös Virossa tapaamassa sotiemme sikäläisiä vapaaehtoisia, Suomen-poikia.

Ellei kenraalin ollut mahdollista noudattaa kutsua, hän lähetti kirjallisen tervehdyksen, joka luettiin kokouksissa tai juhlaväelle. Kun tilaisuuksiin, joissa kuultiin kenraalin sanoma, osallistui vuosittain monia tuhansia veteraaneja ja heidän läheisiään, hänen

Sotamuseon erikoisnäyttely kertoo Adolf Ehrnroothin elämänvaiheista

Jalkaväenkenraali, Mannerheim-ristin ritari Adolf Ehrnroothin syntymästä oli 9. helmikuuta kulunut 100 vuotta. Tämän johdosta Sotamuseossa avattiin merkkipäivänä erikoisnäyttely ”Vuosisata Suomen puolustuksessa – Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth 1905–2004.” Näyttely esittelee Suomen maanpuolustusta 1900-luvun alkupuolelta 2000-luvulle Ehrnroothin pitkän ja vaiherikkaan elämän kautta. Näyttely on samalla kunnianosoitus sotiemme veteraaneille ja muille maanpuolustuksen hyväksi työtä tehneille. Näyttelyn ainutlaatuisia antia ovat Ehrnroothin henkilökohtaiset esineet ja ennen julkaisemattomat valokuvat hänen omista albumeistaan.

Adolf Ehrnrooth syntyi Suomen suuriruhtinaskunnassa. Hän kuoli 99 vuoden ikäisenä EU-Suomessa. Näin hän ehti kokea maamme historian keskeiset murrosvaiheet niin rauhan kuin sodan aikoina.

Ehrnrooth muistetaan sodan vuosilta taitavana ja rohkeana johtajana, eritoten Jalkaväkirykmentti 7:n komentajana. Maineikkaimpia taistelutienoita olivat talvisodan Taipale sekä jatkosodan Siiranmäki, Äyräpää ja Vuosalmi. Hänet nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi joulukuussa 1944.

Sotien jälkeen hän loi pitkän ja ansiokkaan uran monissa puolustusvoimien komentajatehtävissä. Ratsuväessä kahteen otteeseen palvelut upseeri ehti toimia

myös Taistelukoulun johtajana, panssarijoukoissa ja ilmapuolustuksen tarkastajana. Lähes 40 vuotta kestänyt aktiivipalvelus päättyi 1965, jolloin kenraaliluutnantti Ehrnrooth siirtyi reserviin divisioonankomentajan tehtävästä.

Reservivuosinaan Ehrnrooth keskittyi toimintaan, joka edisti isänmaallisen mielen, kansallisen itsetunnon, maanpuolustustahdon ja -kyvyn lujittamista sekä sotiemme ja niiden veteraanien työn merkityksen arvostamista. Hän esitti kannanottojaan veteraanien ja maanpuolustustyhteisöjen tilaisuuksissa sekä tiedonvälittimissä ja muistelmissaan. Hänestä tuli merkittävä kansallinen vaikuttaja, joka kohdisti sanomansa myös nuorisoon. Kun hänet 1980

ylennettiin jalkaväenkenraaliksi, hän tähdensi päätöksensä osoittavan kunnioitusta koko veteraanisukupolvelle.

Ehrnroothin urasta kertovat näyttelyssä mm. hänen univormunsa eri vuosikymmeniltä, valikoima sodan ajan esineistöä sekä lukuisat kunniamerkit ja muistoesineet. Lisäväriä antavat hänen joukko-osastojensa liput ja standaarit. Esineistöä täydentävät maalaukset sekä valokuvat, joita on lapsuudesta hautajaisiin saakka, perhe-elämästä ja sotatoimista. Esillä on myös Sota-arkiston asiakirjoja. Näyttelyn ohessa on laaja multimediaohjelma, jonka on tehnyt Everscreen Oy, sekä aiemmin tehty multimediaosio, joka kertoo kesän 1944 torjuntataisteluista Vuosalmella.

Näyttelyä suunnitellaan ja kootaan Sotamuseo on saanut tukea Adolf Ehrnroothin omaisilta, aseveljiltä ja tuttavilta. Hankkeeseen ovat osallistuneet Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskuksen kuvayksikkö, Sota-arkisto ja

Pääesikunnan viestintäosasto.

Näyttely on avoinna 10.2.–6.12.2005 tiistaina, keskiviikkona ja torstaina kello 11–18 sekä perjantaina, lauantaina ja sunnuntaina kello 11–16. Museon osoite on Maurinkatu 1, 00170 Helsinki.

lujat ja selvät mielipiteensä tavoittivat vuosikymmenien mittaan suuren osan sotiemme miehistä ja naisista sekä heidän omaisistaan ja tuki-joistaan. Veteraanit arvostavat suuresti sitä, että kenraalin rinnalla veteraanitilaisuuksissa oli usein hänen puolisonsa, kreivitär Karin Birgitte Ehrnrooth.

Kenraalin reservivuosikseen valitsema tehtävä tuoda esiin sotiemme ja niiden veteraanien työn merkitystä ei ollut helppo etenkin 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin vasemmistoradikalismi ja lähistoriamme tuntemuksen vähyys ylläpitivät nuorisossa kielteisiä asenteita veteraaneja ja maanpuolustushenkeä vastaan. Kenraali ei kuitenkaan antanut periksi, vaan jaksoi toistuvasti puheissaan, haastatteluissaan ja muistelmateoksissaan korostaa vakaumustaan: Suomi on hyvä maa. Se on puolustamisen arvoinen. Emme hävinneet sotia, vaan turvasimme torjuntataistelussa itsenäisyytemme ja yhteiskuntajärjestyksellemme. On syytä osoittaa

kunnioitusta ja kiitollisuutta niitä miehiä ja naisia kohtaan, joiden ansiosta saamme elää vapaassa maassa. Luotamme siihen, että myös nuoriso oppii ymmärtämään tämän.

Vähitellen asenteet muuttuivat. Vuonna 1986 valtioneuvosto päätti, että ryhdytään viettämään kansallista veteraanipäivää. Veteraaneista oli tullut kunniakansalaisia, joille laajalti ja näytävästi osoitettiin arvonantoa.

Yleisasenteen myönteistyminen on ollut perusta myös sille, että on saatu aikaan valtion ja kuntien tukiratkaisuja, joilla on merkittävästi turvattu veteraanien selviytymistä arjen vaikeuksista elämän ehtoissa. Veteraaniasioita kiinteästi seuranneena kenraali Ehrnrooth oli selvillä siitä, että julkisen tuen ohella tarvitaan yhä veljes- ja sisarapua, jolla voidaan antaa täsmätukea, sekä avun antamisen mahdollistavaa varainhankintaa. Tämän oivaltamisen oli taustana sille, että hän toimi sotaveteraanityhteisö-

jen Iltahuuto-suurkeräyksen suojelijana 1994-95 sekä että hänen toivomuksensa mukaisesti hänen merkkipäivinään ja hautajaistensa yhteydessä kansalaiset kartuttivat Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiössä olevaa Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin rahastoa, jonka varoilla avustetaan veteraaneja ja perinnettöitä. Myös Sotainvalidien Veljesliitossa on hänen nimikkorahastonsa.

Sotaveteraanit osoittivat kenraalille kiitollisuuttaan avoimesti: Kyrkslätts Krigsveteraner rf, Turun Sotaveteraanit ry, Suomen Sotaveteraaniliitto ja Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys kutsuivat hänet kunniajäsenekseen.

Saadessani kahden vuosikymmenen aikana läheltä seurata Adolf Ehrnroothin toimintaa sotiemme veteraanien parissa ja hyväksi tuntui usein siltä, että häntä ohjasivat siinä kahden suuren sotilaan aseveljeydestä lausumat ajatukset.

Carl Georg von Döbeln vakuutti jäähyväispuhees-

saan suomalaisille sotureilleen lokakuussa 1809: "Aseveljeys, joka on solmittu taistelussa, vaaroissa, veressä ja kuolemassa ei koskaan hajoa. Aseveljeys kestää elämän loppuun." Ehrnroothin erään lehtikirjoituksen otsikona on virke: "Aseveljeys on minulle pyhä asia."

Suomen marsalkka Mannerheimin antoi viimeisessä päiväkäskyssään 31. joulukuuta 1944 sotureilleen rauhan toimiin vaativan tehtävän: "Teidän asianne on kaikkialla maassamme yllä-

pittää sitä keskinäisen luottamuksen ja toveruuden henkeä, minkä sodan yhteiset koettelemukset ovat luoneet, sekä ympäristöönne kasvatetaan uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen." Mannerheim oli Ehrnroothille suuri esikuva ja kunnioituksen kohde.

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth oli elämänsä loppuun asti uskollinen aseveli ja veteraanien altis tukija sekä kansallinen luottamuksen lujuuttaja.

SIMO KÄRÄVÄ

Kunnianosoitus jalkaväenkenraali Ehrnroothin haudalla

Maanpuolustus-, veteraani- ja perinneyhteisöt ja -säätiöt, joiden kunniajäsen tai puheenjohtaja jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth oli, tekivät hänen syntymänsä 100-vuotispäivänä 9. helmikuuta kunniakäynnin hänen haudalleen Helsingin Hietanien hautausmaalla. Näiden tahojen yhteisen seppeleen laskivat hänen komentamansa Jalkaväkirykmentti 7:n

veteraani, Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt ja Kadettikunta ry:n puheenjohtaja, prikaatikenraali Ilkka Aspara. Kaaderilaulajat esitti tilaisuudessa laulun *Suomi on hyvä maa*.

Kyseiset yhteisöt ja säätiöt ovat Jalkaväkirykmentti 7:n perinnetoimikunta, Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry, Kadettikunta ry, Kaaderilaulajat, Kyrkslätts Krigsveteraner

rf, Mannerheim-ristin ritarien säätiö, Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsätysmajayhdistys ry, Suomen Marsalkka Mannerheimin Perinnesäätiö, Suomen Reserviupseeriliitto ry, Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys, Suomen Sotaveteraaniliitto ry, Turun Sotaveteraanit ry, Upseeriliitto ry ja Åbolands Reservofficers-förening rf.

Seppeleen laskivat Tuomas Gerdt ja Ilkka Aspara.

Tukea Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiöltä

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiössä olevasta Adolf Ehrnroothin rahastosta myönnettiin avustuksia vähävaraisten sotaveteraanien tukemiseen jalkaväenkenraali Ehrnroothin 100-vuotissyntymäpäivänä 9. helmikuuta. JR 7:n perinnetoimikunnan esityksestä myönnettiin viidelle hakijalle 2 500 euroa ja sotaveteraanipiirin kautta tulleista hakemuksista kahdelletoista hakijalle yhteensä 5 442 euroa.

Adolf Ehrnroothin nimikkorahaston varat ovat kertyneet jalkaväenkenraalin merkkipäivämuistamisista ja hänen toivomuksestaan muistaa rahastoa hänen hautajaistensa yhteydessä. Osa varoista on sovittu käytettäväksi JR 7:n perinnetoimikunnan esityksestä rykmentin yksiköissä palvelleiden veteraanien hyväksi.

Turun Ehrnrooth-muistomerkkihanke

Lehden numerossa 6/2004 julkaistiin uutinen, jonka mukaan Turkuun on päätetty pystyttää jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin muistomerkki. Samalla kerrottiin, että muistomerkki sijoitetaan tuomiokirkon eteläpuoleiselle puistoalueelle ja paljastetaan 13.3.2005. Kun lopullisesta sijoituspaikasta ei ratkaisua kuitenkaan vielä ole saatu, muistomerkkin pystyttäminen ja paljastaminen siirtyvät tuonnemmaksi.

Saga Matkojen VIRO

18 kylpylää eri puolilla Viroa

KYLPYLÄLOMAT

1 vko ja 2 vkoa sis. kylpylähoidot €/hlö

esim. **Saaremaa Valss**, ph 13.3.,20.3..... **alk. 255**
Puistotalo, Pärnu, th 13.3., 20.3..... **alk. 299**
Laine, Haapsalu, th 13.3.,20.3..... **alk. 315**
Pirita, Tallinna, th 13.3.,20.3..... **alk. 379**
Tervis-2, Pärnu, th 13.3.,20.3..... **alk. 395**

VIRKISTYSLOMAT

4 pv ja 5 pv sis. kylpylähoidot €/hlö

Puistotalo, Pärnu th 17.3., 24.3. **4 pv alk. 149**
Pirita, Tallinna, th, 17.3., 24.3..... **4 pv alk. 169**
Viimsi, Tallinna, ph 17.3., 24.3..... **4 pv alk. 225**
Laulasmaa, ph 17.3., 24.3. **4 pv alk. 199**

PÄÄSIÄISEKSI KYLPYLÄLOMALLE PÄRNUUN

Kaarina Tuunasen ja Ossi Ahlapuron seurassa

20.-27.3., Kylpylälomat, 1 vko

esim. **Valkoinen talo**

Erikaisohjelmaa. Kysy lisää!

alk.
335

BUSSIKULJETUKSET ERI PUOLILTA SUOMEA (lisämaksu) toimituskulut 7 €/tilaus

saga
M A T K A T

Albertink. 36 B, 4. krs, Helsinki
(09) 612 3355
www.sagamatkat.fi

Lähes 700 laulajaa ilmoittautunut Joensuun laulujuhille

Joensuussa 14–15. toukokuuta järjestettävien Sotaveteraanikuorojen VIII laulujen järjestelyt ovat parhaillaan käynnissä. Helmikuun alkuun mennessä laulujuhille oli ilmoittautunut 30 kuoroa, joissa on yhteensä 655 laulajaa. Joensuussa järjestelytehtäviä tekevät Joensuun Mieslaulajat ja Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri. Näiden laulujen järjestelyt poikkeavat aikaisemmin järjestetyistä. Nyt päävastuun kantaa sotaveteraaniryhteisöjen ulkopuolinen taho. Joensuun Mieslaulajissa vastuuhenkilöinä ovat jo viime syksystä lähtien toimineet **Jorma Mikkonen**, **Erkki Lehtinen** ja **Olavi Piiparinen**. Kaikki ovat tunnettuja kuoro- ja järjestömiehiä sekä harkkaita ja kyvykkäitä kantamaan vastuun laulujen onnistumisesta.

Laulujuhla järjestetään Joensuun Areenassa, joka on aivan äskettäin valmistunut

suurhalli. Sen pinta-ala on 10 600 m² ja vapaa korkeus 24 m. Halliin on helppo rakentaa katsomo 4 000 katsojalle ja paikat 600 laulajalle. Tapahtumaan odotetaan vähintään saman verran yleisöä mitä Vaasassa pidetyillä laulujuhlilla oli vuonna 2002.

Ohjelma perusvarma

Juhlan taiteellisesta puolesta vastaa musiikkineuvos **Arvo Kuikka**. Hän on pitänyt huolta, että sotaveteraanikuorojen perinteinen ohjelmisto säilyy. Vain yksi uusi laulu on hyväksytty mukaan. Karjalassa lauletaan *Karjala*-laulu. Laulujuhlan ohjelman erikoisuus on 116 koululaisesta koostuva lapsikuoro. Se esittää yksin kolme laulua. Sotaveteraanikuoro ja lapsikuoro laulavat yhdessä *Finlandia*-hymnin ja päätteeksi yhdessä yleisön kanssa *Maamme*-laulun.

Laulujuhlan juontajana on valtioneuvos **Riitta Uosukainen**. Solisteina esiintyvät

Henrik Lamberg ja **Armas Tuononen**.

Tervetuloa Joensuuhun

Joensuun Mieslaulajat, Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ja Suomen Sotaveteraaniliitto toivottavat kuoromusiikin ystävät tervetulleiksi Joensuuhun. Sotaveteraanilaulajien ikääntymisen johdosta Joensuussa järjestettävät laulujuhlat jäänevät viimeisiksi Sotaveteraanikuorojen laulujuhlaksi, jossa lähes kaikki laulajat ovat sotaveteraaneja. Laulujuhlille toivotaan jatkoa. Enin osa laulajista tulee silloin Sotaveteraanikuorojen perinnekuoroista.

Pääsylippuja ryhmille kannattaa varata ennakkoon Joensuun Mieslaulajilta (laulujuhlan kansliatoimikunta) seuraavista puhelimista: 050-3772 282 Seppo Knuutinen tai 0500-184 351 Aulis Ikonen.

Sotaveteraanikuorojen VIII laulujuhla Joensuussa 15.5.2005

Alustava ohjelma:

Liput saapuvat <i>Karjalan jääkärien marssi</i>	Karjalan sotilassoittokunta johtaa musiikkikapteeni Juha Tiensuu yleisö, kuorot ja soittokunta johtaa Juha Tiensuu
Yrjö Kilpinen <i>Lippulaulu</i>	Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Juhani Soila
Tervehdyspuhe	yleisö, kuorot, ja soittokunta johtaa Juha Tiensuu
Aimo Mustonen <i>Sillanpään marssilaulu</i>	johtaa Uno Järvelä
Suurkuoro	johtaa Alvar Kivimäki
Mihkel Lüdig <i>Aamunkoitto</i>	kuoro ja soittokunta johtaa Rauno Rännäli
Jooseppi Riippa <i>Kotimaani ompi Suomi</i>	kuoro ja soittokunta johtaa Pekka Salminen
Urpo Jokinen <i>Suomi on hyvä maa</i>	kuoro ja soittokunta johtaa Kalevi Niemi
Ahti Sonninen <i>Sotainvalidien marssi</i>	kuoro ja soittokunta johtaa Arvo Kuikka
Kalervo Hämäläinen <i>Tuntematon sotilas</i>	kenraaliluutnantti Kari Rimpi
Teppo Salakka <i>Tammenlehvälaulajien testamentti</i>	VÄLIAIKA
Juhlapuhe	P.J. Hannikainen <i>Karjalaisten laulu</i>
VÄLIAIKA	Olli Nykänen <i>Karjala</i>
Sulho Ranta <i>Testamentti pojalleni</i>	yleisö, kuoro ja soittokunta johtaa Harri Hietamies
Lassi Utsjoki <i>Vartiossa</i>	solisti Henrik Lamberg ja soittokunta johtaa Juha Tiensuu
Kalervo Hämäläinen <i>Kodin vartijat</i>	solisti Henrik Lamberg, kuoro ja soittokunta johtaa Nikke Isomöttönen
Kalervo Hämäläinen <i>Veteraanin iltahuuto</i>	johtaa Mikko Pitkäranta
Lapsikuoro Niinikat ja Prenikat	Armas Tuononen, kuoro ja soittokunta johtaa Kai Vahtola
Christian Hansen, <i>Synnyinmaan laulu</i>	säestää Timo Nykänen, piano
Heikki Klemetti <i>Sinun maasi</i>	johtaa Sari Elokivi
Kansansävelmä <i>Karjalan kunnilla</i>	johtaa Arto Pippuri
Kuorot yhdessä	johtaa Minna Mäkinen
Jean Sibelius, <i>Finlandia-hymni</i>	Kuorot yhdessä
Päätössanat	Jean Sibelius, <i>Finlandia-hymni</i>
Fredrik Pacius <i>Maamme</i>	Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer
	yleisö, kuorot ja soittokunta johtaa Juha Tiensuu

Veteraanimarssi "Me teimme sen"

Kalervo Halonen ja Vexi Salmi upean laulun takana

Syyskaudella 2004 ilmestyi Helsingin Sotaveteraanikuorolle omistettu Veteraanimarssi, joka heti valloitti kuulijat. Kuoro esitti sen perinteisessä konsertissaan 5. joulukuuta. Sovituksen on tehnyt kuoron johtaja musiikkineuvos Arvo Kuikka.

Palautteesta päätellen sotaveteraanikuorojen ohjelmistoon on syntynyt todellinen aarre.

Kalervo 'Kassu' Halonen on kevyen musiikin tärkeitä nimiä. Jo lapsesta saakka hän tiesi, että musiikki on hänen alansa. Hän on säveltänyt

noin tuhat kappaletta, joista viimeisimpiä sotaveteraanihenkinen Veteraanimarssi.

Veikko 'Vexi' Salmi on kirjoittanut yli 4 000 laulua ja niistä on levytetty yli 2 000. Häntä sanotaan yhdeksi sanoittajalegenda Reino Helismaan mantteliperijöiksi.

Helsingin Sotaveteraanikuorolle

Veteraanimarssi Me teimme sen

Vexi Salmi
Kalervo Halonen
mieskuorolle sov. Arvo Kuikka

*Me teimme sen mitä täytyikin,
teimme rintamin harvenevin.
Me teimme sen kukin paikallaan,
teimme puolesta syntymämaan.*

*Sotaa kukaan meistä tahtonut ei,
suurvaltojen mainingit mukanaan vei.
Me teimme sen mitä täytyikin,
teimme rintamin harvenevin.*

*Vuosikautia jouduimme vaikenemaan,
Suomi kirjoitti kohtalooan,
mutta historiaa ei toiseksi saa,
totuus jälleen on kunniaasaan.*

*Moni vaiennut veljemme koskaan ei nää
uutta nuorisojoukkoa ymmärtävää.
Työmme tunnustaen he myöntävät sen,
vapaa Suomi nyt lapsille jää.*

Mieskuorolaulu Suomessa

Mieskuoromusiikin alku ja tulo Suomeen

Mieskuoromusiikin alkukotina voitaneen pitää romantiikkaa. W.A. Mozart sävelsi vapaamuurareiden käyttöön joitakin mieskuorolauluja, mutta silti tämän sävellystyypin luoja on Michael Haydn (1737–1806). Aluksi hän sävelsi kolmiäänisiä lauluja, mutta siirtyi pian neliäänisyyteen – kvartetti soi täydellisemmin. Vuonna 1796 hän julkaisi kokoelman neljälle miesäänelle ilman säestystä. Siitä syntyi malli myöskin ns. "Liedertafel" – ajan säveltäjille.

Euroopassa nykyään vanhimpana pidetään 1809 perustettua Berliner Liedertafel-mieskuoroa, jota johti Karl Fredrich Zelter (1758–1832). Pian sen jälkeen alkoi Upsalassa mieskuorotoiminta Johan Christian Friedrich Haeffnerin (1759–1833) johdolla. Tuohon toimintaan osallistui moni yliopistossa opiskeleva suomalainen, mm. turkulainen Johan Josef Pippingköld (1792–1832) vuosina 1817–1818. Palattuaan Turkuun hän perusti vuonna

1819 mieskuoron (Sångsällskapet), joka muuttui jo v. 1822 sekakuoroksi. Sen rinnalle perusti Carl Axel Gottlund (1796–1875) mieskuoron, johon otettiin laulajat säätyyn katsomatta.

Mieskuorolauluharrastuksen leviäminen Suomessa

Ylioppilaslaulu alkoi Helsingissä kun Fredrik Pacius (1809–1891) tuli yliopiston musiikinopettajaksi. Hän perusti akateemisen orkesterin ja kuoron. Silloin sai alkunsa myös nykyään vanhin toimiva suomalainen mieskuoro Akademiska Sångföreningen, jonka nimi oli aluksi Akademiska Sångsällskapet. Kuoro katsotaan perustetuksi vuonna 1838 koska siltä vuodelta on olemassa vanhin jäsenluettelo. Kuoron säännöt hyväksyttiin vasta v. 1851. Kuorossa lauloivat sekä ruotsin- että suomenkieliset ylioppilaat, joka myöhemmin johti yhä kiihtyviin kieliriitoihin. Kuoron lipun käytöstä oli toistuvasti kiistaa. Kehitys huipentui 7.10.1882 pidettyyn kokoukseen, jonka P. J. Han-

nikainen (1854–1924) kutsui koolle "Ylioppilashuoneen musiikkisaliin tärkeistä asioista päättämään". Silloin perustettiin Ylioppilaskunnan Laulajat (YL), joka kuitenkin pitää vuosijuhlaansa huhtikuun kuudentena, koska "Suomen naiset" luovuttivat kuorolle oman lipun 6.4.1883.

Kansanvalistusseuran toimesta aloitettiin Suomessa Viron mallin mukaan järjestää laulujuhlia, joista ensimmäiset pidettiin Jyväskylässä 1884. Kansanvalistusseuran ja opettajaseminaarien aktiivinen toiminta aiheutti Suomessa kuorotoiminnan leviämisen lähes joka puolella maata. Aluksi suurin osa ohjelmistosta oli vierasperäistä, mutta pian alkoi kotimainen ohjelmisto vallata tilaa. Pacius, Faltin, Genetz, Linsén, Sivori, Hannikainen sekä Kajanus tuottivat ohjelmistoa suomenkielisille mieskuoroille ja vuodesta 1893 lähtien itse Jean Sibelius, jonka Venemäkan todettiin murtavan aikaisemman "Liedertafel" -laulun vallan. Oma osuutensa mieskuorolaulun suosion kasvulle

on tietysti johtajilla. Sellaiset johtajat kuten Heikki "Kuisma" Klemetti, Martti "Pyssy" Turunen Ossi Elokas, Ilmari Kalkkinen, Arvi Poijärvi, Bengt Carson, Erik Bergman, Ensti Pohjola ja Matti Hyökki ovat kukin omalla ajallaan nostaneet mieskuorolaulun kuuluviin. Sotiemme jälkeen syntyi paljon veteraanikuoroja eri puolille Suomea ja ne antavat oman sävöksensä maamme mieskuorojen kokonaiskuvaan. Omat laulujuhlat ovat loistava osoitus sotaaikana syntyneen veljeyden voimasta ja kestävydestä. Näiden kuorojen perinnekuorot jatkavat tulevaisuudessa samoilla linjoilla.

Maamme suomen- ja ruotsinkielisten kuorojen järjestäytyminen

Mieskuorotoiminta Suomessa oli alkujaan kokonaan ruotsinkielistä; vain vähän kerrassaan alkoi eri puolille maamme syntyä suomenkielisiä kuoroja. Akademiska Sångföreningenin perustamisen aikoihin oli maassamme eri kaupungeissa ruotsinkie-

lisiä kuoroja, jotka vähitellen muuttuivat sekakuoroiksi tai muuten lakkasivat toimimasta. Niinpä AS on nykyisin vanhin kaikista maamme kuoroista. Muista ruotsinkielisistä mieskuoroista on tunnetuin Sällskapet MM, joka on maamme toiseksi vanhin kuoro. Suomen kuoroilla on omat keskusliittonsa – Suomen Mieskuoroliitto ry, Finlands svenska manssångarförbund rf, Finlands svenska sång- och musikförbund rf, Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto, SULASOL ry, Suomen Naiskuoroliitto ry, Sekakuoroliitto ry, Nuorten Kuoroliitto ry, Suomen Työväen Musiikkiliitto ry, Kirkkomusiikkiliitto jne.

Keskusliittojen tarkoitus on huolehtia jäsenistönsä ohjelmisto, koulutus- yms. kysymyksistä. Suurimmat keskusliitot järjestävät omia laulu- ja soittojuhliaan, mutta vain ani harvoin – kahdesti 120 vuoden aikana – on Suomessa ollut yhteisiä "laulu- ja soittojuhlia".

UOLEVI LASSANDER

Suomen Sodat -multimedia palkittiin kansainvälisessä kilpailussa

Kärkijoukkue Oy:n tuottama Suomen Sodat -multimedia palkittiin 29. tammikuuta parhaana vuorovaikutteisena tuotantona Prix Möbius Nordica -kilpailussa, joka järjestettiin Helsingissä Taidetieteellisen korkeakoulun mediakeskus Lumen juhlatilalla.

Tähän mediakulttuuri-kilpailuun osallistui viidestä pohjoismaasta kaikkiaan 55 teosta tai tuotantoa, joista loppukilpailuun valittiin kymmenen. Valintaperusteina olivat luovuuden ja innovaatioiden edistäminen erityisesti suhteessa vuorovaikutteisuuteen, esteettiseen ja tekniseen toteutuksen korkeatasoisuus, ilmaisukeinojen suhde sisältöön ja kohdeyleisöön, teoksen asema alalla jo julkaistujen teosten rinnalla ja mahdollisuus kansainväliseen levitykseen.

Pääpalkinnon ja tuomariston erikoispalkinnon rinnalla jaettiin palkinnot kolmelle kilpailijalle seuraavista erityi-

sansioista: luovuus, innovaatio ja vuorovaikutteinen keronta. Myöntäessään viimeksi mainitun palkinnon (Le Prix de la Scénarisation interactiv) Suomen Sodat -multimedias-ta kansainvälinen tuomaristo esitti seuraavat kommentit: Tämä dvd mahdollistaa toisen maailmansodan tarkastelemisen tarjoamalla lukuisia arkistodokumentteja, haastatteluja ja kolmiulotteisia simulaatioita sekä taistelupaikkojen ja -tilanteiden rekonstruointeja suomalaisesta, saksalaisesta ja venäläisestä näkökulmasta, Erityisesti nuoret voivat kartuttaa tietojaan sodasta tämän vuorovaikutteisen tuotannon avulla, jonka osat liittyvät sujuvasti toisiinsa laajassa mestariluokan kertomuksessa.

Suomen Sodat -multimedia ja muut neljä palkittua teosta osallistuvat Prix Möbius International -kilpailuun Ranskassa maaliskuussa 2005.

Suomalaishankkeen tuot-

taja, everstiluutnantti Leo Skogström totesi, että kansainvälisessä kilvassa saavutettu menestys edistää itenäisyytemme turvaamiseksi käytyjen taistelujen ja sotiemme veteraanien tekojen saattamista tunnetuksi rajojemme ulkopuolella.

Kärkijoukkueen multimediasta on kaksi versiota: dvd-video, joka on katseltavissa television kuvaruudulta dvd-soittimen välityksin, ja dvd-rom, jonka katsomiseen tarvitaan tietokone. Video-ohjelma sisältää kuvauksen yhdeksästä kesän 1994 suuresta torjuntataistelusta. Dvd-romin avulla tutustutaan koko jatkosodan tapahtumiin, jotka on esitetty tieteellisen pätevästi ja elämyksellisellä tavalla. Esitykseen sisältyy mm. satoja karttoja, matrikkeleja, kuvia sotakalustosta, neljä tuntia autenttista filmiaineistoa ja puolen sataa veteraanien haastattelua, joita kilpailun tuomaristo piti erityisen ansiokkaina.

Tervetuloa Suomen Tykistömuseoon!

Linnankasarmi, Hämeenlinna

Kaupungin keskustassa Hämeen vanhan linnan vieressä sijaitseva sotahistoriallinen erikoismuseo. Sisä- ja ulkonäyttelyalue vanhassa kasarmimiljöössä.

Vaikuttavat multimediaesitykset Tali-Ihantalan suurtaisteluista ja Ilomantsin mottitaisteluista kesällä 1944.

Erikoisnäyttely: Sotilaskotinäyttely.

IHANTALAN IHME
KORPISODAN SUURVOITTO
VETERAANIT KERTOVAT

Tykistömuseossa esitettävästä multimediaesityksestä on tehty videoesitys, jota on täydennetty veteraanien kokemuksilla taistelutilanteista ja tuntemuksilla sodasta.

Dokumentti on kunnianosoitus niille miehille ja naisille, jotka pelastivat Suomen kesällä 1944. Esityksen kesto on 55 minuuttia.

Talin-Ihantalan suurtaistelu kesällä 1944 IHANTALAN IHME Tykistömuseo myy videokasettia/dvd:tä hintaan 25 euroa/kpl + postituskulut.

Ilomantsin mottitaistelu KORPISODAN SUURVOITTO 25 euroa/kpl + postituskulut.

Veteraaniyhdistyksille suuremmissa erissä 20 euroa/kpl.

Tilaukset: Tykistömuseo, Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna puh. 03-682 4600, fax 03-682 4601.

Tuotto menee Tykistömuseon toiminnan tukemiseen.

Avoinna: 1.1.–30.4. ma–su 10–17
2.5.–30.9. ma–su 10–18, muulloin
sopimuksen mukaan

Cafe Katri (03) 1814 3447
Tiedustelut: puh. (03) 682 4600,
fax (03) 682 4601
Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna
e-mail: tykistomuseo@virpi.net
www.tykistomuseo.fi

Sotaveteraaniliiton hallituksella järjestäytymiskokous

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston kokouksessa marraskuussa valittu hallitus piti järjestäytymiskokouksen tammikuun 27. päivänä Helsingissä. Kokouksessa valittiin varapuheenjohtajat, jäsenet eri toimikuntiin ja liiton edustajat eri yhteisöihin.

Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Heikki Talvela Tuusulasta. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Kalevi Raatikainen. Heikki Talvela on Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja ja Kalevi Raatikainen on Suur-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja.

Työvaliokunta ja toimikuntien kokoonpanot

Puheenjohtaja Aarno Strömmer, Oulu
 I varapuheenjohtaja Heikki Talvela, Tuusula
 II varapuheenjohtaja Kalevi Raatikainen, Mikkeli

Liiton puheenjohtajat 2005. Keskellä liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, liiton I varapuheenjohtaja Heikki Talvela (vas) ja II varapuheenjohtaja Kalevi Raatikainen (oik).

jäsen Vuokko Hurme, Paimio
 jäsen Holger Strandberg, Vaasa
 Valtuuston puheenjohtaja Aarno Lampi osallistuu työvaliokunnan kokouksiin. Työvaliokunnan sihteeri on Markku Seppä.
 Sotaveteraaniliiton edustajat Suomen veteraaniliit-

tojen valtuuskunnassa (VEVA):

Varsinaisiksi jäseniksi valittiin Aarno Strömmer, Aarno Lampi ja Markku Seppä sekä varajäseniksi Heikki Talvela, Kalevi Raatikainen ja Anni Grundström.

Ansiomerkkitoimikunta

Puheenjohtaja Gunnar Laatio, Helsinki
 jäsen Vuokko Hurme, Paimio
 Pentti Laamanen, Helsinki
 Finn-Göran Wennström, Helsinki
 sihteeri Markku Seppä
 Toimikunnan työryhmän muodostavat Gunnar Laatio, Pentti Laamanen ja Markku Seppä.

Hengellinen toimikunta

Puheenjohtaja Pentti Tapio, Helsinki
 jäsen Holger Andersson, Närpiö (2005)
 Bror Borgar, Turku (2006)
 Lenno Järvi, Espoo
 Vuokko Hurme, Paimio
 Mikael Kriisin, Helsinki
 Timo Kökkö, Vammala
 Pauli Laukkanen, Hämeenlinna
 Risto Lyytikäinen, Kuopio
 Antti Manner, Kajaani
 Heikki Vihma, Kuortane
 Seppo Väätäinen, Kerava
 Juhani Sainio, Joensuu
 asiantuntijajäsen Hannu Niskanen, Helsinki
 sihteeri Markku Seppä

Kuntoutus- ja palvelutoimikunta

puheenjohtaja Holger Strandberg, Vaasa
 jäsen Aarno Forsius, Lahti
 Olavi Eronen, Hamina
 Esko Kosunen, Helsinki
 Juha Laikari, Oulainen
 Voitto Laine, Salo
 Helvi Peltonen, Oulu
 Markku Seppä
 Timo Toivanen, Lappeenranta
 sihteeri Anni Grundström.

Liikunta- ja kisatoimikunta

Puheenjohtaja Kalevi Raatikainen, Mikkeli
 jäsen Veikko Javanainen, Pori
 Toivo Hartikainen, Kouvola
 Seppo Liettu, Jyväskylä
 sihteeri Anni Grundström.

Sotaveteraani – Krigsveteranen -lehden toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Aarno Strömmer, Oulu
 jäsen Antti Henttonen, Helsinki
 Olavi Karttunen, Kuopio
 Aarno Lampi, Espoo
 Jukka Lehtinen, Hirvensalmi
 Matti Lukkari, Helsinki
 Eeva Nieminen, Vaasa
 Nils-Börje Stormbom, Vaasa
 Erkki Vitikainen, Kouvola
 Markku Seppä,
 Jyrki Vesikansa, Helsinki
 Anni Grundström
 sihteeri

Tositteiden tarkastajat

Seppo Yli-Norppa, Kannus
 Juhani Penttilä, Tammela

Neuvottelukunnan jäsenet 2005-2006

Puheenjohtaja Ossi Sunell, Helsinki
 jäsen Ilkka Aspara, Helsinki
 Erkki Heikkinen, Helsinki
 Eero Lehti, Kerava
 Irmeli Lemberg, Helsinki
 Veikko Löyttyniemi, Helsinki
 Pirkko Karjalainen, Helsinki
 Timo Korhonen, Oulu
 Raili Malmberg, Helsinki
 Ohto Manninen, Helsinki
 Antti Matilainen, Helsinki
 Esko Muhonen, Helsinki
 Matti Niemi, Helsinki
 Marjatta Nykänen, Nastola
 Pekka Paatero, Turku
 Erkki Puumalainen, Helsinki
 Martti Savonen, Helsinki
 Matti Sipilä, Helsinki
 Anneli Taina, Hämeenlinna
 Markku Seppä

Reserviläisliiton Veteraanityön oppaasta toinen painos

Sotiemme veteraanit spoistuvat keskuudessamme yhä kiihtyvällä tahdilla. Heitä arvioidaan olevan vuoden 2005 lopulla jäljellä noin 90.000. Ikääntyneet veteraanit tarvitsevat päivä päivältä yhä enemmän apua.

Veteraanityö on ollut Reserviläisliiton keskeinen painopistealue jo parin vuoden ajan. Yleisimpiä tukimuotoja ovat veteraanijärjestöjen toiminnan tukeminen, veteraanikeräyksiin osallistuminen sekä yksilötasolla annettava lähimmäisapu. Tämän työn tehostamiseksi julkaisiin viime vuonna Veteraanityön opas, joka jaettiin liiton jokaiseen jäsenyhdistykseen. Teos sisältää vinkkejä yksittäisten veteraanien elämän helpottamiseen, tilaisuuksien järjestämiseen sekä yhteistyöhön veteraanijärjestöjen ja muiden avustustyötä tekevien järjestöjen kanssa.

Veteraanityön opas tehtiin yhteistyössä valtakunnallisten veteraaniyhteisöjen kanssa ja sitä on jaettu runsaasti myös niiden kenttäorganisaatioille. Lisäksi teosta ovat hankkineet käyttöönsä kuntien veteraaniasiamiehet sekä yksittäiset veteraanityöstä kiinnostuneet henkilöt.

Oppaasta on nyt julkaistu toinen täydennetty versio, johon on mm. korjattu vuoden aikana muuttuneet yhteys- ja tilastotiedot. Lisäksi oppaan kuvitusta on lisätty sekä taittoa parannettu. Opas on vapaasti ladattavissa PDF-muotoisena Reserviläisliiton tai Suomen sotaveteraaniliiton sivuilta osoitteesta www.reservilaisliitto.fi tai www.sotaveteraaniliitto.fi

Oppaan voi myös hankkia Reserviläisliitosta 10 euron omakustannushintaan.

Yhteistoiminnan luonne muuttunut

Veteraanijhdistysten ja reserviläisjärjestöjen yhteistyö on jatkunut jo vuosikymmeniä. Viime vuosina yhteistyön luonne on muuttunut tukitoiminnan suuntaan. Monilla paikkakunnilla veteraanit ovat mm. pyytäneet yhdistyksensä puheenjohtajaksi nuoremman reserviläisen. Eräs tällainen paikkakunta on pohjoiskarjalainen Juuka, jonka sotaveteraanijhdistyksen puheenjohtajana on toiminut vuodesta 2000 saakka yrittäjä **Jarmo A. Tolvanen**. Tolvanen toimii myös Reserviläisliiton valtakunnallisen veteraanijhdistyksen puheenjohtajana.

Veteraanityö on jo pitkään ollut Jarmolle rakas asia. Lapsena hän asui samassa taloudessa isovanhempiensa kanssa. Mummi kertoi tarinoita Ilomantsissa kaatu-neesta pojastaan.

Yhteiskunta ei pysty auttamaan veteraaneja kaikin tarpeellisin tavoin, joten talteenkoehenkeä tarvitaan. Vierailu yksinäisen veteraanin luona piristää häntä suuresti etenkin näin joulun aikaan ja samalla häntä voi avustaa vaikka lumenluonnissa tai halkojen hakkaamisessa.

Jatkosodan päättymisestä tuli syyskuussa kuluneeksi 60 vuotta. Oppaalla Reserviläisliitto haluaa kunnioittaa veteraanien arvokasta työtä Suomen itsenäisyyden turvaamiseksi. Samalla pystytään auttamaan heitä elämänsä ehtopuolella.

KEVÄÄN TARJOUKSET!

PANGANRANNASSA: KEVÄT TARJOUS 1.2.-31.5.

4 vrk ph 150 €/hlö

KUNTO JA LUONTO -vko 14.-20.3.

Liikunnasta ja luontorekistä pitävälle 5 vrk ph 245 €/hlö

LAUTSIASSA:

TIMANTTITANSIT 5.3.

Muist myös päivätanssimme!

SYDÄMMELLISTÄ TERVEYTTÄ 18.-23.4.

alk. ph. 203 €/hlö

Pyydä myös muista lomista tarjous lomapaikoistamme!

14680 Alvetulla (Hauho) p. 03-647 080
 lautsia@lautsia.fi,
 www.lautsia.fi

72400 Pielavesi p. 017-6150 600
 panganranta@panganranta.fi
 www.panganranta.fi

Huom! Ray:n tuetut lomat Lomakotisäätiö p. 09-434 2680

Veteraanikeräys 2005 käynnistymässä

Kuudentena peräkkäisenä vuotena järjestettävä veteraanijärjestöjen yhteinen valtakunnallinen Veteraanikeräys 2005:n "TULE TUEKSEMME" valmistelut ovat loppusuoralla. Keräysvastuukeräyskeräysten kouluttaminen aloitettiin 10.1.2005. Koulutustilaisuuksia järjestetään tammikuun aikana yhdeksän paikkakunnalla eri puolilla valtakuntaa.

Keräyksen suojelijana on Puolustusvoimain komentaja ja amiraali Juhani Kaskeala. Varsinainen keräys alkaa 1.3.2005 ja päättyy 31.5.2005. Lisäksi keräyksiä suoritetaan muutamissa kesän tapahtumissa.

Sotiemme veteraanien arvostus kansalaistemme keskuudessa kasvaa vuosi vuodelta. Se näkyy myös Veteraani-

keräyksessä. Vuoden 2003 Veteraanikeräyksen tuotto oli yli 600 000 euroa. Viime vuonna suomalaiset osoittivat jälleen kiitollisuutensa vuosien 1939–1945 sodissa vapautemiseksi puolesta taistelleille lahjoittamalla Veteraanikeräykseen noin 800 000 euroa. Vuoden 2005 Veteraanikeräyksen tavoitteena on 800 000 euroa.

Kerääjäorganisaatioina toimivat edellisten vuosien tapaan Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos sekä Naisten Valmiusliitto ry:n alueelliset alueneuvottelukunnat paikallisyhdistyksineen. Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa keräyksen suorittavat varusmiehet.

Viime vuoden tapaan Suomen Reserviupseeriliitto ry ja Reserviläisliitto ry sekä Suomen Partiolaiset-Finlands Scouter ry ottavat tänäkin

vuonna toimintaansa sotiemme veteraanien ja sotaleskien hyvinvoinnin edistämisen ja hyvän elämänehtoon turvaamisen Veteraanikeräystä tukemalla.

Keräyspuhelin 0600 12060 on lahjoittajien käytävissä koko vuoden (puhelu maksaa 10,10 € + pvm). Samoin lahjoitustilit ovat avoimina koko vuoden (Nordea 144930-104068, Osuuspankki 555409-225771 ja Sampo 800015-66015).

Varat kohdistetaan pääsääntöisesti kotona selviytymisen tukemiseen ja pyritään mahdollistamaan veteraanien ja sotaleskien asuminen omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

Lisätietoja keräyksestä saa Internet-kotisivuilta: www.veteraanikerays.com.

MATTI JÄÄSÄRÖ
KERÄYSJOHTAJA

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla Torniossa

Tornion kaupunki järjestää Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisen pääjuhlan keskiviikkona 27. huhtikuuta. Juhlapuheen pitää Kansaneläkelaitoksen pääjohtaja **Jorma Huuhtanen** ja puolustusvoimien tervehdyksen esittää puolustusvoimain komentaja, amiraali **Juhani Kaskeala**. Tilaisuuden musiikillisesta puolesta vastaa Lapin Sotilassoittokunta ja Tornion Mieskuoro.

Edellisenä iltana 26.4.2005 klo 19.00–21.30 vietetään viihdeillistä asemiesiltaa seurustellen ja veteraaniveljiä ja -siskoja tavaten. Lisäksi järjestetään opastettuja kaupunkiajeluja niille, jotka saapuvat jo 26. huhtikuuta.

Alustava ohjelma 27.4.

- Klo 09.30 Juhlallinen lipunnosto jäähallin kentällä
- 10.00 Hartaustilaisuus jäähallissa, myös ortodoksinen osa
- 11.00 Lounas viereisessä liikuntahallissa ja koulujen tiloissa
- 13.00 Pääjuhla jäähallissa (suora tv-lähetys)
- 14.30 Kahvitarjoilu

Vuoden 2005 Kansallisen veteraanipäivän teema on:

Kiitos veteraanit – meille kallis on maa
Tack veteraner – värt land är oss dyrt

60 vuotta rauhan aikaa – 60 år freds tid

Järjestelyiden helpottamiseksi ja palvelujen mitoittamiseksi pyydämme, että veteraanijärjestöjen piirien toimitukset ilmoittavat alueensa osallistujamäärät huhtikuun alkuun mennessä jäljempänä olevaan osoitteeseen (sähköposti tai puhelin). Ilmoittautumiset Harri Telkki, (016) 432 323, harri.telkki@tornio.fi

Majoitusvaraukset Susanna Saarinen (016) 432 441, susanna.saarinen@tornio.fi

Lisätietoja: Tornion kaupungin kotisivut: www.Tornio.fi/veteraanipaiva2005

Veteraanikeräys 2005
Suomen Sotaveteraaniliitto ry • Rintamaveteraaniliitto ry • Rintamaveteraanien Liitto ry • Kansainvälinen Onkalojen Liitto ry • Sotavangit ry
Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sekä Naisten Valmiusliitto ry:n, Suomen Reserviupseeriliitto ry:n, Reserviläisliitto ry:n ja Suomen Partiolaiset-Finlands Scouter ry:n tukemana käynnistetty veteraanikeräys ja sotalaiskeräys

Sotiemme veteraanisukupolvi varmisti suomalaisen elämänmuodon säilymisen

Tule tueksemme!

Etelä-Suomen lääninvaltiokunta
Keräyskassa
OKU110AA 12.9.2004

Keräyspuhelin 0600-12060 (10,10 euroa + paikallisverkkomaksu)
www.veteraanikerays.com

Vapaussofuri
4.500 0000 Sotien muisto - Sotaveteraanien ja lottaperinteen vaalija

Tilaa Suomen ainoa maanpuolustushistoriaan keskittynyt lehti

Vapaussofuri

Sotiemme muiston sekä suojeluskunta- ja lottaperinteen vaalija.

Ilmestyy viitenä numerona vuodessa.
Kestotilauksena vain 22 euroa/vuosi.

Tilaukset puh. (03) 223 0845 ja 045-634 5025
tai sähköpostilla vape@perinneliitto.fi

Lehden julkaisijat
Vapaussodan Perinneliitto ry, Vapaussoturien Huoltoosasto, Suomen Lottaperinneliitto ry sekä Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liitto ry.

Veteraanien etuuksia vuonna 2005

Suomen sotien 1939 – 1945 sotainvalideilla sekä rintamatehtävissä olleilla miehillä ja naisilla eli rintamaveteraaneilla on laeissa ja asetuksissa säädetty oikeus saada valtion varoin eräitä erityisuuksia. Osin niiden saantiin ovat oikeutettuja myös eräissä sotaan liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt sekä vuosien 1945 – 1952 miinanraivaajat.

Erityisuuksia rintamaveteraaneille ja heihin rinnastetuille henkilöille myönnetään myös kuntien ja seurakuntien varoin.

Julkisyhteisöjen antamaa tukea täydentävät muiden säätiöiden ja yhteisöjen rintamaveteraaneille myöntämät avustukset.

VR-liikenteen, linja-auto liikenteen ja Finnairin lentojen matkalippujen hinnoista ei myönnetä rintamaveteraaneille erityisalennuksia, koska he kaikki saavat niitä vastaavia eläkeläis- ja ikälennuksia.

Seuraavassa kerrotaan perus- ja viitetietoja edellä tarkoitetuista etuuksista

Rintamaveteraanien tunnukset

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

- rintamasotilastunnus (miehille)
- rintamapalvelustunnus (naisille)
- rintamatunnus (rintamalinnoittajille)
- ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille).

Kaikkien näiden tunnusten haku aika päättyi 31.12.1994.

Rintamalisä

Rintamalisä maksetaan henkilölle, jolle on myönnetty jokin rintamaveteraanien tunnus sekä henkilölle, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945 – 1952. Rintamalisää maksetaan myös ulkomaille.

Rintamalisä on 41,38 euroa kuukaudessa. Rintamalisä on verotonta tuloa.

Vuoden 2004 päättyessä rintamalisää sai 103 604 henkilöä, joista miehiä 70 809 ja naisia 32 795.

Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan henkilölle, joka saa sekä rintamalisää että

kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25 – 45 prosenttia siitä kansaneläkkeestä, joka on suurempi kuin 85,57 euroa kuukaudessa. Ylimääräistä rintamalisää ei makseta, jos sen määrä jäisi pienemmäksi kun 5,30 euroa kuukaudessa. Etuus on verotonta tuloa.

Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä 1.3. alkaen on (3,15 €/kk tasokorotus)

1.kuntaryhmässä yksinäiselle 188,85 euroa

1.kuntaryhmässä naimisissa olevalle 158,75 euroa

2.kuntaryhmässä yksinäiselle 176,36 euroa

2.kuntaryhmässä naimisissa olevalle 150,81 euroa

Vuoden 2004 päättyessä ylimääräistä rintamalisää sai 53 183 henkilöä, joista miehiä oli 34 213 ja naisia 18 970.

Kuntoutus

Rintamaveteraanien kuntoutuslain nojalla kuntoutusta voi saada henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

Suomessa asuva veteraani hakee kuntoutukseen asuin-kuntansa terveyskeskuksen tai -viraston kautta. Hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto hakijan terveydentilasta. Todistusta ei tarvita, jos hakija on pysyvässä hoitosuhteessa terveyskeskukseen. Hakemuksen voi tehdä veteraanin puolesta myös omainen tai sosiaali- ja terveysviranomaisena. Kuntoutusta annetaan myös henkilölle, joka asuu palvelu-, hoito- tai hoivakodissa. Päätös pitkäaikashoidosta ei poista oikeutta kuntoutukseen.

Kunnan terveyslautakunta tai sen määräämä viranomaisena valitsee kunnan saaman määrärahan rajoissa kuntoutukseen pääsevät henkilöt. Kuntoutusta voidaan antaa laitoskuntoutuksena tai avokuntoutuksena, jota ovat päivä- ja kotikuntoutus sekä yksittäiset fysio- tai muun terapian hoitosarjat. Jalkahoitoa voidaan antaa pelkkänä avokuntoutuksena.

Vuoden 2005 asetuksen mukaan silloin, kun veteraanilla oleva vamma tai sairaus ei aiheuta hänelle toimintakyvyn häiriöitä, laitoskuntoutusjakson pituus on enintään 10 vuorokautta. Tämä muutos tulee voimaan 1.9. al-

kaen. Tarveharkintaan perustuen voi veteraanin kuntoutusjakso laitoksessa olla edelleen jopa neljä viikkoa.

Päiväkuntoutusta voidaan antaa enintään 10 päivää. Muun avokuntoutuksena annettavan kuntoutuksen määrä lisääntyy nykyisestä 15 käyntikerrasta 20-30 käyntikertaan kalenterivuodessa rintamaveteraanin kuntoutustarpeesta riippuen.

Uudistus mahdollistaa avo- ja laitoskuntoutusjaksojen vuorottelun sekä erityisesti avokuntoutuksen jakamisen useampaan jaksoon vuoden aikana.

Aviopuoliso voi osallistua rintamaveteraanin kanssa samanaikaisesti laitoskuntoutukseen enintään 14 vuorokauden ajan, jos rintamaveteraanilla on sellainen vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä. Ellei näin ole laita, aviopuoliso voi osallistua yhteiseen kuntoutusjaksoon enintään 7 vuorokauden ajan. Yhteisen kuntoutustarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden ratkaisee kunnissa veteraanikuntoutusvalinnoista vastaava henkilö.

Ulkomailla asuvien veteraanien hakemukset käsitellään Valtiokonttorissa.

Valtiolta tuleva kuntoutusmääräraha on 47,8 miljoonaa euroa ja se maksetaan kunnille niissä asuvien veteraanien määrän mukaisesti. Määrärahalla arvioidaan kuntoutettavan noin 52 000 veteraania ja noin 5 000 puolisoa.

Kansaneläkelaitos maksaa kuntoutettavalle rintamaveteraanille ja hänen kanssaan kuntoutuksessa olleelle aviopuolisolle matkasta aiheutuneet tarpeelliset matkakustannukset kokonaisuudessaan.

Hammashoito

Henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus, sekä henkilö, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945 - 1952, on oikeutettu saamaan korvausta Kelan kautta maksamistaan suun ja hampaiden hoidon kustannuksista.

Hammaslääkärin suorittaman tutkimuksen, ehkäisevän hoidon ja protetiikan kliinisen työn osalta korvaus

on 100 prosenttia Kelan takson mukaisesta määrästä. Proteesien teknisestä työstä korvaus on 50 prosenttia ja muusta hammashoidosta 60 prosenttia Kelan takson mukaisesta määrästä.

Maksut erikoishammas-tekniikan tekemästä kokoproteesityöstä, joka on perustunut hammaslääkärin tutkimukseen ja läheteeseen, korvataan samalla tavoin: kliinisen työn osalta 100 prosenttia, teknisen työn osalta 50 prosenttia. Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämien laboratorio- ja röntgentutkimusten sekä lääkkeiden sekä korvattavaan hammashoitoon liittyvien kuljetusten kustannuksista.

Korvausta ei makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman takson mukaisen määrän. Tämän vuoksi omavastuusuuden selvittämiseksi on etenkin ennen suuria hoitotoimenpiteitä syytä ottaa selko siitä, paljonko hoidosta jää potilaan maksettavaksi. Korvausta on haettava Kelalta kuuden kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Kelan korvauksia ei saa terveysasemalla suoritettua hammashoidosta.

Ruotsissa annettu hammashoito korvataan enintään siihen määrään saakka, joka olisi korvattu, jos hoito olisi annettu Suomessa. Korvauksen maksaa Kela.

Ulkomailla asuva rintamaveteraani saa yksityishammaslääkärin Suomessa antaman hoidon maksuista korvausta suoraan Kelan toimistosta.

Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tahi Sota-arkiston antama miinanraivaajatodistus, saa kaikissa apteekeissa 10 prosentin alennuksen lääkkeiden hinnoista. Alennusta ei anneta lääkkeistä, jotka ovat sairausvaikutuslain mukaan erityiskorvattavia, merkittävistä ja kalliista peruskorvattavista lääkkeistä eikä sairausvaikutuslaissa tarkoitettujen voutuisen omavastuun ylittävältä osalta. Oikeus alennuksen saamiseen selvitetään esittämällä kuvallinen Kela-kortti, jossa on R- tai MR-tunnus tahi sotilaspassi tai muu asiakirja tunnuksen saami-

sesta. Lääkealennus on henkilökohtainen eikä sitä saa esimerkiksi perheenjäsenten lääkkeistä.

Ulkomaalaisen vapaaehtoisen rintama-avustus

Suomen sodissa 1939-1945 vapaaehtoisesti palvelleelle ulkomaalaiselle rintamasotilaille, joka asuu Virossa tai muualla entisen Neuvostoliiton alueella vaikeissa taloudellisissa oloissa taikka asuu pysyvästi Suomessa, voidaan hakemuksesta myöntää rintama-avustusta. Ulkomaalaisella rintamasotilalla tarkoitetaan tässä henkilöä, jolle on myönnetty ulkomaalaisen rintamasotilastunnus tai joka täyttää tunnuksen myöntämisedellytykset. Kertakorvausena myönnettävän avustuksen määrä vuonna 2005 on 455 euroa. Avustuksen myöntää hakemuksesta Valtiokonttori. Vuoden 2005 avustusta on haettava viimeistään 31.12.2005. Vuonna 2004 rintama-avustusta myönnettiin 365 henkilölle.

Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus

Vuonna 1997 annetun lain mukaan voivat 1939 – 1945 tai niiden jälkeen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleista henkilöistä saada kuntoutusta seuraavat henkilöt.

1. Henkilöt, joille olisi annettu jokin rintamaveteraaneille tarkoitettu tunnus, jos he olisivat hakeneet tunnusta sen hakemiselle asetetussa määräajassa eli vuoden 1994 loppuun mennessä.

2. Henkilöt, jotka vuosien 1939 – 1945 sotien aikana ovat palvelleet ulkomaalaisina vapaaehtoisina osallistuen varsinaisiin sotatoimiin Suomen puolustusvoimien joukoissa ja jotka asuvat joko Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella.

3. Henkilöt, jotka ovat osallistuneet vuosina 1945 – 1952 puolustusvoimien alaisina merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksiköissä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa.

4. Henkilöt, jotka vuosien 1939 – 1945 sotien aikana ovat palvelleet sairaanhoito-tehtävissä puolustusvoimien hoitopaikoissa.

5. Henkilöt, jotka ovat

vuosien 1939 – 1945 sotien aikana palvelleet puolustusvoimien koulutuskeskuksissa asevelvollisuuslain nojalla määrättyinä.

Kuntoutukseen ovat oikeutettuja 1.1.2005 alkaen myös seuraavat henkilöt:

1. karjan evakuointitehtäviin sotatoimialueella osallistuneet miehet

2. Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneet henkilöt, jotka ovat saaneet Valtiokonttorista kertakorvauksen iskujen johdosta. Myös ne, jotka olisivat olleet oikeutetut partisaani-iskujen uhrien korvaukseen, jos olisivat määräajassa sitä hakenneet, voivat hakea kuntoutusoikeutta 1.1.2005 alkaen.

Kuntoutusoikeushakemus on toimitettava Val-

tiokonttoriin viimeistään 31.12.2006.

Kuntoutus rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroista. Vuodelle 2005 on varattu 2,95 miljoonaa euroa, jolla voidaan kuntouttaa noin 2100 henkilöä.

Hautausmaksut

Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hautausoimilain mukaan evankelis-luterilaisen

kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymän hautausmaat ovat yleisiä hautausmaita. Niillä hautausoimessa perittävien perusteiden tulee olla samat kaikille. Laissa on kuitenkin poikkeussäännös, jonka nojalla seurakunta tai seurakuntayhtymä voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen hautausoimesta perittävistä maksuista, jos vainaja on ollut rintamaveteraani, tai

siihen rinnastettavasta syystä. Maksuvapautus voi koskea myös edellä tarkoitettujen henkilöiden puolisoa.

Valtiokonttori maksaa hautausapua, jos sotainvalidille vahvistettu työkyvyttömyysaste oli vähintään 20 prosenttia. Veteraanilla, jolla ei ole sotainvaliditeettia, ei hautausavusta ole.

Kuntien etuudet veteraaneille

Lukuisat kunnat myöntävät rintamaveteraaneille talousarvioon otetuun määrärahoihin erityisetuusia.

Kuntakohtaisia etuuksia ovat muun muassa terveyskeskuskäyntien, joukkoliikenteen käytön ja ajoneuvon pysäköinnin maksuttomuus sekä avustukset hammashoidon ja silmälasien hankkimiseen. Tietoja näistä etuuksista saa oman kunnan sosiaalitoimesta ja paikallisesta veteraaniyhdistyksestä.

Sotaveteraaniliiton ja -piirien kautta haettavat avustukset

Vähävarainen, ylimääräistä rintamalisää saava, Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistykseen kuuluva veteraani, hänen puolisonsa tai veteraanin leski voi hakea avustusta Sotaveteraaniliiton tai -piirien kautta. Avustuksia myönnetään lääke- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja kotona asumista tukeviin kodin muutostöihin. Avustuksen suuruus on keskimäärin noin 200 – 500 euroa riippuen kuluista ja hajan varallisuudesta. Avustusta voi saada Sotaveteraaniliiton perinne- ja tukisäätiön ja Sotavahinkosäätiön myöntämästä avustuksesta tai veteraanikeräyksen tuotosta.

ANNI GRUNDSTRÖM

Valtioneuvoston asetus asuntojen korjausavustuksista

Avustusta voidaan myöntää, jos asunnossa pysyvästi asuvista vähintään yksi henkilö on 65-vuotias tai vammaisen ja laissa säädetyt tuloja ja varallisuutta koskevat tarveharkintaperusteet täyttyvät.

Vuoden 2005 korjausavustusten hakuajan takarajaa ei ole lehtemme ilmestymispäivään mennessä vahvistettu, mutta aikaisemmin se on ollut huhtikuun puolivälissä.

Avustusta voidaan myöntää:

40 % hyväksyttävistä korjauskustannuksista.

70 % korjauskustannuksista, jos vanhus tai vammaisen muutoin joutuisi välittömästi pysyväisluontoisesti muuttamaan asunnosta.

Veteraanilisä on enintään 30 % hyväksyttävistä korjauskustannuksista.

Korjausneuvonta

Vanhustyön Keskusliitolla on 16 alueellista korjausneuvonajaa, jotka avustavat sotainva-

lideja ja veteraaneja asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa, korjausavustusten hakemisessa ja muutostyöt suorittavan urakoitsijan löytymisessä.

Korjausneuvojen tekemä työ on asiakkaille maksutonta.

Korjausneuvonnan päällikkö
Jukka Laakso
Vanhustyön Keskusliitto,
Helsinki
Puh. (09) 350 86036
Gsm. 040-502 3807

Yleiset tulorajat (brutto) vuodelle 2005 ovat:

Henkilöluku	1	2	3	4
tulot euroa /kk	1020	1700	2270	2895
Jos ruokakuntaan kuuluu rintamaveteraani, tulorajat ovat	1275	2125	2840	3620

VANHUSTYÖN KESKUSLIITON KORJAUSNEUVOJAT:

Alue	Sukunimi	Etunimi	Puhelin	Kännykkä	Sähköposti
ETELÄ-POHJANMAA	Hietikko	Harri	06 4142970	0400 260962	harri.hietikko@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
HELSINKI	Holmlund	Tom	09 4122903	0400 609577	vastaava@kolumbus.fi
KANTA-HÄME	Pumpula	Terho	03 6822195	0400 912941	terho.pumpula@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
KYMI	Hinkkanen	Arja	05 3776777	040 5452096	toimisto.hinkkanen@saunalahti.fi
LAHTI	Tahvanainen	Kari	03 7340509	0500 494766	kari.tahvanainen@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
LAPPI	Junes	Teuvo	016 280363	040 5572550	teuvo.junes@co.inet.fi
OULUN LÄÄNI	Karhu	Tapio	08 8162326	040 5166738	tapio.karhu@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
PIRKKKA-HÄME	Niska	Voitto	03 2551651	0400 649199	voitto.niska@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
POHJOIS-KARJALA	Takkunen	Lauri	013 1722607	050 5407035	lauri.takkunen@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
POHJOIS-SAVO	Heikkinen	Pentti	017 2620071	0400 371586	pentti.heikkinen@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
SATAKUNTA	Perämaa	Taru	02 6770090	0400 852727	taru.peramaa@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
SISÄ-SUOMI	Vesander	Erkki		0400 162494	erkki.vesander@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
SUUR-SAVO	Kortman	Ismo	015 214548	0500 651737	ismo.kortman@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
UUSIMAA	Ekhholm	Henning	09 2393805	0500 604782	henning.ekholm@kipsikoriste.inet.fi
VAASA	Björk	Stig		0400 561956	stig.bjork@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi
VARSINAIS-SUOMI	Hiilesvuo	Antero	02 2319128	040 5840824	antero.hiilesvuo@mail.vanhustyonkeskusliitto.fi

Erikoishammasteknikko
Ossi Vallemäe

"Proteesit tulisi uusia
5-8 vuoden välein."

Albin
77 45 770

HAMMASHOITOASEMA ALBIN

Hämeentie 10 A 1, 00530 Helsinki

Hammashoitoa
Ystävällisesti

UUSI PROTEESISI ENNEN KESÄÄ

- proteesin pohjaukset
- proteesien korjaukset
- uudet osaproteesit tai kokoproteesit
- kruunut ja sillat
- keinojuuret
- hammaslaboratoriopalvelut
- muut perinteiset hammashoitopalvelut

Hammaskivet tulee poistaa
kerran vuodessa!

Elina Partanen
Sinun suuhygienisti

Rintamaveteraanien kuntoutuksen järjestäminen vuonna 2005

Valtiokonttorin ohjekirje kuntoutuksen järjestämisestä on valmistunut ja se on jaettu kaikille kunnille ja kuntayhtymille ja muille sidosryhmille. Ohjekirje on luettavissa Suomen Sotaveteraaniliiton internet-sivuilta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi

Kuntoutuksen pituutta koskevat säännökset ovat muuttuneet avokuntoutuksen osalta 1.1.2005 alkaen ja laitostuntoutuksen osalta ne muuttuvat 1.9.2005.

Rintamaveteraanien kuntoutukseen valittavan rintamaveteraanin tulee olla Suomessa asuva vuosien 1939–1945 sotiin osallistunut rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnuksen omaava veteraani.

Näin ollen mm. sotainvalidit, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, eivät voi saada rintamaveteraanille

neille tarkoitettua kuntoutusta. Päätöksen kuntoutukseen hyväksymisestä tekee rintamaveteraanin kotikunnan kuntoutuksesta vastaava toimielin. Kuntoutushakemuksen on liitettävä lääkärinlausunto hakijan terveydentilasta ja kuntoutustarpeesta, mikäli hakijalla ei ole kiinteää hoitosuhdetta oman kunnan terveyskeskukseen. Kuntoutushakemuksen voi rintamaveteraanin puolesta tehdä omainen tai sosiaali- ja terveysviranomaisen, mikäli rintamaveteraani ei siihen itse kykene.

Valtiokonttorin ohjekirjeessä painotetaan kuntoutuksen säännöllisyyttä ja suunnitelmallisuutta. Kuntoutusjakson välin ei ilman erityistä perustetta tulisi olla vuotta pitempi.

Kuntien vastuu lisääntyy avo- ja päiväkuntoutuksen järjestämisessä

Kuntien tehtävänä on hu-

lehtia avo- ja päiväkuntoutuksen laadun, sisällön ja tarpeenmukaisuuden kehittämistä siten, että toiminta vastaa rintamaveteraanien yksilöllisiä tarpeita sekä laajasti ja monipuolisesti tukee hänen toimintakykynsä edistämistä ja säilyttämistä.

Avo- tai päiväkuntoutusta voidaan toteuttaa joko terveyskeskuksessa, sairaalassa, kuntoutus- ja hoitolaitoksessa tai hankkia se yksityiseltä palveluntuottajalta tai itsenäiseltä ammatinharjoittajalta. Rintamaveteraani voi saada avokuntoutusta myös kotona.

Avokuntoutuksena on mahdollista antaa myös pelkkää jalkojenhoitoa sitä tarvitsevalle rintamaveteraanille.

Päiväkuntoutusta voidaan antaa enintään 10 päivää ja muuta avokuntoutusta enintään 20 käyntikertaa kalenterivuodessa. Niissä tapauksissa, joissa rintamaveteraanilla oleva vamma tai sairaus haittaa toimintakykyä voidaan päiväkuntoutusta antaa 20 päivää tai muuta avokuntoutusta enintään 30 käyntikertaa vuodessa.

Tämä antaa mahdollisuuden toteuttaa avokuntoutusta esimerkiksi siten, että toimintakykyluokkaan III kuuluva voi saada 2 x 10 hoitokerran sarjaa kalenterivuodessa.

Rintamaveteraani, jolla toimintakyky on heikentynyt, eli toimintakykyluokkaan I ja II kuuluvan avokuntoutus voidaan toteuttaa esimerkiksi 3 x 10 tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina, jolloin kuntoutuksen kattavuus on pitkäkestoisempi.

Päivä- tai muu avokuntoutus on ensisijainen kuntoutusmuoto silloin, kun näillä keinoin mahdollistetaan tavoiteltu hoitotulos.

Laitostuntoutuksen jaksot muuttuvat

Muutokset laitostuntoutusjaksoissa tulevat voimaan 1.9.2005 ja sen jälkeen alkavien jaksosten osalta seuraavasti:

Kuntoutusta voidaan antaa laitostuntoutuksena enintään 10 vuorokautta. Mikäli rintamaveteraanin toimintakyky on sairauden tai vamman aiheuttaman häiriön vuoksi alentunut siten, että rintamaveteraani kuuluu toi-

Oulaistelainen sotaveteraani Yrjö Härö Taukokankaan kuntosalilla. Veteraanien kuntoutus on tänä päivänä muutakin kuin perinteistä fysioterapiaa. Psyykkisen ja sosiaalisen kuntoutuksen merkitys kasvaa veteraanien kunnan ylläpitäjänä. Veteraanien toimintakyky on viime vuosina jonkin verran laskenut. Taukokankaalla veteraanien kuntoutusvuorokausista oli viime vuonna enää alle 65 prosenttia täysin omatoimisten veteraanien vuorokausia, kun vuonna 2000 niiden osuus oli vielä 80 prosenttia.
 Kuvateksti: Juha Laikari

mintakykyluokkaan I tai II laitostuntoutusjakso voi edelleenkin olla 2 – 4 viikon pituinen.

Ensisijaisesti on pyrittävä käyttämään lähimpiä soveltuvia kuntoutuslaitoksia. Mutta perustellusta syystä rintamaveteraani voidaan hänen omasta toivomuksestaan ohjata johonkin kauempana (Suomessa) sijaitsevaan laitokseen. Esimerkiksi kuulotai näköongelma, demen-toituminen, reumasairaus, parkinsonintauti, tuki- ja liikuntaelin-sairaudet saattaa edellyttää kauempana sijaitsevaa kuntoutus- ja hoitolaitosta.

Aviopuolisoiden laitostuntoutuksen osallistuminen on mahdollista

Toimintakykyluokkaan III kuuluvan rintamaveteraanin aviopuoliso voi osallistua kuntoutukseen samanaikaisesti, samassa kuntoutus- ja hoitolaitoksessa rintamaveteraanin kanssa enintään 7 vuorokauden ajan. Vastavasti, jos rintamaveteraani kuuluu toimintakykyluokkaan I tai II, aviopuoliso voi osallistua rintamaveteraanin kanssa kuntoutukseen enintään 14 vuorokauden ajan.

Asetuksen muutos ei siis vaikuta aviopuolisoiden laitostuntoutuksen pituuteen. 1.9.2005 alkaen aviopuolisoiden yhteinen kuntoutusjakso voidaan toteuttaa esimerkiksi näin:

Toimintakykyluokkaan III kuuluva veteraani voi olla laitostuntoutuksessa 10 vuo-

rokautta ja aviopuoliso samanaikaisesti enintään 7 vuorokautta tai molemmat 7 vuorokautta. Toimintakykyluokkaan I ja II kuuluva rintamaveteraani voi olla kuntoutuksessa enintään 4 viikkoa ja aviopuoliso enintään 2 viikkoa.

Samanaikaisen kuntoutusjakson pituuden, tarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden arvioi kuntoutuspäätöksen tekijä. Aviopuolisolla ei ole oikeutta avo- eikä päiväkuntoutukseseen.

Kuntoutuksen kustannusten korvaus

Rintamaveteraanille ja hänen puolisolleen ei aiheudu kuntoutukselta kustannuksia. Kunta maksaa rintamaveteraanien kuntoutuskustannukset ja Kansaneläkelaitos korvaa kuntoutusmatkoista aiheutuvat kulut.

Kunnille jaettava määräraha

Valtion vuoden 2005 talousarviossa on kuntoutustoimintaan merkitty 47 796 000 euroa. Kunnille jaetaan määrärahaa 45 546 361 miljoonaa euroa kunnissa asuvien rintamaveteraanien suhteessa.

Kuntien tulee aktiivisesti seurata määrärahan käyttöä, jotta kuntoutuksen varattua määrärahaa ei jäisi käyttämättä ja kaikki kuntoutusta haluavat pääsisivät säännölliseen kuntoutukseseen.

ANNI GRUNDSTRÖM

Kansainvälisesti palkittu

DVD-Rom ja DVD-video

Veteraaneilta uusille sukupolville

49,90 ja 24,90 euroa

Nyt myynnissä Anttilassa ja

Kärkijoukkueella

Puh: 0500-552 725 - www.suomensodat.com

Sotaveteraani-lehti ilmestyy myös äänitteinä

Sotaveteraani-lehteä on toimitettu jo 1990-luvun alkuvuosista lähtien myös äänilehtenä. Alkuaikoina äänitteen osuus lehden toimituksellisesta sisällöstä käsitti noin kolmanneksen. Sen jälkeen äänitteen osuutta on lisätty niin, että tällä hetkellä se kattaa jo 90 % toimituksellisesta tekstistä. Vain paikalliset jutut ja uutiset sekä luonnollisesti myös ilmoitukset jätetään äänittämättä. Sotaveteraani-lehti on

Alansa ammattilainen

Jyrki Attila on monipuolinen persoonallisuus. Hänellä on takanaan jo pitkä työura sekä värikäs harrastuskenttä. Hän syntyi ja kasvoi Helsingissä, jossa hän edelleenkin vaikuttaa. Oppikouluvuosiensa jälkeen oli vuorossa asevelvollisuus. Kovakuntoisena ja seikkailuhakuisena nuorukaisena hänellä oli mielessään kaksi kiinnostavaa aselajia. Ne olivat laskuvarjojääkärikoulu tai rannikkojääkärikoulun

assa voimistelunopettajana ja uimaohjaajana, jolloin hän työn ohessa opiskeli nuoriso-ohjaajaksi. Toimittuaan 10 vuotta Hesperian sairaalan nuoriso-osaston ohjaajana hän hakeutui mielisairaanhoidajakoulutukseen. Valmistuttuaan hoitoalalle työ Hesperiaassa edelleen jatkui, mutta nyt toisen tyyppisenä. Työvuosia Hesperiaassa hänelle kertyi yhteensä 27.

Harrastuksesta varsinainen työ

Jo Hesperia-vuosien aikana Jyrki Attila hakeutui ääninauhujen lukemisen piiriin. Hänen selkeä ja miehekäs äänensä loivat tälle harrastukselle menestymisen edellytykset. Jyrki Attilan lukemista ei voida missään tapauksessa pitää monotonisena. Se on puhekielen värikästä käyttöä ja äänen painotukset asiasisällön huomioon ottavia.

Jättäessään työuransa Hesperiaassa on Jyrki Attila tullut varsinainen puhetyöläinen. Sotaveteraani-lehden lisäksi hän äänittää myös kirjoja, aikakauslehtiä ja monia muita pienempiä äänijulkaisuja. Tarvittaessa hän on valmis lausumaan myös runoja ääninauhalle, mutta ei lupaa kuitenkaan laulaa.

Äänilehteä tarvitaan

Kun ihminen vanhenee hänen yleiskuntonsa pettää, näkö heikkenee ja käsiin tulee vapinaa. Näiden tekijöiden seurauksena lehden lukeminen vaikeutuu. Käsien vapinasta johtuen lehti tärisee. Heikentyneen näön seurauksena sanat sekoavat ja lauseista katoaa sisältö. Saadakseen tekstistä selvää on lukemi-

seen keskityttävä voimien ääriajoilla, jolloin seurauksena on helposti päänsärkyä ja yleistä väsymystä. Kaikista vaikeinta lukeminen on vuodepotilaille. Tämän tilanteen ovat kohdanneet useat sotaveteraanit, jotka kuitenkin henkisesti vireinä yksilöinä, halusivat lukea ainakin oman järjestölehtensä.

Äänilehdessä on tarkalleen samat asiat kuin painetussakin lehdessä, ne ovat vain toisessa muodossa. Ei liene vaikea arvata kumpi muoto ikääntyneelle henkilölle paremmin sopii. Se on ehdottomasti äänilehti. Sitä seurattessaan ihmisen ei tarvitse keskittyä kuin yhteen asiaan, eli kuuntelemiseen. Voi istahtaa vaikka mukavasti nojatuoliin tai sohvalle lepäämään. Äänilehden kuuntelussa keskityt vain yhteen asiaan, kuullun ymmärtämiseen.

Jokaisessa kodissa on nykyisin jo äänentoistolaitteita, joilla kasetin kuunteleminen käy vaivattomasti. Laite on helppo kytkeä päälle ja halutessaan voi kuuntelun keskeyttää jatkaakseen sitä taas myöhemmin.

Tuhti paketti

Yhdestä Sotaveteraanileh-

destä tulee 3 kappaletta 90 minuutin kasettia, siis 4 ja ½ tuntia tuhtia asiaa. Koska lehteä julkaistaan 6 numeroa vuodessa kertyy siitä kuunneltavaa ääninauhaa peräti 27 tuntia. Nämä "lehdet" eivät nuhraannu vuosienkaan aikana. Ne on helppo säilyttää pienessä tilassa ja mielenkiintoisimpiin asioihin voit palata vielä vuosien jälkeen.

Äänilehti sopii hyvin kuunneltavaksi myös ryhmässä, esimerkiksi palvelutaloissa tai veteraanien tapaamisissa. Koska kysymyksessä on sotaveteraanien järjestölehti, kokoaa se veteraanit ajatuksissaan yhteisten asioiden pariin.

Sotaveteraani lehti äänitetään Näkövammaisten Keskusliiton studiossa, Helsingin Herttoniemessä heti sen ilmestyttyä. Parin päivän kuluttua äänityksestä kopiot ovat valmiit ja kasetit lähetetään postitse tilaajille. Vuosikerran (18 kasettia) hinta jäsenelle 8,50 € ja ei jäsenelle 17 €. Tilauksen voi antaa puhelimitse numeroon (09) 6126 2014 tai sähköpostitse: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

MATTI VÄRRI

Ääninauhalle luku tapahtuu Näkövammaisten Keskusliiton studiossa. Jyrki Attila on rutinoitunut lukija.

ainoa äänilehtenä toimitettu veteraanijärjestön lehti.

Äänilehden kasetille lukee freelancer (vapaa toimittaja) Jyrki Attila. Hän on vastannut äänilehden toimittamisesta vuodesta 1997 lähtien. Hänen selkeä ja värikkäitä äänikuvia viljelevä lukutyylinsä on ehtinyt tulla tutuksi jo sadoille lehden kuulijoille. Lehteä on helppo kuunnella ja helppo sitä on myös ymmärtää. Äänilehden tilaaja saa Sotaveteraani-kasetit jo viikon kuluessa sen kirjallisenmuodon ilmestymisestä.

sukeltajayksikkö. Näistä kahdesta hän valitsi laskuvarjojääkärikoulun.

Aselajissa häntä kiehoi sen raskaus ja sen huimapäisyys. Asevelvollisuutensa jälkeen Jyrki Attila jäi vakituksena armeijan palvelukseen, jossa toimi reilut kaksi vuotta kersanttina. Nykyisin hänen sotilasarvonsa on ylikersantti. Armeijassa opittu laskuvarjohyppääjän taito jäi Attilalle elämään myös harrastuksena vuosikausiksi eteenpäin.

Armeijavuosien jälkeen Jyrki Attila toimi muun mu-

SOTAVETERAANILEHDEN LUKIJAMATKAT SUOMEN MATKATOIMISTOSTA

KANNAKSELLE "TAIPALEEN TAISTELIJAT" BUSSIMATKALLE EVP SAMPO AHDON JOHDOLLA 16.-19.6.2005

MATKAOHJELMA

Torstai 16.06.

klo 07.30 Lähtö Helsingin Rautatientorilta tilausajopysäkillä kohti Vaalimaata.
klo 10.30 Tauko Rajahovissa Vaalimaalla.
klo 13.00 (Venäjän aikaa) Raja on todennäköisesti ylitetty.

klo 14.30 Tutustuminen Porlamin motiivalueeseen, käynti Johannes Virolaisen kotipaikalla.

klo 17.00 Käynti Uuraan satamassa. Ajamme Perkjärven ja Valkjärven kautta Kiviniemeen, missä majoittuminen.

klo 21.00 Illallinen hotellissa.

Perjantai 17.06.

klo 08.00 Aamiainen hotellissa.

klo 09.00 Ajo Vuosalmelle pohjois kautta, ajan ja tien salliessa käynti Vuoksen kirkolla. Lounas maastossa omista eväistä. Iltapäivällä ajo Tiurinlinnan kautta Räisälään ja paluu Myllypellon kautta Kiviniemeen. (Käkisalmissa käydään ajan salliessa).

klo 20.00 Illallinen hotellissa.

Lauantai 18.06.

klo 08.00 Aamiainen hotellissa.

klo 09.00 Lähtö Sakkolan kautta Taipaleeseen. Lounas maastossa omin eväin.

Paluu hotellille.

klo 20.00 Illallinen hotellissa.

Sunnuntai 19.06.

klo 08.30 Aamiainen hotellissa.

klo 09.00 Lähtö Heinjoen kautta Taliin.

klo 11.00 Saapuminen Talin-Ihantalan suurtaistelualueelle.

klo 15.00 Lounas Viipurissa

klo 16.30 Lähtö Viipurista

klo 17.30 Saapuminen rajalle

klo 18.00 (Suomen aikaa) Raja on todennäköisesti ylitetty.

klo 21.00 Saapuminen Helsinkiin.

Oikeudet ohjelmamuutoksiin pidätetään.

MATKAN HINTA/HENKILÖ

339 € 2 hengen huoneessa

83 € 1 hengen huoneen lisämaksu

Palvelumaksu 9 €/varaus.

Matka toteutetaan, mikäli lähtijöitä

on vähintään 30 henkilöä.

HINTAAN SISÄLTYY

- bussikuljetukset matkan ajan
- ohjelman mukaiset retket
- Sampo Ahto matkanjohtajana matkan ajan
- majoitus Lomakoti Losevskajassa kahden hengen huoneessa
- puolihoido hotellissa
- ryhmäviisumin hankinta
- viisumin rekisteröintimaksu
- lounas Viipurissa ravintola Labyrintissa

HINTAAN EI SISÄLLY

- matkavakuutus, joka on pakollinen
- mahdolliset lisäpalvelut matkan aikana

SUOMEN MATKATOIMISTO

Sotaveteraaniliiton nimikkoäänite "Kenttäpostia" on saavuttanut tuplaplatinaa. Taulu on luovutettu myös Suomen Sotaveteraaniliitolle.

Suomen Sotaveteraaniliiton ja Poptori Oy:n yhteistyönä tuottama "Kenttäpostia" CD-levy on tähän mennessä myyty lähes 70 000 kpl. Tuplaplatinaan oikeuttavan edellytyksen, 60 000 kappaleen myynnin, äänite saavutti osuvasti juuri itsenäisyyspäivämme kynnyksellä. CD:lle valitut kappaleet edustavat sotavuosien parhaita, radiossa soitettuja ja sotilaiden keskuudessa laulettuja iskelmiä ja laulelmiä.

Hyvä myyntimenestys on tuottanut myös taloudellista tulosta. Sotaveteraanien saama tähänastinen levytuotto nousee jo lähes 50 000 euroon ja toivoa vain sopii äänitteen kysynnän edelleen jatkuvan. Poptorilla on Suomessa yli 1 200 myyntipistettä, joista "Kenttäpostia" CD-levyn voi hankkia. Levyn hankinnalla ja sen kuuntelemisella paitsi, että piristät omaa viihtyvyyttäsi tuet samalla myös Sotaveteraaniliiton toimintaa.

"Kenttäpostia" CD-levyllä on 18 sotavuosien suosikki-iskelmää tai laulelmaa. Sieltä löytyvät muun muassa sellaiset suursuosikit kuin Äänisen aallot, Liisa pien, Eldankajärven jää, Muisto ja pohjolasta, Elämää juoksuhaudoissa jne. Kaikki ovat tunnettuja sotavuosien suosikkisävelmiä.

Myös esittäjät ovat tuttuja nimiä: A. Aimo, Georg Malmstén, Henry Theel, Kauko Käyhkö, Matti Jurva, Mieskuoro Finlandia jne. Orkestereista mainittakoon Dallapé-, Columbia- ja Sointu-orkesteri.

Toinen veteraaneja sävähdyttävä Poptorin CD-äänite on "Oi maamme Suomi". Tätä äänitettä on myyty jo 15 000 kappaletta ja se sisältää muun muassa Jukka Kuoppamäen laulammat Juuret Suomessa, Tämä taivas tämä maa ja Isänmaa, Anneli Saariston Evakon laulu sekä Suo-

Kenttäpostia CD-levylle tuplaplatinaa

mineidot -kuoron Kotimaani ompe Suomi, Viimeinen sotaveteraani ja Finlandia.

Mahdollisuudet CD-levyjen käytölle suomalaiskodeissa ovat hyvät, sillä jokaisessa taloudessa on keskimäärin kaksi CD-soitinta. Mikäli soitinta ei sattuisi vielä olemaan, ei se kovin paljon edes maksa ja ennemmin tai myöhemmin se kuitenkin hankintalistalle päätyy. Miksi siis aikailla?

Uutta tulossa

Jatkoakin on luvassa. Nyt suunnitellaan hyvää vauhtia myös CD+DVD-kasetin tuottamista. Se on äänikuvia Suomen sodista vuosilta 1939-1945. Kenttäpostia CD-levyn kanssa samaan ajanjaksoon ja samaan aihepiiriin ajoittuvaa aineistoa kootaan jo kiireellä. Esteitäkin on matkalle ilmaantunut, sillä eräät tekijäoikeudet omaavat tahot ovat nostaneet korvausvaateensa korkeiksi.

DVD on TV-elokuvaan rinnastettava tuote. Sen katselu ja kuunteleminen television kautta vaatii oman laitteensa, joita niitäkin on Suomessa jo yli miljoonaa kappaletta. DVD-laite edustaa uusinta tekniikkaa ja niitäkin perheeseen hankitaan yleensä kaksi, toinen varsinaiseen asuntoon ja toinen kesämökille. Nyt tarvitaan vain laadukkaita DVD-tuotteita ja eikä vain veteraaneille vaan kaikille ikäryhmille ja ennen kaikkea lapsille.

Poptori on suuri suomalainen

Poptori Oy on helsinkiläisen Erkki Puumalaisen perheyhtiö. Yhtiö on vasta 10 vuoden

ikäinen, mutta silti jo suurin kotimainen ääni- ja kuvataalentamo. Tosin Suomessa toimii pari suurempaa alan yritystä, joiden omistus on nykyisin ulkomailla. Poptori työllistää vakituisesti 25 henkilöä. Lisäksi se ostaa alihankintatyönä palveluja kymmeniltä ja taas kymmeniltä ulkopuolisilta alan ammattilaisilta. Palkkaa tai palkkiota Poptori maksoi viime vuonna 230 henkilölle.

"Suomalaisena yrityksenä Poptori pyörittää kotimaista pääomaa, kotimaista työvoimaa ja jättää kaiken rahaliikenteen ja myös mahdollisen voiton kotimaahan", Poptori Oy:n toimitusjohtaja Erkki Puumalainen kertoo. "Suomalaisena toimijana yrityksemme ymmärtää myös pienten kulttuurien tarpeet ja pyrkii muuttamaan tarjonnan kysyntää vastaavaksi, eikä päinvastoin. Poptorin tuot-

teessa hulmuaa avainlippu."

Kauppan kannalta saattaa tuntua yhdentekevältä myydäänkö suomalaista vaiko ulkomaista tuotetta. Sisältötuotannossa kysymys on kuitenkin laajempi. Valtaosa tuotteen hinnasta on immateriaalista oikeutta, joka kana-voituu sen omistajille. "Ylihintainen kansainvälinen tarjonta ja ulkomaille ostetut suomalaiset oikeudet vievät valtavat määrät suomalaista ostovoimaa ulkomaille erilaisten tekijäoikeuksien muodossa", pahoittelee Puumalainen.

Painotamme ikäihmisiin

Suomessa on 1,8 miljoonaa yli 50-vuotiasta asukasta. Heidän ostovoimansa ja vapaa-aikansa määrä on huomattavasti suurempi kuin koko muun väestön. "He käynnistivät rokin sekä iskel-

Jukka Kuoppamäki tekee mielellään veteraanimusiikkia. Tämä kuva on DVD-levyn "Minun lauluni" julkistamislaisuudesta. Poptorin Erkki Puumalainen ja artisti Jukka Kuoppamäki olivat tapahtuneesta vilpittömän iloisia.

Laatutuotteita ja hyvää palvelua

LOHJA RUDUS

www.lohjarudus.fi

Kiviaines • Murskaus • Asfaltointi • Valmisbetoni • Betonituotteet • Kierrätys

män kulutuksen ja ovat ehdottomasti sitä mieltä, että mikään ei vedä vertoja sen ajan musiikille”, Erkki Puumalainen toteaa.

”Musiiikkitarjonnassa Poptori keskittyy yli 30-vuotiaisiin, pääpainon ollessa 50-vuotiaissa, jopa sitäkin vanhemmassa väestön osassa”, Hän uskoo, että yli 30-vuotiaita ei enää markkinoilla johdatella. Aikuinen tietää mitä hän tahtoo ja ostaa tuotteensa erikoishintaisina ja herätteinä. Heidän kulutustaan voidaan huomattavasti vielä kasvattaa, sillä tähän asti he ovat kulkeneet levymyyntilinjoiden ohi, olettaen tuotteiden kuuluvan vain nuorisolle.

”Lapsia emme tietenkään unohda”. Erkki Puumalainen lupaa. ”Puolen miljoonan lapsiperheen äidit ja isät,

kummit ja mummit ovat valmiit ostamaan kaiken mikä antaa lapselle iloa. Perinteiset lastenlaulut, arvomaailmaa kehittävät sadut ja nykystekniiikkaa hyödyntävät interaktiiviset multimediat ovat tärkeä osa lapsen kehitystä.” Vanhemmat kiittävät lastentuotteita, sillä leikki on lapsen työtä ja kotiviihtymisen tuotteet ovat sille työkaluja. Poptorin lasten tuotteet on tarkoitettu nopin 9-vuotiaiden ja sitä nuorempien käyttöön.

Ensimmäiset DVD:t markkinoilla

Poptorilla on artisteina monta tunnettua suomalaista laulajaa: Meiju Suvas, Markku Aro, Tapani Perttu, Pepe Willberg, Kake Randelin, Jukka Kuoppamäki jne. Hil-

jattain julkaistu Jukka Kuoppamäen CD-tallenne ”Minun lauluni”, sisältää Kuoppamäen vanhoja kappaleita uudelleen äänitettynä oli hetkessä myyntimenestys. Nyt sama aihepiiri tuotiin markkinoille myös DVD-versiona. Liikkuvalle kuvalla varustettu äänite tulee varmasti olemaan varsinainen menestys.

Yhteistyössä Palopäällystöliiton kanssa valmistuu Poptorilta piakkoin ensimmäinen opetus-DVD. Sen avulla pyritään tuomaan kotitalouksiin uutta paloturvallisuustietoutta mitä Palo- ja pelastuslakikin edellyttää.

Myös lapsille on ennätetty jo tekemään oma DVD. Se on ”Kolme pientä porsasta”.

MATTI VÄRRI

Vakuutusväen Liitto VVL ry

Asemamiehenkatu 2
00520 Helsinki
Puh. 09 8567 2400

YRJÖ PIRILÄ OY

TERVETULOA OIKEALLE

huolto-
asemalle!

Suomen
Bensiinkauppiain Liitto SBL ry

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus	kaapelissa
Oulu	106,9	94,1
Rovaniemi	93,4	
Lahti	106,4	99,1
Helsinki	89,0	101,9
Turku	107,3	99,4
Salo		99,4
Tampere	97,2	87,5

USKO JEESEEN PELASTAA!

	taajuus	kaapelissa
Kokkola	104,3	88,9
Keski-Suomi	94,1	93,4
Hämeenlinna	105,9	103,6
Pohjanmaa	89,4	102,7
Kuopio	106,1	103,3
Satakunta	95,7	94,4
Joensuu	107,4	
Mikkeli	87,8	105,0

Marioff

HI-FOG®
water mist fire protection

www.marioff.com

Itämeren iloisimmat risteilyt Turusta.

Itämeren suurin ja hohdokkain laiva, Silja Europa tarjoaa risteilyelämyksen vailla vertaa. Laiva lähtee Turusta jo klo 18.30, joten sinulla on koko ilta aikaa nauttia Itämeren suurimman risteilylaivan rentouttavasta tunnelmasta, hyvästä ruoasta, upeasta ohjelmasta ja taxfree-ostoksista.

SILJA EUROPAN SUURET SENIORIRISTEILYT KEVÄÄLLÄ

7.3.05 ohjelmassa mm.

• Meritanssit, artistina Anita Hirvonen • Tuija Piepposen ja Anna-Leena Mäki-Penttilän hauska näytelmä ”NE MUNAT, NE MUNAT... oli mummoni viimeiset sanat • Tanssit Foodmarketissa orkesterina Ilta-tuuli • Letkeää liikettä: hauskaa, liikunnallista yhdessäoloa.

4.4.05 ohjelmassa mm.

• Meritanssit, artisteina Danny, D`Voice and Islanders • Arno Kasvi kertoo puutarhan- ja kodinkasvien hoidosta kevään korvilla ja vastaa yleisön kyselyihin • Tanssit Foodmarketissa orkesterina Hanuri-Mainingit • Letkeää liikettä: hauskaa, liikunnallista yhdessäoloa.

25.4.05 ohjelmassa mm.

• Meritanssit, artistina Eino Grön • Kari Salmelainen viihdyttää yleisöä huumorin ja laulunmerkeissä • Tanssit Foodmarketissa orkesterina Ilta-tuuli • Letkeää liikettä: hauskaa, liikunnallista yhdessäoloa.

RISTEILYLLE EDULLISESTI RYHMÄHINNOIN

esim. **20€** / henkilö

Hinta sis. Turisti I -luokan 2 henkilön hytissä ja pullakahvit. Hintaa voimassa väh. 10 henkilön ryhmille.

VARAUKSET MATKATOIMISTOSTA TAI SILJA LINELTA. SOITA MA-PE KLO 9-17.

• TAMPERE: puh. (03) 216 2015 tai (03) 216 2002 • TURKU: puh. (02) 335 6381 tai (02) 335 6366
• VAASA: puh. (06) 323 3240 tai (06) 323 3252 • SILJA LINEN RYHMÄVARAUKSET: ma-pe klo 8-17.30. puh. 0203 274 552.

SILJA LINE

Tervetuloa Fenniaan!

Olemme lähellä sinua. Meiltä saat kaikki kodin, perheen ja yrityksen vakuutukset sekä asiantuntevaa henkilökohtaista palvelua.

Ota yhteys!

Yliopistonkatu 34, 40100 Jyväskylä
puh. 010 503 4600

Suomalainen vakuuttaja

Rostock-Berliini-Dresden

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin naistoimikunta järjestää kulttuurimatkan itäiseen Saksaan 18.-24.4.2005 (bussi/laiva)

hinta/hlö

915;

Sis. matkat, majoitus, ateriat ja retket matkaohjelman mukaan.

Tiedustelut ja varaukset: ryhmänkerääjä Eila Ylinen, puh. (03) 511 2465 tai 0400 796 859.

MATKAPOJAT Lisätietoja myös Matkaporjat, puh. (03) 518 8300

MOVICOL®

HOITAA PEHMEÄSTI UMMETUKSEN

MOVICOL ON TEHOKAS makrogoli (polyetyleeniglykoli) 3350
MOVICOL ON HYVIN SIEDETTY laktoositon, gluteiiniton, sokeriton
MOVICOL ON HYVÄN MAKUIINEN sitruuna-aromi
MOVICOL ON HELPPO ANNOSTELLA 1 - 3 kertaa päivässä
MOVICOL lisää suolen sisällön vesimäärää pehmentäen ulostemassan
MOVICOL säilyttää elimistön elektrolyytti- ja nestetasapainon
MOVICOLiin ei totu ja teho säilyy koko hoidon ajan

Annostus: Aikuisille ja yli 12 v lapsille aloitusannos yksi annosjauhe liuotettuna puoleen lasilliseen vettä kolme kertaa vuorokaudessa, jatkossa vähemmän; vain kerran vuorokaudessa.

MOVICOLia voidaan käyttää lyhytaikaisesti ja pitkäaikaisesti. Pitkäaikainen hoito voi olla tarpeen potilaille, joilla on vaikea krooninen ummetus liittyen MS-tautiin, Parkinsonin tautiin tai ummetusta aiheuttavaan lääkykseen.

Odottaville ja imettäville äideille lääkärin määräyksen mukaan.

Pakkauskoost: 8, 20, 50 ja 100 annospussia

Apteekista ilman reseptiä

TUTUSTU KÄYTTÖOHJEeseen ENNEN MOVICOLIN NAUTTIMISTA

Myyntiluvan haltija:
Lääketehtäjä NORGINE Limited U.K.
Markkinointi: Sabora Pharma Oy
PL 20, 03601 Karkkila, p. 09-2257147
www.saborapharma.fi

Saksalainen sotakalusto pelasti Helsingin

Irja-tutka oli Suomen armeijan salaisimpia aseita. Se oli tärkein teknillinen väline yöpommitusten torjunnassa. (SA-kuva)

Toisen maailmansodan aikana Suomi joutui riippuvaiseksi Saksan materiaaliavusta muun muassa ilmapuolustuksessa. Suurvaltana Saksa toimi tietenkin omien etujensa mukaisesti, joten Suomi maksoi tavarasta tavalla tai toisella. Ilmatorjuntakaluston osalta hankinnat Saksasta olivat ratkaisevan tärkeitä. Ilman niitä ei ainakaan kotialueen ilmapuolustus olisi onnistunut. Helmikuun 1944 suurpommituksissa Saksasta hankittu sotakalusto pelasti Helsingin täystuholta.

Ilmatorjuntakaluston pääosa Saksasta

Talvisodan aikana Suomen ilmapuolustus oli hyvin huonosti varustettu. Jonkinlaisen käsityksen liian myöhään havaitusta ilmatorjunnan tarpeesta saa, kun Yhdysvalloista pyrittiin ennen sotaa ostamaan 598 kpl 20 mm, 450 kpl 40 mm, 128 kpl 75 mm ja 28 kpl yli 100 mm ilmatorjuntatykkiä sekä ampumatarvikkeita yli 18 miljoonaa kpl! Mitään niistä ei saatu, eihän amerikkalaisilla ollut niitä edes itsellään. Lisäksi haluttiin ostaa 454 lentokonetta,

joista vain 44 saatiin (*Brewster*). Tämä opetus pätee vieläkin: sotaan pitää varustautua ajoissa!

YH:n alkaessa lokakuussa 1939 ilmatorjuntajoukoilla oli vain 28 raskasta ilmatorjuntatykkiä, yhdeksän 40 mm tykkiä, 24 kpl 20 mm tykkejä ja 125 ilmatorjuntakonekivääriä. 40 % ilmatorjuntatykkien jouduttiin kotiuttamaan kaluston puuttuessa. Aseita ostettiin lisää mm. Saksasta, Italiasta, Ruotsista, Tanskasta ja Isosta-Britanniasta, mutta pääosa niistä saatiin maahan vasta talvisodan jälkeen. Kotimaassa valmistettiin 7,62 mm ilmatorjuntakonekiväärejä sekä 20 mm ja 40 mm tykkejä. Sotasaaliina saatiin käyttöön venäläisiä ilmatorjuntakonekiväärejä. Jatkosodan alkaessa kalustotilanne olikin merkittävästi parempi.

Jatkosodan aikana oli mahdollista hankkia aseita pääasiassa vain Saksasta, joka myi omia asemallejaan, venäläisiä ja ranskalaisia sotasaalisaseita sekä miehitehtävissä maissa valmistettuja aseita. 20 mm ilmatorjuntatykkeistä (720 kpl) noin 20 % oli saksalaisia, lähes 50 % tans-

kalaisia ja 24 % kotimaisia. 40 mm tykeistä (288 kpl) osa oli valmistettu mm. Unkarissa ja Puolassa, osa kotimaassa, osa Ruotsissa. Raskaista ilmatorjuntatykeistä (312 kpl) yli 80 % oli peräisin Saksasta; 100 kpl oli kuuluisia saksalaisia 88-millisiä, 117 kpl venäläisiä sotasaalistykkejä (76-88 mm), 24 kpl ranskalaisia sotasaalistykkejä ja 20 kpl tsekkoslovakialaisia. Tykkien mukana tuli myös tulenjohtokoneita ja etäisyysmittareita. Valonheittimistä ja kuulosuuntimista pääosa tuli myös Saksasta; valonheittimiä oli jatkosodan päättyessä 205 kpl ja kuulosuuntimia 143 kpl.

Tutkat Helsingin ja Kotkan ilmatorjunnalle

Kesäkuussa 1942 suomalaiset ilmatorjuntamiehet pääsivät tutustumaan Rovaniemellä olleen saksalaisen ilmatorjuntarykmentin "radiosuuntimeen" (saks. *Funkmessgerät*). Tämä "yöammuntalaitte" opittiin Suomessa sodan jälkeen tuntemaan nimellä tutka. Laitteita oli kahta eri mallia: ilmavalvontalaitte, jonka mittausetäisyys oli 100-200 km, sekä ilmatorjuntalaitte, mittausetäisyys 20-30 km. Näiden laitteiden avulla voitiin havaita "näkymättömät maalit" ja suorittaa vaikutusammuntaa myös yöllä. Ilmatorjunnan jokasään torjuntakykyyn oli löytynyt ratkaisu!

Suomeen hankittiin Saksasta vuonna 1943 kahta eri radiosuuntintyyppiä: ilmavalvontaan kaksi *Freja* -laitetta ("*Raija*") ja tulenjohtoon kuusi *Würzburg D* -laitetta ("*Irja*"). Molemmat Raijat sijoitettiin Helsinkiin (Malmi, Kuningassaari) ja Irjoista neljä Helsinkiin (It.R 1) ja kaksi Kotkaan (It.R 2). Raijan hinta oli nykyrahassa 1,3 miljoonaa euroa, Irjan 0,9 -näillä hinnoilla ei enää saisi minkäänlaista tutkaa!

Samanaikaisesti tutkakaaluston kanssa hankittiin uutta tykki- ja tulenjohtokalustoa: 18 kpl maailmankuuluja saksalaisia 88 mm RMB -tykkejä (*Rheinmetall-Borsig*) tulenjohtokoneineen. Niillä varustettiin kolme kuusitykkistä raskasta patteria, jotka sijoitettiin Helsinkiin. Niiden sotavarustukseen liitettiin

SÄHKÖMOPEDIT

Pegasos
3900€

Suoraan maahantuojalta!
Soita ja tilaa ilmainen esite!

LOM-TUOTE OY puh. 0400-785 105

Tarpan
3500€

Hercules Mini
3200€

Hercules
4650€

myös Irja. Näitä tehokkaita tuliyksiköitä ryhdyttiin nimittämään johtopattereiksi. Lisäksi yksi muu patteri sai Irjan, joten tutkallisia pattereita oli Helsingissä neljä.

Raija-tutkien avulla oli mahdollista saada ennakkovaroitus ilmamaaleista käytännössä noin 100 km etäisyydeltä, mikä merkitsi lentoajassa noin 15 minuuttia. Tämän tiedon ansiosta voitiin hälyttää ilmatorjunta- ja lentoyksiköt sekä väestönsuojelu. Usein saatiin varoitus radiotiedustelulta jo tunteja ennen, joten vihollinen ei päässyt yllättämään. Raijat osoittivat maalit Irjoille, joiden avulla voitiin määrittää lentokoneiden sijainti, reitti, lentokorkeus ja nopeus. Irjan tietojen perusteella johtopatterit kykenivät tulittamaan pommituskoneita tarkoilla ampuma-arvoilla – tarkoituksena oli osua koneisiin (ns. tuhoamisammunta). Irjan mittaamat arvot välitettiin tulenjohtokoneelle, joka laskee tykeille ennakkopisteen sivusuunnan, korotuskulman ja kranaatin lentoajan (aikautuksen). 88 mm kranaatin sirpalevaikutus kattoi melko ison ilmatilan; paljon enemmän koneita vaurioitui kuin tuhoutui.

Irjan tietojen avulla torjuntakeskus käski ennalta lasketut sulkumaalit, joihin tutkattomat raskaat patterit (ns. vieruspatterit) ampuivat aikakranaateilla. Sulkumaaleja oli kahden kilometrin välein 4–14 km etäisyydellä kaupungin keskipisteestä ja korkeussuunnassa 200 metrin välein. Sulkuun ammuttiin normaalisti neljä laukausta per tykki, siis 16 laukausta 4-tykkisellä ja 24 laukausta 6-tykkisellä patterilla. Sulkuammunnan tarkoituksena oli käännä pommikoneet pois ennen kuin ne pääsivät oikealle pommipudotusestisyydelle. Kyse oli pelotusvaikutuksesta, joka tehoikin hyvin. Vain 100 konetta 2000:sta uskalsi lentää torjuntatulen läpi!

Viimeisen suurpommituksen (26./27.2.1944) torjunnassa It.R 1:n raskaat patterit ampuivat taivaalle 14 240 kranaattia – enemmän kuin kenttätykistö yhtenä päivänä Talin-Ihantalan suurtaistelussa. Se kyllä tehosikin...

Miksi tutkat pelastivat Helsingin?

Ilman Raija-tutkia olisi ehkä tultu toimeen, niitähän ei ol-

lut Kotkassa, mutta silti It.R 2:n torjunta onnistui yhtä hyvin kuin It.R 1:n Helsingissä. Ilman Irja-tutkia moni asia olisi ollut toisin. Niiden avulla johtopatterit kykenivät ampumaan tarkasti maaleja, ja vaikka eivät aina osuneetkaan, pelotusvaikutus oli varmasti tehokas. Vihollinen kärsi Helsingissä 30 koneen tappiot, joista venäläiset luokittelevat 20 "sotatappioiksi"; noin 100 vihollisotilasta sai taistelussa surmansa. Pääosa tappioista voitaneen laskea johtopattereiden tilille. Kolmen RMB-patterin tykkien tehokas kantama oli myös muita parempi, mikä oli tärkeätä, kun osa viholliskoneista (Pe-8) lensi yli 7000 m korkeudella. Lambda -tulenjohtokone (keskuslaskin) pystyi laskemaan ampuma-arvot myös syöksyviin ja kaartaviin koneisiin.

Pelkästään kuulosuuntimien ja valonheittimien avulla torjuntakeskus ei olisi saanut selville viholliskoneiden tarkkaa sijaintia, reittiä, korkeutta ja nopeutta, jolloin ei olisi myöskään voitu määrittää sulkumaalien tarkkoja paikkoja. Kilometrin virhe esim. korkeussuunnassa olisi nollannut sulkuammunnan pelotusvaikutuksen. Irjan avulla sulkuammuntakin oli tarkkaa! Pelotusvaikutus tehoi, kun kranaatit räjähtivät juuri koneen edessä – sulun läpi lentäminen näytti itsemurhalta. 95 % pommeista (yli 15 000 kpl) pudotettiin

ennen aikojaan. Pelotus- ja sokaisuvaikutusta tehostettiin "valokranaateilla", joihin oli lisätty magnesiumin ja alumiinin seosta (elekttron); tällaisen kranaatin leimahdus oli kymmeniä kertoja normaalia suurempi. Irjojen avulla havaittiin, milloin koneet pudottivat pomminsa ja kääntyivät pois, jolloin tuli siirrettiin uuteen maaliin. Tutkamittaaja saattoi myös nähdä, milloin koneeseen tuli osuma ja se putosi.

Sulkuammunta oli tutkatomille yksiköille ainoa vaihtoehto. Se oli hyvä ratkaisumalli muutenkin: sulkumaalien ampuma-arvot voitiin laskea etukäteen, jolloin tulitus oli nopeaa ja tarkkaa; ammunnessa voitiin käyttää ylipitkiä ampumaetäisyyksiä, koska osumisella ei ollut niin väliä; torjuntaa ei voitu kylästä suurella maalimäärällä, koska sulkuja ammuttiin eteen (seuranta-ammunnassa voitiin tulittaa vain yhtä maalia kerrallaan). Seuranta- ja sulkuammunnan sopiva yhteiskäyttö oli hyvä menetelmä.

Valonheittimet ja saksalaiset hävittäjät

Valonheittimillä saatiin pommitusten aikana pommikone seurantaan vain parikymmentä kertaa (1 % lentojen määrästä) niin pitkäksi aikaa, että torjunta oli mahdollista; jos siis torjunta olisi ollut riippuvainen pelkästään valonheittimistä, ei tulos olisi

ollut kovin hyvä. Valonheittimillä oli kuitenkin merkitystä, koska pommikoneet joutuivat välttelemään niiden valokeiloja. Keilaan joutunut kone ei voinut tehdä mitään, koska koneesta ei nähty ulos. Valonheittimillä oli siis myös pelotusvaikutusta – puhuttiinkin "valosuluista".

Ensimmäisen suurpommituksen jälkeen tuli Malmille 12.2.1944 Luftwaffen *Messerschmitt 109* -hävittäjäntue, jolla oli 12 konetta. Koneissa ei ollut omia tutkia, mutta pilotit olivat kokeneita yölentäjiä. Hälytyksen jälkeen koneet nousivat ilmaan päivystämään yli 4000 metrin korkeuteen kevyen ilmatorjunnan tulen yläpuolelle. Hävittäjät tulittivat valonheittimen keilassa olleita viholliskoneita ja saivat tililleen neljä varmaa pudotusta. Yöhävittäjien uhka lisäsi valonheittimien pelotusvaikutusta. Baltiassa olleet Luftwaffen yöhävittäjät osallistuivat myös pommikoneiden torjuntaan niiden lentoreitillä.

Torjuntavoiton avaimet

Ilmatorjuntarykmentti 1 saavutti torjuntavoiton vuoden 1944 ensimmäisessä ratkaisutaistelussa. Entä jos pääkaupunki olisi tuhoutunut täysin – olisiko Suomi joutunut suostumaan pakkorauhaan? Torjuntavoiton avaintekijöitä olivat It.R 1:n hyvä taktiikka, kohteen kokoon nähden runsas ja osittain hyvin moderni sotakalusto, hyvät johtamis-

järjestelyt, korkea koulutus-taso ja erinomainen taistelumoraali. Vihollisella kaikki osatekijät olivat huonompia! Yksittäisenä taisteluvälineenä Irja-tutkat olivat korvaamattomia. Sotaa ei voiteta ilman ihmisiä; kiitoksen ansaitsevat taitava rykmentin komentaja, everstiluutnantti **Pekka Jokipaltio**, ja jokainen hänen alaisensa ilmatorjuntamies, poikasotilas ja lotta – heitä oli 4600.

Kesällä 1944 Suomi sai Saksasta lisää tutkia, ilmatorjuntatykkeitä ja hävittäjiä. Uusilla 88 mm tykeillä vahvennettiin Helsingin (36 kpl), Kotkan (12), Turun (12) ja Tampereen (12) ilmatorjuntaa. Jatkosodan päättyessä ilmapuolustus olikin paremmalla tasolla kuin kertaa-kaan aikaisemmin.

AHTI LAPPI

Lähteitä: Atso Haapanen: Kohtalon yöt, Apali Oy, Tampere 2004; Martti Helminen ja Aslak Lukander: Helsingin suurpommitukset helmikuussa 1944, WSOY, Porvoo 2004; Pertti Alanen ja Ahti Lappi: Helsingin ilmapuolustuksen torjuntavoitto 1944, Ilmatorjuntamuseosäätiö 2004; Aake Pesonen: Tuliiskuja taivaalle, Kirjayhtymä, Helsinki 1962; Ahti Lappi: Ilmatorjunta ilmasodassa 1794–1945, Ilmatorjuntasäätiö 2000.

Saksalainen tulenjohtokone Lambda kuului 88-millisten RMB-pattereiden kalustoon. Sillä voitiin laskea ampuma-arvot myös kaartaviin ja syöksyviin ilmamaaleihin. Kuva raskaan patterin asemista Lauttasaarella. (SA-kuva)

Sairasjunalla neljä kertaa maapallon ympäri

Kuljetuksia sairas- ja sairaalajunilla

Toisen maailmansodan kynnyksellä rautatiet muodostivat maamme pääkuljetusverkon, jonka laajentamisessa oli viimeisen parinkymmenen vuoden aikana otettu huomioon myös maanpuolustukselliset näkökohdat. Vain rautateiden kapasiteetti mahdollisti kenttäarmeijan keskitykset, mittavat joukkojen siirrot, väestön evakuoinnit sekä armeijan huollon suuret kuljetukset. Maan vähäisen, osin huonokuntoisen ja merkkikirjavan

Suomen rataverkon läntisen ja itäisen osan yhdistävät poikittaisradat olivat avainasemassa sekä talviettä jatkosodan sotilaskuljetusten onnistumisessa. Riihimäen-Kouvolaan-Viipurin poikittaisrata yhdisti Karjalan kannaksen läntisen Suomen suuriin väestö- ja teollisuuskeskuksiin sekä satamiin. Lisäksi tuon radan tuntumassa oli merkittävä osa armeijan huoltolaitoksista sekä koulutuskeskuksista. Myös perustetuista sotasai-

Ei vara raiteilta suista Suomi nosti syksyllä 1939 valmiuttaan Moskovan ja Berliinin päästyä yhteisymmärrykseen itäisen Euroopan jakamisesta. Ylimääräiset kertausharjoitukset - YH - käynnistyivät lokakuussa 1939. Keskitys- ja huoltokuljetukset testasivat tehokkaasti laaditut kuljetussuunnitelmat. Myös asemakomendantti- ja rautatieupseerikursseilla koulutetut 163 upseeria jouduivat tulikokeeseen, sillä esimerkiksi eteläistä poikit-

kana perustetut neljä sairaasjunaa oli tarkoitettu lähinnä vain potilaiden evakuoimiseen. Talvisodan sytyttyä sairaasjunien määrää lisättiin vielä kolmella.

Myöhemmin junien lääkintävarustuksen parantamisessa luovuttiin jaosta sairaala- ja sairaasjuniin. Kaikkiaan sotatoimiyhtymille alistettiin molemmissa sodissa kymmenen sairaasjunaa, joilla potilaita kuljetettiin kenttäsairaaloista kotirintaman sotaisaaloihin. Lisäksi lähi-

kenttäsaaraalat, joita perustettiin kolme jokaiselle divisioonalle. Kenttäsaaraala oli tärkein haavoittuneiden ja sairaiden hoitopaikka, josta osa potilaista tervehdyttyään palasi joukko-osastoonsa. Vaikeammin vammautuneet ja pitkäaikaista hoitoa vaativat potilaat lähetettiin sairaasjunilla edelleen kotirintaman sotaisaaloihin. Valmiutta nostettiin myös varustamalla lääkintäyksiköt jo YH:n aikana yhden kuukauden lääkintämateriaalilla. Lääkevarastojen täydennystä tulisi jatkossa haittaamaan Berliinin asettama vientikielto. Suomen kanssa ei edes lääkekauppaa käyty. Suhteet uusiin ystäviin Moskovassa haluttiin pitää kunnossa.

Paari-, makuu- ja päivävaunuja

Sairasjuna pystyi kuljettamaan keskimäärin 300 potilasta, joista sadalle oli varattu makuupaikat. Kävelemään kykenevät 200 potilasta istuivat III luokan päivävaunuissa. Tiukan paikan tullen junaan jouduttiin mahdollistamaan jopa 500 potilasta. Vaikeimmin haavoittuneet sijoitettiin matkustajavaunuista tehtyihin parivaunuihin sekä kolmannen luokan makuuvaunuihin. Parivaunuista oli kalusto poistettu ja niihin voitiin ripustaa paareja kahteen kerrokseen. Junaa lastattaessa parit nostettiin sisään ikkunasta tai seinään tehdystä luukusta.

Junassa oli muonitusvarten keittiövaunu sekä ruokailuvaunu junan henkilökuntaa varten. Keittiövaunuun oli sijoitettu kenttäkeittiö, hella sekä vesisäiliö. Keittiössä tehdyt voileivät kannettiin matkan aikana suurilla pyykkikoreilla vaunuihin, joissa potilaille tarjottiin leipien ohella teetä. Junassa jatkuvasti asuva henkilökunta sen sijaan söi kenttäkeittiössä valmistettua keittoruokaa. Sairasjunassa oli 40-50 hengen miehitys: kaksi lääkäriä, joista toinen oli päällikkölääkäri, tusinan verran sairaanhoitajia, kymmenkunta lottaa, ryhmäpari sotilaita, joista osalla oli lääkintämieskoulutus sekä puolenkymmentä rautatieläistä.

Rullatessaan asemalle pit-

Haavoittuneita siirretään sairaasjunaan Lappeenrannan asemalla 16.7.1941. Paareilla makaavat potilaat nostettiin miesvoimin junan ikkunasta parivaunuun. Junaan mahtui keskimäärin 100 paripotilasta. Lisäksi 200 kävelemään kykenevää potilasta sijoitettiin III -luokan päivävaunuihin. SA-Kuva.

mootoriajoneuvokaluston varaan ei ollut paljon laskettu. Kun syksyllä 1939 armeijan käyttöön oli otettu 4 400 kuorma-autoa ja 2 000 muuta moottori-ajoneuvoa, päämajan huolto-osasto arvioi automäärän olevan tarpeettoman suuren. Toki jo tammikuussa 1940 kuorma-autoja katsottiin tarvittavan 5 000 lisää. Perusyhtymien - divisioonien ja prikaatien - omat kuljetukset olivat pääasiassa hevosten varassa. Kaikkiaan talvisodan aikana armeijan rullissa oli 54 000 - 64 000 hevosta.

raaloista pääosa sijaitsi eteläisen poikittaisradan ja sen jatkeiden vaikutuspiirissä. Välillä tuon radan ruuhkautuessa liikennettä jouduttiin kierrättämään sisämaan poikittaisradan kautta. Niinpä esimerkiksi talvisodan lopulla Kouvolaan itäpuolella rautatieliikenteen ruuhkautuessa muun muassa 11 täyttä sairaasjunaa jouduttiin ohjaamaan Elisenvaaran ja Savonlinnan kautta Pieksämäen-Haapamäen poikittaisradalle.

taisrataa käytti harjoitusten aikana tavanmukaisen liikenteen lisäksi 30-40 sotilassujunaa vuorokaudessa.

Myös armeijan lääkintähuolto valmistautui sodan varalta. Niinpä haavoittuneiden evakuoinnin turvaamiseksi perustettiin kolme sairaalajunaa, jotka varustettiin jo venäjänvallan ajalta periytyneillä leikkaussalivaunuilla. Hyvin varustetuissa sairaalajunissa pystyttiin potilaita sekä leikkaamaan että monella muulla tavalla hoitamaan. Sen sijaan YH:n ai-

kuljetuksissa käytettiin kuutta sairasmoottorivaunua. Jatkosodan asemotavaiheessa kotiutettiin kolme sairaasjunaa, jotka jouduttiin uudelleen ottamaan käyttöön keuhkolla 1944.

YH:n aikana testattiin myös haavoittuneiden hoito- ja evakuointisuunnitelmat. Komppanian haavoittuneiden suojapaikassa ensiavun saaneen soturin tie kulki pataljoonan joukkosidontapaikan JSp:n kautta divisioonan pääsidontapaikalle PSp:lle. Seuraavana portaana olivat

kä sairajuna punaisen ristin tunnuksineen oli vaikuttava näky. Yleensä siihen kuului raskaan tavarajunaveturin lisäksi 15 vaunua, joista veturin perässä ensimmäisinä olivat konduktööri- ja varastovaunut. Seuraavana oli kolme potilasvaunua – makuuvaunu ja kaksi päivävauunua. Niitä seurasi junan henkilökunnan asumat kolme makuuvaunua, ruokailu- ja keittiövaunut sekä poliklinikka-vaunu, jossa oli myös junan lääkevarasto. Viimeisenä oli neljä paarivaunua. Monessa tapauksessa sairajuna nimettiin päällikkölääkärinsä mukaan. Niinpä jatkosodan aikainen Sairajuna 8 ”Alarik” oli saanut nimensä päälliköltään Alarik Jahkolalta.

Kuljetusten välissä sairajuna päivysti kotiasemallaan joksi tavallisesti oli määrätty jonkun risteysaseman läheisyydessä oleva pikkuasema. Siellä juna odotti sivuraiteella lähtövalmiina ja puhelin kytkettyinä puhelinverkkoon. Hälytyksen tullessa veturin pillin vihellyksellä kutsuttiin lähimaastosta mahdollisesti mottimetsässä, hiihtämässä tai perunannostossa oleva väki junaan.

Punaisen Ristin tunnukset eivät estäneet punalentaajia hyökkäämästä. Tammi-kuussa 1940 juniin ryhdyttiin sijoittamaan It-kk-ryhmiä. Hyökkäyksen kohteeksi joutuneen sairajunan pysähtyessä paripotilaat ja heidän tarvitsemansa hoitajat jäivät junaan muiden etsiessä turvaa maastosta. Ilmavaaran takia potilaiden siirto junaan tapahtui yleensä pimeällä. Sairajunat pyrkivät ohittamaan suuret risteysasemat pysähtymättä ja niillä oli potilaslastissa etuajo-oikeus muihin juniin verrattuna lukuun ottamatta kiireellisiä ammusjunia.

Osa sotasairaaloista oli erikoistunut tietynlaisten vammojen ja sairauksien hoitoon. Tämän johdosta potilaat luokiteltiin junassa hoitotarpeen mukaan kuljetuksen aikana. Matkan varrelta tehtiin potilaista ilmoitus ja saatiin ohjeet määräasemista.

Itä-Karjalasta Sallaan ja Haaparannalle

Jatkosodan hyökkäysvaiheen päätyttyä suomalaisilla oli hallussaan myös noin 300 kilometrin pätkä Muurmannin rataa. Niinpä ratojen korjauksen jälkeen Suomesta Äänislinnaan tulevat sairajunat

hakivat potilaita sekä pohjoisesta Karhumäestä että etelästä Syväriltä. Suomalaisten jatkettua Laatokan rantarataa pääsivät sairajunat hakemaan lastinsa myös Aunuksenlinnasta ja Mäkriältä.

Pohjoisessa saksalaiset joutuivat turvautumaan potilaskuljetuksissa suomalaisten apuun. Ruotsin radoilla liikennöivät saksalaiset sairajunat eivät erilaisen raidelevyyden vuoksi voineet käyttää Suomen rataverkkoa. Niinpä suomalaiset sairajunat hakivat saksalaishaavoituneita sekä Hyrynsalmelta että Sallasta. Komennukset olivat suomalaisille mieluisia, sillä saksalaisilta saatiin hyvä muonitus ja samalla päästiin Haaparannassa ainakin näkemään Ruotsin tavararunsaattia. Toki aina ei päästy ulkomaille, sillä saksalaisia hoidettiin myös suomalaisissa sotasairaaloissa varsinkin Oulussa, Kemissä ja Torniossa.

Sairajunia käytettiin myös sotalapsien kuljetuksiin sekä siviilien evakuoimiseen. Lapsien kuljetuksissa käytettiin sekä matkustajajunien määrääsena oli Haaparanta, muutaman kerran Turun satama. Lapset sekä lähtivät että palasivat yksikielisinä. Kieli vain oli välillä vaihtunut suomesta riikinruotsiksi. Sairajunilla evakuoitiin sekä talvisodan päättyessä että kesällä 1944 myös siviiliväestöä ja -sairaloita luovutettavilta alueilta. Syksyllä 1944 aseiden jo vaiettua sairajunat rahtasivat vielä viimeiseksi venäläisiä sotavankipotilaita aina Viipurin asemalle saakka.

Hyvä lopputulos

Talvisodan aikana junat olivat liikkeellä lähes yhtämittaisesti tammi-helmikuun vaihteessa sekä sodan loppupäivinä. Jatkosodassa hyökkäysvaihe 1941 sekä kesän 1944 vetäytymistäistelut vaativat veronsa ja ilman sairajunia potilastulvasta ei olisi selvitetty. Jonkinlaisen kuvan tuosta urakasta saa tarkasteltaessa edellä mainitun Sairajuna 8:n eli ”Alarikin” matkoja, joita kertyi runsaan kolmen vuoden aikana 129 ja joiden yhteispituus 165 600 kilometriä vastaa hyvinkin neljää matkaa maapallon ympäri päiväntasaajan korkeudella.

Talvisodan lopussa sotasairaaloissa oli 35 000 poti-

laspaikkaa. Kaikkiaan noin 112 000 potilasta hoidettiin sotasairaaloissa lyhyemmän tai pidemmän aikaa. Vuosina 1941-1944 perustettiin 56 sotasairaaloa, joista kuitenkin samanaikaisesti toimi 39. Potilaspaikkaluku vaihteli välillä 20 000-50 000. Jatkosodan aikana sairajunat tekivät yhteensä 918 matkaa ja kuljettivat 238 000 potilasta, joista 97 000 vuonna 1944.

Sairajunat selvisivät valtavasta urakasta kunnialla ja vähin tappioin. Pohja onnistuneelle toiminnalle luotiin jo YH:n aikana. Jatkossa liikenteen sujuvuutta parannettiin muun muassa luomalla valmius nopeisiin reittimutoksiin, lisäohjeistuksella, koulutuksella sekä tarvittaessa myös rautatieupseerien vaihdoksilla. Kuljetusten ja lastausten ajoittaminen pimeään aikaan luonnollisesti heikensi vihollisen mahdollisuuksia ilmahyökkäyksiin. Talvisodan kokemusten perusteella kuljetusten johdon keskittäminen jatkosodassa sotilasviranomaisille osoitautui onnistuneeksi toimenpiteeksi.

ANTTI HANNULA

Kirjallisuutta:

Appelgren, Åke: Sairajunan päällikkölääkärinä. Kirjoitus kokoomateoksessa Kauttu, Kyllikki (toim.): Lääkäriä sodassa. Jyväskylä 1989.

Eriksson, Ruth: Jorden runt med ”Alarik”. Jakob-

stad 1988.

Kurkela, Hilka: Talvisota sairaalajunassa. Kirjoitus kokoomateoksessa Hakko, Mirja (toim.): Naiset kertovat sodasta. 1988.

Puolustusvoimien huolto 1918-1986. Toimittaneet Tirronen, Eino (päätoimittaja), Hämäläinen, Osmo ja Viini-

kainen, Esko. Huoltoupseeriyhdistys. Mikkeli 1988.

Tuunainen, Pasi: Riihimäen-Kouvolaan-Viipurin rataosan sotilaskuljetukset talvisodassa. Sotahistoriallinen Aikakauskirja 21. Jyväskylä 2002.

Sairaanhoitajia ryhmittyneenä Sairajuna 9:n asuinvaunun käytävälle Äänislinnassa 18.2.1942. SA-Kuva.

Sairajuna 9:n lastaus Äänislinnan-Karhumäen suunnalla helmikuussa 1942. Kuvassa taustalla viimeisiä paareja sijoitetaan paikalleen. Etualalla sairaanhoitaja tarkastaa saapuneita potilaita. SA-Kuva.

3. Prikaati kovilla Krivillä syyskuussa 1942

Sotahistoriamme tuntee 3. Prikaatin lähinnä Krivin menestyksellisestä vastahyökkäyksestä helmikuussa 1942, kun prikaati löi vakavan sisäänmurron aseimiimme tehneet neuvostojoukot venäläisille suurin tappioiden, sekä myöhemmin kesän 1944 ankarista torjuntataisteluista Viipurin pohjoispuolella. Vähemmän tunnettu on prikaatin torjuntataistelut Krivillä syyskuussa 1942, jolloin puna-armeijan 289.D hyökkäyksellään saavutti maastovoittoa.

Prikaati perustettiin lkp:ssa kesällä 1941 nimellä JR 3. Syksyn kotiuttamisten yhteydessä siitä tuli 3. Pr, johon neljänneksi pataljoonaksi liitettiin myös JR 47:n nuoret miehet eli "Vallilan pataljoona". Prikaati oikeutettiin käyttämään JR 3:n perillisenä nimeä "Sininen prikaati". Sen komentajaksi määrättiin JR 3:n komentaja everstiluutnantti K. Savonjousi. Prikaatin muut yksiköt periytyivät myös pääosin JR 3:n ajoilta paitsi tykistö KTR 7:stä. 3. Pr siirtyi Karhumäkeen tammi-kuun lopulla 1942.

Helmikuun alussa 3. Prikaati tuhosi Krivillä perusteellisten valmistelujen jälkeen neuvostojoukkojen aseimiimme saaman sisäänmurron arktisessa pakkasessa venäläisille suurin tappioiden. Tämän jälkeen Krivillä alkoi asemasota, jota kesti enemmän tai vähemmän rauhallisena aina syyskuulle 1942 saakka.

Syyskuun taistelut alkavat Krivillä

Stalin antoi puna-armeijalle elokuussa 1942 käskyn kiihdyttää toimintaa muilla rintamalla keski-Venäjän joukkojensa tilanteen helpottamiseksi. Saattaa olla myös niin, että venäläisiä kismitti kevättälven taisteluissa kärsitty raskas tappio sekä ehkä saatu vihi suomalaisten ja saksalaisten operaatiosta syksyn kuluessa Sorokkaan ja Muurmannin radalle. Niinpä neuvostojoukot pyrkivät elokuusta alkaen hyökkäilemään asemiamme vastaan erityisesti Krivin suunnalla, jossa 3. Pr oli ottanut rintamavastuun komentajanaan nyt eversti P. Autti. Laajempaan hyökkäykseen viittasi neuvostoliittolaisen 32. Armeijan ko-

mentajan käsky vankien sieppaamisesta syyskuun alkuun mennessä. Näiden varoitavien toimien johdosta myös suomalaisten puolella tehostettiin vartiointia ja tähyystiedustelua.

Puolustuksen tehostamisella oli toki varjopuolensa. Kun öisin oli puolet miehistä pantava vartiioon ja päivälläkin vartiopaikoilla oli oltava tehostettu miehitys, miehet väsyivät ja seurauksena oli jopa välinpitämättömyyttä. Varustustöitä ei voitu tehdä kuin öisin eli pimeällä, sekin verotti tarkkaavaisuutta. Kaiken takana oli se, että puo-

mien yövarmistus muutettu päivävarmistukseksi. Kello 08.05 neuvostotykistö aloitti kiivaan tulivalmistelun, jota seurasi arviolta pataljoonan raju hyökkäys radan molemmin puolin. Oma tykistö ampui sulkua asemien eteen osuen hyökkääjän toiseen portaaseen, joka hajosi ja osittain eteni, osittain vetäytyi sekasorrossa. Oma krh ampui sisäänmurtautunutta etumaista porrasta. Luutnantti Railonkosken 6. K aloitti vastaiskun ja kello 09 aikoihin II P:n reservi - pataljoona oli vastuussa koillisradan suunnasta - 7. K iski

en eteen, mistä se viimeisten kranaattien mukana ryntäsi puolustajan aseisiin, vaikka omasta tulesta kaatui useita miehiä.

Yllätys oli perusteellinen. Vartiosta vapautuneet miehet olivat jopa riisuneet housunsa lepoa varten, kun hyökkääjät yllättivät puolustajat parissa tukikohdassa kirjaimellisesti "housut kintuissa". Puolustajien oli pakko vetäytyä taemmaksi, jolloin venäläiset tuhosivat korsuja käyttäen räjähteitä sekä liekinheittäjiä. Taistelu kesti asemissa vain varttitunnin.

I pataljoonan komenta-

ta turhaan. Se kärsi tuntuvia tappioita, mm vänrikki Laurila kaatui.

Prikaatin komentaja puuttui nyt asiaan ja alisti Blomqvistille reservipataljoonan - IV P - 14. K:n. Blomqvist esitti, että uusi vastahyökkäys aloitetaan pimeällä aukean maaston vuoksi. Vastahyökkäys aloitettiin kello 21.30 oman kymmenen minuutin tulivalmistelun jälkeen. Komppania tunkeutui väkisin omaan entiseen tukikohtaan ja puoleen yöhön mennessä suurin osa tukikohtaa oli omassa hallussa, kun eri suunnista hyökänneet vyörytyspartiot tapasivat toisensa etummaisen taisteluhaudan tuntumassa. Silloin todettiin noin komppanian vahvuisen venäläisosaston jääneen tukikohdan takaosaan, mutta osasto päätettiin tuhota vasta aamun valjetessa.

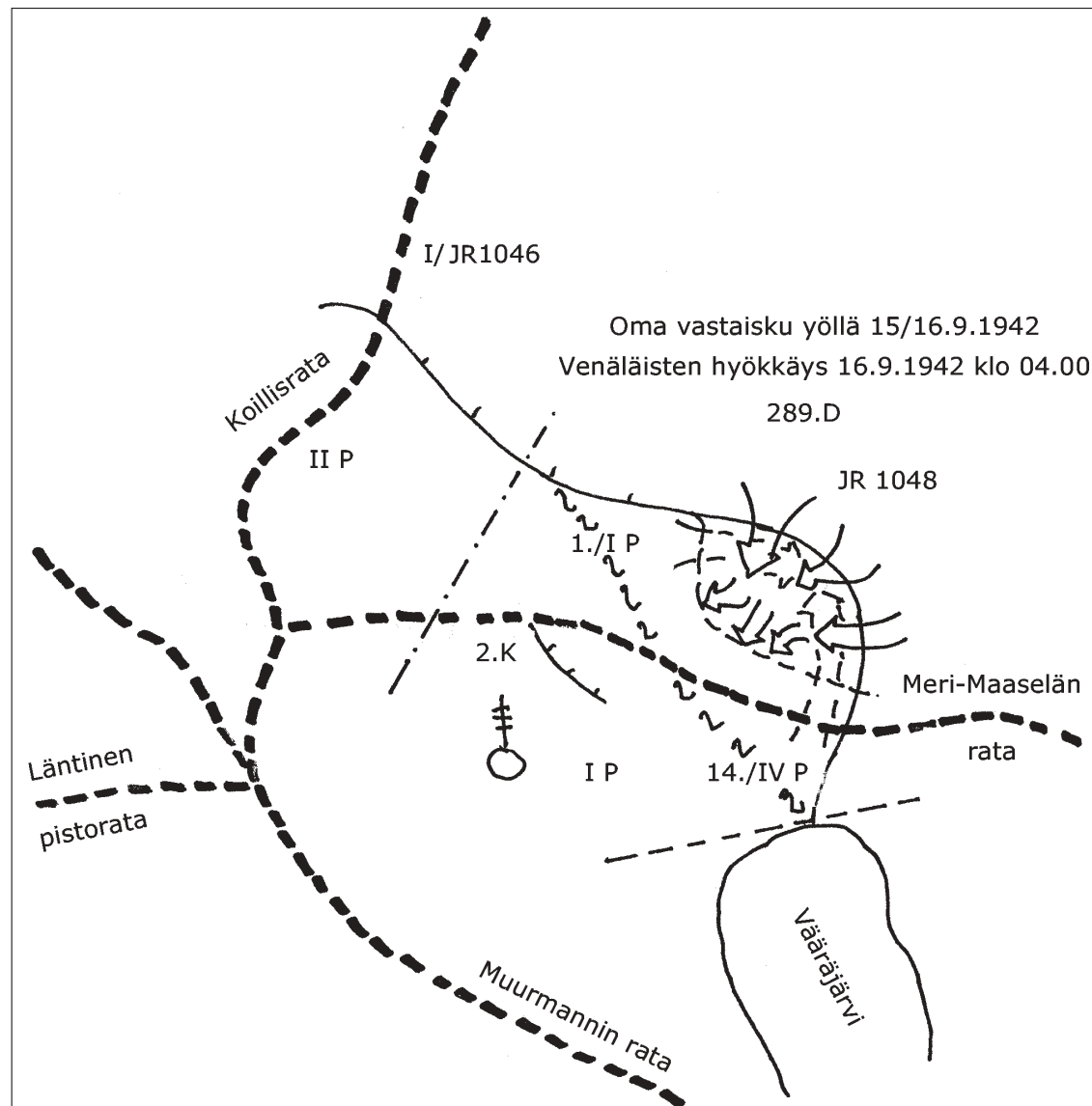
Neuvostojoukkojen vastatoimet

Osaston tuhoamiseen ei päästy eikä omaakaan puolustusta ehditty täysin järjestää, kun 16. päivän aamulla kello 04.00 neuvostoliittolaiset hyökkäsivät juuri menettämäänsä tukikohtaan ainakin pataljoonan voimin samalla tavalla ja kaavalla kuin edellisenäkin päivänä. Hyökkäys työnsi 14. K:n ja 1. K:n pois. Pienenä episodina todettakoon, että eversti Autti antoi Blomqvistille moitteet siitä, että tämä oli vakuuttanut voivansa hoitaa tilanteen edukseen kertomatta sen vakavuudesta eikä suunnannut vastahyökkäykseen enemmän voimaa. Lisäksi Blomqvist oli mennyt nukkumaan kesken taistelun välittämättä järjestää puolustusta kuntoon.

Kello 09.00 mennessä neuvostoliittolaiset olivat järjestäneet puolustuksensa. He eivät yrittäneetkään päästä pitemmälle: ilmeisesti heille riitti rintamalinjan oikaisu ja Krivjärven pohjoispuolella olleen mutkan poistaminen.

Suomalaiset vastaavat

Autti alisti nyt reservinsä IV P:n (- 14. K) Blomqvistille, joka päätti pimeällä hyökätä aseisiin tunkeutuneiden venäläisten lyömiseksi. Kello 22.00 alkanutta vastahyökkäystä edelsi jälleen kymmenen minuutin tykistön ja krh:

lustus rakennettiin juuri siihen maastonkohtaan, mihin oli aikanaan edetty, vaikka taempaan olisikin ollut taktisesti edullisempi maasto. Nyt Krivillä nimenomaan Krivjärven (Vääräjärven) kaistalla omat asemat olivat venäläisten asemia paikoin alempana tai sellaisessa maastossa, mihin ei voitu kaivaa esimerkiksi yhteyshautoja.

Neuvostojoukkojen aktiivisuus ilmeni aika yllättäen 15. syyskuuta aamulla koko prikaatin kaistalla. Vasemmalla niin kutsutun koillisradan maastossa oli ase-

vyöryttäen vihollisten oikeaan sivustaan. Seurauksena oli taisteluhaidoissa raju käsikähmä, ja puoleen päivään mennessä aseisiin murtautuneet neuvostoliittolaiset oli lyöty. Koillisradan suunnalla venäläiset eivät enää hyökänneet.

Oikealla sivustalla eli Krivjärven pohjoispuolella neuvostotykistö aloitti valmistelunsa kello 07.58, ja siihen yhtyivät myös raketinheittäimet eli Stalinin urut - ensimmäistä kertaa Maaselässä. Neuvostojalkaväki oli tulivalmistelun mukana edennyt aivan I P:n ase-

ja everstiluutnantti G. Blomqvist käski reservikomppanian - 1. K - alueelle ja määräsi sen hyökkäämään lännestä ja ottamaan menetetyin tukikohdan takaisin. Vastaisku alkoi kello 12.00 ja kymmenessä minuutissa tukikohta oli vallattu takaisin. Vastaisku jatkui edelleen seuraavaan menetettyyn tukikohtaan, joka oli aukean maaston takana eikä sinne ollut yhteyshautoja, joten hyökkäys ei edistynyt varsinkin kun komppanian päällikkö luutnantti Roni kaatui. Komppania yritti uudelleen luutnantti Pohjalaisen johdolla, mut-

n tulivalmistelu. Melkein heti alussa lännestä vyöryttänyt 15. K meni pahasti sekaisin saatuaan vasempaan sivustaansa voimakasta jalkaväen tulta. Vähää myöhemmin neuvostoliittolaiset tuhosivat kärjessä hyökänneen iskuryhmän ja heittivät muut takaisin. Venäläiset olivat ehtineet päivän kuluessa ansoittaa alueella ja varsinkin niitä kohtia, joita olivat todenneet suomalaisten käyttäneen oltuaan tukikohdan isäntinä. Nyt useat hyökkääjät joutuivat näihin ansoituksiin paikoissa, joissa niitä ei lainkaan odotettu. Tämä kaikki ynnä venäläisten liekinheittimet vaikuttivat hillitsevästi suomalaisten vastahyökkäyksen etenemiseen.

Aamuun 17. syyskuuta mennessä kaikki hengissä selviytyneet suomalaiset olivat vetäytyneet Krivjärven mutkan muodostaneista tukikohdista. Kaikki irtisäättävät reservit oli käytetty ja ne oli lyöty niiden onnistumatta tehtävässään. Kompaniat olivat sekä henkisesti että fyysisesti heikossa kunnossa. Eversti Autti teki ainoan oikean johtopäätöksen peruuttaen laajemman hyökkäilyn ja käski Blomqvistin I P:n ryhmittä puolustukseen tasalle, jolla ne olivat. Koko rytkäkässä joku tukikohta jäi näin ollen neuvostoliittolaisen haltuun.

Autti alistui Blomqvistille prikaatin jääkärikomppanian, mutta irrotti vastahyökkäyksiin osallistuneet IV P:n osat reservikseen, sekä määräsi linnoitustyöt välittömästi aloitettavaksi uudella puolustustasalla.

Aikaisin aamulla 18. syyskuuta neuvostoliittolaiset hyökkäsivät jälleen yllättäen ilman edeltävää tulivalmistelua tukikohta Mäkeen uudella puolustustasalla päästen tunkeutumaan taisteluhautoihin ja työntäen puolustajat pois. Prikaatin 13. K:n pääosa vahvennettuna konekiväärijoukkueella ja jääkärikomppanian krh-ryhmällä suoritti kello 09.10 vastaiskun ja valtasi puolessa tunnissa Mäen takaisin. Nyt neuvostoliittolaiset yrittivät jatkaa etenemistä, mutta turhaan. Tukikohta Mäki jäi suomalaisille.

Prikaatin komentaja eversti Autti lopetti turhat ja tappioita tuottaneet yritykset menetettyjen asemien palauttamiseksi ja ryhmitti prikaatin puolustukseen tasalle, joka

olikin maastollisesti ja taktillisesti entistä pääpuolustuslinjaa edullisempi, helpompi linnoittaa yhteyshautoineen ja ampuma-alan riittävyyden puolesta parempi.

Seuraavana päivänä saatu yllöikkari kertoi, että takamaastossa oli heillä tuore jalkaväkirykmentti valmiina hyökkäykseen, jota ei kuitenkaan tullut. Saatiin myös selvitettyä, että koillisradan alueella oli hyökännyt I/JR 1046 ja Krivjärven (Vääräjärven) kohdalla koko JR 1048 ja ehkä myös I/JR 1044. Hyökkäämässä oli siis koko divisioona - 289. D - komentajanaan kenraalimajuri T. V. Tommola, suomalainen mies.

Tappiot

Arvion mukaan Krivin taisteluissa 15-20.9. kaatui 1 571 puna-armeijalaista. Heidän oman ilmoituksensa mukaan tappiot olivat 873 henkeä kaatuneina ja haavoittuneina. Koillisradan alueella kaatui 14 suomalaista ja haavoittui 27 sotilasta. Vääräjärven taistelussa kaatui 49, katosi 23 ja haavoittui 235 sotilasta, joukossa kymmenen upseeria. Neuvostopuolella arvioitiin suomalaisten tappioiksi 300-350 sotilasta ja upseeria.

On myönnettävä, että Krivin vastahyökkäyksessä helmikuussa kunnostautuneen 3. Prikaatin menestys ei syyskuun kovissa kamppai-

luissa ollut samanlainen. Prikaatin puolustus oli tasalla, joka hyökkäysvaiheen päättyessä oli saavutettu. Tasa ei ollut paras mahdollinen, ja lisäksi se muodosti Krivjärven pohjoispuolella mutkan, josta tuli neuvostojoukkojen silmätikkua. Voisi arvioida, että jos pääpuolustuslinja olisi linnoitettu tasalle, jolle syksyllä 1942 oli vetäydyttävä, niin olisiko Krivin taisteluja käyty sellaisella kiivaudella kuin nyt tapahtui. Sen murttaminen olisi vaatinut suurempia ponnisteluja.

Oma tykistö ampui Krivin taistelussa kaikkiaan noin 16 500 kranaattia ja krh liki 10 000. Neuvostotykistön ar-

vioitiin ampuneen runsaat 12 000 heittimistön 5 700 laukausta.

ANSSI VUORENMAA

Lähteitä: Toimituskunta: Sininen Prikaati 1941-1944, Kirjapaino Oy Merkur 1969, Eero Rinne: Sinen Prikaati. 3. Prikaati jatkosodan vuosina 1941-44, Helsinki 1984, Sota-arkisto: spk 20203, 3. Pr:n taistelukertomus 15-18.9.1942 sekä jatkosodan viralliset historiat. Neuvostoliittolainen aineisto: prof Ohto Mannisen käänös tekstistä 32. Armeijan joukkojen sotatoimet 10-20.9. 1942 (kirjoittajalla).

Puukeskus
— SE ON JÄMPPI —

RAY

Hyvän tahdon pelejä

www.ray.fi

Oy Puhois Ab

SURE FIRE

SUOMEN REHTORIT RY FINLANDS REKTORER RF

**REILU, RUKIINEN
REISSUMIES**

Gululainen

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

JaPi - Matkat tarjoaa vuonna 2005:

65 vuotta talvisodan päättymisestä. SOTAHISTORIALLISET MATKAMME jatkuvat tuttuun turvalliseen tyyliin myös ensi kesänä: Oppaana sotahistorian asiantuntija. Maastoruokailu kotimaisista elintarvikkeista. Matkoilla käymme kesän -44 ratkaisevilla taistelupaikoilla.

alk.hinta euroina:

Talvisodan ihme	3 pv	4.-6.3	269
Aunus ja Maaselän kannas	4 pv	7.-10.7/23.-26.7.	355
Syvärltä-Nietjärvelle	3 pv	2.-4.5./1.-3.6./19.-21.7.	295
Syvärltä-Nietjärvelle	4 pv	26.-29.5/30.7.-2.8.	349
Uhtua-Kiestinki-Kostamus	5 pv	27.6.-1.7/13.-17.7/7.-11.8.	399
Viipurin saaret	3 pv	3.-5.7/4.-6.8.	295
Karjalan Kannas	3 pv	20.-22.5./ 21.-23.6.	279
Muurmansk	8 pv	16.-23.5.	660
Uusi kohde Baltiassa			
Jääkäripataljoona 27:n jääkäreiden jäljillä	4 pv	25.-28.4/1.-4.9/22.-25.9.	390

Hintaan sis. kuljetus, majoitus, viisumi, puolihoito ja oppaan palvelut.

JaPi-matkat on erikoistunut sotahistorian matkoihin. Meillä on osaamista ja kokemusta järjestää onnistunut ja turvallinen matka. Myös kotiseutu- ja kaupunkimatkat.

www.japi-matkat.fi
puh: 05 3559 365

e-mail: myynti@japi-matkat.fi
fax: 05 3559 345

miehelle
Erexo

HERÄTTÄÄ SEKSUAALISTA HALUKKUUTTA

Kliinisessä tutkimuksessa on todettu kuusi viikkoa kestäneen L-arginiinin päivittäisen käytön (miehillä 3000 mg päivässä) parantavan erektion muodostumista ja ylläpitoa. Tämän kautta myös miesten seksuaalinen suorituskyky ja tyytyväisyys sukupuolielämään lisääntyi. Vaikutus tulee erityisen selvästi esiin miehillä, joilla erektiohäiriö johtuu typpioksidin puutoksesta paisuvauskudoksessa. Typpioksidin puutos voi olla seurausta miehen ikääntymisestä.

3000 mg L-arginiinia (6 tablettissa) sekä miehen seksihalukkuutta edistävät potenssipuu-, punaviini- ja chilippuriute.

Täydennetty miehelle tärkeillä vitamiineilla ja hivenaineilla.

Erexo-valmisteen on koostanut lääketieteen tohtori Loukas Tatidis. Valmistus ruotsalaisessa lääketehdas.

Luontaistuote- ja terveyskaupoista kautta maan.
Markkinoija: Fenno Natura, Tuusula www.fennonatura.fi

Sotaveteraaniliiton myymälä palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Myymälä on avoinna ma-pe klo 8.30-16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

31
Yrjö Jylhä:
Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta vuodelta 1941.

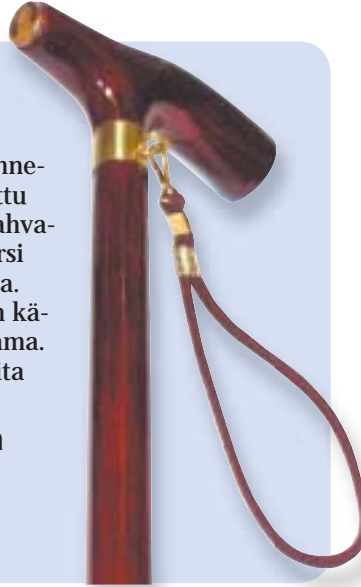
Hinta 25 euroa.

14
Kävelykeppi

Jääpiikillä ja ranne-
lenkillä varustettu
kävelykeppi. Kahva-
osa pyökkiä, varsi
kestävää raminia.
Sotaveteraanien kä-
sityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita
pituutesi.

Hinta 50 euroa

20 Vyö

Laadukas kotimainen
kääntövyö, nahkaa väri
musta/viininpunainen.
Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

21 Nahkalompakko

Korkealaatuista kotimaista työtä.
Kaksi kokoa.

Hinnat 30 ja
33 euroa

44 Henkselit

Kotimaiset,
veteraani-
tunnuksella.
Saatavana on
viininpunaista,
mustaa, harmaata ja
tummansinistä.
Oma kuosi
metsästäjille,
kalastajille ja
golfaajille.

Hinta 23 euroa

31
Säänkestävä kassi

Tummansininen,
kotimaista
laatua.
Varustettu
kolmella
taskulla ja
kahdella
vetoketjulla.

Mitat:
15x35x30 cm.

Hinta
12 euroa

26
Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen
malli vuodelta 1918.
Korkeus 77 mm.
Liiton tunnuksella.
Hopeaa.

Hinta 95 euroa

Hopeinen
lusikkasarja
taas saatavana.

19
Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.
6 euroa.

3
Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.
Hinta 12 euroa.

30
Kristallimalja

Kotimaassa käsinhiottu. Halkaisija 33 cm,
paino 1 585 g. Pohjaan on kaiverrettu liiton
tunnus. Suunnittelija Matti Okkolin.

Hinta 140 euroa.

46 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja
Haminassa sotaveteraanien konsertissa
taltioituista äänitteistä on koottu 38
laulua sisältävä tupla-CD.

Hinta 20 euroa.

36
Kenttäpostia

Tunnetuimmat
sota-ajan laulut
alkuperäisäänit-
teinä.

Hinta: cd-levy
6 euroa, kasetti
10 euroa

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
Korkeavuorenkatu 41 A 7,
00130 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Nro..... kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki
tai tilaa puhelimitse

Suomen-poikien tapahtumia

Suomen-poikien järjestämään Suomen itsenäisyyspäivän juhlaan osallistui 200 vierasta Virossa ja Suomesta.

Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin suurlähettiläs Jaakko Blombergille luovuttivat Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja Helsingin seudun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Pentti Laamanen.

Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Lahtela luovutti onnittelijoiden nimet sisältäneen adressin syksyllä 80 vuotta täyttäneelle Raul Kuutmalle.

Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitali luovutettiin suurlähettiläs Pekka Oinoselle liiton toimistossa joulukuun lopussa järjestetyssä tilaisuudessa. Mitalin luovuttivat Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja Simo Kärävä ja Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen puheenjohtaja Uno Järvelä. Luovutustilaisuudessa oli mukana myös rouva Oinonen. Pekka Oinonen toimi suurlähettiläänä Tallinnassa vuosina 1996-2001.

Suomen valtion seppeleen laskivat Metsakalmistossa suurlähettiläs Jaakko Blomberg ja sotilasasiamies Risto Haimila.

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys, Suomen-poikien perinneyhdistys sekä virolainen vastaava perinneyhdistys järjestävät juhla- ja muita tilaisuuksia, joihin osallistujia on molemmista maista. Myös Kanadassa ja Ruotsissa on virolaisilla JR 200 aseveljillä oma yhdistys ja ohjelmaa molempien maiden itsenäisyyspäivän aikoihin.

Itsenäisyyspäivänjuhla Tallinnassa

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys järjesti Tallinnassa 4. joulukuuta Suomen itsenäisyyspäivän juhlan. Juhlavieraat toivotti tervetulleeksi Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen puheenjohtaja **Uno Järvelä**. Juhlapuheen piti suurlähettiläs **Jaakko Blomberg**. Juhlan yhteydessä jaettiin runsaasti ansiomerkkejä ja muita huomionosoituksia. Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitali luovutettiin suurlähettiläs Jaakko Blombergille. Yhdistyksen standaari luovutettiin Sotavahinkosäätiölle. Sen vastaanotti puheenjohtaja **Peter Küttner** sekä rovasti **Esa Eerola**. Yhdistyksen kunniajäseneksi kutsuttiin ja viestintäjohtaja **Erkki Heikkinen**, toimittaja **Manu Paajanen** ja tuottaja **Vesa Saarinen**, joille luovutettiin kunniakirja ja kunniajäsenen merkki. Viroyhdistysten liitto luovutti ansiomerkkinsä **Kulle Raigille**. Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtaja

Seppo Lahtela luovutti Viron yhdistyksen kunniapuheenjohtajan Raul Kuutman 80-vuotismerkkipäivänä kertyneet varat, 10 000 euroa yhdistykselle ja onnittelijoiden nimet adressina Raul Kuutmalle. Yhdistys käyttää varat Metsakalmiston hautausmaahan ja muistomerkkien hoitamiseen ja kunnostukseen. **Juha E.Tetri** jakoi sotavammaismerkit, jonka saivat **Väino Piikmann**, **Arnold Reinsalu**, **Helmut Relvik**, **Uno Tönnus** ja **Viktor Vallner**.

Juhlan musiikillisessa osassa baritoni **Villu Valdmaa** lauloi suomalaisia ja virolaisia kappaleita. Häntä säesti **Siim Selis**. Juhla päättyi *Maamme*-lauluun.

Juhlan jälkeen Metsakalmistossa laskettiin Suomen ja Viron valtioiden seppeleet.

Suomen-poikien perinneyhdistyksen tapahtumia

Suomen-poikien perinneyhdistys järjestää vuosikokouksen 24. helmikuuta kello 13.00 Kuljetuskuution auditoriossa Helsingissä. Ennen kokousta on kunniakäynti Malmin hautausmaalla. Vuosikokouksen alussa esitelmän pitää **Kulle Raig**. Hän käsittelee tapahtumia Viron uudelleen itsenäistymisen aikoihin.

Suomen-poikien perinneyhdistys järjestää kesäretken Saarenmaan ja Hiidenmaan kulttuurikohteisiin 2-4.8.2005. Matkan järjestelyistä vastaa Suomessa pe-

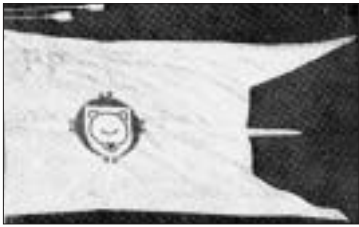
rinneyhdistyksen hallituksen jäsen **Seppo Wuori**. Lisätietoja lähiaikoina retkestä yhdistyksen internet -sivuilta www.suomenpojat.fi

Viron vapaussodassa taistelleet suomalaiset vapaaehtoiset, Pohjan pojat lopettivat yhdistyksen toiminnan muutamia vuosia sitten. Suomenpoikien perinneyhdistyksen hallitus on hyväksynyt Pohjan poikien perinteen vaalittavaksi. Sivuilla 28-29 on Suomen-poikien perinneyhdistyksen hallituksen jäsenen **Nyyrikki Kurkivuoren** kirjoittama artikkeli suomalaisten vapaaehtoisten osallistumisesta Viron vapaussotaan.

Pohjan poikien muistotilaisuudet 24.2.

Suomen-Viro yhdistysten liitto järjestää kunniakäynnin Viron vapaussodassa kaatuneiden suomalaisten vapaaehtoisten muistomerkillä Vanhan kirkon puistossa Viron itsenäisyyspäivänä 24. helmikuuta klo 17.00. Tilaisuudessa puhuu SVYL:n hallituksen jäsen **Juha E.Tetri**. Tilaisuus jatkuu iltajuhlana Suomen Baltia-keskuksessa. Siellä juhlapuheen pitää eversti **Matti Lukkari**.

Miespolvet vaihtuvat, perinteet säilyvät – Viron vapaussota ja suomalaiset vapaaehtoiset

"Pohjan Poikien" lippu

Taustaa

Viime kesäkuun loppupuolella poistui keskuudestamme sotaveteraani, jonka lähdön myötä päättyi eräs aikakausi Suomen ja Viron välisissä suhteissa. Hän oli 2.3.1900 Inkerinmaan Soikkulan kalastajakylässä virolaisen isän ja suomalaisen äidin jälkeläisenä syntynyt Paavo Takula. Tämä viiden sodan veteraani oli viimeinen elossa ollut Viron vapaussodassa taistellut suomalainen. Viron tuolloinen puolustusministeri Margus Hanson totesi muistosoissaan seuraavaa: "Olemme menettäneet viimeisen Viron vapauden puolesta taistelleen suomalaisen sotilaan. Hänen kaltaistensa urheiden miesten ansiosta elämme tänään vapaina vapaassa maassa. Viro ja Suomi eivät unohda omia yhteisiä vapauden puolesta taistelleita sotureitaan."

Bolshevismien romahdus avasi useita pidäkkeitä nostaa esiin ihmisiä, asioita ja tapahtumia, joista on ollut vaiettava vuosikymmeniä. Venäläisille se avasi mahdollisuuden kunnioittaa kaikkien ensimmäisessä maailmansodassa urheasti taistelleiden ja kunniakkaasti paikkansa täyttäneiden sotilaitensa muistoa. Baltian maat, kuten Viro saivat puolestaan takaisin itsenäisyytensä, joka saavutettiin vapaussodassa, mutta menetettiin toisessa maailmansodassa vuosikymmeniksi. Suomalaiset voivat taas julkisesti kunnioittaa, niiden yli 3700 vapaaehtoisen muistoa, jotka aikanaan osallistuivat Viron vapaussotaan. Heistä n. 150 antoi henkensä ja n. 250 haavoittui tuossa vapaustaistelussa. Osa näistä miehistä lepää vanhankirkon puiston Yrjönkadun puoleisessa reunassa, mihin heille on pystytetty muistomerkki, osa muualla.

Miehet ovat lähteneet, mutta heidän tekonsa ovat jääneet elämään osana niitä perinteitä, joita me jälkipol-

vet nyt vaalimme. Ne ovat meidän siteemme menneeseen ja niiden kautta saamiamme arvokkaita tietoja ja kokemuksia voimme hyödyntää rakentaessamme tulevaisuuttamme. Tehdyistä virheistäkin voi ottaa opiksi, mutta ei olemalla jälkiviisas. Tuolloin eläneen sukupolven, niin johtajien kuin alaistenkin, piti tehdä päätöksensä ja toimia yli 85 vuotta sitten vallinneissa olosuhteissa ja mielipideilmastossa. Tuohon ajankohtaan liittyneet tapahtumat ja teot muodosta-

"Pohjan Poikien" panssari-auto karhunpäättunnuksin

vat nyt oman kerrostumansa kokonaisuudessa, jota kutsutaan historiaksi. Viime vuosisadan alku yhdisti monin tavoin sekä Suomea että Viroa, vaikka maat muutoin ovat kulkeneet omia erilaisia teitään.

Tässä on mahdollista vain pääpiirteissään tarkastella Viron vapaussotaa ja niitä vaiheita ja sotatoimia, joissa suomalaisten teot olivat tuntevia tai peräti ratkaisevia. Ehkäpä juuri niistä koostui se kunniavelka, jota Suomen armeijan riveissä viime sodissamme taistelleet virolaisvapaaehtoiset ts. Suomen-pojat tulivat sukupolvea myöhemmin maksamaan.

Poliittinen kehitys ennen Viron vapaussotaa

Venäjällä tapahtuneen helmikuun vallankumouksen jälkeisissä oloissa virolaisten ensimmäinen julkinen toiminpide valtiollisen itsenäisyyden saavuttamiseksi, oli Maapäivien julistautuminen Viron korkeimman vallan haltijaksi 28.11.1917. Sitä ennen olivat bolshevikit tehneet ns. lokakuun vallankumouksen (7. marraskuuta).

Virossakin ääriavasemisto radikalisoitui vuoden 1917 kuluessa ja laajensi kannatustaan. Muut poliittiset ryhmittymät ml. maltillinen vasemmisto alkoivat suunnit-

tella Viron tulevaisuutta itsenäisenä valtiona. Laillista valtaa tuolloin käyttäneiden Maapäivien valtuutetuista muodostetulle ns. pelastuskomitealle avautui mahdollisuus Viron julistamiselle itsenäiseksi valtioksi. Itsenäisyys julistettiin 24.2.1918, mutta se jäi hyvin lyhyeksi, sillä Saksa miehitti maan jo seuraavana päivänä.

Saksa ja Neuvosto-Venäjä solmivat 3. maaliskuuta Brest-Litovskin rauhan, jossa Viro jäi Saksan vaikutuspiiriin ts. miehityksi aina siihen saakka, kunnes Saksa 11. marraskuuta 1918 antautui länsiliittoutuneille. Viron väliaikainen hallitus sai takaisin toimintavapautensa ja Konstantin Päts palasi saksalaiselta vankileiriltä hoitamaan pää- ja sotaministerin tehtäviä. Neuvosto-Venäjä sanoi kuitenkin tuolloin irti Brest-Litovskin sopimuksen ja aloitti hyökkäyksen Vi-

Konstantin Päts puhuu suomalaisvapaaehtoisille

roon 22.11.1918. Tämä Narvaan suuntautunut hyökkäys torjuttiin kuitenkin yhä paikalla olleiden saksalaisjoukkojen kanssa.

Viron vapaussota

Marraskuun 28. päivää pidetään vapaussodan virallisena alkamisajankohtana, koska virolaiset nyt yksin puolustivat riippumattomuuttaan. Narva joutui bolshevikien haltuun jo 29. marraskuuta. Viron ääriavasemisto oli odottanut tilaisuutta perustaa bolshevikihallitus tavoitteenaan Viron muuttaminen neuvostotasavallaksi. Narvan kukistuttua sellainen oli nyt tullut. Perustettiin Viron työväenkommuuni, jonka Leninin johtamat bolshevikit tunnustamispyynnön esittämistä. Toimintatapaa ei voi olla vertaamatta ns. Terijoen hallituksen muodostamiseen,

jonka avulla oli tarkoituksena "laillisilta" näyttävien keinoin sovjetisoida Suomi kaksikymmentä vuotta myöhemmin.

Bolshevikien hyökkäys menestyi hyvin, sillä Viron yleinen liikekannallepano oli epäonnistunut ja sen maanpuolustus lepäsi suurelta osin nuorten kokemattomien vapaaehtoisten mm. koulupoikien harteilla. Venäläisten lähestyessä Tallinnaa, väliaikaisen hallituksen oli pakko pyytää apua ulkomailta. Se kääntyi mm. Suomen hallituksen puoleen 28.11. esittäen pyynnön saada suomalaista sotaväkeä. Vakinaisen väen lähettäminen rintamantehtäviin ei ollut mahdollista, sillä vuoden 1918 keväästä lähtien vallitsi Suomen ja Venäjän välillä käytännössä yhä sotatila. Yleisen mielipiteen paine virolaisten auttamiseksi oli kuitenkin niin suuri, että päädyttiin vapaaehtoisten käyttämiseen. Nojaututtiin arvovaltaisten kansalaisten aktiivisuuteen ja perustettiin Viron Avustamisen Pääkomitea. Sen johtoon tuli tri O.W. Louhivuori ja jäseniksi vaikutusvaltaisia yhteiskunnallisia toimijoita. Komitean ja Viron väliaikaisen hallituksen välillä solmittiin 23.12.1918 sopimus, jossa sovittiin 2000-miehisen sotilasosaston lähettämistä Viroom. Asialla oli kiire, sillä bolshevikit olivat edenneet vuoden 1919 alkuun mennessä jo 35 km päähän Tallinnasta.

Ulkomaista apua alkoi virrata maahan Pietarin sotilasakatemiaan käyneen ja divisioonan esikunta-päälliköksi kohonneen Johan Laidonerin palattua Venäjältä Suomen kautta kotimaahansa 8.12.1918. Tämä taitava 34-vuotias upseeri nimitettiin lyhyen esikuntapäällikkyyden jälkeen jo 23.12. armeijan ylipäälliköksi (20.1.1919 kenraalimajuriksi). Väliaikainen hallitus pyysi Englantia lähettämään Suomenlahdelle laivasto-osaston, mikä tapahtuikin. Maarintamille alkoi tulla vapaaehtoisia; suomalaisten lisäksi pienehköjä osastoja myös Tanskasta ja Ruotsista. Lisäksi n. 700 baltiansaksalaista liittyi taisteluun bolshevikkeja vastaan.

Suomalaisvapaaehtoiset
Vapaaehtoisten värväys Suo-

Martin Ekström (everstinä)

messa onnistui hyvin ja Virossa taisteli yli 3700 suomalaista paitsi kahdessa kansallisessa osastossa myös virolaisissa yksiköissä. Pohjoisella so. Narvan rintamalla taisteli ruotsalaissyntyisen majuri Martin Ekströmin (1887-1954) komentama pataljoona eli "Ensimmäinen suomalainen vapaajoukko". Eteläisellä rintamalla taisteli ruotsalaissyntyisen majuri Hans Kalmmin (1889-1981) komentama "Pohjan Poikien" rykmentti. Koko vapaaehtoisjoukko, yhteisenä päällikkönään kenraalimajuri Martin Wetter (1868-1954), oli Viron armeijan ylijohdon alainen. Joukon ylläpidon, aseistuksen ja muun varustuksen kustansi Viron valtio.

Ensimmäisen vapaajoukon 140-miehinen komppania lähti Tallinnaan jään-

Hans Kalm hihassaan rykmenttinsä tunnus

murtaja Tarmolla 30. 12.1918 ja sieltä edelleen rintamalle 5.1.1919. Loput osaston 1157 vapaaehtoisesta saapuivat maahan tammikuun loppuun mennessä. Pohjan pojat, yhteensä 2114 miestä saapuivat

Viroon kahdessa erässä, 12.1. ja 26.1.1919. Suomalaisoturit otettiin innolla vastaan ja apuretkikunnan saapumisesta aiheutunut taistelumoraalin kohoaminen näkyi pian myös rintamalla. Olisi liian itserakasta väittää, että suomalaiset ratkaisivat Viron vapaussodan ja toisaalta taas asioiden aiheutonta vähätelyä, mikäli vapaaehtoistemme vaikutusta taistelutoimiin ja niiden lopputulokseen ei pidettäisi merkittävänä.

Ensimmäinen suomalainen vapaajoukko ja Narvan valtaus

Virolaisten vastahyökkäys alkoi 7.1. ja he valtasivat bolshevikien haltuun joutuneen Kuusalun. Sodan käänne oli tapahtunut ja suomalaisten avustamina virolaiset saivat etenemisensä kohti Narvaa käyntiin. Sotilasjohto oli päättänyt edetä mm. kolmen panssarijunan ja laivatykistön tulitukea käyttäen. Junien "isänä" voitaneen pitää merikapteeni Johan Pitkaa, joka myöhemmin kontra-amiraalin arvoisena komensi Viron laivastoa. Myös sen ja Viron suojeluskunnan luomisessa hänen panoksensa oli ratkaiseva. Yksi mainituista panssarijunista oli jo 5.1. mennessä ottanut haltuunsa Aegviidun kylän, mistä se edelleen eteni Jägalaan 6.1. aikana. Virolais-suomalaiset joukot saivat Kolgan-Loksan tasan haltuunsa 9.1., josta hyökkäyskiilat edelleen etenivät Rakvereen 12.1. mennessä, joka samoin kuin Kundan satamakin miehitetiin taisteluilla. Varjan haltuunotto tapahtui 15.1.1919.

Rakveren miehityksen jälkeen pääosa joukoista lepuutettiin ennen seuraavaa etenemisvaihetta. Majuri Ekströmin alaisuuteen koottiin nyt 600 suomalaista ja 400 virolaista erityiseksi iskuosastoksi. Se siirrettiin meritse Narva-Jõesuuhun ja Merikülaan Utrian kartanon luo, jonka se valtasi 17.1.1919. Maihinnousu ja sitä seuranneet maataistelut mm. Laagnan kartanon maastossa sekä eteneminen Narva-Jõesuun suunnasta onnistuivat niin hyvin, että itse Narvan kaupunkiin tunkeuduttiin luutnantti Anto Eskolan johdolla 18.1.1919. Se oli vapautettu bolshevikeista 19.1.1919. Menestyksen avaimet olivat Utrian maihinnousun onnistuminen ja yllätys ts. röhkeä hyökkäys luoteesta vihollisen

odottaessa sitä lännestä.

Pohjoisella rintamalla virolaiset olivat nyt edenneet Narvaan kymmenessä päivässä. Ekströmin joukot vedettiin onnistuneiden sota-toimien jälkeen lepoon ja koulutukseen. Niistä muodostettiin kaksipataljoonainen rykmentti, joka kotiutettiin erinäisten vaiheiden jälkeen 12.3. 1919.

Tapahtumat Pohjan Poikien toiminta-alueella ja vähän sen ulkopuolellakin

Eversti Kalmin komentama nk. Pohjan poikien rykmentti saapui Tallinnasta junakuljetuksella Tarttoon 27.1.1919 mennessä, mistä lähdettiin etenemään kohti etelää ta-

serin rintamalla. Koikkulan kartanon valtauksessa 15.2. suomalaiset jälleen kunnostautuivat.

Hyökkäys etelään oli tässä vaiheessa juuttunut paikalleen. Sen saamiseksi jälleen liikkeelle Kalm kenraali Wetzlerin kiellosta huolimatta hyökkäsi yli kansallisuusrajan ts. latvialaisten asuma-alueelle valloittaen Marienburgin (Aluksnen) 21.2. Suomalais-tappiot olivat 18 kaatunutta ja 23 haavoittunutta. Tämän nk. Marienburgin sotaretken jälkeen suomalaiset irrotettiin lepoon ja tilalle tulivat virolaiset.

Lepo Valgassa osoittautui kuitenkin kohtalokkaaksi suomalaisten maineelle.

Kalm (edessä keskellä) lähimpine miehineen rykmentin lipun edessä

Ensimmäisen vapaajoukon so. Ekströmin pataljoonan 1. KkK Narvan raatihuoneen edessä

Virolaisten panssarijuna

voitteena Valga. Sitä edelsi 31.1. käyty Pajun taistelu, jossa tunnettu sissiupseeri luutnantti Julius Kuperjanov ja kymmenen hänen miehittäjän kaatui. Pajun taistelussa suomalaisia kaatui 27 ja haavoittui 39, joten taistelussa saadusta tulikasteesta maksettiin korkea hinta. Valga joutui virolais-suomalaisten joukkojen haltuun 1.2.1919. Taistelut kuitenkin jatkuivat kaupungin eteläpuolella vielä joitakin päiviä, minkä jälkeen suomalaiset saivat parin viikon levon.

Helmikuun puolivälissä taisteltiin Setumaan-Pet-

Kuri pääsi höltymään. Aika kului aivan liian repäisevästi juopottelun, ammuskelun ja muun epäasiallisen käytöksen ja omavaltaisuuksien, kuten ryöstelyn, merkeissä. Tasapuolisuuden vuoksi on todettava, että Narvan valtauksen taitavasti suorittaneet Ekströmin joukot niinikään riehaantuivat ja syyllistyivät saman-laisiin epäasiallisuuksiin. Järkevä toiminta sodasakin motivoi ihmistä, mutta toiminnan puute aiheuttaa pitkästymisen, joka saattaa purkautua hyvinkin rajusti. Tästä lienee ollut lähinnä kysymys.

Pohjan Pojat osallistuivat vielä maaliskuun puolivälissä Petserin rintaman ja Vatseliinan taisteluihin. Viimeiset sotatoimet, joihin n. 200 "jälkijoukoksi" jäänyttä suomalaista vielä osallistui, käytiin toukokuun alussa Mustjõella, minkä jälkeen loputkin Pohjan pojista kotiutettiin kesäkuun alussa 1919.

Eteläisellä rintamalla suomalaisvapaaehtoiset olivat taistelleet, Helasta lainatakseen, viidessä eri jaksossa, jotka olivat ensimmäiseksi Valgan valtaus sitä edeltäneine Pajun taisteluineen, toiseksi taistelut Valgan eteläpuolella, kolmanneksi taistelut Koikkulan kartanon maastossa ja eteneminen Riika-Pihkova tiehen, neljänneksi Latvian puolelle suoritettu Marienburgin sotaretki ja viidenneksi taistelut Petserin rintamalla.

Vönnun ja Krivasoon taisteluista Tarton rauhaan

Viron oma armeija oli nyt taistelukykyinen ja hyvin organisoitu. Virolaisille oli hyödyksi se, että suomalaisiin vapaajoukkoihin kuului runsaasti jääkärikoulutuksen saaneita kokeneita sotilaita. Nämä kykenivät osaltaan vaikuttamaan sotatoimien johtamiseen ja koulutukseen. Vönnun taistelussa 19.6. etelärintamalla Viron armeija sai voiton etelästä hyökkäneiden baltiansaksalaisten Landswehristä ja värvätystä nk. Rautadivisioonasta. Sotaksalaisia vastaan päättyi 3.7. tehtyyn sopimukseen. Voittoa Krivasoon taistelu Viron rintamalla johti sotatoimien päättymiseen neuvostonvenäläisiä vastaan vuoden 1919 loppuun men-

nessä. Väli rauha astui voimaan 3.1.1920. Rauhansopimus Viron ja Venäjän välillä allekirjoitettiin Tartossa 2. helmikuuta 1920. Siinä Neuvosto-Venäjä tunnusti Viron itsenäisyyden ja sitoutui suuriin sotakorvauksiin. Viro puolestaan myönsi Venäjälle laajat kauttakulkuoikeudet.

Vain arvokas on vaalimisen arvoista

Kaikki edellä kerrottu on nyt historiaa. Sen antama tuomio osuu useimmiten oikeaan. Suuret teot kestävät päivänvalon ja jäävät elämään. Virheet, joista otettakoon opiksi ja ylilyönnit peittyvät vähitellen unohduksen yöhön. Perinteiden onkin mielestäni pohjautettava ainoastaan niihin tekoihin ja saavutuksiin, joiden avulla on saatu aikaan jotain arvokasta. Pienen kansan taistellen lunastettu vapaus on juuri sellaista. Olkoon suomalaisten panos Viron vapaussodassa yksi niistä lukuisista myönteisistä elementeistä, joiden muodostamalle vankalle perustalle suomalais-virolaiset suhteet tänä päivänä rakentuvat.

NYYRIKKI KURKIVUORI

Oy Hilding Andersson Ab
Borgå

Kovatek Oy
Eno

Parketti
Jouko Kähkönen Ky
Espoo
puh. 0400 - 405 208

Oy Rymaco Ab
Espoo

Nordic Lan & Wan
Communication Oy
Espoo

ETS-LINDGREN™
An ESCO Technologies Company
Euroshield Oy, Eura

Tilitoimisto
Turtiainen R. Oy
Helsinki
puh. 09 - 799 811

Gaterie Vision Oy
Annanakatu 11, 00120 Helsinki
puh. 040 521 2821

LAAKERI-
SYSTEMS OY
Aleksis Kiven katu 48, 00510 Helsinki
puh. 09 2727 800, fax. 09 2727 8015

Stratec Medical Oy
Helsinki

Suomen Sahat
Itsenäisten sahojen yhdistys
www.suomensahat.fi

Tilintarkastustoimisto
Teppo Aarnio
Helsinki

Maanpuolustusyhtiö
MPY Oy
Helsinki
puh. 09 - 405 6200

TYÖPAJAKATU 2
00580 HELSINKI
PUH. 09 478 06600

Sähköpartio Oy
Helsinki

Suomen
Palautuspakkaus Oy
www.palpa.fi

TEKNIKAN
AKATEEMISTEN
LIITTO TEK

Suomen
Journalistiliitto ry
www.journalistiliitto.fi

AV - Kopiset Oy
Linnavuorentie 19, 00950 Helsinki
puh. 09 - 4785 0500
- DVD - CD levyjen puristus ja myynti -

Suomen
Setlementtiliitto
www.setlementtiliitto.fi

Asianajotoimisto Peltonen
Ruokonen & Itäinen
Helsinki

Biobe Oy
Helsinki

VTP-HIENOMEKAANINEN
KONEPAJA OY
Höyläämötie 18, 00380 Hki, puh. 09-554 588

Hyvää kevättä!

Datavoice Oy
Helsinki

Helsingin Kartech Oy
Hitsaajankatu 8, 00710 Helsinki
puh. 09 - 350 7900

Sähkösalpa Oy
Helsinki

Suomen Polioliitto r.y.
Helsinki

Opte Oy
Helsinki

Salonki
Helena Mäkelä - Pelli
Fredrikinkatu 63 A, 00100 Helsinki
puh. 09 - 694 4181

Asianajotoimisto
Suomen Liikelakimiehet Oy
Helsinki

Vanajan Korppu Oy,
Myllärinkatu 9, 13110 Hämeenlinna,
www.vanajankorppu.fi

Pohjanmaan
Sähköpalvelu Oy
60800 Ilmajoki, puh. 06 - 4246 640
61400 Ylistaro, puh. 06 - 4740 407

Kuljetusliike
Kim-Johan Nuikka Ky
Jakari

Tilijussila Ky
Joensuu

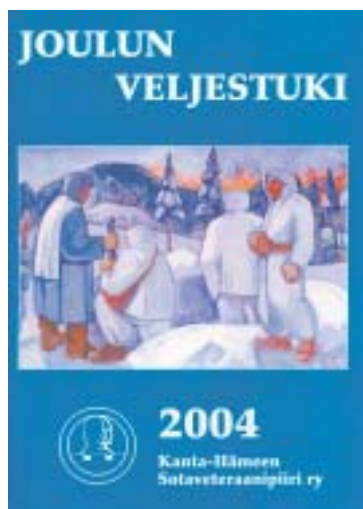
Sotaveteraanipiirien joululehdet tallentavat paikallista perinnetietoutta

Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Lahti, Pirkanmaa, Pohjois-Savo, Satakunta, Suur-Savo, Uusimaa ja Varsinais-Suomi ovat urakoineet mittavat joululehdet jälleen vuonna 2004. Joululehdillä on pitkät perinteet ja useammassa piirissä ne ovat ilmestyneet jo yli parikymmentä vuotta. Lehdet ovat monipuolisia lukupaketteja ja niistä varmasti jokaisesta löytyy artikkeli, joka lukijaa kiinnostaa. Lehdissä on annettu henkilökohtaisille kirjoituksille tilaa, on sotamuistelmia, tarinoita kotirintamalta, runoja ja pakinoita. Paikallisten ihmisten kirjoitukset avaavat lukijoille läheisen, mutta jo kaukaisen asian omalta paikkakunnalta, tuovat historian tähän päivään.

Jokaisessa lehdessä kerrotaan myös vuoden tapahtumia valokuvien ja sanoin.

Etelä-Pohjanmaan lehteä lukiessa voi palata kesän liittopäivien tilanteisiin valokuvien välityksellä.

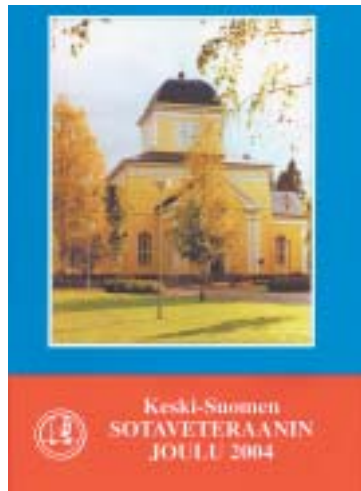

Vanajaveden rannalla koiva punatiilinen linna on monelle tuttu, mutta sen historia saattaa olla vieraampi. Mielenkiintoinen artikkeli vanhasta tykistölinnoituksesta

ta löytyy Kanta-Hämeen joululehdestä.

Keski-Pohjanmaa esittelee kaikki yhdistyksensä niiden omilla sivuilla. Jokaisen yhdistyksen kohdalla on veteraanien omia, heidän elämänsä liittyviä kertomuksia. Ne ovat veteraaniperintöä parhaimmillaan.

Keski-Suomen lehteen on löytynyt Pentti Järvisen kirje veljelleen sotasairaalaan. Kirje on puhutteleva, samoin kun lehteen kootut kertomukset "sieltä jostakin".

Lahden Sotaveteraanipiirin joululehdessä on koottu kuvauksia vuoden 1944 tapahtumista. Lehdessä on runsaasti eri asiantuntijoiden kirjoittamia artikkeleita, mm. Helsingin suurpommituksista ja niiden torjunnasta ja Lapin sodasta. Katsaus on läpileikkaus koko Suomesta.

Pirkanmaan lehti on muistelmiin paneutuva, oman paikkakunnan miehille ja naisille tilaa antava, antoisa lukupaketti. Lehdessä on mielenkiintoinen artikkeli Pentti Hannulalta. Siinä hän kertoo sotien aikaisista puhdetöistä ja monien esineiden puhuttelevista koristeaiheista, joista löytyy varmasti tekijöiden tunteiden suuri kirjo.

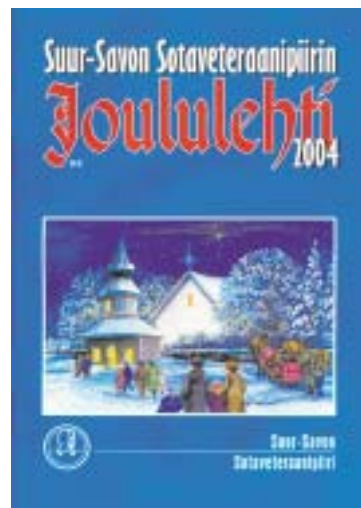

Pohjois-Savon lehdessä löytyy Laura Apelin, yhdeksäsluokkalaisten kirjoitus sankarivainajista. Pienen tytön kuvailema kokemus käynnistä sankarihautausmaalta ja niistä ajatuksista joita hän siellä kokee. Kertomus antaa myös kuvan lehtien monipuolisuudesta ja kirjoittajien eri ikäisyydestä.

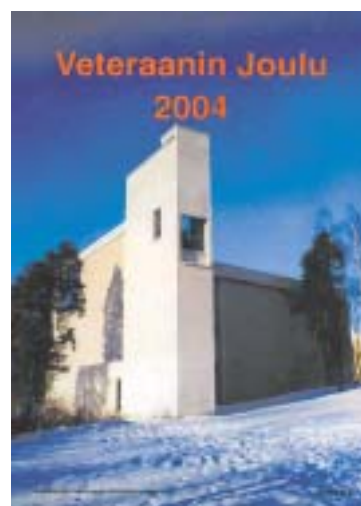

Bengtskärin majakka-Suomenlahden vartija, Sata-

kunnan lehdessä mm. sanoin ja kuvin Paavo Punkarin kirjoitus tästä lähes satavuotiaasta majakasta. Lehdessä löytyy kersantti Esko Liuhan tarina, kuinka hänet lopulta 60 vuoden jälkeen siunattiin sankarihautaan Huitisissa. Kolmas ja varmasti viimeinen siunaus oli ohitse.

Suur-Savon lehdessä löytyy asiantuntija artikkeleita mm. Salpalinjasta, panssarijunista talvisodassa ja karjalaisista sodanjaloissa. Huomiotta ei kannata jättää myöskään tuomiorovasti Simo S. Salon ansiokasta kirjoitusta Jylhän Kiirastulikokoelman taustasta ja synnystä.

Runeberg ja Talvisodan henki, on professori Matti Lappalaisen 14-sivuinen kokonaisuus kansallisrunoilijastamme hienosti kuvitettuna Uudenmaan piirin joululehdessä. Löytyy samaisesta lehdessä muitakin mielenkiintoisia juttuja, perintöpistoolin tarina pitkästä reissusta Kannakselta Itä-Karjalan kautta Lapin sotaan ja nyt asianmukaiseen kantolupaun saatu oikeus.

Varsinais-Suomen lehdessä Antti Malmberg muistellee aikaa edesmenneen jalkaväenkenraali Adolf Ehrn-

roothin tuntumassa sodan ja rauhan aikana. Samasta lehdessä löytyy myös poimintoja Veikko Jussarin päiväkirjasta.

Lehdet ovat oiva tietopaketti, katsaus historiaan kirjoitettuna siinä muodossa, että tarinoita, muistelmia ja asiantuntija artikkeleita on helppo lukea.

Jokaisessa lehdessä on myös painettuna kiitos ilmoittajille. Joululehtien tuotto on lähes kaikille piireille merkittävin rahanlähde. Lehtien tuotolla ylläpidetään monenlaista yhteistä toimintaa piireissä ja yhdistyksissä. Useassa lehdessä on kirjoitettu myös rintamaveteraanien kuntoutuksesta. Yhteiset tapahtumat, retket ja matkat, kuin myös lehden teko ja sen lukeminen, eiköhän liene myös kuntoutusta parhaimmillaan. Monet ovat siinä näiden lehtien kasvot. Kiitos kuuluu teille kaikille, joiden muistelmat ja teot ovat antaneet aiheita näihin, nyt vain lyhyesti läpikäytyihin Sotaveteraanipiirien joululehtiin.

ANNI GRUNDSTRÖM

Sotilaslääketieteen museossa uusia osastoja

Sotilaslääketieteen museon näyttely - "Terveyttä pintaa syvemmälle" - kertoo sodanaikaisista rokotuksista ja tartuntataudeista. Kuva Kari Kelho.

Lahden Hennalassa sijaitseva Sotilaslääketieteen museo on Suomen sotahistorian erikoismuseo. Se kerää, tallentaa ja asettaa näytteille sotilaslääketieteeseen liittyviä esineitä, välineitä ja valokuvia. Museon näyttelyosastot havainnollistavat erityisesti talvi- ja jatkosodan lääkintähuoltoa etulinjan joukkosidontapaikasta kenttä- ja sotasairaalaan.

Sotilaslääketieteen museossa on avattu kaksi uutta näyttelyosastoa. Toinen osasto kertoo Päijät-Hämeen so-

taveteraanien työstä ja uhrauksista talvi- ja jatkosodassa. Tämä Päijät-Hämeen sotaveteraanien näyttely - "Tulta ja Pakkasta" - avattiin 30.11.2004, kun talvisodan alkamisesta tuli kuluneeksi 65 vuotta.

Toinen näyttelyosasto - "Terveyttä pintaa syvemmälle" - kertoo sodanaikaisista rokotuksista ja tartuntataudeista. Talvisodan aikana ehdittiin huolehtia vain isorokkorokotuksesta, mutta jatkosodan aikana rokotusohjelmaan kuuluivat lavantauti- ja pikkulavantautirokotukset sekä epidemia-alueilla kurkkumätä-, pilkkukuumeta- ja punatauti-rokotukset.

Tartuntataudit, varsinkin punatauti ja pilkkukuumeta-

uhkasivat joukkojemme taistelukykyä. Pilkkukuumeta-ara torjuttiin "täisodalla", jossa tautia levittävät täit tapettiin erityisissä täisaunoissa. Täisota onnistui hyvin ja esimerkiksi Karjalan kannaksen suurtaistelujen alkaessa kesäkuussa 1944 olivat suomalaiset sotilaat lähes täittämiä, eikä pilkkukuumeta esiintynyt.

Uusi tautiuhka syntyi heinäkuussa 1944, kun Karjalan kannaksella puhkesi laaja punatauti-epidemia. Tähän shigella-bakteerin aiheuttamaan veriseen ripuliin sairastuivat melkein kaikki Karjalan kannaksen suomalaistaiselijat.

HEIKKI KORPELA

Rajavartioliitto kunnioitti veteraanisukupolvea

Rajavartioliiton suurin henkilöstöjärjestö Rajavartioliitto halusi 50-vuotisjuhlassaan 19. marraskuuta kunnioittaa itsenäisyytemme pelastanutta veteraanisukupolvea myöntämällä sille perustamansa kultaisen ansiomerkin nro 1. Kultainen merkki nro 2 luovutettiin juhlapäivän aattona tasavallan presidentti Tarja Haloselle.

Juhliva liitto oli kutsunut merkkiä vastaanottamaan veteraanien yleisedustajana Mannerheim-ristin ritarin, metsänhoitaja Pentti Iisalon

sekä rajaveteraanien edustajina metsäteknikko Urpo Korhosen ja opetusneuvos Antti Henttosen. Urpo Korhonen muistetaan Oslossa 1952 pidettyjen talviolympialaisten viestinhiihdon kultamitalimiehenä. Antti Henttonen toimii rajajoukkojen perinneyöryhmän varapuheenjohtajana.

Ansiomerkin myöntäjien kanssa on sovittu, että Pentti Iisalo kantaa tätä tammenlehväsukupolvelle osoitettua ansiomerkkiä elämänsä ajan, jonka jälkeen se luovutetaan kunniakirjoineen Immolassa sijaitsevaan Rajamuseoon.

Rajavartioliiton puheenjohtaja Reijo Kortelainen kiinnittää veteraanisukupolvelle myönnettyä ansiomerkkiä Pentti Iisalon rintaan. Veteraanien toiset edustajat Antti Henttonen ja Urpo Korhonen seuraavat vierellä tapahtumaa. Pentti Iisalo kantoi arvokasta merkkiä tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotollakin.

UK 59:llä 60-vuotisjuhla

Kanttiin Lotat -yhtye toi lauluillaan UK 59:n juhlaan lämmintä tunnelmaa. Laulajat vas. Raili Kärnä, Tuula Kohi, Rauni Kontu, Ritva Syrjämäki, Marja-Leena Suila ja Airi Riisalo. Lottakuusikolta ilmestyi marraskuussa äänilevy, joka sisältää 17 muistojen laulua. Se on laulajien kiitos veteraaneille. Levyä on saatavana musiikkikaupoista.

Niinisalons viimeinen upseerikurssi UK 59 vietti 60-vuotisjuhlaa Helsingin Suomalaisella Klubilla 12. marraskuuta. Tämä yli 1200 oppilaan kurssi kesti heinäkuusta marraskuuhun 1944. Juhlaan osallistui heitä enää puolisensataa, muutamat saattajineen.

Järjestelytoimikunta kävi aamupäivällä kunniakäynnillä Hietaniemen sankarihaudoilla ja yhteinen hiljainen hetki vietettiin juhlan alussa toimikunnan puheenjohtajan Risto Lundénin avauspuheen yhteydessä. Ennen juhla-ateriaa esiteltiin näytteitä Kärki-

joukkue ry:n everstiluutnantti Leo Skogsbergin johdolla tuottamasta uudesta Suomen sodat -multivideo-ohjelmasta. Jatkosodan päättymisen muistovuoden aseveli-illoissa suuren suosion saavuttanut Kanttiin Lotat -lauluyhtye esitti sota-ajan tuttuja lauluja ja loi lämmintä tunnelmaa osallistumalla kutsuvieraina juhla-aterialle.

Juhlapuheessa kurssiveli Antti Henttonen palautti mieliin raskaista viivytys- ja torjuntataisteluista Niinisaloon saapuneiden miesten kokemuksiä sekä sodanjälkeisten vuosien rauhanaikaisen

itsenäisyystaistelun paineita, kun suuri naapurimme yritti poliittisin ja psykologisin keinoin saavuttaa sen päämäärän, johon ei pystynyt puna-armeijalla: maamme yhteiskuntajärjestelmän kumoamisen ja maan liittäminen Baltian maiden tavoin Neuvostoliittoon. Yhtenä kurssia läheisesti koskettaneena esimerkkinä oli se, että valvontakomissio kielsi rinnakkaisten kurssien 59 ja 60 oppilaiden ylentämisen upseereiksi. Varusmiesiän ohittaneet siirtyivät upseerikolkelaina reserviin ja nuorempia osallistui Lapin sotaan. Ylentäminen tapahtui vasta valvontakomission poistuttua Pariisiin rauhan jälkeen 1948. Sen jälkeen yhteiskunnallinen painostus jatkui Teh-Taankadulta, jonne komission varajohtaja siirtyi suurlähettilääksi. Yhtenä uhkana koettiin vuoteen 1956 saakka tykinkantaman päässä pääkaupungista oleva Porkkalan sotilastukikohta, joka oli kuin Suomi-neidon sydämeen kohdistettu ladattu pistooli. Turvattomuutta herätti myös maanpuolustusjärjestöjen lakkauttaminen. Kurssilaiset olivat muun itsenäisyystahtoisien kansan mukana rakentamassa ja kehittämässä maataamme. Yhdessä selvisimme.

Vakavien muistelusten rinnalla oli juhlassa iloista tunnelmaa. Makeimmat naurut herätti Matti Jalassola entistä ja nykyaikaa vertailevalla esityksellään "Se on nähty".

Kurssi kokoontuu seuraavan kerran samassa paikassa ensi marraskuussa.

Sundsberg

Merellinen asuinalue Kirkkonummella. EKE

NORSTAR

OY NORSTAR AB - Ruukintie 20 - 02330 ESPOO

Inför den 39. Krigsveteranveckan

Sin första särskilda organisationsvecka, Krigsveteranveckan, firade Finlands Krigsveteranförbund vår självständighets jubileumsår 1967. Förbundets riksomfattande organisationsstruktur hade fått i skick, och det var på tiden att det presenterade sig i hela landet.

Den första Krigsveteranveckans mångsidighet vittnade om att organisationens medlemmar deltog entusiastiskt. Att i Veckan inbegripa åminnelse dagen för Vinterkrigets avslutning, den 13 mars, var ett avsiktligt val. Därigenom ville förbundet framhåva betydelsen av den obrutna enigheten och det genomsamma ansvaret under de 105 dagarna. Samti-

digt ville man fästa samhällets uppmärksamhet vid veteranerna. Som tack vare sin kamp hade tryggt landets frihet, samt vid deras behov och förhoppningar.

Krigsveteranveckan blev en tradition, en viktig punkt i det årliga kretsloppet för förbundets idoga organisationsarbete. I dag är förbundet en sammanslutning, vars 22 veterandistrikt med sina 398 medlemsföreningar ännu har 54 000 egentliga och 17000 stödande medlemmar. Förbundets år 1968 grundade Kvinnoförbund har 38 000 medlemmar, verksamma inom 283 i anknytning till förenigarna tillkomna damsektioner.

Under Krigsveteranveck-

an bekantgör förbundet och dess föreningar sin verksamhet och sina aktuella målsättningar samt informerar även om medlemsanslutningens fördelar.

Både för krigsveterandistrikten och i synnerhet deras lokalföreningar är en av de viktigaste arbetsuppgifterna i år att följa upp och befrämja den rehabiliteringsreform som fastslogs i statsrådets senaste höst publicerade veteranpolitiska linjedragning. Andra första rangens uppgifter är bl.a. utvidgningen av vårt socialrådgivarnät till alla krigsveteransdistrikt samt kampanjen för att numerärt och kvalitativt förstärka föreningarnas sektioner av stö-

dande medlemmar. Kären av sådana medlemmar har glädjande nog vuxit till, men i regionalt avseende dock i mycket olika takt. Åtgärder för att avlägsna efterblivenhet därvidlag behövs.

Krigsveteranveckan erbjuder så att säga självmant tillfälle att uppmärksamma det av veteranorganisationerna samfällt grundade Traditionsförbundet Eklövet och inledningen av dess arbetet. Den av landshövding Eino Siuruainen ledda beredningskommittén har slutfört sitt uppdrag. Den officiella överföringen av traditionsarbetet från våra krig 1939- 1945 sker vid den nationella Veterandagens huvudfest i Torneå den 27 april

2005, då exakt sex årtionden har gått sedan avslutningen av våra krig. Årets Krigsveteranvecka inleds med festligheter i Heinola den 6 mars och avslutas den 13 mars i Tavastkyro. Vi hoppas att föreningarna vitt omfattande och energiskt tillvaratar möjligheten att nu i offentligheten förtälja om sitt alltjämt vaket aktiva arbete och sitt viktiga budskap till efterkommande generationer. Veckans verbale lösen återför fortfarande vinterkrigsandan i minne och sinne: "Tillsammans hölls vi ut - tillsammans håller vi ut".

AARNO STRÖMMER

Krigsveteranarbetet behöver stöd

Krigsveteranförbundets, dess distrikts och föreningars verksamhet kommer de närmaste åren att präglas av omsorg om veteranernas sociala välfärd. Det kravet har förbundet stävat till att uppfylla genom att anskaffa mera medel till stöd åt veteranerna och främja tillgången till socialrådgivare i de veterandistrikt, där sådana ännu inte finns.

En frivilligt verkande organisation kan inte via finansanskaffning enbart på egen hand svara för veteranens hela primärupphälla, men är dock kapabel att genom exaktstöd i betydande mån avhjälpa brister, som kan uppstå i det dagliga li-

vet. För hälften av veteranerna inskränker sig helhetspensionen till 700 euro i månaden. En förändring i livsläget kan försätta en sådan veteran i en problematisk situation, varvid även på frivillig väg undfångna mindra belopp kan ge ett avsevärt stöd.

På sistone har ett flertal företag överstört penningmedel eller annat till socialt stöd för krigsveteranerna.

Kort före självständighetsdagen donerade Kyläkauppa Keskinen 168 000 euro till veteranstöd. Projektet fortsätter i form av en penninginsamling, som startas i år och kan väntas inbringa minst samma belopp.

Vid senaste årsskifte inledde Kesko och Krigsveteranförbundet ett samarbete. Keskos kunder har möjlighet att överlåta som pluspöng erhållen bonus till välgörande ändamål. Ett av föremålen för sådan välgörighet är Finlands Krigsveteranförbund. De influtna medlen bokförs i förbundet skilt för sig och används till stöd åt mindrebemedlade krigsveteraner.

Oy Otto Brandt Ab, som fyllde 100 år i början av februari, donerade åt Krigsveteranförbundet 106 000 euro att anslås till socialvård för krigsveteraner. Detta understöd vidarebefordras åt veterandistrikten i och för

användning till nyssnämnda ändamål.

Donatorerna förutsätter att vid medlens användning iakttas överrenskomna fördelningsrunder och objekt. Avsikten med alla dessa donationer är att de används till stöd och hjälp åt mindrebemedlade krigsveteraner. Förbundet har utfäst sig att i efterhand uppgöra rapport om donationsmedlens användning. Detta gäller på alla nivåer.

Inom förbundet råder tacksamhet för de erhållna donationerna. Det är alltjämt av största vikt för oss att hålla medborgarna medvetna om krigsveteranernas stödbehov.

Krigsveteranerna har under årtiondenas lopp byggt ut sitt förbund till en intresse-, vård- och traditionsorganisation. Värdesättningen av veteranerna röner ett uppsving. En ökning av det ekonomiska stödet är ett konkret bevis på respekt för veteranernas krigstida uppoffringar för att rädda fosterlandet och för uppbyggnaden av deras även vad dess idé- och värdevärld beträffar betydelsefulla brödra- och vårdorganisation.

Häriifrån och på denna grundval känns det gott att fortsätta.

MARKKU SEPPÄ

Hyvinvointi on perimmäinen tehtävämme

Etera on aktiivisesti kehittämässä työeläkejärjestelmää muiden työeläkeyhtiöiden kanssa. Tehtävämme on huolehtia vakuutettujen työntekijöiden LEL ja TaEL -lakisäätteisestä eläketurvasta. Tässä vastuamme kasvaa, kun työeläkelait yhdistyvät. Meillä on pitkät perinteet työolojen ja työntekijöiden työterveyden tutkimisesta. www.etera.fi

etera
Vakuuta vaivatta

Edulliset varaosat USA-autoihin. Suoraan maahantuojalta.

Jyväskylä Yritystie 2,
puh. (014) 283 060
fax (014) 283 393**Automaalaamo
J. J. Lehtonen**
Kempele
puh. 08 - 556 5979**Bostok Oy**
KeravaSubaru
Keravan Automyynti Oy
Palokorvenkatu, 04250 Kerava
puh. 09 - 2423 794**Tilausliikenne
Lauri Möttö Ky**
KiteeTuotamme **Spektroliittikiveä**
rakentamiseen, kotimaahan ja vientiin.**Savon Kivi Oy** Kettulanhdentie 25, Kuopio
Puh. (017) 364 1371**LYYTISEN
RAK-välinevuokraus Oy**
Pojjutie 6, Kuopio, puh. 0424 8411
Alakatu 28, Iisalmi, puh. 017 824 005**Suojasauma Oy**
Kuopio**Leimet Oy**
Lappi**Saajos Oy**
Lohja**Mäkelä Alu Oy**
Mäkeläntie 2, 62830
Luoma-aho, puh. 06 - 557 7600
fax 06 - 5577 6655

20 vuotta vanhustyötä Mikkelissä

**Tilausliikenne
A. Kainulainen Oy**
Muurame**Laatumetalli Oy**
Ojakkala**Kuljetusliike
Olli Riihimäki Oy**
Orismala**Asennuspalvelu
Urmia Oy**
Pori**A. Hyvärinen Ky**
Metsäpirtintie 66, 07820 Porlammi**Kelloseppäliike
Naamanka Ky**
Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI
Puh. (08) 822 084**Rolls-Royce**Rolls-Royce Oy Ab
PO Box 220, FIN-26101 Rauma, Finland
Tel: +358 2 83 791 Fax: +358 2 8379 4804
www.rolls-royce.com**Muoviura Oy**
Riihimäki
www.muoviura.fi**Toivalan Konepaja Oy**
Siilinjärvi**Paperinkeräys Oy**
PAPERILLE
UUSI ELÄMÄ**Sunila Oy**
48900 Sunila
puh. 05 - 229 8111**Suomi - Tikas Oy**
Talma**TAMPEREEN
KAUPPAKAMARI**
www.tampere.chamber.fi**Konepalvelu
J Ikonen Ky**
Tohmajärvi**IMATRA STEEL
TURENKI****Turun
Kenttärakentajat Oy**
Turku**Merenkurkun
Turvapalvelu Oy**
Ylätori 2 A 3 krs., PL 83, 65101 Vaasa
puh. 020 836 2086, 040 - 715 2091
fax. 06 - 3622 865, www.mpt-security.fi

WE ARE PRINT.™

**Varkauden
Seinäurakointi Oy**
Varkaus**Boxia Oy**
Tulotie 1, 33470 Ylöjärvi
puh. 03 - 235 5500
www.boxia.fi**SEMTU OY**
Martinkyläntie 586, 04240 Talma
puh. 09 - 2747 950

Pakilantie 61, 00660 Helsinki

Varattu

Veteranernas förmåner år 2005

Krigsinvalider från våra krig 1939–1945 samt män och kvinnor som varit i fronttjänst under ifrågasvarande krig – alias frontveteraner – har i gällande lagar och förordningar beviljats rättighet till vissa speciella förmåner be- kostade med statsmedel. Till erhållande av dessa förmåner har även berättigats vissa andra personer som tjänstgjort i till krigens anslutna uppdrag samt minröjare från åren 1945–1952.

Speciella förmåner för frontveteraner och med dem jämförbara personer beviljas även med kommunala och församlingsmedel.

Det av offentliga samfund givna stödet kompletteras av understöd till frontveteraner som beviljats av övriga samfund och stiftelser.

I fråga om järnvägstrafiken, busstrafiken och Finairs flygtrafik beviljas frontveteraner inga särskilda biljettpriserabatter, emedan de alla ändå erhåller motsvarande pensionärs- och åldersrabatter.

I det följande grund- och referensuppgifter beträffande de ovannämnda förmånerna:

Frontveterantecknen

Åt frontveteraner beviljades tecken är:

- frontsoldattecknet (för män)
- fronttjänstecknet (för kvinnor)
- fronttecknet (för frontbefästningsarbetare)
- frontsoldattecknet för utlänningar (för utländska frivilliga).

Ansökningstiden för alla dessa tecken utgick den 31.12.1994.

Fronttillägget

Fronttillägg betalas åt person som erhållit fronttecken och person som av Krigsarkivet erhållit intyg om deltagande i minröjning 1945–1952. Fronttillägg betalas även till utlandet.

Fronttillägget utgör 41,38 euro i månaden. Fronttillägget är skattefritt. Vid utgången av år 2004 erhöles fronttillägg av 103 604 personer, av vilka 70 809 var män och 32 795 kvinnor.

Extra fronttillägget

Extra fronttillägg utbetalas åt person som får fronttillägg och folkpension. Det extra fronttillägget uppgår till 25–45 procent av den del av folkpensionen som överskrider 85,57 euro i månaden. Förmånen är skattefri inkomst. Extra fronttillägg utbetalas ej, om dess belopp skulle bli mindre än 5,30 euro per månad.

Det extra fronttillägget kan från och med den 1 mars uppgå till högst (3,15 e/mån nivåförhöjning)

I kommungrupp 1 för ensamstående 188,85 euro

I kommungrupp 1 för person som lever i äktenskap 158,75 euro

I kommungrupp 2 för ensamstående 176,36 euro

I kommungrupp 2 för person som lever i äktenskap 150,81 euro

Vid utgången av år 2004 erhöles extra fronttillägg av 53 183 personer, av vilka 34 213 var män och 18 970 kvinnor.

Rehabiliteringen

Enligt lagen om rehabilitering för frontveteraner kan rehabilitering erhållas av person som beviljats frontsoldat-, fronttjänst- eller fronttecken.

I Finland bosatt veteran ansöker om rehabilitering via hälsovårdscentralen eller –myndigheten i sin bostadskommun. Till ansökan bör fogas ett läkarutlåtande om den ansökandes hälsotillstånd. Utlåtandet behövs inte, om ansökaren står i ett stadigvarande vårdförhållande till hälsovårdscentral. Ansökan på veteranens vägnar kan göras av en anhörig till honom/henne eller av social- eller hälsovårdsmyndighet. Rehabilitering ges även person som bor i ett service- eller vårdhem. Ett beslut om långtidsvård utesluter inte rättigheten till rehabilitering.

Kommunens hälsovårdsnämnd eller av denna utsedd myndighet utväljer inom ramar för det av kommunen erhållna anslaget de personer som erhåller rehabilitering. Den kan ges i form av anstaltsrehabilitering eller öppen rehabilitering. Den sistnämnda består av dags- och hemrehabilitering samt enskilda serier av fysio- eller annan vårdterapi. Fotvård

kan endast ges i form av öppen rehabilitering.

Enligt en förordning av år 2005 är anstaltsrehabiliteringens längd om frontveteranen inte lider av en skada eller sjukdom som nedsätter hans eller hennes funktionsförmåga högst 10 dygn. Denna ändring träder i kraft den 1 september. Enligt behovsprövning kan anstaltsrehabilitering för frontveteraner fortfarande ges i upp till fyra veckor.

Rehabilitering i öppen vård kan ges i högst 10 dagar. Den rehabilitering som ges i form av annan öppen rehabilitering utökas från nuvarande 15 vårdbesök till 20–30 vårdbesök under kalenderåret, beroende på frontveteranens rehabiliteringsbehov.

Reformen gör det möjligt för frontveteranen att alternera mellan perioder av anstaltsrehabilitering och rehabilitering i öppen vård och att fördela särskilt perioderna av öppen rehabilitering på flera perioder under året.

Maka eller make kan tillsammans med en frontveteran delta i anstaltsrehabilitering i högst 14 dygn, om veteranen i fråga har en skada eller sjukdom som nedsätter rörelse- eller funktionsförmågan. Om så inte är fallet, kan make / maken delta i en gemensam rehabiliteringsperiod om högst 7 dygn. Det gemensamma rehabiliteringsbehovet och dess ändamålsenlighet fastställer i kommunerna den person som ansvarar för urvalet av dem som skall erhålla veteranrehabilitering.

Ansökningar från utomlands bosatta veteraner behandlas i Statskontoret, som i sådana fall också fattar beslut om gemensam rehabilitering för äkta makar.

Det statliga rehabiliteringsanslaget uppgår till 47,8 miljoner euro och utbetalas till kommunerna i relation till antalet i dem bosatta veteraner. Anslaget beräknas förslå till rehabilitering av cirka 52 000 veteraner och cirka 5 000 makar.

Folkpensionsanstalten erlägger till frontveteran som får rehabilitering och hans / hennes i samma rehabilitering deltagande maka / make därmed sammanhängande resekostnader i deras helhet.

Tandvården

Person som beviljats frontsoldat-, fronttjänst- eller fronttecken, eller som av Krigsarkivet fått intyg om deltagande i minröjning 1945–1952, är berättigad till ersättning från Folkpensionsanstalten för det belopp han / hon har erlagt för mun- och tandvård.

För av tandläkare utförd undersökning, förebyggande vård och kliniskt protetikarbete utgör ersättningen 100 procent av kostnaderna som godkänts enligt FPA:s taxa. För den tekniska delen av protetiken är ersättningen 50 procent och för övrig vård 60 procent enligt av FPA fastställda taxor.

Betalningarna för helprotesarbete utfört av specialtandtekniker, vilket grundat sig på undersökning och remiss av tandläkare, ersätts på samma sätt: för det kliniska arbetet 100 procent, det tekniska arbetet 50 procent. Ersättning fås också för kostnader gällande av tandläkare beordrade laboratorie- och röntgenundersökningar och mediciner, och för transportkostnader i samband med vården.

Ersättning ges inte för kostnader som överstiger beloppen för de av FPA fastställda taxorna. Därför är det skäl att för klargörande av självriskandelen framför allt före större vårdåtgärder ta reda på, hur mycket av vården patienten skall komma att betala. Ersättning bör sökas hos FPA inom sex månader efter det betalningen erlagts. FPA-ersättning erhålles inte för tandvård på hälsovårdscentral.

Tandvård given i Sverige ersätts till högst det belopp som hade ersatts i Finland om vården hade givits i Finland. Ersättningen betalas av FPA.

Utomlands bosatt frontveteran får för betalning av tandvård given av privat tandläkare i Finland ersättning direkt från någon FPA-byrå.

Medicinrabatt

Person med frontsoldat-, fronttjänst- eller fronttecken eller av Krigsarkivet utfärdat minröjarintyg får på alla apotek 10 procents medicinrabatt. Rabatt fås inte på mediciner som enligt sjukförsäkringslagen bör ge särskild ersättning, för grundersätt-

ningsbelagda särskilt betydelsefulla och dyra mediciner och ej heller till den del beloppen överstiger den i sjukförsäkringslagen avsedda årliga självriskan. Rättigheten att erhålla rabatt bestyrker man genom att förete ett FPA-kort med porträtt och R- eller M-tecken, eller militärpass eller annat dokument varav framgår att man har något av de nämnda veterantecknen. Medicinrabatten är personlig och kan inte fås t.ex. för familjemedlemmars mediciner.

Utländsk frivillig frontunderstöd

Åt utländsk frontsoldat, som i våra krig 1939–1945 frivilligt tjänstgjort i Finlands försvarsmakt och bor i Estland eller annorstädes på den f.d. Sovjetunionens territorium i ekonomiskt beträngda förhållanden, eller som är stadigvarande bosatt i Finland, kan på ansökan beviljas frontunderstöd. Med utländsk frontsoldat avses här person som erhållit frontsoldattecken för utlänning eller som annars uppfyller fordringarna för det nämnda tecknet. Beloppet för understödet, vilket beviljas som engångsersättning, utgör år 2005 455 euro. Understödet beviljas på ansökan av Statskontoret. Understöd för år 2005 bör ansökas senast den 31 december i år. År 2005 beviljades frontunderstöd år 365 personer.

Rehabilitering för personer som tjänstgjort i till krigens anslutna uppdrag

Enligt en 1997 stiftad lag kan följande kategorier personer som 1939–1945 eller senare tjänstgjort i till krigens anslutna uppdrag erhålla rehabilitering:

1. Personer som skulle ha erhållit något av frontveterantecknen, om de hade ansökt därom under den stadgade tiden, före utgången av 1994.

2. Personer som under krigens 1939–1945 tjänstgjort som utländska frivilliga i Finlands försvarsmakt och därvid deltagit i egentliga krigsoperationer och bor antingen i Finland eller på den f.d. Sovjetunionens territorium.

3. Personer som 1945–1952 underställda försvarsmakten har deltagit i röjning av havsminor eller röjningshinder i

sjöstridskrafternas enheter eller i röjning av landminor i norra Finland.

4. Personer som under kriget år 1939 - 1945 har tjänstgjort i sjukvårdsuppdrag i försvarsmaktens vårdinrättningar.

5. Personer som under kriget år 1939 - 1945, därtill på basis av värnpliktslagen beordrade, har tjänstgjort i försvarsmaktens utbildningscentraler.

Från och med 1.1.2005 är också följande personer berättigade till rehabilitering:

Män som deltagit i evakueringen av boskap från krigsområdet

Personer som utsatts för angrepp av sovjetiska partisanstyrkor och som fått en engångsersättning från Statskontoret för detta

Också personer som skul-

le ha varit berättigade till den ersättning som betalas till offren för partisanangrepp ifall de hade ansökt om denna inom utsatt tid, kan från och med den 1 januari 2005 ansöka om rättighet till rehabilitering.

Ansökan om rättighet till rehabilitering skall tillställas Statskontoret senast den 31 december 2006.

Den ovan nämnda rehabiliteringen finansieras med inkomstmedel från Penningautomatföreningen. För år 2005 har reserverats 2,95 miljoner euro, vilket förslår till rehabilitering av cirka 2100 personer.

Begravningsomkostnader

Enligt den nya lag om begravningsväsendet, som trädde i kraft i början av år 2004, är den evangelisk-lutherska

kyrkans församlingars och kyrkliga samfälligheters begravningsplatser allmänna sådana, och bör de avgifter som uppbärs i samband med gravar och begravingar vara lika för alla. I lagen finns emellertid en undantagsparagraf, enligt vilken en församling eller samfällighet kan bevilja hel eller delvis befrielse från i samband med begravningsväsendet uppburna avgifter, om den avlidne har varit frontveteran, eller av därmed jämförbara skäl. Befrielse från avgifter kan gälla också maken / maken till en person med nyssnämnd status.

Statskontoret utbetalar begravningshjälp, om arbetsoförmögenhetsgraden hos en krigsinvalid varit minst 20 procent. En veteran utan krigsinvaliditet kan inte på-

räkna sådan begravningshjälp.

Kommunala veteranförmåner

Många kommuner beviljar frontveteranerna särskilda förmåner genom anslag i sina budgeter. Sådana kommunala förmåner är bland annat avgiftsfria hvc-besök, gratis användning av kollektivtrafiken, dito fordonsparkering samt understöd för tandvård och anskaffning av glasögon. Besked om sådana förmåner får man hos hemkommunens socialmyndighet och den lokala veteranföreningen.

Ansökningar via förbundet och distrikten

En mindrebemedlad veteran som får extra fronttillägg, är medlem i en veteranförening som tillhör Finlands Krigsve-

teranförbund, och likaså hans maka eller en veteranänka, kan ansöka om bidrag eller understöd via Veteranförbundet eller -distrikten. Sådan hjälp beviljas för självriskandelar av medicin- och vårdkostnader, olika rörelse- och andra hjälpmedel och ändringsarbeten som underlättar kvarboendet hemma. Dessa bidrag och understöd uppgår i genomsnitt till cirka 200-500 euro, beroende på utgiftens storlek och sökandes tillgångar. De kan bekostas med medel beviljade av Krigsveteranförbundets traditions- och stödstiftelse och Krigsskadestiftelsen eller ur avkastningen från veteraninsamling.

ANNI GRUNDSTRÖM

Gunnar Strengell 1920-2004

På självständighetsdagen 2004 avled Gunnar Strengell på Kauliala krigsinvalidsjukhus i Grankulla. Därmed förlorade krigsinvalid- och krigsveteranrörelsen i Svenska Österbotten och Svenskfinland en av sina främsta mångåriga förgrundsgestalter.

Gunnar Strengell föddes i Finby, Närpes, den 18 juli 1920. Sedan han genomgått Högre svenska Lantbruksläroverket i Åbo och avlagt studentexamen som privatist i Jakobstads samlyceum följde för hans del studier vid Helsingfors universitet, där han avlade agronom- och magisterexamen. Sin civila livsgärning utförde han som direktör vid Ayrshireföreningen och avdelningschef vid Finlands Husdjursavelsandelslag med ansvar för förädling och export av husdjur.

Under fortsättningskriget sårades Gunnar två gånger med svår invaliditet som följd. Hans handikapp utgjorde intet hinder för hans engagemang i det som stod hans hjärta nära, såsom krigsinvalid- och veteranrörelserna, där han i årtionden hörde till de ledande i Vasa distrikt av båda de nämnda organisationerna. Bland annat var han ordförande för Vörrå Krigsinvalider i tio år och blev dess första hedersordförande.

Gunnar Strengell blev även känd som författare av fosterländska sånger och dikter. Han utgav också böcker: "Det fria Finlands förkämpar" och "Mitt livsöde, IR 13 och Svir". Den sistnämnda utkom även på finska under titeln "Sirpaleita syväriltä". Han erhöll många utmärkelsetecken, däribland FK 4 och Riddartecknet av Finlands vita Ros.

Under sina och familjens 20 år i Vörrå var han bland annat medlem i kommunfullmäktige, i en rad olika nämnder samt i olika församlingsorgan. De synligaste resultaten av hans initiativrika insatser i Vörrå är jägarrörelsens och aktivisternas minnessten vid kommundagen, som avtäcktes 1997, och tillkomsten av kvinnostatyn (1984).

Jordfästningen förrättades den 27 december i Grankulla kyrka av Gunnar Strengells goda vän kyrkoherde Lars-Gunnar Höglund. Vid minnestunden i församlingssalen talade forna krigs- och arbetskamraten samt goda personliga vänner. Kantor Bäckman sjöng Gunnars egen vackra sång "Krigsinvalidens och veteranens sång", som rörde de många närvarande till tårar.

RAFAEL KRONLÖF

Specialutställning om Adolf Ehrnrooth

Den 9.2.2005 hade det gått hundra år sedan generalen av infanteriet Adolf Ehrnrooth föddes. På Krigsmuseet öppnades den 10.2.2005 en specialutställning, som presenterar Finlands försvar från första hälften av 1900-talet fram till 2000-talet via Ehrnrooths långa och händelserika liv och som samtidigt är en hedersbetygelse till våra krigsveteraner och andra som har arbetat för landets försvar. På utställningen visas en unik samling av Ehrnrooths personliga föremål samt tidigare opublicerade bilder från hans egna album. Där presenteras också fotomaterial som generalens bekanta har bidragit med.

Adolf Ehrnrooth föddes år 1905 i det till Ryssland hörande finska storfurstendömet och dog 99 år senare i EU-Finland. Under sitt liv hann han uppleva de viktigaste brytningsskedena i Finlands historia, såväl under krigstid som fredstid. Vi minns Ehrnrooth för hans meriter i de senaste krigen som en modig officer som stred med sina män vid främsta linjen. Med honom förknippas sådana ryktbara stridsplatser som Taipale, Siiranmäki, Äyräpää och Vuosalmi.

För den stora allmänhe-

ten är Ehrnrooth framför allt känd som en samhällsdebattör, som hade en fast åsikt om både det ena och det andra. Han gjorde dessutom en betydande, nästan 40 år lång karriär som "vanlig" officer inom försvarsmakten. Under arbetskarriären omvandlades kavalleristen till mycket annat: han lärde bl.a. känna pansar och luftförsvar.

Efter den aktiva tjänstens slut i mitten av 1960-talet koncentrerade sig Ehrnrooth på att agera för försvarsangelägenheter inom förenings- och organisationsverksamhet. Han reste oförtröttligt runt och talade om de saker han ansåg viktiga: fosterländskhet, försvarsvilja samt veteranernas ställning. Då Ehrnrooth år 1980 utnämndes till general av infanteriet, var detta ett slags hedersbetygelse och ett tack till en hel generation av veteraner.

På utställningen "Ett århundrade inom Finlands försvar - Generalen av infanteriet Adolf Ehrnrooth 1905-2004" berättar bl.a. hans uniformer från olika årtionden, ett urval av krigstida föremål samt talrika heders- och minnesföremål om generalens karriär inom försvarsmakten. Extra färg åt utställningen ger de truppadelningars fanor och standar, som Ehrnrooth förde befäl

över. Samlingen av föremål kompletteras av målningar samt fotografier från Ehrnrooths liv, från barndomen till begravingen, från ett fridfullt familjeliv till stridsställningarna vid främsta linjen. Det finns också arkivmaterial ur Krigsarkivets samlingar.

Vid sidan av utställningen finns en multimedia över temat Adolf Ehrnrooth, som har färdigställts av Everscreen Oy. Dessutom finns presenteras en multimediektion, som klarlägger förloppet under striden vid Vuosalmi, en av de viktigaste avväjningsstriderna under fortsättningskriget.

Vid uppsättandet av utställningen har Krigsmuseet fått hjälp av general Ehrnrooths anhöriga och bekanta. Dessutom har fotoavdelningen vid Försvarsmaktens central för utveckling av utbildningen, Krigsarkivet och Huvudstabens informationsavdelning deltagit i projektet.

Utställning på Krigsmuseet, Mauritzgatan 1, 00170 Helsingfors, är öppen t.o.m. 6.12.2005, tisdag - torsdag kl. 11-18, fredag - söndag kl. 11-16, måndag stängd. Krigsveteraner gratis.

Kirjat

Kylmän sodan "asepalveluksessa"

Lehtemme edellisessä numerossa (SV 6/2004) esiteltiin dosentti, valtiotieteen tohtori Jari Leskisen viime sotien sotavahinkojen korvausjärjestelmää käsittelevä ansiokas tutkimus *Tulevaisuuden turvaksi*, jota luvattiin tarkastella esillä olevassa numerossa laajemmin. Aikanaan Jari Leskisen laajoihin arkistotutkimuksiin perustunut väitöskirja *Vaiettu Suomen silta* avasi aivan uusia näkökulmia suomalais-virolaiseen tiukasti salassa pidettyyn sotilaallisen yhteistoimintaan 1930-luvulla. Myös tällä kertaa Les-

kisen on paneutunut tutkimaan aihetta, joka pääosaltaan on jäänyt suurelle yleisölle täysin tuntemattomaksi ja josta tutkimuksia ei ole aikaisemmin tehty.

Sotavahinkojen korvaustoiminnan päätyttyä molemmat korvauksista huolehtineet yhdistykset lopetettiin - ensin Irtaimiston Sotavahinkoyhdistys ja sen jälkeen kiinteän omaisuuden vakuuttamisesta huolehtinut Sotavahinkoyhdistys. Jäljelle jääneet varat 74 miljoonaa markkaa (1,9 miljoonaa euroa) lahjoitettiin perustetulle Sotavahinkoyhdistyksen

säätiölle, jonka nimi sittemmin on muutettu Sotavahinkosäätiöksi. Tässä kirjoituksessa tarkastellaan mainitun säätiön toimintaa sen tukiessa sotien jälkeisinä vuosikymmeninä merkittävällä panoksella maamme henkistä jälleenrakentamista sekä jatkossa taistelua kansainvaltaista järjestelmäämme nujertamaan pyrkiviä totalitäärisiä voimia vastaan.

Henkisestä rakentamisesta kylmään sotaan

Siltä varalta, että sotavakuutus toiminta jouduttaisiin jossakin vaiheessa aloittamaan uudelleen, pääoma piti lahjoitusehdon mukaisesti säilyttää koskemattomana. Ainoastaan sen tuotto olisi käytettävissä. Jatkossa onnistuneella sijoituspolitiikalla turvattiin sekä pääoman reaaliarvon säilyminen että tuotot, joilla tuettaisiin suomalaista tieteentekoa sekä korkean tason opetusta. Ensimmäinen merkittävä lahjoitus tehtiin 1958. Tuon lahjoituksen turvin Helsingin Yliopistoon perustettiin sovelletun matematiikan professorin virka. Alun perin ehdotettu vakuutus-oikeuden professuuri sai odottaa vuoroaan vuoteen 1970. Säätiö osallistui myös omalla panoksellaan 1960 hankkeeseen perustaa Turun Yliopistoon lainopillinen - sittemmin oikeustieteellinen - tiedekunta. Lisäksi vakuutusalan ammattilaisten tutkimustyön tukemiseksi lahjoitettiin peruspääoma stipendirahtastoon sekä muun muassa erinäisiä tieteellistä työtä tukevia apurahoja.

Voimakas vasemmistoradikalismi vuosikymmenen vaihtuessa aiheutti suunnanmuutoksen myös Sotavahinkoyhdistyksen

säätiön apurahapolitiikassa vuodesta 1973 alkaen. Noina vuosina erityisesti osa opiskelevaa nuorisoa sortui kritiikittömästi ihailemaan totalitääristä Neuvostoliittoa. Sitä pidettiin sosialistisena valtiona, jossa huipentui ihmiskunnan korkein kehitys. Toinen ihailun kohde oli kommunistinen Itä-Saksa, DDR, jonka vaikutus näkyi sittemmin niin sanotussa tutkinnonuudistuksessa. Nämä "edistykselliset" taistolaiset eli stalinistiset opiskelijat pyrkivät täydellisesti politisoimaan tieteen teon ja opetuksen. Klassilisen yliopiston arvoista - tieteen vapaudesta ja itsehallinnosta - oli päästävä eroon. Tuohon taisteluun korkeakoulujen hallinnosta tulisi jatkossa osallistumaan rintaman toisella puolella myös Sotavahinkoyhdistyksen säätiö omalla panoksellaan.

Taisteleva Kanslerisäätiö

Vuonna 1971 korkeakoulujen johtomiehet yhdessä elinkeinoelämän edustajien kanssa perustivat Korkeakoulu- ja tiedepoliittisen tutkimussäätiön eli KTTS:n - myös Kanslerisäätiöksi kutsutun. Tuo stalinistien parhaama ja "taantumuksen esikunnaksi" kutsuma säätiö tulisi jatkossa tehokkaasti kamppailemaan radikaalien ylioppilasjohtajien ja vahvasti politisoituneiden opetusministeriön ja Suomen Akatemian pyrkimyksiä vastaan. Ensimmäinen yritys kaapata valta korkeakouluissa "mies ja ääni" -periaatteen avulla oli torjuttu eduskunnassa keväällä 1970. Uusi yritys kukistaa perinteinen professorivalta ja kaapata valta korkeakouluissa tehtiin 1973. Mikäli yritys olisi onnistunut, tieteellinen tutkimus ja korkeakoulujen hallinto

olisi luiskahtanut marxilais-leniniläis-brezneviläisille linjoille.

Kanslerisäätiön päärahoitus tuli Elinkeinoelämän valtuuskunnalta - EVA:lta. Vuodesta 1973 alkaen myös Sotavahinkoyhdistyksen säätiö oli merkittävänä rahoittajana mukana turvaamassa sen toimintaa aina 1980-luvun loppuvuosiin saakka. Kanslerisäätiö organisoii laajamittaisen tiedonkeruu-, tutkimus-, selvitys-, seminaari- ja julkaisu toiminnan. Korkeakoulu- ja tiedepoliittisessa taistelussa siitä kehittyi asiantunteva aloitteentekijä ja toimija, joka vaikutti sekä tiedeyhteisöön että yleiseen mielipiteeseen. Erityisesti säätiö painotti korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötartetta sekä koulutus- että tutkimus sektorilla. Vastapainoksi virallisille totalitäärisiin sosialistisiin maihin yksipuolisesti suuntautuneille tiedeyhteyksille pyrki Kanslerisäätiö luomaan ja ylläpitämään tiedeyhteyskiä läntisen maailmaan.

Viestinnän oppituoli Helsingin yliopistoon

Uusi puolustusrintama luotiin 1970-luvun lopulla viestinnän koulutuksen ja tutkimuksen jouduttua lähes kokonaan ääri-vasemmiston käsiin. Erityisesti Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos näytteli tässä "porvarillisen hegemonian" eli vapaan moniarvoisen tiedotuksen nujertamisessa merkittävää osaa. Ääri-vasemmiston tavoitteina oli muun muassa koko yleisradioviestinnän politisoiminen ja uuden viestitekniikan ottaminen kokonaan valtion yksinoikeudeksi sekä sitoutumattoman lehdistön toimintaedellytysten kaventaminen.

Talo palaa Helsingin Tapanilassa 25.6.1941 neuvostopommittajan hyökkäyksen jälkeen. Jälleenrakennusta turvanneet Sotavahinkoyhdistykset saivat korvausurakkansa valmiiksi vuosikymmenen loppuun mennessä. Niitä seurannut Sotavahinkoyhdistyksen säätiö tulisi jatkossa tukemaan maan henkistä rakentamista sekä osallistumaan moniarvoisen demokratiamme puolustamiseen. Teoksen kuvitusta (SA-Kuva).

Kyläkauppiaan elämäntarina

Tom Lundberg; Toivon taival, kulkukauppiaasta kyläkauppiaaksi
Kustantaja: Veljekset Keskinen Oy, Tuuri 2004
Painopaikka: Karisto Oy, Hämeenlinna 2004
ISBN 952-91-7787-9

Toivon Taival on jyhkeä, lähes 400-sivuinen romaani, dokumentti Suomen suurimman kyläkaupan perustajan, Toivo Keskinen elämästä.

Tarina alkaa marraskuusta 1921, jolloin Hilja ja Matias Keskinen perheeseen syntyi esikoispoika. Kirjailija on onnistu-

nut kuljettamaan tarinaa elävästi. Lukijan mielenkiinnon ylläpitävällä tavalla ensimmäisestä sivusta aina viimeiselle lehdelle. Kirja antaa kuvauksen Pohjalaisesta historiasta, sen ajan ihmisistä, kovasta työstä ja peräänantamattomuudesta. Pohjalainen murre tekstissä luo elävyyttä ja kuvatut ihmiset tulevat lukijalla tutuiksi. Toivolla oli pienenä poikana isänsä kanssa kulkiessa mahdollisuus oppia kaupan tekoa, josta sitten tulikin miehelle elämätyö.

Sota-aika on kuvattu koskettavalla tavalla. Vaikka kysymyksessä on romaani, on kirjai-

lija tehnyt erittäin tarkkaa työtä haastatteleamalla lukuisia ihmisiä ja tarkistamalla tietoja eri lähteistä. Lukijan on helppo aistia ihmisten yhteenkuuluvuus noina vaikeina aikoina. Toivo oli kauppias henkeen ja vereen myös sodan aikana. Itse tupakoimattomana hän kävi kauppa omilla annostupakoilla. Usein työmiehen aski vaihtuikin vanikkapakettiin.

Sodan jälkeen pula kaikesta vaikeutti myös Toivon kaupantekeä, mutta sisukkaana ja idearikkaana miehenä Toivo elätti sisaruksensa ja oman perheensä sinnikkäällä yrittämisellä. Elävä huumori ja sananparret ovat antaneet voimaa ja uskoa vaikeina aikoina. Kirjailija on onnistu-

nut myös tämän tekstissään tuomaan esiin.

Toivon taival on kirja, joka kattaa kahdeksan vuosikymmentä Suomen historiaa. Kirjassa näkyy kirjailijan vahva ammatillinen kokemus ja kuinka hän kertomaperinteen keinoin tuo Keskinen suvun ja kyläkaupan tutuksi aivan uudella tavalla. Kirja antaa lukijalle uuden aikaperspektiivin, jota moni kyläkaupassa asioinut ei ehkä ole osannut ajatellaakaan. Menestys on vuosikymmenien työn tulos, ja menestystarinaa kirjoitetaan jo viidennessä sukupolvessa. Kirjaa lukiessa selviää myös se, miksi nykyisen Tuurissa sijaitsevan Veljekset Keskinen kyläkaupan tunnuksena käytetään

hevosenkenkää ja miksi tavaraa voidaan myydä usein halvemmalla kuin muualla.

Toivon elämän filosofiassa on paljon opittavaa meille nuoremmille. Toivo kunnioitti asiakkaitaan, hänelle kaikki olivat tasa-vertaisia ihmisiä. Voitto ei ollut aina kaupanteossa pääasia, vaan se oli usein toisen ihmisen auttamista ja vahvaa yhteisöllisyyttä, joka tuotti iloa niin asiakkaille kuin kauppiallekin.

Toivon taival on kirja, joka tempaa lukijan mukaansa, ja kuljettaa mukaan pitkin pohjalaisia kyläteitä asiakkaaksi Kyläkauppaan, josta kirjaa on saatavissa.

ANNI GRUNDSTRÖM

Vastatoimena käynnistettiin hanke viestinnän professuurin perustamiseksi Helsingin yliopistoon. Ensin oli perustettava oppituoli ja löydettävä sille kyvykäs haltija. Asia oli pidettävä mahdollisimman pitkään salassa. Toukokuussa 1977 oltiin niin pitkällä, että Sotavahinkoyhdistyksen säätiö lahjoitti omista nimissään lahjoitusprofessuurin perustamiseen tarvittavan miljoonan markan summan Helsingin Yliopistolle. Tuosta lahjoitussummasta säätiön oma osuus oli kaksi viidesosaa. Loput säätiö sai lahjoituksena EVA:lta, joka pysytteli operaatiossa taustalla. Jatkossa suunnitelman mukaisesti oppituolin haltijaksi nimitettiin professori Osmo A. Wiio. Moniarvoisen viestinnän opetuksen ja tutkimuksen kannalta hanke tulisi osoittautumaan erinomaisen onnistuneeksi. Kuvaavaa tuolle ajalle oli Wiion joutuminen raivoisan puhelinterrorin kohteeksi. Hän ei suinkaan ollut ainoa mielipideterrorin uhri. Lukuisat yliopistojen opettajat joutuivat kärsimään jatkuvasta parjauksesta, häirinnästä ja hyökkäyksistä.

Hätkähdyttävä Pirkkala

Rinnan korkeakouluista käydyn kamppailun kanssa myös alemman asteen koulutus joutui tulilinjalle. Hyvin organisoitun vasemmistoradikalismien patoamiseksi myös tällä suunnalla perustettiin 1973 puolustusorganisaatio - Vapaan koulutuksen tukisäätiö, VKTS, jonka päärahoittajina tulisivat jatkossa olemaan EVA sekä Sotavahin-

koyhdistyksen säätiö. Toisin kuin Kanslerisäätiö VKTS ei tulisi näkymään julkisuudessa.

Säätiön toimintatapa luonnehdittiin ”suoraksi vaikuttamiseksi” eri henkilöiden kautta opetuksen sisältöön ja kehittämiseen. VKTS loi tiedusteluverkon, jonka avulla pystyttiin seuraamaan mitä opetus- ja koulutusalinnossa oli tapahtumassa. Tärkeää oli saattaa vallitseva tilanne mahdollisimman nopeasti kansalaisten tietoon sekä esittää rinnakkaisia ja kilpailevia ehdotuksia opetustoimen kehittämiseksi. Vuonna 1975 Tampereen yliopiston laatiman marxilais-leniniläisen Pirkkalan koulutusmonisteen paljastuminen oli varsin tervetullut tapahtuma ”vastavalkeiden” sytyttäjille. Viimeistään Pirkkalan moniste tulisi avaamaan lukuisten poliitikkojen sekä suuren yleisön silmät näkemään mihin Suomen koulujen opetusta oltiin viemässä.

Seuraavan vuosikymmenen puoleen väliin mennessä voitiin todeta torjuntataistelun tuottaneen tulosta. Kanslerisäätiö ja Vapaan koulutuksen tukisäätiö olivat yhdessä päärahoittajiansa Sotavahinkoyhdistyksen säätiön ja Elinkeinoelämän valtuuskunnan kanssa suoriutuneet oivalisesti kylmän sodan ”asepalveluksesta”. Viimeistään Neuvostoliiton romahdus ja hajoaminen vuonna 1991 vei pohjan ääri liikkeen toiminnalta.

ANTTI HANNULA

Mäntsälä ja Vihti saaneet veteraanikirjansa

Nimemme jää jälki-maailmalle. Mäntsälän Veteraanimatrikkeli ISBN 951-95883-5-3. Saarijärven Offset Oy 2004. 378 sivua.

Mäntsälän veteraanikirja on lujatekoinen, moninkertaista lukemista kestävä ja edustavan näköinen teos. Sisältö noudattaa veteraanikirjoille tyypillistä, hyväksi koettua rakennetta: aluksi paikallista ja yleistä sotahistoriaa, sitten veteraanien ja lottien matrikkelitiedot sekä sankarivainajien kunnialuettelot, seuraavaksi artikkeleita, muistelmia ja kenttäpostikirjeitä sekä lopuksi Mäntsälän nykyisten veteraaniryhteisöjen esittely. Liitteenä on Moskovasta 1993 löytnyt ja toteutumatta jäänyt Neuvostoliiton suunnitelma Suomen ehdotomasta antautumisesta.

Sotahistoriassa eversti Jarmo Myyrä kirjoittaa lämminhenkisesti Mäntsälän miesten sotataipaleista. Everstilutnantti Anssi Vuorenmaan historiaisuus on mainio yleiskuvaus II maailmansodan vaiheista. Veteraanimatrikkeli on tekstisisällöltään harvinaisen selkeä. Henkilökohdaisista kuvista on luovuttu ja miehen esittelytekstiin on otettu tärkeimmät tiedot. Lottamatrikkeli on vieläkin tiiviimpää tekoa. Kaatuneiden luetteloita katsoessa saa kuvan, minä aikoina ja missä taisteluissa kuolema on raskaimmin korjannut satoaan Mäntsälän miehistä, sillä nimet

ovat kaatumisjärjestyksessä. Kaatumispaikka olisi silti ollut hyvä mainita.

Artikkeleista kiinnostaa erityisesti Risto Kallion laatima selvitys Mäntsälän sankarihautojen syntyhistoriasta. Se on arvokasta perinnetietoa vaalittavaksi. Nuorempien lukijoiden on myös syytä hiljentyä lukemaan monia henkilökohtaisia muistelmia sodista ja kotirintaman ponnisteluista.

Toimikunnassa näyttää olleen jäsenenä tuttu mies Mäntsälästä; sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä. Kirjan voi hankkia Mäntsälän kunnan palvelupiste Vinkistä 25 euron hintaan (+postikulut) puhelimen (019) 68 901.

Vihtiläiset isänmaan puolesta 1939–1945. ISBN 951-96560-2-2. Vihti-Seura ry:n julkaisu. Karprint Ky. Vihti 2004. 303 sivua.

Vihdin veteraanikirjan 300 kookkaasta sivusta on 130 sivua omistettu miesten ja naisten matrikkelitiedoille sekä kauniisti muotoiluille kaatuneiden muistosivuille. Loppuosaa teoksesta on monipuolista kerrontaa sota-ajoista sekä sodanjälkeisistä vuosista. Teksti on isokokkoista ja sisällöltään enimmäkseen helppolukuista. Vanhoista rintamilla napsituista valokuvistakin on saatu kirjan sivuille harvinaisen selkeää katseltavaa. Sankarivainajasivuilla on 70 %:lla kaatuneista muistona

valokuva. Kirjan erikoisuutena voitaneen mainita, että veteraaniaikakautta kuvaava tarina kulkee kirjan sivuilla vuoroin koti-, vuoroin sotarintamalla. Vihdin erikoisuuksina lukija voi havaita, että sinne perustettiin Rintamamiesyhdistys jo kesäkuussa 1940, se sai samana vuonna oman lentokentän, josta operoi joukko sotasaaliiksi saatuja venäläisiä hävittäjä- ja pommikoneita, sen monet koulut ja hoitolat muuttivat sotasaaraloiksi ja siirtoväen tilapäisiksi asuinsijoiksi. Rintamatapahtumista on taas pitkin matkaa tarkat kuvaukset vihtiläisten etenemisteistä ja taisteluista. Kotirintamalta vuorostaan kerrotaan maatalouden tarkkoja tuotanto- ja luovutuslukuja sekä muista ponnisteluista. Erityisen vaikuttava on sivulla 288 kuva pilketalkoista. Siinä emännät ja nuoret tytöt viistävät kuorimaraudoilla koivupölkkyjä paljaksi pilkepuiksi. Veteraanikirjoissa harvemmin esiintyvää tekstiä on myös elämäntilanteiden kuvauksena selostus Vihdin poliittisesta menneisyydestä ja sen muuttamisesta.

Kirjan lopussa esitellään lukuisa joukko Vihdin järjestöelämää edustavia yhteisöjä. Liitteenä on luettelo sotilaallisten termien lyhenteistä, ja sitä todella tarvitaan tätä historiakirjaa luettaessa.

AARNO LAMPI

Sotapäiväkirjan muistoja

Urho Brusi; Taivaalta leijui valhe ISBN 952-5478-97-1. Minerva Kustannus, Paino Kopijyvä Oy Jyväskylä 2004. Kirjan toimittaja Kimmo Sorko.

Muuramelainen sotaveteraani, kapteeni Urho Brusi piti koko Jatkosodan ajan pientä sotapäiväkirjaa, jossa hän kertoili sotatapahtumista ensin korpraalin sitten ajan myötä aina luutnantiksi saakka kohonneen soturin kokemuksia sodan myötä- ja vastamäessä.

Maaliskuussa 1921 Raahessa syntyneen Brusin elämänsuunnitelmat muuttuivat olennaisesti Stalinin hyökättyä joukkoineen Suomeen 30.11.1939. Se tempa-

si Brusin tapahtumien vyöryyn ensin ammusteollisuuden sitten vuodesta 1941 alkaen Suomen armeijan riveihin. Joukko-osastot olivat JR 11 Uhtualla ja Kiestingissä sekä upseerikoulun jälkeen JR 10 Rukajärvellä. Elokuussa 1943 tuli vielä muutos elämään, kun Brusi – kornisoturi – hyväksyttiin Merisotakouluun rt-kadettikurssille. Virallisesti kurssi päättyi maaliskuussa 1945, mutta Kannaksen suurhyökkäyksen aikana heidätkin komennettiin taistelutehtäviin Viipurinlahdelle. Brusi osallistui myös miinojen raivaukseen 1945–47.

Kirjan pääsisältö keskittyy kuitenkin Vienan Karjalan korpisotaan vuosina 1941–43. Se oli kovin erilaista sotaa kuin taistelut Ihantalassa, Vuosalmella tai

Nietjärvellä. Brusi huomauttaa ja varsin aiheellisesti, että ns. kenttävartiosodasta on kirjoitettu vähän ja sekin vähä siinä hengessä, että siellähän ”herrat” olivat heran kukkarossa luonnon keskellä puhdetöitä tehden. Tietysti se sota oli sitäkin, mutta varuillaan tuli olla koko ajan, sillä naapurikin partioi ja iski milloin tilanne oli sopiva.

Tähän sodan kuvaan sisältyvät tietenkin vuonna 1941 ankarat korpitaistelut, jotka olivat suunnattoman raskaat ja tappiostakin tuli niin suomalaisille kuin saksalaisille, joiden joukoista varsinkin SS-miehet olivat korpisotaan soveltumattomia. Tietenkin vihollinen – Neuvostorarmeija – kärsi raskaista tappioista.

Kirjassa rintamaelämän kuvaus on realistista. Vaikka Brusi

vuosikymmenien jälkeen kaivoi esiin muistiinpanonsa, hän on myös tutustunut taistelukertomuksiin, jotta välttäisi virheellisen tiedon levittämisen.

Brusi on myös ryydittänyt kokemuksiaan herkullisilla tapahtuman kuvauksilla. Eräs parhaista oli rykmentin komentajan eversti Tähtisen ja pataljoonan komentajan majuri Puustisen (Marskin ritari) kenttävartion tarkastus. Tarkastuksen päätteeksi tarjottiin herroille hirvipaistia, snapsit ym. Hirvenmetsästys oli kielletty, viinaa ei saanut olla jne. Herroille tarjottiin juttu miinakenttään menneestä hirvestä, jota tarinaa tarkastajat kuuntelivat vakavina – vai oliko näiden karaistuneiden taistelun johtajien ilmeissä hymyn värinää. Juttu hyväksyttiin. Hirvethän voivat mennä miinakenttään. No torjuntavalmius oli

kuitenkin hyvä.

Urho Brusi erosi PV:sta vuonna 1947 ja siirtyi mainos- ja liikealalle. Vuosikymmenien hiljaiselon jälkeen hän keräsi sotamuistonsa kirjan muotoon eikä lainkaan hullummalla menestyksellä.

Tämä kaikki on sotahistoriaa henkilötasolta tarkasteltuna. Näkökulma on tietenkin kapea, mutta se on tarpeellinen, jotta ymmärtäisimme, millaista se oli etulinjasta nähtynä.

Tätä kirjaa voi tilata Jyväskylästä MINERVA kustannusosakeyhtiöstä puh. (014) 3386 845. Hinta on 28 euroa. Kirjaa on saatavissa myös hyvin varustetuista kirjakaupoista.

TAPIO SKOG

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasteesit ja huoltaa ne. Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveystalvelujen tuottaja. KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

ESPOO	KAUSTINEN	OULU
EHT Markku Kari Leppävaara ajanvaraukset puh. 041-527 2044	EHT Ossi Penttilä Kaustintie 5, 69600 Kaustinen puh. 06-861 1808	EHT Heikki Kukkonen Hallituskatu 33 A 6, 90100 Oulu puh. 08-311 4897
FORSSA	KOKKOLA	PORVOO
EHT Risto Rantanen Torikatu 4, 30100 Forssa, puh. 03 - 435 5621 vastaanotto myös Somerolla Joensuuntie 31, puh. 02 - 748 6744	EHT Heikki Kujala Torikatu 35, 67100 Kokkola puh. 06-831 9545	EHT Pekka Juurikko Lundinkatu 10 B, 4 krs., 06100 Porvoo puh. 019-524 4433
HAAPAJÄRVI	KOUVOLA	EHT Virva Zanon
EHT Jarmo Piipponiemi Puistokatu 55, 85800 Haapajärvi puh. 08-762 750	Hammaslab Oy Kouvola - Kuusankoski, EHT Päivi Saarinen puh. 05-374 6962	Pihlajatie 26 B 3, 06100 Porvoo puh. 019-668 385
HAAPAVESI	KUHMO	SAVONLINNA
EHT Vesa Kuusirati Urheilutie 49, 86600 Haapavesi puh. 08-451 075	EHT Timo Kyllönen Urheilukatu 28, 88900 Kuhmo puh. 08-652 0020	Erikoishammasapu EHT Henrik Silvennoinen Linja-autoasema 3 krs. B - rappu (hissi) 57100 Savonlinna puh. 015 - 514 338
HELSINKI	KUOPIO	SODANKYLÄ
EHT Merja Vesämäki Helsinginkatu 9, 00500 Helsinki puh. 09- 716 151	EHT Esa-Matti Koponen Puijonkatu 26 B 23, 70110 Kuopio puh. 017-261 3370	EHT Erkki Melamies Jäämerentie 14, 99600 Sodankylä puh. 016-612 280
EHT Elina Heinonen Konalan ostoskeskus, 00940 Helsinki puh. 09 - 342 6264	EHT Urho Nurminen Kuninkaankatu 35, 70100 Kuopio puh. 017-261 3872	SUONENJOKI
EHT Valter Wikström Castreninkatu 24, 00530 Helsinki puh. 09 - 753 3377, 040 - 520 5906	KUUSAMO	EHT Harri Ikävalko Harrin Hammas Asemakatu 11, 77600 Suonenjoki puh. 017-513 652
HYVINKÄÄ	EHT Jukka Säkkinen Kitkantie 8 , 93600 Kuusamo puh. 08-853 612	TEUVA
EHT Ari Kulo Uudenmaankatu 5-9, 05800 Hyvinkää puh. 019-439 997	Kuusamon Hammas Ky EHT Eero Tornberg Kitkantie 15, 93600 Kuusamo puh. 08-851 2599, GSM 040-751 9407	EHT Jari Halkola Porvarintie 32, 64700 Teuva puh. 06-267 2255 Vastaanotto myös Jalasjärvellä puh. 0500-564 453
EHT Pentti Tahvanainen Torikatu 6 - 8 (katutasossa), 05800 Hyvinkää puh. 019 - 431 114	KUUSANKOSKI	TORNIO
HÄMEENLINNA	Hammaslab Oy, Kouvola -Kuusankoski, EHT Päivi Saarinen puh. 05-374 6962	EHT:t Timo Juutinen & Keijo Lämsä Satamakatu 5, 95400 Tornio, puh. 016-481 253 vastaanotto tiistaisin Ylitorniolla, puh. 016-572 464
EHT P. Kari-Koskinen Linnanniemenkatu 8, 13100 Hämeenlinna puh. 03-616 9777, GSM 0500-486 831	LAPPEENRANTA	TURKU
EHT Yrjö Rautiala Kirkkorinne 4, 13100 Hämeenlinna puh. 03 - 6165935 Hämeenkatu 14, Riihimäki, puh. 019 - 730 232	EHT Pekka Porali Tietäjänkatu 2 C 26, Lappeenranta puh. 05-415 3270	EHT Sakari Ansaharju Yliopistonkatu 10 A 9, 20100 Turku puh. 02-231 6055 myös kotikäyntejä
JÄMSÄ	LOIMAA	EHT Jaakko Laine Kauppiaskatu 10 C, 20100 Turku puh. 02-233 6018
EHT Terho Parikka Koskentie 2, 42100 Jämsä puh. 014-713 711	EHT Juha Nepponen Väinämöisenkatu 6 B, 32200 Loimaa puh. 02-762 2393	Hammaslaboratorio Harri Loukonen Oy Aninkaistenkatu 14 B 18, 20110 Turku puh. 02-277 1277
EHT Tapio Hyytinen Lääkärinkuja 3 D, 42100 Jämsä puh. 014- 718 911	MÄNTTÄ	
	EHT Tapani Korkeala Kauppakatu 21, 35800 Mänttä puh. 03 - 474 6471	

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton **keilamestaruuskilpailut** pidetään 7.4.2005 Tampereella

Sarjat:

Miehille ja naisille erikseen oma mestaruuskilpailu.

Ikähyvyitys:

75-vuotiaasta lähtien (+1 piste/vuosi/sarja).

Joukkuekilpailu:

Ennen kilpailua nimetään kolmen henkilön joukkue. Kilpailijoiden saamat pistemäärät lasketaan yhteen. Joukkueessa voi olla miehiä ja naisia. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvyitys huomioon.

Ilmoittautumiset:

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin 25.03.05 mennessä puh.(03) 223 5808 tai faxi (03) 223 5808, osoite

Väinölänkatu 2, 33100 Tampere, sähköposti pirkanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Kilpailuerät alkavat klo 10.00

Kilpailumaksu: 25 euroa sisältää ratamaksun, palkinnot, osallistumismitalin, keittolounaan Läheisessä ravintolassa ja suihkun kilpailupaikalla.

Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille TSOP 573008-2100424

Paikka: Keilahalli sijaitsee osoitteessa Keilakuja 1, 33520 Tampere Puh. (03) 3126 0500 Harjoitusmahdollisuus 6.4.2005 päivällä. Maksu 9 euroa/henkilö/tunti

Tiedusteluihin vastaa:

Pentti Suojanen puh. (03) 265 4025 (koti)

TERVETULOA KEILAAMAAN!

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry

Kilpailukutsu

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry. järjestää Suomen Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruuskilpailut Hämeenlinnassa keski- viikkona 25.5.2005 yksipäiväisenä.

Paikka: Punaportin urheilutalo, Hattelmalantie 8, Hämeenlinna.

Ilmoittautuminen: Ilmoittautumiset viimeistään 15.4. mennessä:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry

Suomenkasarmi rak 15

13130 HÄMEENLINNA

tai sähköpostilla: kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Ottelut pelataan yhdessä sarjassa, joka on liiton mestaruuskilpailu. Kilpailuihin saavat osallistua yhdistysten varsinaiset jäsenet. Joukkueiden tulee lähettää pelaajien nimet ja syntymäajat ilmoittautumisen yhteydessä tarkistuksia varten. Kilpailuohjeet ja otteluohjelma lähetetään osanottajille ilmoittautumisaikana päättyttyä.

Osanottomaksu: Osanottomaksu 70 euroa/joukkue maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiriin tilille Nordea 204718-144981.

Kilpailupaikalla on kahvio josta saa myös ruoka-annoksia omakustanteisesti.

Kukin joukkue varaa itse majoituksensa.

Turnauksessa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2003 hyväksytyjä sääntöjä. (Mm. vajaalla joukkueella pelaaminen on sallittua.)

Lisätietoja: Pertti von Hertzen puh. (03) 675 6839 tai 040 581 7778.

Tervetuloa pelaamaan lentopalloa Hämeenlinnaan!

KANTA-HÄMEEN
SOTAVETERAANIPIIRI RY

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton **ilma-asemestaruuskilpailut** järjestetään kotiratakilpailuna 03.-10.04.2005.

Kilpailulajit:

Ilmakivääri 40 ls, sarjat yli 80 ja alle 80 vuotiaat sekä joukkuekilpailu 3-miehisin joukkuein.

Ilmapistooli 40 ls, sarjat yli 80 ja alle 80-vuotiaat sekä joukkuekilpailu 3-miehisin joukkuein.

Piirit voivat nimetä useampiakin joukkueita ennen kilpailun ensimmäistä sunnuntaita.

Sarjat 80-vuotiaat ja vanhemmat (vuonna 1925 syntyneet ja aikaisemmin).

Alle 80-vuotiaat (vuonna 1926 syntyneet ja myöhemmin)

Osanottomaksut:

13 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry TSOP 573008-2100424.

Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille Joukkueille.

Kilpailuohjeet:

Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2003 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita ammutaanko nauhavi yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa:

Olavi Tanner puh. (03) 222 1849

Ilmoittautuminen:

Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää piireittäin 22.03.05 mennessä osoitteella: Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry Seija Vehmas Väinölänkatu 2, 33100 Tampere, sähköposti:

pirkanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton **hihtomestaruuskilpailut** pidetään keskiviikkona 16.3.2005 Mikkelissä, Savon Prikaatin järjestämänä Karkialammin maastossa.

Sarjajako

Miehet: M88 1917 ja vanhemmat, M85 1918 – 20, M82 1921 – 23, M80 1924 – 25, M78 1926 – 1927, M76, 1928 ja nuoremmat.

Naiset: N88 1917 ja vanhemmat, N85 1918 – 20, N82 1921 – 23, N79 1924 – 25, N76 1926 – 27, N73 1929 - 30 ja 1931 nuoremmat.

Kilpailumatka on kolme (3) kilometriä. Hiihtotyylit perinteinen. Joukkuekilpailu kierto-palkinnosta toteutetaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanotto-oikeus: sotaveteraanilyhdistysten ja naisjaostojen varsinaisilla jäsenillä.

Majoitus: Kasarmimajoitus Savon Prikaatin tiloissa.

Ruokailu: Savon Prikaatin ruokailutiloissa.

Osanottomaksu: 10 euroa kilpailijalta.

Ilmoittautumiset: Piireille lähetetään alkuvuodesta kirjallinen kutsu sekä ilmoittautumislomakkeet. Ilmoittautumiset: kirjallisena 28.2.1905 mennessä Suur-Savon Sotaveteraanipiirille osoitteeseen Hirvensalmentie 8, 52550 Hirvensalmi. Määrä aikana perille tulleet ilmoittautumiset löytyvät painetusta kilpailuesitteestä.

Tiedustelut puh. (015) 451 479 tai 0400 787 749

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton **pilkkimestaruuskilpailut** järjestetään perjantaina huhtikuun 1. päivänä 2005 Valkealassa.

Kilpailukeskus sijaitsee Valkealan seurakunnan leirikeskus Niinirannassa, osoite Leiritie, 45370 Valkeala.

Kilpailupaikkana on Lappalanjärvi, n. 7 km Kouvola Mikkelin suuntaan. Opastus vt 15:ltä Kouvola – Mikkelä.

Kilpailuaika: Klo 10.00 – 14.00 (siirtymisaika; ½ tuntia ennen ja 1 tunti kilpailun päätyttyä).

Ilmoittautumiset: 20.3.2005 mennessä Kymenlaakson Sotaveteraanipiiriin toimistoon, Saarennonkatu 7 A 5, 45200 Kouvola, puhelin/fax (05) 375 3383 tai 0400 655 283, **e-mail:**

kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Osanottomaksu: Maksetaan paikan päällä, 9 euroa/henkilö ja 17 euroa/joukkue.

Kilpailusäännöt. Kilpailussa noudatetaan Suomen Sotaveteraaniliiton ja soveltaen Suomen Kalamiesten Keskusliiton hyväksymiä kilpailusääntöjä. Kilpailukala on **ahven**. Suurin kala palkitaan. Osanotto-oikeus on sotaveteraanilyhdistysten ja naisjaostojen varsinaisilla jäsenillä. Mestaruus jaetaan sekä naisten että miesten sarjassa. Joukkuekilpailu piirien välillä ratkaistaan

kolmihenkinen joukkuein. Joukkue on nimettävä ennen kilpailua. Piirit voivat ilmoittaa useampia-kin joukkueita. Joukkueissa voi olla sekä naisia että miehiä. Joukkuekilpailussa kilpaillaan kiertopalkinnosta. Lisäksi järjestetään Kannattajajäsenten sarjat naisille ja miehille

Majoitus: 2 – 6 hengen huoneissa leirikeskuksessa hintaan 26 euroa henkilö sisältäen aamiaisen ja vuodevaatteet. Majoitusvaraukset piiristä puh 0400 655 283.

Ruokailu: Leirikeskukselta sitä haluaville 31.3. päivällinen keittoruoka hinta 5 euroa ja 1.4. keittolounas 5 euroa henkilö. Ruokailuvaraus on tehtävä ennakkoon 20.3.2005 mennessä piiristä puh 0400 655 283.

Kilpailun yhteyshenkilö ja tiedustelut

Toivo Hartikainen

(05) 375 3383 tai

0400 655 283

TERVETULOA KILPAILEMAAN
VALKEALAAN

Suomen Sotaveteraaniliitto ry
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry

TUNISIA

Loma täynnä lämpöä ja valkeita hiekkarantoja Hammametin viehättävässä rantakaupungissa

-merkityt lähdöt sisältävät täysihoidon

HOTELLI DOMINA SULTAN BEACH***+/PH	ALK. *18 ja 25.3	459 €	hlö/vk
	*1. ja *8.4	449 €	hlö/vk
HOTELLI SINDBAD****/AK	15. - 29.4	449 €	hlö/vk
	ALK. 18.3 - 1.4	499 €	hlö/vk
HOTELLI FOURATI***/AK	8. - 29.4	589 €	hlö/vk
	ALK. 18 ja 25.3	439 €	hlö/vk

Lentopäivä perjantai.
Hinnat kahden hengen huoneessa / hlö.

DOMINA

Matka-Monte

VARAUKSET
(09) 774 3850

Nouda uusi kesäesite

Puh. myynti ma 9-18,
ti-pe 9-17, la-su 10-14
Sekä valtuutetut jälleenmyyjämme

KIOSKI

www.matka-monte.fi

Joulupaketit heimoveteraaneille

Viime jouluksi toimitettiin inkeriläisille ja karjalaisille heimoveteraaneille sekä heidän leskilleen perinteiset joulupaketit. Paketteihin tarviki-

keet hankki **Matti Lappalainen** ja **Pirkko Kiravuo** joukkoineen pakkasi ne. Jakelun hoitivat pääosin Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry:n puolesta **Vihtori Hyyrönen** sekä **Albert Kirjanen**, **Heikki Meriläinen**, **Raimo Rosendahl** ja **Kalevi Rönnqvist**. Paketteja tehtiin 140 kappaletta kuten neljänä aikaisempina vuonna. Vaikka veteraanien ja leskien määrä pienenee, löytyy uusia lähes saman verran.

Tämän vuoden joulupaketit tehdään samaan tapaan. Pakkauspäiväksi sovittiin 18. lokakuuta.

Sotaveteraaniliiton tiloissa pidettyyn palautekeskusteluun osallistuivat (vas.) Pirkko Kiravuo, Matti Lappalainen, Albert Kirjanen, Vihtori Hyyrönen ja Anni Grundström.

Veteraanien tukirengas toimii Kotkassa

Kotkassa on jo 10 vuotta toiminut sotiemme veteraanien tukemiseen tähtäävä yhteistoimintaorganisaatio, Veteraanijärjestöjen tukirengas. Sellainen todettiin paikkakunnalla tarpeelliseksi, sillä seudulle oli kuntakehityksen myötä syntynyt aikanaan viisi veteraanijärjestystä, jotka vuonna 1977 tapahtuneen Kotkan, Karhulan ja Kymin yhdistymisen seurauksena tulivat kotkalaisiksi veteraanijärjestyksiksi ja niiden tukemiseen halukkaat muut maanpuolustusyhdistykset saattoivat koota tukitoimintansa samaan organisaatioon.

Tukitoiminnan tarkoituksena on olla taustavoimana ja huolehtia talkoohengessä niistä avunpyynnöistä, joita sille veteraanijärjestöt esittä-

vät jokapäiväisten elämäntilanteiden järjestämiseksi, yhdistysten asioiden hoitamiseksi sekä veteraaniperinnön vaalimiseksi ja perinnetietojen keräämiseksi.

Tukirengas on keskittynyt veteraanien fyysisten toimintojen auttamiseen, mutta viime aikoina on enenevässä määrin panostettu myös veteraaniperinnön vaalimiseen. On tiiviisti oltu mukana järjestämässä veteraanipäivän tilaisuuksia ja tehostettu koululaisille tarkoitettua tiedotamista.

Kun viime syksynä tuli kuluneeksi 60 vuotta jatkosodan päättymisestä, antoi se sysäyksen järjestää myös Kotkassa muistotilaisuuksia veteraanien kunniaksi. Tukirengas ryhtyi toimeen. Veteraanijuhla pidettiin Keskus-

koululla, katselmustilaisuus järjestettiin Palotornivuorella sekä elokuva- ja multimedianaäytökset järjestettiin veteraaneille ja nuoremmalle maanpuolustusväelle. Tilaisuudet onnistuivat hyvin ja ne saivat julkista huomiota.

Tukirenkaan tapaisia yhteistoimintaorganisaatioita toimii monella paikkakunnalla, tosin hiukan erilaisin muunnoksina. Tyypillisin on ehkä vantaalainen VETRES. Toiminnan tehokkuus ei ole riippuvainen niinkään organisaatiosta, vaan ratkaisevaa on vapaaehtoistyötä tekevien ihmisten aktiivisuus. Onneksi maanpuolustushenkisiä vapaaehtoisia riittää maassamme.

ERKKI SILVO

HELPOTUSTA miesten virtsaamisvaivoihin

Markkinointi: Reformi-Keskus puh. 09-42 9999

Saatavana luontaislääkekaupoista ja apteekkeista.

SUOTUISA VAIKUTUS RAKON TOIMINTAAN

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasproteesit ja huoltaa ne. Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveystalvelujen tuottaja. KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

VAASA

Alueen Hammas
EHT Ilkka Garaisi

Kauppapuistikko 15 A, 65100 Vaasa
puh. 06 - 312 1233

VALKEAKOSKI

EHT Osmo Karvinen

Sääksmäentie 17-19 A, 37600 Valkeakoski
puh. 03-584 7044

VANTAA

EHT Into Anttila
Myyrinhammas

Iskostie 4, 01600 Vantaa
puh. 09 - 563 1500

Hammashoito Dentinelli
EHT Sinikka Laikkola

Maakotkantie 6, 01450 Vantaa
puh. 09 - 872 0030

VARKAUS

Erikoishammasapu
EHT Henrik Silvennoinen

Kauppakatu 50, 78100 Varkaus,
puh. 017 - 552 3515

YLIVIESKA

EHT Martti Peltosaari

Torikatu 3, 84100 Ylivieska, puh. 08 - 420 499
vastaanotto myös Sievissä puh. 040 - 555 1115

ÄHTÄRI

EHT Jorma Salminen

Ähtärantie 48, 63700 Ähtäri
puh. 06-533 1919

ÄÄNEKOSKI

EHT Merja Salminen

Kotakennäntie 8, 44100 Äänekoski
puh. 014-522 127

Ähtärin kotirintamamuistomerkki paljastettiin itsenäisyyspäivänä

Suomalaisen rukouksen muistomerkkin kutsu-
manimen saanut koti-
rintamamuistomerkki pal-
jastettiin itsenäisyyspäivänä
Ähtärin keskustan Rautatie-
puistossa. Merkki on hiotulla
graniittijalustalla seisova hio-
tusta haponkestävästä teräk-
sestä valmistettu kolme met-
riä kertaa kolme metriä kool-
taan oleva monumentti, jonka
etupinnalla on kylvörukous -
aiheinen teräkseen leikattu
kuva, siivapyörä kuvaamassa
teollisuutta ja tuotantoa sekä
Ähtärin kirkon kuva kerto-
massa kotirintaman ja kirkon
vahvasta yhteydestä sotien ai-
kana.

Muistomerkki on ontto ja
sen sisällä on sähkövalaistus,
joten kuvat tulevat esille mo-
numentin pinnalla pimeään
aikana kuvien leikkaussau-
moista. Taustasivun kuvana
on kuntarajat ja Ähtäri -nimi
sekä kaupungin vaakuna.

Etupuolen sivuosassa on
yhdeksän veteraani- ja maan-
puolustusjärjestön logoa sekä
metallilaatta, jossa on teksti:
"1939-1945 Kotirintama

*kesti, kesti isänmaa. Ruko-
us kansamme turman esti".*
Muistomerkkin sanoma on
voimakkaasti hengellinen.
Rautatiepuiston kumparees-
ta, jolla merkki seisoo, on
muodostunut erityisesti ohi-
kulkevien, mutta myös varta
vasten katsomaan tulevien
kiinnostuksen kohde.

Muistomerkkin ovat suunnitelleet ähtäriläiset sota-
veteraani Erkki Rantala ja
maanviljelijä Heikki Savola
tukena muistomerkkitoi-
mikunta. Teräksisen muisto-
merkin valmisti ja toimitti äh-
täriläinen Tankki Oy.

HEIKKI AHOPELTO

Ähtärin kotirintamamuistomerkki paljastettiin itsenäisyyspäivän juhlallisuuksien yhteydessä. Peiliksi hiottu teräspinta heijastaa voimakkaasti valon ja taivaan värit.

Muistomerkki Mannerheim-ristin ritareille Kalvolassa

Kolme kalvolalaista
Mannerheim-ristin
ritaria Yrjö Alfons
Tamminen, Esko Kausti ja
Martti August Nurmi ovat
saaneet muistomerkkin pitäjän
hautausmaalle. Muistomerkkin
on tehnyt taiteilija Kari Lauri
kolmesta, toisiinsa liitetyistä
kivipalkeista ja se paljastet-
tiin Summan Ristin 65-vuotis
päivänä 21.12.2004.

Paljastuspuheen piti evers-
ti **Matti Lukkari** todeten
muun muassa, että maassam-
me on Kalvolan lisäksi vain
yksi kunta, jolla on kolme
marskin ritaria. Se on Parik-
kala itärajalla.

Muistomerkkin äärellä pu-
hui myös Hämeen Sotilaslään-
nin komentaja eversti **Kari
Siljander**.

Päiväjuhla oli Kalvolan

seurakuntatalossa. Panssa-
risoittokunnan esitysten ja
kahvitarjoilun lisäksi terveh-
dyksensä esittivät kunnan-
johtaja **Antti Salonen**, kun-
nallisneuvos **Veikko Juvonen**
paikallisten veteraanijärjes-
töjen edustajana sekä toimin-
nanjohtaja **Juhani Pura** Re-
serviupseeriliitosta. Vapaan-
sanana aikana puhui eversti
Esa Pulkkinen. Päätössanat
ja -rukouksen esitti kirkko-
herra **Antti Herkola**.

MATTI KAIKONEN

Esko Kaustin ja Martti Nurmen omaisia muistomerkkin äärellä.

VIRTSANKARKAILUUN pestävät ja
uudelleenkäytettävät alushousut
miehille ja naisille

SLIP SICLA®

lievään
virtsaankarkailuun

- 100 % puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskuitua
- pesukesto yli 100 kertaa
- muita suojia ei tarvita

CONTENA

runsaaseen
virtsaankarkailuun

- erikoiskangas, ei hiosta
- sisäpuolella tasku erilliselle suojalle
- pestävät, max 60 °C

HIGH TELO

pestävät sängynsuojat

- laminoitu puuvillalakana
- kolmea eri kokoa

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, puh. 03- 6125 355

LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
p. 03-6125 355, fax. 03-6125 353
www.linctus.fi

Kuntoutuskeskus, Lomahotelli
Henrikintie 4. 82900 Ilomantsi

- ❖ yksilöllisen ja monipuolisen kuntoutuksen ykköspaikka: laitos-, päivä- ja avokuntoutusta kaikkiin toimintakykyluokkiin kuuluville sotiemme veteraaneille
- ❖ edullinen kuntoutujan puolispaketti

Tiedustelut / varaukset myyntipalvelusta:
puh (013) 6821 400, fax (013) 6821 444
myyntipalvelu@paaskynpesa.fi
www.paaskynpesa.fi

Kansaneläkelaitos on koko kansan sosiaaliturvalaitos

Tehtäviämme ovat

- eläkeasiat
- sairausvakuutus
- kuntoutus
- työttömän perusturva
- lapsilisät
- lasten kotihoidon tuki
- asumistuki
- äitiysavustus
- sotilasavustus
- opintotuki

Kela

Tuomme palveluja kotiin

Vanhushoiva ry

Lillukkatie 14
80230 Joensuu

Tiedustelut
Marita Hirvonen
Puh. (013) 318 022
GSM 050 339 9501
Sähköposti: marita.hirvonen@vanhushoiva.fi

Palvelumme kuuluvat
kotitaloustyöstä myönnettävän
verovähennysoikeuden piiriin

Pavimento Oy

Sähkötie 8
01510 Vantaa
Puh. 09-668 9590
www.pavimento.fi

Nyt tutussa seurassa risteilylle!

Veteraaniristeily 7.-12.8. Laatokka - Syväri - Ääninen

Tämän erinomaisen risteilyn lisäksi näet läpileikkauksen Karjalan Kannaksesta ja Pietarin vaikuttavista esikaupunki-alueista.

700 EUR

Volga: Kazan-Astrahan

30.8.-9.9. **1750 EUR**

Länsi-Välimeri

29.10.-5.11. Kristiina Reginalla.

Reitti kulkee Ranskan, Italian, Espanjan ja Gibraltarin kautta. Oppaamme on ev Sampo Ahto.

Aik. 745 EUR

KYLPYLÄMATKAT VIROON (1vk)

Fra Mare	12.6.	379 EUR, 21.8. 396 EUR
Sanatorium Meri	17.7.	415 EUR

Laaja valikoima sotahistoriallisia Venäjän ja Baltian matkoja. Soita ja kysy!

Soita ja varaa
(09) 444 774

VL-Matkat VL-Tours
Albertink. 22-24 A2 HK1

RAAMATTU TUTUMMAKSI!

Sinulle avautuu ovi rikkaampaan elämään näiden kirjekurssien välityksellä, jonka saat maksutta, ilman sitoumuksia kotiisi.

- () LÖYTÖJÄ RAAMATUSTA
() RAAMATTU AVAUTUU
() ARKEOLOGIA JA RAAMATTU
() TIE TERVEYTEEN

Merkitse rasti (X) haluamasi kirjekurssin kohdalle, postita tämä ilmoitus ja saat ensimmäiset opintovihkot paluupostissa.

Osoitteemme on:

Media7 Raamattuopisto
PL 200
00121 HELSINKI

Nimi: _____

Osoite: _____

Ilmari Sairaselle Sievin kunnan kulttuuripalkinto veteraanityöstä

Sieviläinen monitoimimies, Sievin Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Ilmari Sairanen** sai tunnustuksen veteraanityöstä Sievin kunnan kotiseutu- ja kulttuurilautakunnan luovuttua hänelle vuoden 2004 kulttuuripalkinnon. Sairasen toimesta ja johdolla kuntakeskukseen hankittiin ensin sotaan lähdön muistokivi, sen jälkeen seurakuntakotiin 200 kaatuneen yhteinen muistotaulu, sitten julkaistiin veteraanimatrikkeli, Jyringin kylälle pystytettiin maatalousmuseo 1994, suojeluskuntatyön muistomerkki pystytettiin torin laidalle 1997 ja viime kesänä Mannerheim Ristin ritari Paavo Korpi sai muistomerkki Jyringin koulun pihapiiriin.

Kulttuuripalkinnon luovutus tapahtui Talvisodan syntymispäivänä 30.11. Sievin sotaveteraanien ja -invalidien joulujuhlissa seurakuntakodilla. Lautakunnan puheenjohtaja **Heikki Lahti** kertoi Sairasen saneen perinnetyössä niin paljon aikaan, että oli aivan luonnollista luovuttaa

palkinto hänelle.

Kiitospuheenvuorossaan Ilmari Sairanen kertoi saaneensa veteraaniväen varauksettoman tuen työlleen. Myös sieviläiset yritykset ja kunta ovat aina olleet tukemassa taloudellisesti hankkeita. - En minä ole näitä asioita yksinään tehnyt, kaikki sieviläiset siinä ovat mukana olleet. Apua on tullut aina kun olen asiasta vihjaissut, Sairanen kiitteli.

Seurakunnan puheenvuorossa pastori **Tapani Kirsi-lä** sanoi, että Jumalan sana

opettaa meidät näkemään isänmaan lahjana. Eikä isänmaan rakkaus lähde yksin aatteesta vaan Jumalan rakkaudesta. Jos me rakastamme isänmaatamme ja lähimmäisiämme olemme matkalla lopullista isänmaata kohti.

Talvisodan ja joulun tunnelmissa tilaisuuden juontaja **Martti Härkönen** päätti juhlan arvokkaan ohjelman lausumalla Yrjö Jylhän runon *Pyhä yö*

PASI JAAKONAHO

Marjatta ja Ilmari Sairanen juhlassa, jossa kulttuuripalkinnon luovutti Heikki Lahti

Kirkkokonsertti

Hämeenlinnan kirkko täyttyi ääriään myöten illalla 17.12.2004 veteraanityön tukijoista. Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin järjestämään tilaisuuteen osallistuneet esiintyjät **Pentti Hietanen** (tenori), **Antti Hauhtonen** (bassobaritoni), **Minna Kallasvaara** (piano), **Katja Sirkiä** (huilu), **Tommi Varjola** (kitara) sekä **Vanajan nuorisokuoro** johtanaan **Ismo Savimäki** työstivät tämän konsertin lahjana sotiemme veteraaneille.

Seurakunnan tervehdyksen esitti jouluaikaan sopivin sanoin pastori **Katariina Sorsa**. Alkujuonnossaan sotaveteraanipiirin tukirahaston sihteeri **Asko Kylliäinen** kertoi, että nyt jo nämä perinteeksi muodostuneet tilaisuudet saivat alkunsa tässäkin konsertissa esiintyneiden Minna Kallasvaaran ja Antti Hauhtosen esityksestä.

Konsertissa kuultiin tuttuja ja koskettavien kotimaisien joululaulujen ohella myös ulkomaisia sävellyksiä, joista viimeisenä kruunasi illan Pentti Hietasen yhdessä nu-

orisokuoron kanssa esittämä A Adamin Oi jouluyö. Kiittäessään lopuksi esiintyjä, seurakuntaa ja salintäyteistä yleisöä Asko Kylliäinen totesi, että konsertin tuotolla pystytään tukemaan ainakin viittäkymmentä vähävaraista sotaveteraania.

Ilahduttavaa oli todeta

nuorten suuri määrä konserttiyleisön joukossa. Kuuluisalla solistilla oli luonnollisesti merkitystä mutta osoittaa se myöskin nuorten myönteisyyttä ja kiitollisuutta veteraaneja kohtaan.

MATTI KAIKONEN

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan pastori Katariina Sorsa esitti konsertin alussa seurakunnan tervehdyksen ja joulun sanan. Pastorin takana Vanajan naiskuoro.

Mouhijärvellä paljastettiin sotaan lähdön muistokivi

Mouhijärvellä paljastettiin talvisotaan lähdön muistokivi 3. joulukuuta.

Mouhijärven kunnan Häijään koulu otettiin juhlallisesti uudelleen käyttöön remontoinnin ja laajennuksen jälkeen 3.12.2004. Vihkiäisjuhlan aluksi paljastettiin talvisotaan lähdön muistomerkki. Kiveen on kiinnitetty laatta, jossa kerrotaan Mouhijärven miesten lähteneen talvisotaan 13.10.1939 siltä paikalta.

-Jos miehet eivät olisi-
kaan totelleet lähtökäskyä,
emme eläisi nyt vapaassa
Suomessa, Sotaveteraanien
puheenjohtaja **Otto Linnik-
ko** totesi.

Muistokiven hankkiminen lähti sotaveteraani **Mikko Ränsin** ajatuksesta. Hän oli aikoinaan viemässä mouhijärveläisille miehille kutsutaan ylimääräisiin kertaushar-

joituksiin lokakuussa 1939. Kivi löytyi Häijästä **Raimo Mäkelän** maalta. Kivi aseteltiin niin, että se katsoo siihen suuntaan, jossa miehet seisoivat rivissä odottamassa lähtöä.

Laatan paljastivat pikukulotta **Raili Leponiemi** ja sotainvalidi **Otto Vuorinen**. Kukkakimpun laskivat Häijään koulun opettaja **Anna Ståhlhammar** ja sotaveteraani **Mikko Ränsi**, joka muisteli, että torvisoiton säestämänä miehet lähtivät marssimaan.

Laatan kustannuksiin ovat ottaneet osaa: Mouhijärven Reserviläiset ja Upseerikerho, Museo- ja kotiseutuyhdistys, Mouhijärven Lions Club, Mouhijärven kunta sekä Mouhijärven Sotaveteraanit ja Sotainvalidit. Laatan hankinnasta ja kaiverruksesta on vastannut **Veli Haapanen**. Koulun pihalle kiven kuljetti urakoitsija **Heikki Pärssinen** talkootyönä ja samoin talkootyönä paikalleen sen asetti **Maanrakennus Jokinen Oy** Ikaalisista.

21.Prikaatin Perinneyhdistys vaalii Ilomantsin taistelun muistoa

21.Prikaatin veteraanit perustivat v 1989 Perinneyhdistyksen historiallisten perinteitensä ja yhteisten muistojen sekä maanpuolustushengen vaalimiseksi.

Toimiessaan jäsentensä keskinäisenä yhdyssiteenä yhdistys on järjestänyt tapaamisia jakokouksia.

Vuosikokouksessaan 6.8.2004 valittiin vastuuseen nuorennettu hallitus, jolle luovutettiin perinteiden hoito. Puheenjohtajaksi tuli **Raimo Riikonen** (09-8092603) ja varapuheenjohtajaksi **Kaarlo Nygren** (050-3617375) sekä sihteeri-varainhoitajaksi **Irma Ruuskanen-Sere** (09-8840075).

Muiksi jäseniksi hallitukseen tulivat **Markku Aho**, **Eero Elfvingren**, **Antti Juutilainen**, **Olli Ollila**, **Pekka Ripatti**, **Heikki Sinnemaa**, **Pasi Tuunainen** ja **Uljas Turunen**. Hallitus on sopiva koostumus sekä Pohjois-Karjalasta että Etelä-Suomesta.

Vuosikokouksessa perustettiin 21.Prikaatin Rahasto, joka luovutettiin Ilomant-

sin taistelun 60-vuotisjuhlassa 7.8.2004 Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseätiölle. Rahaston tarkoituksena on prikaatin henkisen ja aineellisen perinnön vaaliminen ja kehittäminen ja tähän liittyvän kulttuurin, tieteen ja taiteen sekä isänmaallisen hengen edistäminen.

21.Prikaatin Perinneyhdistys tulee osallistumaan kulu-
van vuoden aikana erilaisiin tapahtumiin Pohjois-Karjalassa sekä muualla Suomessa järjestettäviin veteraanitapahtumiin.

Perinneyhdistyksen seuraava vuosikokous järjestetään elokuussa Helsingissä. Kokouksesta lähetetään jäsenille tiedot jäsentiedotteessa. Jäsentiedotteen jakamiseksi ja yhteyksien tiivistämiseksi yhdistys toivoo jäsenistössä tarkistavan osoitetietonsa. **Yhdistyksen osoite on - 21.Prikaatin Perinneyhdistys ry, Iltatie 10 C 13, 02210 ESPOO.**

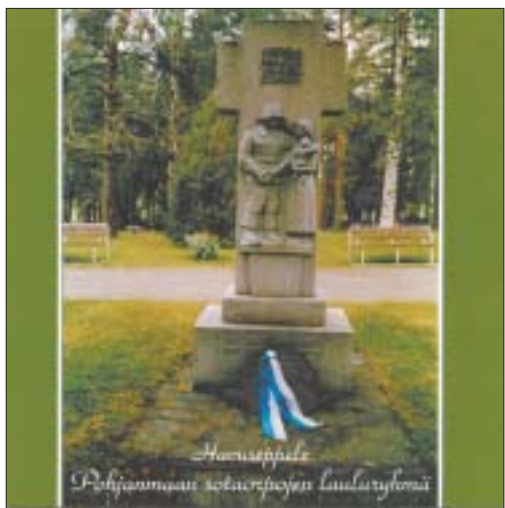
Samasta osoitteesta voivat kaikki perinneyhdistyksestä kiinnostuneet saada tietoja.

Havuseppele äänite

Pohjanmaan Sotaorvot ry:n lauluryhmä on julkaissut äänitteen nimeltä Havuseppele. Lauluryhmän syntysanat lausuttiin Lohtajan pappilassa huhtikuussa 2003. Ryhmä on esiintynyt muun muassa valtakunnallisilla sotaorvopäivillä Lappeenrannassa viime kesänä ja on tietävästi ainoa lajissaan Suomessa. Ryhmän kokoonpanoksi on vakiintunut kymmenkunta miestä.

Ohjelmisto koostuu sanoista ja sävelmistä sodassa menetettyjen isien muistolle. Lauluryhmän äänite sisältää lähinnä sotaorvojen tekemiä sota-ajan lauluja. Suurimman osan on säveltänyt **Jorma Salmela** ja sovittanut **Esa Niemi**. Solistina on **Pentti Pouttu**, säestäjänä basso **Ahti Jukkola** ja koskettimissa **Jussi Wirkkala**.

Ensimmäisenä levyllä

Keski-Pohjanmaa laulu ja kuudentenatoista **Erkkilän & Himangan Mereen vaipuu aurinko**. Myös **Viljami Niittynkosken Sankari-suru** ja **Sulho Rannan Testamentti pojalleni** ovat levyllä.

Cd-levyä on saatavana yhdistyksemme sihteeriltä osoitteesta: **Tommi Sinko**, Puusaarentie 10, 68100 Himanka, puh (06) 876 313, 050 500 2313. Sähköposti: **tommi.sinko@kotinet.com**

Cd-levyn hinta on 15 € (+ postikulut 3 €).

Olen
suomalaisen ruuan tekijä

Tästä merkistä tunnustat suomalaisen viljelijän.
Hän tietää missä hyvä ruoka kasvaa ja
miten metsään saadaan meininkiä.
Meiltä saat yhteyden 020 413 2316

MTK

We Serve

SUOMEN
LIONS-LIITTO ry

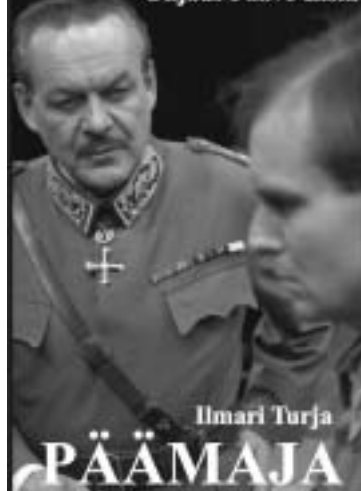
VAT-FINLAND OY

- KANSAINVÄLISIÄ KULJETUKSIA -

KÄRCHER OY

MIKKELIN
TEATTERI

Ohjaus Paavo Liski

Ilmari Turja

PÄÄMAJA

Korvikekähvia
paperinarukengissä

Kirj. ja ohjaus Kaarina Perola

Päämajamuseo avoinna 2 t
ennen Päämaja- ja Korvikekähviä
paperinarukengissä näytöksiä.
Teatterilipulla päärymaksu 3 €.

(015) 411 0440

www.mikkelinteatteri.fi

KVL on nyt

Jyty

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
 Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund *Jyty*

Jyty on lähinnä kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien ja niiden omistamien liikelaitosten sekä yksityisten palveluksessa olevien noin 73 000 jäsenen STTK:lainen ammattiliitto.

www.jytyliitto.fi

ASIAANTUNTIJOIDEN MATKASSA
SOTAHISTORIALLISET MATKAT

KULTTUURIA JA SOTAHISTORIAA PUOLASSA JA ITÄISESSÄ SAKSASSA 19.-24.4. ja 6.-11.6.
 Tallinna, Varsova, Krakova, Leipzig, Rostock, Hanko
 • Matkanjohtaja evl ILMARI HAKALA alk. **659€**

TUNTEMATTOMAN SOTILAAN JALANJÄLJILLÄ 30.5.-2.6., 26.-29.7. ja 4.-7.8.
 • Matkanjohtaja evl ILMARI HAKALA
 "Kuka on kukin Tuntemattomassa sotilaassa?"
 "Sotaromaanin totuus ja taru"
 "Vaino Linnan kirjailijakuva" **345€**

TALVI- JA JATKOSODAN TAISTELUPAIKAT PATIKOIDEN KANNAKSELLA 2.-5.6.
 • Matkanjohtaja evl JORMA INKINEN **315€**

TALVISODAN IHME II.-13.3.
 Talvisodan päättymisestä 65 vuotta
 • Matkanjohtaja evl ILMARI HAKALA **285€**

SOTAHISTORIAA JA KULTTUURIA KARJALAN KANNAKSELLA JA LAATOKAN KARJALASSA - LAATOKAN KIERROS 21.-24.7.
 • Matkanjohtaja dosentti EERO ELFVINGREN **365€**

TALVI- JA JATKOSOTA KARJALAN KANNAKSELLA 9.-12.6.
 • Matkanjohtaja dosentti EERO ELFVINGREN **355€**

SOTAHISTORIAA LAATOKAN KARJALASSA JA KARJALAN KANNAKSELLA - 2. DIVISIOONAN JALANJÄLJILLÄ 1941-44 16.-19.6.
 • Matkanjohtaja dosentti EERO ELFVINGREN **335€**

SOTA JA RUNO KANNAKSELLA 18.-21.8.
 • Matkanjohtaja evl ILMARI HAKALA
 • Runot LEENA HAKALA **375€**

TEEMAMATKAT

PAAVO LISKIN SEURASSA RISTEILY SYVÄRILLE JA VALAMOON 29.6.-1.7.
 Pietari-Syväri-Valamo-Lahdenpohja
 • Mukana myös asiantuntijana evl ILMARI HAKALA hinta alk. D3 **295€**

KULTTUURIMATKA PROFESSORI PAAVO LISKIN SEURASSA PIETARIIN JA RISTEILY SYVÄRILLE JA VALAMOON 28.6.-1.7.
585€

MANNERHEIMIN JALANJÄLJILLÄ PIETARISSA JA RISTEILY SYVÄRILLE JA VALAMOON 28.6.-1.7.
 • Matkanjohtaja evl ILMARI HAKALA **495€**

VIIDEN VALTION VISIITTI M/S KRISTINA REGINALLA 2.-10.9.
 Ruotsi - Tanska - Saksa - Hollanti - Belgia - Ranska
 • Luennoitsijavieraana evl ILMARI HAKALA alk. **695€**

Palvelumaksu 9€/vuorokaus

LomaLinja

Aleksanterinkatu 29, 33100 Tampere
 puh. (03) 3140 3300
 ryhmät (03) 3140 3310
 lomalinja@tampere.tournee.fi
 www.lomalinja.fi

Salon seudun veteraaniteos innostaa jatkamaan

Kaikkien kahdeksan Salon seudulla toimivan veteraanijhdistyksen yhteisesti perustaman Sotahistoriallisen Seuran toiminta ei päättynytään suurhankkeen, 832-sivuisesta historiaosasta ja 1 024-sivuisesta veteraanimatrikelista koostuvan teoksen "Salon seutu Suomea puolustamassa" valmistumiseen ja loppuunmyyntiin. Teoksen erityisesti jälkipolvissa herättämä arvostus ja mielenkiinto 1939-45 sotien veteraanien aikaansaannoksia kohtaan sai seuran vuosikokouksen viime syyskuussa pyörtämään päätöksen seuran lakkauttamisesta. Sen sijaan hallituksen tehtäväksi annettiin teoksen aihepiiriin liittyvän luento- ja keskustelutarjan suunnittelu.

Seuran hallitus järjesti yhteistyössä Muurlan Opiston kanssa kaksipäiväisen "lyhytkurssin" 8-9. tammikuuta. Osanottajia kertyi komeat 140 henkilöä, joista veteraani-ikäisiä 34.

Kurssiohjelman rungon muodostivat teoksen päätoimittajan **Tuomo Hirvosen** ja sen sotatietukimuksen laatineen **Hannu Koskisen** alustukset vv. 1939-45 käytyjen sotien vaiheista täydennettyinä kuvauksilla 1930-luvun kansainvälispoliittisen tilan-

teen kehityksestä, välirauhan ajasta sekä tiestä rauhaan ja rauhan hinnasta. Molemmat herrat ovat everstiluutnantteja. Heidän esityksiään värittivät veteraanien valmistellut puheenvuorot ja keskustelujen yhteydessä spontaanisti esitetyt kommentit ja muistelut, joiden kirjo vaihteli syvän traagisista repäisevän hauskoihin. Kiinnostavia puheenvuoroja käyttivät veteraanit **Einar Helander, Antero Kirvelä, Pentti Sikiö ja Valtter Suomi.**

Asiat laajasti esillä

Lotta Svärd -järjestöstä teoksessa on lyhyt selostus, muutamia muistelmia, järjestöön kuuluneiden nimiluettelot kunnittain sekä lähes 500 rintamalotan henkilömatrikelitiedot. Kurssilla lottatietämystä lisäsivät Salon Seudun Lottaperinne ry:n puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Hollmén** alustuksellaan sekä rintamalotta **Sirkka Uusitalo** värikkäillä muistoillaan, jotka hän huipensi komentamalla kurssin laulamaan säestyksellään erään rintamajoulun kunniaksi laulun "Maa on niin kaunis". Kyseisenä jouluna Sirkan instrumenttina oli ollut korsun pöydälle lappeelleen sijoitettu pianohaitari, jonka palkeita liikutti pöy-

Vihtiläinen Lasse Nieminen kertoi hauskaasti taistelukokemuksien ohessa loman ihannoista.

dän vastapuolella istunut korpisoturi!

Mahtavimmat aplodit keräsi kotirintaman oloista ja merkityksestä kertonut turkulainen lottaperinettä **Inkeri Kivisaari**. Hänen monipuolisuudessaan ja koskettavuudessaan täydellinen esityksensä innosti useat kurssilaiset keskusteluosuudessa muistelemaan omia kokemuksiaan kotirintaman sattumuksista.

Teoksen syntyidea ja toteutusta selosti päätoimittaja Hirvosen lisäksi myös **Voitto Laine** toimituskunnan ja Sotahistoriallisen Seuran puheenjohtajan ominaisuudessa. Rehtori **Reino Läärä** kertoi osuudesta veteraanien haastattelujen tallentajana ja muokkaajana. Salon Seudun Sotaveteraanien nettisivuille Läärä on vajaassa kymmenessä vuodessa tallentanut lähes sadan veteraanin kertomaa noin tuhannen A4-arkin verran. Näistä hän muokkasi sopivia katkelmia kirjaa varten.

Hengellistäkin puolta ei unohdettu. Valtaosa kurssilaisista osallistui 9. tammikuuta jumalanpalvelukseen Muurlan kirkossa, jossa vie-

railijana saarnasi entinen Sotainvalidien Veljesliiton pappi rovasti **Väinö Salokorpi.**

Muurlan Opiston yhteistyötä luovutetun Karjalan entisten ja nykyisten asukkaiden sekä kotiseudun veteraanien kanssa valotti rovasti **Kauko Sainio**, jota on kiittäminen aloitteen tekemisestä veteraaniteoksen toimittamiseksi. Sainio esiintyi myös sunnuntain ohjelmassa Salon Seudun Veteraanilaulajien solistina kuoron tulkitessa kanttori **Martti Räisänen** johdolla mm. Yrjö Jylhän *Laulun Kuujärvestä.*

Muurlan Opiston rehtori **Ari Rintanen** työtovereineen hoiti suuret kiitokset ansaitsevalla tyylillä kurssin käytännön järjestelyt mukaan lukien kurssille osallistuneita kerätyn tärkeän ja suuritoisen kirjallisen palautteen valmistelun ja analysoinnin. Osallistujien mielipiteet otetaan lähtökohdaksi Sotahistoriallisen Seuran jatkaessa avoimien luentojen, keskustelujen sekä tutustumismatkojen suunnittelua ja toteuttamista.

VOITTO LAINE

Laadukasta kuntoutusta jonottamatta

Päiväkumpu sijaitsee läntisellä Uudellamaalla, Lohjanjärven rannalla, keskellä kaunista lehtoluontoa. Huom. Toimintakykyluokkaan 3 kuuluvan rintamaveteraanin aviopuoliso voi osallistua kuntoutukseen samanaikaisesti veteraanin kanssa enintään 7 vuorokauden ajaksi ilman, että kuntoutus veteraanin osalta lyhenee. Kysy lisää omasta kotikunnastasi.

Kuntoutusvaraukset:
puh. (019) 3600 288.

KYLPYLÄ HOTELLI
Päiväkumpu

Karjalohjan kuntoutumiskeskus
 Karjalohja • puh (019) 36 001 • www.paivakumpu.com

Kauhajoen Sotaveteraaniyhdistys juhli 40-vuotista toimintaa

Kauhajoen Sotaveteraaniyhdistyksen perustamisesta tuli tammikuun alkupäivinä kuluneeksi 40 vuotta. Merkkivuoden juhlassa veteraanit saivat puheissa ansaitseman kiitokset isänmaasta ja sen vapaudesta. Yhdistyksen puheenjohtaja **Yrjö Kivimäki** kohdisti avauspuheessaan kiitokset erityisesti naisjaostolle, joka tukee yhdistyksen työtä ja suorittaa huoltotyötä veteraanien sekä heidän perheittensä keskuudessa.

Tunnuksen omaavia jäseniä Kauhajoen Sotaveteraaneissa on noin 300 ja kannatusjäseniä noin sata. Naisjaostossa jäseniä on noin 600.

Veteraanipolven ikään viitaten Kivimäki totesi yhdistyksessä olevan aivan lähitulevaisuudessa ajankohtaista niin sanottu isännyyden vaihto eli käytännön toimien siirtäminen nuoremmalle polvelle. – Toivottavasti kannattajajäsenistämme löytyy miehiä ja naisia, jotka ottavat meidän veteraanien asiat hoidettavakseen, sanoi Kivimäki.

Hän kiitti kotiseurakuntaa ja -kaupunkia avusta, jota veteraanit ovat saaneet. – Toivon ja uskon, että saamme iän edelleen karttuessa tarvitsemamme palvelut ja yhteiskunnan tuet, erityisesti terveydenhuollon. Lähdemme eteenpäin turvallisista mielin ja nuorempien apuun luottaen, sanoi Kivimäki.

Juhlapuheen pitänyt Vaasan sotilasläänin komentaja kommodori **Hannu Luukkonen** tarkasteli puheessaan mm talvisotaan liittyviä tapahtumia. Suomen kansan kohtaloksi oli Neuvostoliitossa päätetty osittain tuhoaminen, pääosaltaan kansalaisten pois kuljettaminen. Isiemme maa oli määrä luovuttaa venäläisille.

– Neuvostojoukot eivät kyenneet toteuttamaan suunnitelmaa suomalaisten yksittömäisen ja sisukkaan puolustuksen ansiosta. Silloinen suomalainen taistelija, nykyinen sotaveteraani ei ollut nujerrettavissa suurvallankaan voimalla. Taistelutahdoltaan yliveritaiset suomalaiset tais-

Talvi- ja jatkosodan muistomerille seppeleen laskivat Ilmari Rintala ja Olavi Myllymäki.

telijat tekivät mahdottomasta mahdollisen. Tapahtui talvisodan ihme, jota kunnioitetaan vieläkin, sanoi Luukkonen todeten, että tämä henki on myyttinen ja arvostettu sotahistoriallinen käsite, joka tunnetaan laajalti myös Suomen rajojen ulkopuolella.

Sotilasläänin komentaja korosti, että veteraanien arvokkaan perinnön siirtämi-

sessä nuoremmille sukupolville on maanpuolustusjärjestöillä tärkeä tehtävä tulevina vuosina. – Myös kaikenlainen tuki veteraaneille on tärkeää, ja erityisen toivottavaa olisi saada toimintaan mukaan yhä enemmän nuoria, joiden vastuulla on Suomen puolustaminen 2000-luvulla.

Juhliva yhdistys sai vastaanottaa lukuisia tervehdyksiä. Kaupungin tervehdyksen

to kaupunginhallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Lasse Hautala**. Seurakunnan tervehdyksen esittänyt kirkkoherra **Jouko Ala-Prinkkilä** totesi mm. että veteraanien tunnuslause ”veljeä ei jätetä” näkyi juhlapäivänäkin. Kirkossa veteraanityölle kerätyn kolehdin veteraaniyhdistys halusi luovuttaa Aasian katastrofin uhreille.

Tervehdyksensä toivat myös Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri, Etelä-Pohjanmaan Rintamanaiset ja Suomen Sotaveteraaniliitto.

Juhlan päätöksen lausunut kunniapuheenjohtaja, talousneuvos **Kalevi Mattila** siiteerasi erään kauhajokelaisen nuoren muutama vuosi sitten sankarihaudalla pitämää puhetta, jossa puhuja totesi veteraaneille: ”Me haluamme oppia puolustamaan Suomea Teiltä saamamme opin mukaisesti”.

– Voimme turvallisesti suunnata toimintamme viidennelle vuosikymmenelle, päätti Kalevi Mattila juhlan.

Veteraanikuntoutus ja kannattajajäsenet puhuttivat Keski-Suomessa

Kirpakka pakkassää ja hohtavat hanget loivat kunnan talvitunnelman Keski-Suomen alueen sotaveteraaniyhdistysten kannattajajäsenille järjestetyssä koulutustilaisuudessa 29. tammikuuta Äänekoskella. Piirin yhdistyksistä oli saapunut runsas 70 henkilöä keskustelemaan sotaveteraanitoiminnan ajankohtaiskysymyksistä.

Keski-Suomen piirin puheenjohtaja **Risto Isännäinen** avasi kokouksen ja painotti nuorempien ikäluokkien perehdyttämistä tehtäviin ja heidän asteittaista siirtymistään sotaveteraanityön vastuunkantajiksi. Tilaisuudessa olivat läsnä myös toiminnanjohtaja **Markku Seppä** ja sosiaalisuhteeri **Anni Grundström**.

Avun jalkauduttava

Jokainen sotaveteraani toivoo voivansa asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Jotta tämä olisi mahdollista, on käytännön avun tultava veteraani luokse kotiin. Pelkät kuntoutussuunnitelmat - pöytälaatikoissa -

eivät riitä, vaan vasta niiden yksilöity toteuttaminen tuo konkreettisen avun sitä tarvitsevalle.

Iäkkäät, usein monivammaiset veteraanit tarvitsevat arkiaskareisiin, kuten siivoukseen apua. Samoin asuinympäristössä tehtävät muutokset portaissa, kaiteissa, ovissa ja pesutiloissa vähentävät tapaturmariskiä ja helpottavat päivittäistä selviytymistä.

Vähemmälle huomiolle ei saisi myöskään jäädä sosiaalisen virikkeellisuuden ja kanssakäymisen tarve. Fyysinen ja henkinen kunto kun kulkevat käsi kädessä. Tätä puolta varsinkin kotona tapahtuvaan kuntoutukseen ei tähän asti ole osattu sisällyttää.

Tilaisuudessa käydyssä keskustelussa kävi selvästi ilmi, että Keski-Suomen kuntoutuskeskusten käytännössä on huomattavia eroja. Moni pieni kunta on hoitanut asian isompaansa tuntuvasti paremmin.

Jatkossa on erityisen tärkeää, ettei kunnissa jää myönnettyjä kuntoutusraho-

ja käyttämättä, ja että kuntoutusasioissa kysynnän ja tarjonnan koordinointiin saadaan osaava yhteyshenkilö. Myös kuntoutuslaitosten on kyettävä entistä tehokkaammin vastaamaan veteraanien muuttuneisiin tarpeisiin.

Kannattajajäsenet tulevaisuuden toimijoina

Sotaveteraaniyhdistyksissä on tällä hetkellä 17 000 kannattajajäsentä. Heidän käytännön merkityksensä yhdistysten toiminnoissa tulee lähivuosina lisääntymään. Jo nyt joissakin yhdistyksissä kannattajajäsenet ovat jäsenistössä enemmistönä.

Nykyisellään on tärkeää, että kannattajajäsenet suorittavat perinteeseen liittyviä, assisteeraavia tukitehtäviä. Heidän toimintansa tulee olla hienovaraista reservissä oloa. Läsnäoloa sotaveteraanien ehdoilla, ”niin kauan kun heistä on pystyssä ykskin mies”.

ANNA-LEENA
PÄNKÄLÄINEN

Matkakeskus
Valtionkatu 1
60100 Seinäjoki
Puh. 06-420 9090
fax 06-420 9092

matkailu@epmatkailu.fi
www.epmatkailu.fi

APUA VIRTSANKARKAILUUN!

Naisten koot 34-56

Miesten koot 46-62
Myös lasten kokoja ja aikuisille talvimallisto.

Tilaa ilmainen esite
Divisalta!

IncoSan -varmuusalusasut

- miellyttävää 100 % puuvillaa
- huomaamaton, ei hiosta
- imukyky jopa 2,5 dl
- erillisiä vaippoja ei tarvita
- pesu 40-95°C asteessa yli 200 kertaa

MediSet vuodesuojat Tranquility irtosuojat

Postimyynti:
Divisa Oy · Kukkumäenkuja 11 · 02280 Espoo
Puh. (09) 803 7003 · Fax (09) 4559 1021
Email: info@divisa.fi

Jälleenmyynti:
Helsinki · Ea Terveystieteidenmyymälä
Yrjönkäytävä FORUM · Puh. (09) 605 829
Kuntoutuskeskus Kankaanpää · Kelankaari 4
Puh. (02) 57 333

Jyväskylä · Keski-Suomen Liikunta-Fysio Oy
Väinönkatu 6 · Puh. (014) 4444 200
Kuopio · Iitu · Haapaniemenkatu 12
Puh. (017) 262 0402

Lappeenranta · Fysio-Eskola Ky
Valtakatu 38 B · Puh. (05) 451 6292
Oulu · Medituki · Valtatie 65
Puh. (08) 556 3890

Rovaniemi · WELLTEEKKI, Hyvä Olo & Terveys
Rovakatu 25 · Puh. (016) 344 099
Tampere · Piateekki Oy · Näsilinnankatu 27
Puh. (03) 212 1711

Turku · Ea Terveystieteidenmyymälä
Yliopistonkatu 28 · Puh. (02) 232 2066
Tmi Marja Juntunen · Puh. (050) 5741 395

Fysioterapiapalveluja sotaveteraaneille

ANJALANKOSKI

Myllykosken Lääkintävoimistelu Ky

Myllykoskentie 13
puh. 05-325 5864

Myllykosken Fysikaalinen Hoitolaitos

Seurantalo puh. 05-325 5911,
Inkeröisten palvelukeskus, Valtatie 10
puh. 05-367 4916

ASIKKALA

Uääksyn Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Maakaupantie 6, puh. 03-766 2240

ESPOO

FYSIOSPORTTIS

Viherlaakson ostoskeskus, 02710 ESPOO
Puh. 09-540 43 40
www.fysiosporttis.fi
e-mail: fysiosporttis@fysiosporttis.fi

Fysioterapia Ann-Britt Rajala

Espoonlahdenkuja 4, Espoonlahden Uimahalli
puh. 09-8022083

Espoon Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Tapiolan Keskustorni 5 krs.
puh. 09-466 019

Kaukalahden Fysioterapia Oy

Kuninkaankartanontie 5 B
puh. 09-811 818
Kotikäynnit lääkärin läheteellä

Fysikaalinen Hoitolaitos Tmi Fysio-Masa

Fysioterapeutti Matti Turtiainen
Sateenkaari 1 A, Tapiola, 02100 Espoo, puh. 09-455 3138

Olarin Fysikaalinen Hoitolaitos Oy

Kuunsäde 10 A, puh. 09-887 0360

EURAJOKI

Fysikaalinen Hoitolaitos Kuntotaito Oy

Tohkantie 8, 27100 Eurajoki, puh. 02-868 3270
Sahamäentie 26, Lappi, puh. 02-826 1717
Kalliokatu 2, Rauma, puh. 02-825 1551

FORSSA

Fysikaalinen Hoitolaitos Forssan Kuntouttamislaitos Oy

Pekolankatu 3, puh. 03-435 5651

HAAPAJÄRVI

Fysiokolmio Ky

Kauppakatu 9, puh. 08-763 575
Reisjärvi, Anjalantie 9, puh. 08-776 770

HAUHO

Hauhon Lääkintävoimistelu Oy

Tiina Sissala & Antti Huikkonen
Sullituntie 5, Virastotalo, 14700 Hauho
puh. 03-675 1808

HEINOLA

Heinolan Fysikaalinen Hoitolaitos

Kirkkokatu 13, puh. 03-715 7061

Heinolan Fysito Ky Aalto

Savontie 7, puh. 03-714 2041

Heinolan Lääkintävoimistelu

Savontie 14, puh. 03-7154 195

HELSINKI

Fysioterapia Salme Laukkanen Ky

- veteraani- ja lottakuntoutus
- sotainvalidi- ja sotaaleskikuntoutus

*Kattavat fysioterapia palvelut ja hieronta
Jalkojenhoito*

Palvelut myös kotikäynteinä

Sofialehdonkatu 5 a A 4, (Senioritalo Sofia & Severi)
00610 Helsinki, puh. 0500-446 484

Herttoniemen Fysikaalinen Hoitolaitos

Niittajankatu 1, puh. 09-783 856

Palvelukeskus Kotikallion Fysioterapia Ky

Kyläkirkontie 6-10 E, puh. 09-557 915

Veteraanikuntoutusta ammattitaidolla,
-kuntoryhmiä veteraaneille

Helsingin Fysioterapia Ky

Hämeentie 35 A, puh. 09-701 3216

Fysioterapia Hannele Immonen

Fysioterapeutit Hannele Immonen ja Susanna Tähtinen
- Myös lymfaterapia ja akupunktio
Lymfaterapeutti Heidi Holmborg
Riihitie 8, 00330 Helsinki, puh. 09-485 806

Malmin Fysioterapia

Örskinkuja 2, puh. 09-345 1551
www.kolumbus.fi/malminfysioterapia

Myllypuron Fysikaalinen Hoitolaitos Maj-Len

20-vuoden kokemuksella sotiemme
veteraanien kuntotusta
Myllypurontie 1, Liikuntamyly, puh. 09-349 5245
www.fysiomylly.com

FYSIOTERAPIA • HIERONTA
JALKOJENHOITO • JUMPPA
AKUPUNKTIO • LYMFATERAPIA
OULUNKYLÄN KUNTOUS
Mäkitorpantie 19, 00640 Helsinki P. 728 2475

Pukinmäen Fysiopalvelu Ky

Säterintie 3, puh. 09-345 1609

Lauttasaaren Fysikaalinen Hoitolaitos

Raija Kaila
Pohjoiskaari 9 A, 00200 Helsinki
Puh. 09-6820 201
- myös kotikäyntejä

Fysikaalinen Hoitolaitos Nassinella

Perämiehenkatu 5, puh. 09-633 474

Pitäjänmäen Fysikaalinen Hoitolaitos

Henrikintie 5 D, puh. 09-555 917
Fysioterapeutit Anita Lagerqvist ja Raija Rajala

Itä-Pakilan Fysikaalinen Hoitolaitos Kristina Nakari

Kotasuontie 5 A, puh. 09-752 0754

Fysioterapia Kuntokasino

Itälahdenkatu 18 A
puh. 09 - 671 165

Länsi-Pasilan Fysioterapia Helppis Oy

Palkkatilankatu 1, puh. 09-2533 8500

Käpylän Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Juhana Herttuantie 9, puh. 09-799 082

Suursuon Fysikaalinen Hoitolaitos & Hieronta

Pakilantie 11, Suursuon ostoskeskus, H:ki
puh. 09 - 724 9577
- myös jalka-kosmetologiset palvelut -

HOLLOLA

Hollolan Fysikaalinen Hoitolaitos

Keskuskatu 8
puh. 03 - 780 3929

HÄMEENLINNA

Hättilän Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Viipurintie 36, puh. 03-674 1237

IMATRA

FysioNiska

Vuoksenniskantie 54, 55800 Imatra,
puh. 05 - 433 3211 ja 050 - 321 9000

Fysikaalinen Hoitolaitos Kuntokarhu Ky

Revonkatu 2, puh. 05-432 2422

IVALO

Ivalon Lääkintävoimistelu Oy

Metsätie 5, puh. 016-661 388 ja 0400-188 732

Fysioterapiapalveluja sotaveteraaneille

JUUKA

Juuan
Fysikaalinen Hoitolaitos
 Juuantie 9 B, puh. 013-472 005

JUVA

 JUVAN
Lääkintävoimistelu

Lea Hyötyläinen
 Juvantie 5, 51900 Juva, puh. 015-651 511

JÄRVENPÄÄ

Järvenpään Fysikaalinen
Hoitokeidas Oy

Fysioterapeutit: Ari Lähteenmäki, Katja Valkeisenmäki, Päivi Ukkola ja Riikka Matikainen, Sibeliuksenkatu 1, Järvenpää, puh. 09-271 2966
 -Teemme SIDAS ja Finsole tukipohjallisia-

Järvenpään Kuntohoito

Kansakolunkatu 32 B 1
 puh./fax 09-291 7177
 www.jarvenpaankuntohoito.fi

KAJAANI

Teppanan Fysikaalinen
Hoitolaitos

Rekitie 1, puh. 08-629 290

KEMINMAA

Keminmaan Fysioterapia

Rantatie 19 A 2
 puh. 016 - 270 212

KIURUVESI

Kiuruveden
Fysikaalinen Hoitolaitos

Asematie 5, 74700 Kiuruvesi, puh. 017-753 335

KOKEMÄKI

Fysikaalinen
Hoitolaitos Huhtala & Salo

Tulkkilantie 27, puh. 02-546 1631

KONTIOLAHTI

Kontiolahden
Lääkintävoimistelu Lintunen Ky

Keskuskatu 24, 81100 Kontiolahti
 puh. 013 - 731 005

KOUVOLA

Fysikaalinen Hoitolaitos
Jukka Parikka Ky

Kouvolan
Manuaalinen Terapia

Kauppalankatu 19, puh. 05-3122 381, fax 05-3753656

KUOPIO

Maaherrankadun
Fysikaalinen Hoitolaitos

Asemakatu 22-24, 70100 Kuopio puh. 017-585 8300

KUUSAMO

 fysiokuusamo oy

Fysioterapiakeskus
Ketola & Mustonen

Kelantie 4 A 2, 93600 Kuusamo, puh. 08-852 2424

KUUSANKOSKI

Fysikaalinen Hoitolaitos
Kuusaan Kuntoutus

Fysioterapeutti Marjo Lakka
 Valtakatu 53-55, 45700 Kuusankoski,
 puh. 05-379 2492

LAPINLAHTI

Fysioterapiakeskus Tupuna

Juhani Ahontie 4, puh. 017-732 032

LEMI

Fysikaalinen
Hoitolaitos Savikunto Oy

Toukkalantie 4, puh. 05-414 6328
 www.savikunto.info

LEMPÄÄLÄ

Lempäälän
Fysikaalinen Hoitoasema

Atrantie 3, 37500 Lempäälä
 puh. 03 - 375 1993, 050 - 540 8076

LIEKSA

Fysio-Leena Ky

Pielisentie 18, puh. 013-526 607

LOHJA

Lohjan
Fysikaalinen Hoitolaitos Oy

Kauppakatu 5-9 (Lohjantähti), 08100 Lohja
 puh. 019-321 104

LOIMAA

Fysioterapeutti
Anne Tevasaari

Koulukuja 11, puh. 02-762 2091, 050-564 2699

LOIMAAN KUNTA

Kanta-Loimaan
Fysioterapia

Hirvikoskentie 221 (Loimaa kk), puh. 02-762 7187

MELLILÄ

Mellilän Fysioterapia

Sahantie 3, puh. 02-767 1424

MYNÄMÄKI

Kunto-Rennox
Fysikaalinen Hoitolaitos

Hanna Käkönen
 Keskuskatu 18, puh. 02-430 6492

Mynämäen
Kuntoutus Ky

Virastotie 2, puh. 02-430 6077

MYRSKYLÄ

Fysikaalinen Hoitolaitos
Hele-Fysio

Keskustie 12, puh. 019-677 0720

NAKKILA

Fysioterapia Taru Kivelä

Kauppatie 1,
 puh. 02-537 4855, 040-507 8558

NASTOLA

Nastolan
Fysikaalinen Hoitolaitos

Timpurintie 2, puh. 03-762 4888

NURMES

Laadukasta fysikaalista hoitoa asiakkaan parhaaksi

 bomban
FYSIO

- fysioterapia - akupunktio
 - napakat hieronnat - laser
 - avokuntoutus - kylmä-/lämpöhoidot

bomban.fysio@oyk.fi
 www.bombanfysio.com puh. 013 - 687 2225

NURMIJÄRVI

Nurmijärven Fysioterapia Oy

Kauppanummentie 6 A 1, puh. 09-878 8560
 Laadukasta fysioterapiaa

Fysioterapia Kärkkäinen

Pratikankuja 4 B, puh. 09-250 9898

OULU

Fysioterapeutti Esa Sihvonon

Puutarhakatu 2, Raksila, 90100 Oulu
 puh. 08-378 817

Sv. Iain korvaamat

• fysikaaliset hoidot • hieronta • kotikäynnit

PALOKKA

Palokan Fysioterapia

Olavintie 1, puh. 014-677 777

PARKANO

Parkanon
Fysikaalinen Hoitolaitos

Parkanontie 41, puh. 03-448 3228

Fysioterapiapalveluja sotaveteraaneille

PELLO

Pellon Fysikaalinen Hoitolaitos Oy

elv Heli Järnström, ft Jari Rundgren
Yksityislääkärin vastaanotto
Kunnantie 2, 95700 Pello, puh. 016-513 066

PIEKSÄMÄKI

Pieksämäen Fysikaalinen Hoitolaitos

Savontie 12, 76100 Pieksämäki
puh. 015-482 940

PIELAVESI

Fysioterapiakeskus Tupuna

Toritie 2, puh. 017-861 505

POLVIJÄRVI

Fysikaalinen Hoitola Terhakka Ky

Välitie 2, puh. 013-631 888

PORI

PDL-Palvelut OY

DiaFysio

Yrjönk. 23 28100 Pori, p. 02-6242 266
diafysio@pdl.fi
www.pdl.fi

Fysikaalinen Hoitolaitos Ualpio & Paasiaho

Harry Gullichsenintie 14, 28800 Pori
puh. 02-648 2400
Juhana Herttuankatu 17, 28100 Pori
puh. 02-641 3550

PORVOO

Fysiopiste Lena Granfelt

Rihkamakatu 10, 06100 Porvoo
puh. 019 - 584 915

Fysio Porvoo

Mannerheiminkatu 16, 06100 Porvoo
Puh. 019-583 808

SAVITAIPALE

Fysikaalinen Hoitolaitos Savikunto Oy

Peltoinlahdentie 11, puh. 05-416 0990
www.savikunto.info

SEINÄJOKI

SEINÄJOEN
TYÖTERVEYSKESKUS OY

FYSIOTERAPIA

Kauppakatu 30 Puh. 06-420 2500
60100 Seinäjoki Fys. 06-420 2524
www.seinajoentyoterveyskeskus.fi Fax 06-414 1650

Fysikaalinen Hoitolaitos Tuula Koivusaari Oy

Ammattikoulunkatu 2, 60100 Seinäjoki
puh. 06-414 0283
Vastaanotto myös Jalasjärvellä,
Jalastie 4, puh. 06-456 1299

SILTAKYLÄ

Fysikaalinen Hoitolaitos Pyhtään Kuntokeskus

Motellikuja 1, puh. 05-343 1020

SOTKAMO

Sotkamon Fysioterapia

Torikatu 8, 88600 Sotkamo
puh. 08-666 1266
www.sotkamonfysioterapia.net

TAMPERE

Aktiivi-Fysioterapia Oy

Hervanta, p. 03-285 2740
Härmälä, p. 03-266 0979
Kaukajärvi, p. 03-363 6205
Pyynikki, p. 03-222 3787
Tesoma, p. 03-345 0650
Tullin alue, p. 03-222 3789

Tampereen Sairashuolto Ky

Petsamonkatu 14, puh. 03-255 0655

Tampereen Kuntouttamislaitos Oy

(Polioinvalidit ry)
Kyttälänkatu 5 (katutaso), 33100 Tampere
puh. 03-3142 5800
www.tampereenkuntouttamislaitos.fi

Tampereen Kuntohoito Ky

Fysioterapeutti Seija Lehtoranta
Sammonkatu 24 C, puh. 03-255 3325

Fysioterapeutti Uirpi Reijonen

- Kotikäyntejä
- "Helpotusta hoitotyöhön"
- Koulutusta

puh. 040-514 8860

- Tule kuntoon,

pysy kunnossa -

- Tullintori Tullintori, 2. krs. puh. 214 2525
- Hakametsä Sammonvaltie 7, puh. 255 4495
- Hervanta Insinöörinkatu 30, 3. krs. puh. 317 7600
- Lielahti Enqvistinkatu 7, 2. krs. puh. 345 2223
- Lempäälä OP-Center, 2. krs. puh. 375 2223
- Valkeakoski Valtakatu 6-10, 2. krs. puh. 584 9955
- Nokia Kauppakatu 8, 2. krs. puh. 341 1117

KUNTOFYSIO
www.kuntofysio.net

TORNIO

Tornion Fysioterapia Aija Junes

Puutarhakatu 5 A 15, puh. 016-481 824

TURKU

Fysioterapia Anterior

Turku / Verkahovi, Verkatehtaankatu 4,
puh. 02 - 415 7150

VANTAA

Tikkurilan Fysio

Talvikkitie 11
puh. 09 - 873 5818
- hoitoaikoja ma-pe 8-20 -

VARKAUS

Varkauden Fysiokeskus

Kauppakatu 48, puh. 017-552 3330
Käpykankaantie 7 B, puh. 017-556 4071

Ahlströminkatu 21 (Kunnon sali), 78250 Varkaus
Puh. 017-552 3322

VIHTI

Fysioterapeutti Tuija Tähkälä

Jokikunnantie 90, puh. 09-224 7204

VILPPULA

Uilppulan Fysio Oy

Kaarikatu 5, puh. 03-471 3288

VIRKKALA

Virkkalan Fysikaalinen Hoitolaitos

Fysioterapeutti Kerttu Kakko
Virkkalantie 13, 08700 Virkkala, puh. 019-341 330

VIROLAHTI

Fysikaalinen Hoitolaitos Kaakon Kuntotaito Oy

Virojoki puh. 05 - 347 1630
Klamila puh. 040 - 7717 468

YLÄNE

Yläneen Kuntoutus

OMT-fysioterapeutti ARTO JOKELA • akupunktiot
Vodder-lymfaterapeutti/työfysioterapeutti
SATU TIKKINEN
Koulutie, Palvelutalo, 21900 Yläne
puh. 02-256 3875

ÄHTÄRI

Fysikaalinen Hoitolaitos Tapani Kumpula Ky

Ostolantie 15 B 1, puh. 06-533 1490

Kokoonnutaan

Tammitykistö

Ravintola Tekniskasta (Helsinki, Eerikinkatu 2) on Tammitykistön veljille varattu kabinetti 8.4.kello 12.00. Ilmoittautumiset suoraan ravintolaan, puh. (09) 640 497 viimeistään 30.3.

Niilo Voipio.

RUK 44 ja 45, 1. ja 2. sotakurssit

Kurssilounas ravintola Ostrobotnian juhlerokissa Helsingissä 18.3.2005 kello 12.00.

Kurssiveli Pertti Airisto esitelmöi aiheesta "Povensan valtaus 6.12.1941". Ennakoilmoittautumiset puhelimitse Erkki Viluksela (09) 805 5983 (myös kotivastaajaan). Kunniamerkit.

RUK 50

Kurssitapaaminen 21.4, kello 12.30 Helsingissä Svenska Klubben-ravintolassa, Maurinkatu 6. Kurssitoverimme kenraali Heikki Anttila pakinoi aiheesta "Kenraalin joitakin ajatuksia sotilaan elämästä". Vapaa pukeutuminen, ilman kunniamerkejä. Ilmoittautumiset viimeistään 15.4 mennessä Lyly Vehanen, puh. (02) 235 6363, Itäinen Pitkätu 66 B 37, 20700 Turku.

11.Divisioonan (Kiila) aseveljet ja -sisaret koontuvat vuosilounaalle 1.4. kello 12.00 Katajanokan Kasinon Karimo-saliin, Laivastokatu 1, Helsinki. Ilmoittautumiset suoraan Katajanokan Kasinolle puh. (09) 622 2722. Yhteyshenkilönä Juho Hirvonen, puh. 044-576 4850.

Arvoisat veteraanit

Lähdemme jälleen Vuosalmelle 10.6 - 12.6. Vapaita paikkoja on vielä kiinnostuneille. Tiedustelut ja ilmoittautumiset 15.3 mennessä Matkapalvelu Liisa Hietala, puh. 040-514 7841 tai Pauli Kuparinen, puh. (03) 753 1242. Vuosalmen karttaa on vielä saatavilla Paulilta.

Sundbladin pataljoonan (I/JR 46) aseveljet, kokoonnumme yhteiseen lounastilaisuuteen 16.3 kello 12.00 Helsingissä, Museokatu 10, Ostrobotnian Jääkärikabinetissa. Lounas 15 euroa.

Haetaan yhteyttä

Vaikka sodan päättymisestä on kuusikymmentä vuotta, keskuudessamme elää tällä hetkellä vielä useita kymmeniä tuhansia henkilöitä, joiden elämän sodan kokemukset muuttivat totaalisesti. Sotaveteraanien lisäksi heitä ovat mm. evakot, sotilapset, sotaorvat, sotamorsiamet, lotat, sotainvalidien perheenjäsenet ja partisaanien uhrin. Koska kriisiapua ei yli puoli vuosisataa sitten tunnettu, useimmat sodan kokeneet ovat joutuneet pitämään hyvinkin vauriottavat kokemukset sisällään. Nyt viimeistään heidän on aika avautua - niin yksityisesti kuin julkisestikin. Skripta Kirjoittajaopisto on päämajakaupungissa Mikkelissä toimiva valtakunnallinen kirjoittamiskoulutusta ja ohjausta järjestävä yksikkö. Se on avannut erityisen Elämäntarinakoulun, jossa sodan kokeneet ja vaurioittamat ihmiset voivat kirjailijoiden ohjauksessa kirjoittaa oman tarinansa joko perheensä ja sukunsa käyt-

Ilmoittautumiset 10.3 mennessä. Eero Kantola, puh. (09) 599 879, osoite Kalasääksentie 4 F, 02620 Espoo tai Matti Koivulainen, puh. (09) 566 3903, osoite Norokuja 4 C 33, 01600 Vantaa

Internaatin miehet, Valtion sisäoppilaitos, Niinisalo 1945 - 1947

Niinisalon Internaatti, tuo ainutkertainen oppilaitos, aloitti työskentelynsä keväällä 60 vuotta sitten. Sen opiskelijoilla (AVEC) on nyt aihe paitsi tapamiseen myös juhlaan. Tilaisuus järjestetään Niinisalon varuskunnassa 28.4.

Kutsukirje on lähetetty osoiteluettelossamme mainituille 400 internaattiveljelle. Olemme todenneet, että osoitteiden muuttumisesta tai muista syistä kymmenet kirjeistämme eivät ole saavuttaneet kohdettaan.

Hyvä Internaattiveli! Jos et ole saanut kutsuamme tai muuta tietoa juhlatapaamisestamme, niin mukanaolosi järjestyy, kun otat yhteyden Juhani Soilaan. Hänen osoitteensa on Kalevankatu 24 b, 80100 Joensuu, puh. 050-596 8421

RUK 51 kokoontuu Helsingissä perinteiseen vuositapaamiseen ja lounaalle ravintola Perhoon, Perhonkatu 11, 4.4. kello 13.00. Alussa todennäköisesti valokuvaus. Toivotaan tumman puvun ja kunniamerkkien käyttöä. Sydämellisesti tervetulleita ovat myös puoliso, seuralaisesi tai avustajasi, samoin yksin jääneet puoliset. Levittäkää tietoa ja tulkaa mukaan. Ilmoittautumiset viimeistään 24.3. Håkan Henriksson, puh. (09) 483 825 tai Simo Vihinen, puh. (09) 684 7539.

Päämajan Radiopataljoonan veteraanit kokoontuvat lounaskokoukseen keskiviikkona 9.3. kello 14.00 Suomalaisella Klubilla, Kansakoulukuja 3. Ilmoittautumiset 1.3. mennessä: Siiri Kylmänoja (09) 803 9695, Artturi Kaltokari (09) 541 5205, Risto Väänänen (09) 552 481 tai Lauri Lehtonen (09) 801 5783.

JR 7:n, JR 49:n ja 1/KTR 15:n Veteraanit Teemme neljän päivän retken Karjalan kannakselle. Käyntikohteina Tali - Ihantala - Äyräpää - Vuosalmi - Talvisodan Taipale - Siiranmäki - Ohta

- Termola - Kaljalanjärvi - Lampijärvi. Paluumatka reittiä Terijoki - Uusikirkko - Talvisodan Summa - Viipuri. Retkelle lähtöpäivä 19.05.2005. Ohta - Termola - Kaljala - Lampijärvi alueelle haluavien viimeinen ilmoittautumispäivä on 19.04, koska lupien saaminen kyseiselle alueelle ottaa oman aikansa. Niiden osalta, jotka eivät halua kyseiselle alueelle viimeinen ilmoittautumispäivä on 05.05.2005. Asiasta lähemmin Tapani Kantanen, puh. 050-379 6659, sekä Antero Veijonen, puh. 0400-460 319 Veteraanit tervetuloa mukaan matkalle ja kaikki keitä matka kiinnostaa. Myös nuoremmat ikäpolvet toivotetaan tervetulleiksi mukaan.

Santahaminan Viestikoulutuskeskuksen radiokomppanioihin huhtikuussa 1943 palvelukseen astuneet 1925 alkupuolella syntyneet asevelvolliset. Kokoonnumme Riihimäellä Viestimuseolla 14. huhtikuuta kello 10 muistelujen merkeissä ja syöme lounasta upseerikerholla, jossa pidämme myös kokouksen.

Ilmoittautuminen 30. maaliskuuta mennessä Ole Finér puh. (09) 2783 401 Pauli Paasonen puh. (05) 3747 349, gsm 0400-912 190, sähköposti pauli.paasonen@luukku.com Heikki Salo puh. (03) 5881 121, gsm 040-5929 724, sähköposti heikki-i.salo@luukku.com

Jääkäripataljoona 6 (Peitsara)

Veteraanikokoonnutuminen Lahdessa Hennalan varuskunnassa 19.6. klo 12.00. Mukaan myös puoliso, perheenjäsen tai seuralainen. Huhtikuussa postitetaan henkilökohtainen tiedote päivän ohjelmasta ja ennakoilmoittautumisesta. Tiedustelut: Pentti Aronen p. (03) 753 5795 tai Aarne Mattila p. (03) 782 2941 Tervetuloa! Järjestelytoimikunta.

SOTAHISTORIALLISET BUSSIMATKAT

09.-12.06. KUOLAN KIERROS. Rovaniemi-Kirkkonielemi-Petsamo-Murmansk-Kantalahti-Salla-Rovaniemi.Yhteys etelän junalle Rovaniemellä meno- ja paluumatkalla. Yöpymiset: Petsamo, Murmansk ja Kantalahti. Ilmoittautumiset 10.05 mennessä. Hinta 340-360 euroa.

töön tai julkaista kirjaksi saakka suurelle yleisölle. Lisätietoa: Skripta Kirjoittajaopisto, Johtaja, kirjailija Marja Myyryläinen, puh. 040 7687 248, marja.myyrylainen@pp.inet.fiwww.skripta.net

Tykkivene Hämeenmaan, vuoden1945 helmikuun miehistö.

Tulitte auttamaan hl Janin miehistöä. Ajelehdimme Suomenlahdella, miehistö oli nälkiintynyt ja työkyvytön pitkään jatkuneen Leningradin vankeusaikamme jälkeen. Miehistöä Tykkivene Hämeenmaassa oli esim. R. Virtapuro, T. Railo, M. Tynkkynen. Muistikuvien mukaan apua on voinut antaa myös vartiolaiva Aura. Olen kirjoittamassa kirjaa tuon ajan tapahtumista ja olisin kiitollinen tiedoista, jotka olivat hl Janin auttajia - saimme teiltä ruokaa, jota ilman olimme olleet yli kuukau-

den. Toivon pikaista yhteydenottoanne, jotta voisın tarkentaa ko. tiedot.

Yhteystietoni: Veikko Ilmasti, Töllinmäki 10 A 3, 00640 Helsinki Puh.(09)728 61 tai 040 5669 050, Sähköposti: veikko@ilmasti.fi

Sodanaikaisen **RTR 2:n eli Keltaisen rykmentin** toiminnassa mukana olleet: Tarkoituksemme on merkitä luetteloon teidät kaikki mahdollisia kokouskutsuja ja merkkipäivönnitteluja varten. Vaikka ei tarkoituksesi olisikaan osallistua tilaisuuksiin, niin pyyntömme on, että joka tapauksessa ottaisit kirjeitse tai puhelimitse yhteyden: Olli Pinomaa, Pohjolankatu 58, 00600 Hki tai puhelimitse (09)791 091.

Kaarlo Martikainen puh. 040 5047149

Krypton ratkaisu

15.-20.07. SOLOVETSK. Sodankylä-Rovaniemi-Oulu-Kajaani-Kostamus-Uhtua-Kemi-Solovetsk-Rukajärvi-Kajaani-Oulu-Rovaniemi-Sodankylä. Yhteys junille Oulussa ja Kajaanissa. Ilmoittautumiset 15.06 mennessä. Hinta 410-430 euroa.

09.-14.08. PETROSKOI. Sodankylä-Rovaniemi-Oulu-Kajaani-Kostamus-Rukajärvi-Karhumäki-Petroskoi-Suojärvi-Sortavala-Joensuu-Oulu-Rovaniemi-Sodankylä. Yhteydet junille Oulussa, Kajaanissa ja Joensuussa. Ilmoittautumiset 10.07. mennessä. Hinta 380-420 euroa.

Historioitsijana matkoilla ev evp Juhani Tyynelä. Matkat ovat täysihoitomatkoihin. Jotkut lounaat korvataan voileipäkahvilla.

Lopullinen matkahinta määräytyy osanottajien määrän ja lopullisen matkaohjelman mukaan sisältäen viisumin, kuljetuksen, opastuksen, hotellimajoituksen. Ilmoittautuneille lähetetään osanottajakysely. Vastauksen perusteella laaditaan lopullinen matkaohjelma. Matkat järjestetään, mikäli ilmoittautuneita on vähintään 30. Jääkäriprikaatin Kilta ry. Tervetuloa.

Ilmoittautumiset:

Keijo Haapala Poromiehentie 7-9 F 19 99600 Sodankylä, 040-517 1031 Fax (016) 612 750 tai Pekka Heikkilä (016) 613 822, Fax (016) 615 822

RUKAJÄRVEN Pion. P 24:n aseveljet, vaimot ja lesket seuralaisineen kutsutaan perinteiselle vuosikokouslounaalle 30.4. kello 11.00 Lappajärven kylpylä KIVITIPPUUN. Aluksi kokoonnumme kylpylän, Kärnäsalin vuosikokoukseen ja sen jälkeen lounaalle. Lounaan jälkeen jatkuu tilaisuus Lappajärvisalissa.

Ilmoittautuminen tilaisuuteen 22.4 mennessä. Toivo Pekkala puh. (06) 565 2354, 040-542 3191

Huonevaraukset hyvissä ajoin Kylpylä Kivitiipusta puh. (06) 561 5566.

Tervetuloa: Pion. P 24:n toimikunta.

Piireissä tapahtuu

Varsinais-Suomi

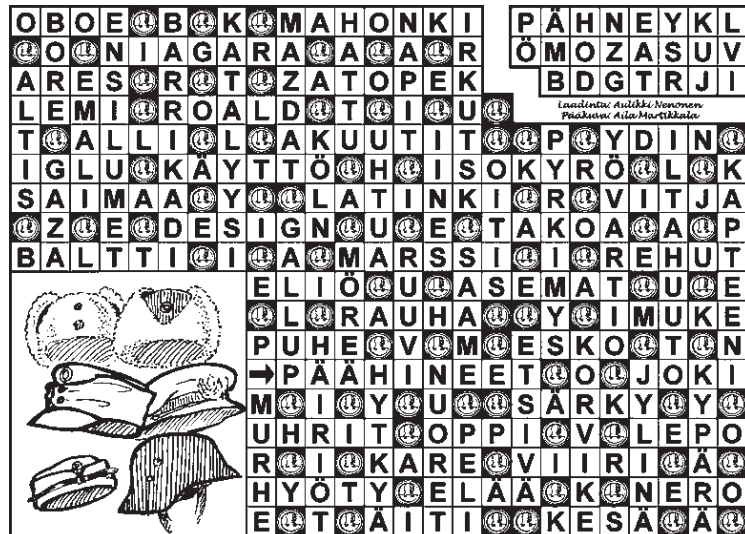
- 2.2. Piirihallituksen ja naistoimikunnan kokoukset, Liedon Vanhalinna
- 6.3. Paastonajan hartaustilaisuus, Turku, Henrikin kirkko
- Helmikuu Piirin hiihtomestaruuskilpailut, Virttaa
- Helmikuu Hiihto-ottelu Satakunnan piiriä vastaan, Virttaa
- 3.3. Piirin vuosikokous, Naantalin seurakuntatalo
- 2.3. Huolto- ja tukiyhdistyksen vuosikokous, Turku, Meriupseeri-kerho, Esitelmä turvallisuuspoliittisesta selonteosta.
- 3.3. Palmusunnuntain tilaisuudet, Muurlan Evankelinen Opisto
- Maaliskuu Veteraanikeräys 2005 SATAVA
- toukokuu
- 4.4. Piirihallituksen kokous, Masku, Kiisan Pirtti
- 19.-20.4. Ilmoitushankkijoiden laivaseminaari, Silja Festival

Kymenlaakso

Piirin talvipäivätapahtuma ke 9.3. kello 10.00 alkaen Iitissä Kausalan Ravilinnassa. Ruokailumahdollisuus. Ilmoittautumiset omaan yhdistykseen viimeistään 1.3.2005 mennessä.

Piirin pilkkikilpailut ma 14.3. kello 10.00 - 14.00 Valkealan Lappalanjärvellä. Tarkemmat tiedot ja mahdolliset muutokset saa yhdistyksistä. Samalla voi ilmoittautua liiton kilpailuihin.

Piritan kylpylämatkalle 24.4. - 1.5. muutama peruutuspaikka jäljellä. Kysy pikaisesti piiristä, Toivo Hartikainen, puh. 0400-655 283.

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Oikea vastaus: Isot, 500, 1 000 ja 5 000 markan setelit tuli leikata poikki, toinen puoli niiden arvosta jäi pakkolainaksi valtiolle. Uudet setelit tulivat käyttöön 16.2.1946.

2. Oikea vastaus: 162 korttia. Samanaikaisesti oli enimmillään käytössä 51 korttia.

3. Oikea vastaus: Autoihin asetettu pula-ajan voimanlähde, puukaasutin eli häkäpönttö. Vain harva auto kulki sodan aikana bensiinillä.

4. Oikea vastaus: Radioasemaverkosto. Se luotiin miehityshuhan varalta ja käsitti 30 radioasemaa. Verkosto voitiin purkaa jo huhtikuussa 1945.

5. Oikea vastaus: Sotakorvaukseksi Neuvostoliitolle Suomessa rakennettu huippukallis epämagneettinen alus, ainutlaatuinen maailmassa. Rakentajat antoivat sille nimen Kultakuunari, venäläiset nimen Aamurusko.

6. Oikea vastaus: 13 400 kilometriä. Rautateitse jouduttiin mm. kuljettamaan rannikolle laivoja Saimaan kanavan sulkeutumisen vuoksi. Jättiläiskuormien edestä purettiin siltoja, asemalaitureita, sähkölinjoja jne.

Suur-Savon jouluristikot

Suur-Savon Sotaveteraanipiirin joululehdessä 2004 olleiden sanaristikon ja krypton arvonta suoritettiin 4.2.2005 Savonlinnan Seudun Sotaveteraanien toimistolla. Onnettarina toimivat tehtävien laatijat Aulikki Nenonen ja taiteilija Aila Martikkala. Valvojina toimivat yhdistyksen taloudenhoitaja Osmo Parkkinen ja jäsenkortiston hoitaja Arvo Mikkonen. Yhteensä ratkaisuja tehtäviin tuli määräaikaan mennessä yli 60 kappaletta.

Sanaristikko: Liisa Frimodig ja Aili Hämäläinen Hirvensalmi, Anna-Liisa Ikonen Puumala, Leena Suhonen Mikkeli, Sinikka Tiainen Kotka.

Krypto: Pentti Holopainen Mikkeli, Enni Lopenen Joroinen, Lahja Malm Savonlinna, Into Tiilikka Pieksämäki, Sanni Tuovinen Joroinen.

Onnittelut voittajille ja kiitos kaikille mukana olleille.

Suur-Savon Sotaveteraanipiiri lähettää palkinnot yllämainituille.

Unohtumattomat elämysristeilyt

Risteilyjä Bengtskäriin Pohjoismaiden korkeimmalle majakalle ja matkan aikana nautimme herkullisesta lohikeitosta, sekä Hangon saaristoon, jossa pysähdymme mm. "saariston vieraskirjana" tunnetussa Hauensuolessa ja Gustafsvärnin linnoitussaarella.

Lähdöt Hangon Itäsatamasta:

Bengtskärin risteilyt
18.6-31.8.2005 Klo.10.30,
aik. 46 €, lapset 4-14v. 19 €

Hangon saaristoristeilyt
24.6-31.7.2005 Klo.13.00
aik. 15 €, lapset 4-14 v. 7,50 €

Tilauksristeilyjä 1.5-30.10.2005

Sotaveteraaneille tuntuvat alennukset matkoillamme.

TERVETULOJA RISTEILYLLE!

Lippuvaraukset ja tiedustelut
Puh. 0400-675 295, 0400-536 930
E-mail: myynti@hk-service.fi
www.hk-service.fi

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ

www.metsasaatio.fi

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

ESPOO

Matinkylän Hammaslääkäriasema

Anjankuja 2 (sisäänkäynti
Matinraitin puolelta), Matinkylä
puh. 09-884 5300

HELSINKI

Bulevardin HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

Yrjönkatu 21 C, 00100 Helsinki
Puh. (09) 646 433, myös implanttihoidot

Hammaslääkäriasema Deltadent

Hämeentie 29,5 krs.,
Sörnäisten metroasema
00500 Helsinki, puh. 09-701 1819

Hammaslääkärit ARTO & RIITTA SNÄLL

Hämeentie 97-99 A, Hki 55, puh. 09-765 735
Kiiikkaistenkuja 1, 01800 Klaukkala, puh. 09-879 9003

Helsinki Megadent Oy

Hämeentie 26 (katutaso) bussi ja raitiopsäkit oven edessä

- HAMMASHOITO • PAIKKAUKSET • POISTOT
- PROTEESITYÖT • KORJAUKSET • POHJAUKSET
- PEHMEÄT POHJAT

 736 979

HÄMEENLINNA

HÄMEEN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS OY

Hämeenlinna, Turenki, Parola
Puh. 03-616 6616

IISALMI

Hammaslääkäri Juha Sirviö

Kirkkopuistonkatu 15 A, 74100 Iisalmi
puh. 017-825 002

JOENSUU

EHT Mikko Hyvärinen

Koskikatu 5, 80100 Joensuu
puh. 013-221 133
Ilomantsi, puh. 050-351 7706

Teräskulman Hammaslääkäriasema

Siltakatu 14 B 25 A, 80100 Joensuu
puh. 013-224 140, 013-122 838, 013-224 200

JYVÄSKYLÄ

Korva- ja hammaslääkärikeskus Otonhammas

Puistokatu 2 A, 40100 Jyväskylä
puh. 014-333 4455

Hammaslääkäriasema Densens Oy

Kansakoulukatu 1, 40100 Jyväskylä
puh. 014 - 214 219
Vastaanotto Jämsässä:
Hammaskulma
Talvialantie 4, 42100 Jämsä, puh. 014 - 716 641

KARHULA

HELILÄN HAMMASLÄÄKÄRIT

Karhula Karjalant. 8
Ajanvaraus
puh. * (05) 260 6400

KOTKA

KIINTEÄT HAMMAS- JA PROTEESIRATKAISUT

Hammaslääkäri
KIMMO KAUKONEN
Eteläinen Karjalantie 9, 48600 Karhula
puh. 05-225 9700

KOUVOLA

HAMMASLÄÄKÄRI UNTO LEHTONEN

Kauppalankatu 27 B, 45100 Kouvola,
puh. 05-375 4667
Killingintie 9-11 B, 45700 Kuusankoski,
puh. 05-379 1667

KUOPIO

DENTAALIPALVELU OY
HAMMASLÄÄKÄREIDEN
YHTEISVASTAANOTTO

Puijonkatu 23, 70100 Kuopio
Puh. (017) 262 4443

Hammaslääkäri- ja erikoishammaslääkäripalvelut

suun terveydeksi

Eija Heikelä
-protetiikka ja parentafysiologia
Sirkka Lahtinen
-oikomishoito
Markku Qvarnström
-suukirurgia

Satu Spets-Happonen
-ehkäisevä hammashoito
-paikkaushoito
Sari Vuoremies
-ehkäisevä hammashoito
-paikkaushoito

HammasAsema

Haapaniemenkatu 38 B III krs KUOPIO
Puh. (017) 261 6535

LÄÄKÄRIKESKUS
Hammaslääkäri Eija Hyvönen

Kiekkotie 2, Kuopio
Puh. (017) 282 8171,
(017) 282 8244

LAHTI

Hammas-Tiimi Oy

EHT Timo Vuori
Rautatienkatu 21 B, 15110 Lahti
puh. 03-752 7577

Siltapuiston Hammaslääkäriasema

Aleksanterinkatu 25 a B, 15140 Lahti, puh. 03-877 377
www.siltapuisto.com
siltapuisto@phnet.fi

LAPPEENRANTA

LAPPEENRANNAN HAMMASLÄÄKÄRIASEMA OY

Mauno Oravainen Toikankatu 4, 3. krs (talossa hissi)
Tapio Piili 53100 Lappeenranta
Aija Leinonen (Kauppatorin vier./Pohjolan talo)
Kaisa Aaltokallio
Roni Ronkainen
Pekka Ranta (leukakirurgia) **Ajanvaraus**
puh. (05) 6255 100

LEMPÄÄLÄ

Lempäälän Hammaslääkäriasema Ky

Tampereentie 4, 37500 Lempäälä
puh. 03-3750 113

LOHJA

Plus Terveys Hammaslääkärit Oy / Helmen Hammaslääkärit

Laurinkatu 32 B 21, 08100 Lohja
puh. 019-321 456

Laurinkadun Hammas

Laurinkatu 34, 08100, puh. 019 - 326 282

MIKKELI

Mikkelin Hammaslääkärikeskus

Mikonkatu 3, 50100 Mikkeli, puh. 015 - 761 0100

OULU

Plus Terveys - hammaslääkärit Kalevi Mähönen

Kirkkokatu 10, 2 krs. 90100 Oulu
puh. 08 - 311 3845

OULUN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS OY

Isokatu 32 B, 3 krs Puh. (08) 374 444
90100 Oulu Fax (08) 377 096

Hammaslääkäri Heikki Kantola

Hallituskatu 9, 2 krs, 90100 Oulu
puh. 08-311 8036

RIIHIMÄKI

KIINTEÄT HAMMAS- JA PROTEESIRATKAISUT

Hammaslääkäri
KIMMO KAUKONEN

Hämeenkatu 24-26 3krs.
11100 Riihimäki
puh. 019-724 880

ROVANIEMI

NAPAPIIRIN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS

Pohjolan talo, Valtakatu 16, 96200 Rovaniemi
Puh. 016-333 1444, fax 016-333 1455

Hammaslääkäreiden yhteisvastaanotto, hammas- ja digitaalinen leukaröntgen sekä hammaslaboratorio Särky- ja muut äkilliset tapaukset sopimuksen mukaan Kelan SV-korvaukset veteraaneille suoraan

Dentia Hammaslääkärit

Rovakatu 18, 96200 Rovaniemi
puh. 016 - 311 855 ja 016 - 344 656

SALO

SALON
HAMMASLÄÄKÄRIPALVELU OYVilhonkatu 11-13, II kerros, 24240 Salo
puh. 02-733 2211

SAVONLINNA

HAMMASHOITOLA
WIISAUDENHAMMASKirkkokatu 7 A 3.krs, 57100 Savonlinna
Puh. 015-511 60
Ukkoherrantie 15, 96100 Rovaniemi
Puh. 016-334 0400

SIILINJÄRVI

KAIKKI HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUT
P. (017) 4625 257Kuuluntie 2 71800 Siilinjärvi Fontanella II krs
Hammashoitoa nukuksessaSIILIN
HAMMASLÄÄKÄRIPALVELU

Toritie 8 Siilinjärvi

AJANTILAUS PUH. (017) 462 4315
Avoimna myös arkilauantaisin

TAMPERE

PIRKANMAAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

Hämeenkatu 7 B, 6. krs, Tampere

Marja Heinonen
puh. 03-212 3584Johanna Paunu-Jokiniemi
puh. 03-214 7480Hanna-Mari Kairtamo
puh. 03-214 7480Heikki Hanhijärvi
puh. 03-214 6396Anne Latvanne
puh. 03-212 3340Sami Kangas
puh. 03-214 6396Hammaslääkärikeskus
KoskidentKoskikeskus 4 krs., Hatanpäänvaltatie 1
33100 Tampere
ajanvaraus puh. 03-3142 9900HAKEUDU HOITOON ENNEN KUIN HAMPAASI
IRTOAVAT!lensairauksien ja hampaiden tukikudossairauksien
erikoishoitoa ja ennaltaehkäisyä.
Myöskin muuta hammashoitoa.Erikoishammaslääkäri HLT, FK
HILKKA HELOVUOTullintorilla, Hammareninkatu 2 A, Tampere
PUH: (03) 212 7129KOSKIPUISTON
HAMMAS
KESKUSHAMMASLÄÄKÄRI
PÄIVI VIRTANENPuh. 214 8648, e-mail: paivi.virtanen@sci.fi
Hämeenkatu 14 C, 3. krs, TampereHammaslääkäriasema
Dentapex OyEnqvistinkatu 7, puh. 03 - 345 3372,
Sammon Valtatie 7, puh. 03 - 255 4519, TAMPEREErikoishammaslääkäri
Irmeli MeriläinenHämeenkatu 13 B, 33100 Tampere
puh. 03 - 212 2408Kimmo Lehtimäki
Suu- ja LeukakirurgiaTullinsuu, Hammareninkatu 2 B,
33100 Tampere
puh. 03 - 3124 6600

TURKU

Reijo Kari
kliinisen hammashoidon
erikoislääkäri

Ajanvaraus klo 11-12 ja 16-17

hammaskari oy

Hämeenkatu 16 A 1, TURKU, puh. (02) 231 1710

Turun Hammaslääkärikeskus

Hämeenkatu 2, (esteetön kulku liikuntarajoitteisille)
20500 Turku, puh. 02 - 2333 778Hyväلتä
tuntuva
hymyHAMMAS
PISTEPuutarhakatu 12, 4 krs.
20100 Turku
Puh. 02-2333 222

TUUSULA

Hyrylän
hammas

Hammaslääkärit:

Kelojarju Arto
Läärä Matti, HLT
Nykänen Roy, EHL (oikomishoito)
Teronen Anneli, EHL (iensairaudet)
Lindholm Tom, Dos., HLT, EHL (suukirurgia)
Leino Matti
Hyttinen Pekka

Suuhygienistit:

Hillunen Mirva
Alo-Tuori Minna
Os. Nahkurintie 2 A 04300 Tuusula
Puhelin (09) 275 5655
Faksi (09) 273 3122
hyrylanhammas@kolumbus.fi

VAASA

AJAN HAMMAS
TIDENS TANDVaasanpuistikko 22 Vasaesplanaden
65100 VAASA-VAASA
Puh.-Tel. (06) 317 6551

VANTAA

Martint Hammas
HAMMASLÄÄKÄRIMaija Partanen, Anne Hakomäki, Ari Kilpi
© 878 7930, Martinlaakso, Kivivuorentie 4

VARKAUS

Varkauden Tekaripaja Oy,
Erikoishammasteknikot
Soili Hyvönen ja
Keijo Pesonen,Kauppakatu 11, 78200 Varkaus,
puh. 017-552 8660 ja
Leppävirta puh. 017-554 2350SOTAVETERAANI
KRIIGSVETERAANIEN

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry - Finlands
Krigsveteranförbundet rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Korkeavuorenkatu 41 A 7
00130 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteen muutokset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutok-
sista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
Korkeavuorenkatu 41 A 7
00130 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sota-
veteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015
/ Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtotilaukset maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Aarno Strömmer
Kirkkokatu 67 B 23
90120 Oulu
puh. ja faksi (08) 311 5282
sähköposti aarno.strommer@luukku.com
Jäsenet: Antti Henttonen, Olavi Karttunen, Aarno Lampi,
Jukka Lehtinen, Matti Lukkari, Eeva Nieminen, Nils-Börje
Stormbom, Erkki Vitikainen, Markku Seppä, Jyrki Vesi-
kansa; sihteeri Anni Grundström

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2005

1/05: 23. helmikuuta, 2/05: 20. huhtikuuta, 3/05: 22. kesä-
kuuta, 4/05: 14. syyskuuta, 5/05: 2. marraskuuta, 6/05: 14.
joulukuuta.

Ilmoitushinnat

1,35 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista
sovitaan erikseen.

Äänikasetit lehdestä

Sotaveteraani-lehden pääsisällön saa myös äänikaset-
teina, joiden vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50
euroa ja muille 17 euroa. Äänikasetit voi tilata Sotavete-
raaniliiton myyntitoimistosta Korkeavuorenkatu 41 A 7
puh. (09) 6126 2014
sähköposti helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Pakilantie 61
00661 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittoto PrintOne
PL 23 (Pakilantie 61)
00661 Helsinki
puh. ja faksi (09) 711 100
sähköposti printone@printone.fi

Painopaikka

Keski-Uusimaa Oy, Tuusula 2005
ISSN 0782-8543

Uusia elämyksiä, iloista ohjelmaa!

Viking Linen Kultainen Linja tarjoaa aina uusia elämyksiä nyt edullisemmin kuin haaveiletkaan. Tanssi, herkuttele ja syvenny rauhassa tuliaisostoksiin! Anna arjen maistua paremmalta.

Kultaisen Linjan erikoislähdöt tiistaisin Helsingistä Tukholmaan!

Maaliskuu ti 8.3. Parhaan tanssimusiikin tahdissa! Risto Nevala & Safir esittävät suosittua tanssimusiikkia vuosien varrelta.

Huhtikuu ti 5.4. "Kirje sieltä jostain...", musiikkia sota-aikaa muistellen ja "Sellaista elämä on", Junnu Vainion unohtumattomat sävelmät. Esiintyjinä Pertti Keihäs, Risto Nevala, Hilikka Mäkitalo ja Korsuorkesteri.

Toukokuu ke 18.5. Tangon tulista taikaa! Tangokuningas 2004 Tommi Soidinmäki & Fantasia-orkesteri.

alk. vain **50 €**/koko C/B2P-hytti. Tuotetunnus **FKGYLK**.

Helsinki-Tallinna ViihdePiknik -risteily

Heittäydä koko sydämellä musiikin hurmaan ja anna rytmien viedä. Huippuartistit ja suosikkisävelmät ovat vastustamaton yhdistelmä m/s Rosellan ViihdePiknik-risteilyllä. Varaa paikkasi vauhdissa! Tarjous sisältää risteilyn sekä lounaan ruokajuomineen. Lähtö Helsingistä klo 12.30, paluu samana iltana klo 19.45. Ei mairinuousua Tallinnassa. Tarjous on voimassa 25.5.2005 saakka maanantai-keskiviikko -lähdoillä.

Uutta! Kysy myös IskelmäPiknik -risteilyjä. Lähdöt keskiviikkoisin 23.2., 9.3., 23.3. ja 6.4.

ViihdePiknik alk. vain 24 €/hlö. Muista passi!
Tuotetunnus **FKGYLP**.

Turku-Tukholma miniristeilytarjous

Lähde vuorokauden Miniristeilylle. Nauti, tanssi ja herkuttele sydämesi kyllyydestä. Isabellalla Tähtiristeilyjä joka ilta. Suomen suosituimpia esiintyjiä, tanssiorkestereita ja musiikkiohjelmia. Yölintu, Charles Plogman, Arja Koriseva, Danny, Paula Koivuniemi... Amorellalla runsaasti erikoisohjelmia ja tanssiristeilyjä aamusta alkaen suosikkiartistien seurassa: mm. Matti & Teppo, Fredi, Finlanders, Anita Hirvonen ja hallitsevat tango-kuninkaalliset. Risteilytarjous on voimassa 31.3.2005 asti.

alk. vain **20 €**/koko C/B2P-hytti. Tuotetunnus **FRNGLI**.

Kultainen Linja risteilyhinnat koskevat 60 v. täyttäneitä matkustajia. Rajoitettu määrä paikkoja. Kysy myös edullisia ryhmäintojamme!

Varaukset matkatoimistostasi tai meiltä:

www.vikingline.fi/risteilyvaraukset

Helsinki (09) 123 577 • Tampere (03) 249 0111 • Turku (02) 333 1331

Varaukset joka päivä klo 7.30-21.30

Pariisin taivaan alla...

16.-23.9.2005

Ykkösmatkojen suosittu Ranskan kiertomatka alkaa lentomatalla Helsingistä Sveitsin Zürichiin, josta siirrymme bussilla Ranskan puolelle halki mielenkiintoisen maaseudun. Yöpyminen Dijonin alueella ja täältä edelleen Pariisiin, jossa vietämme 3 yötä. Näin ehdimme perehtyä kunnolla Pariisin yltäkyläiseen nähtävyystarjontaan, mm. Versaillesiin. Mutta ei tässä kaikki: jatkamme edelleen bussilla Belgiaan, sen ja koko EU-alueen pääkaupunkiin

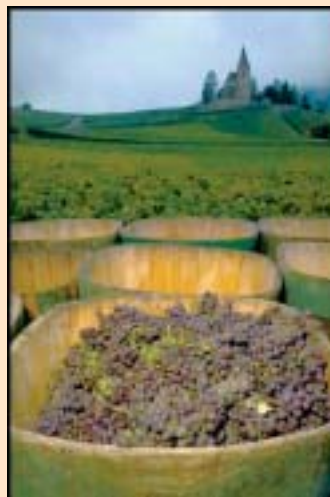

kuva: Maison de la France/Thierry, Daniel

Brysseliin, joka on myös mitä kiinnostavin kohde. Matka etenee läpi Saksan, ja Travemündessa nousemme rahti-/matkustajalaivaan ja purjehdimme Helsinkiin.

ViihdePiknik ja tuulimyllyjä!

8.-15.9.2005

kuva: Maison de la France/Camille, Hubert

Ykkösmatkojen suosittu kierros tarjoaa hienon valikoiman elämyksiä Hollannissa, Belgiassa ja Keski-Euroopan kauneimmissa jokilaaksoissa. Ensin rahti-/matkustajalaivalla Saksaan, ja edelleen bussilla iloiseen Amsterdamiin. Sieltä jatkamme Belgian kautta Reinin- ja Moseljokilaakson kuvankauniisiin viinikyliin. Matkalla käymme myös Luxemburgissa, tutustumme Ranskan maaseutuun ja lopuksi viivähdämme Sveitsin puolella viehättävässä Baselissa. Täältä jatkamme Zürichin, josta lentäen takaisin Suomeen.

kuva: Maison de la France/Camille, Hubert

Matkan perushinta 1 460 e

Nopean varaajan etuhinta 31.03.05 asti

maksat vain 1 360,-

VARAA PAIKKASI

- paikkoja on rajoitetusti

ja ne täytetään varausjärjestyksessä!

Matkan perushinta 1 350 e

Nopean varaajan etuhinta 31.03.05 asti

maksat vain 1 250,-

Soita (09) 6126 8460, 08001 40060

Merimiehenkatu 31, 00150 Helsinki

Hintoihin sisältyy:

- laiva- ja lentomatkat matkaohjelman mukaan
- bussikuljetukset hyvätasoisella suomalaisella turistibussilla
- puolihoito matkan aikana (laivalla täysihoido)
- majoitukset hyvissä hotelleissa, 2 hengen huoneissa (yhden hengen huone lisämaksusta)
- ohjelman mukaiset retket ja käyntikohteet
- Ykkösmatkojen edustajan palvelut

TILAA ESITE - VARAA MATKASI AJOISSA!